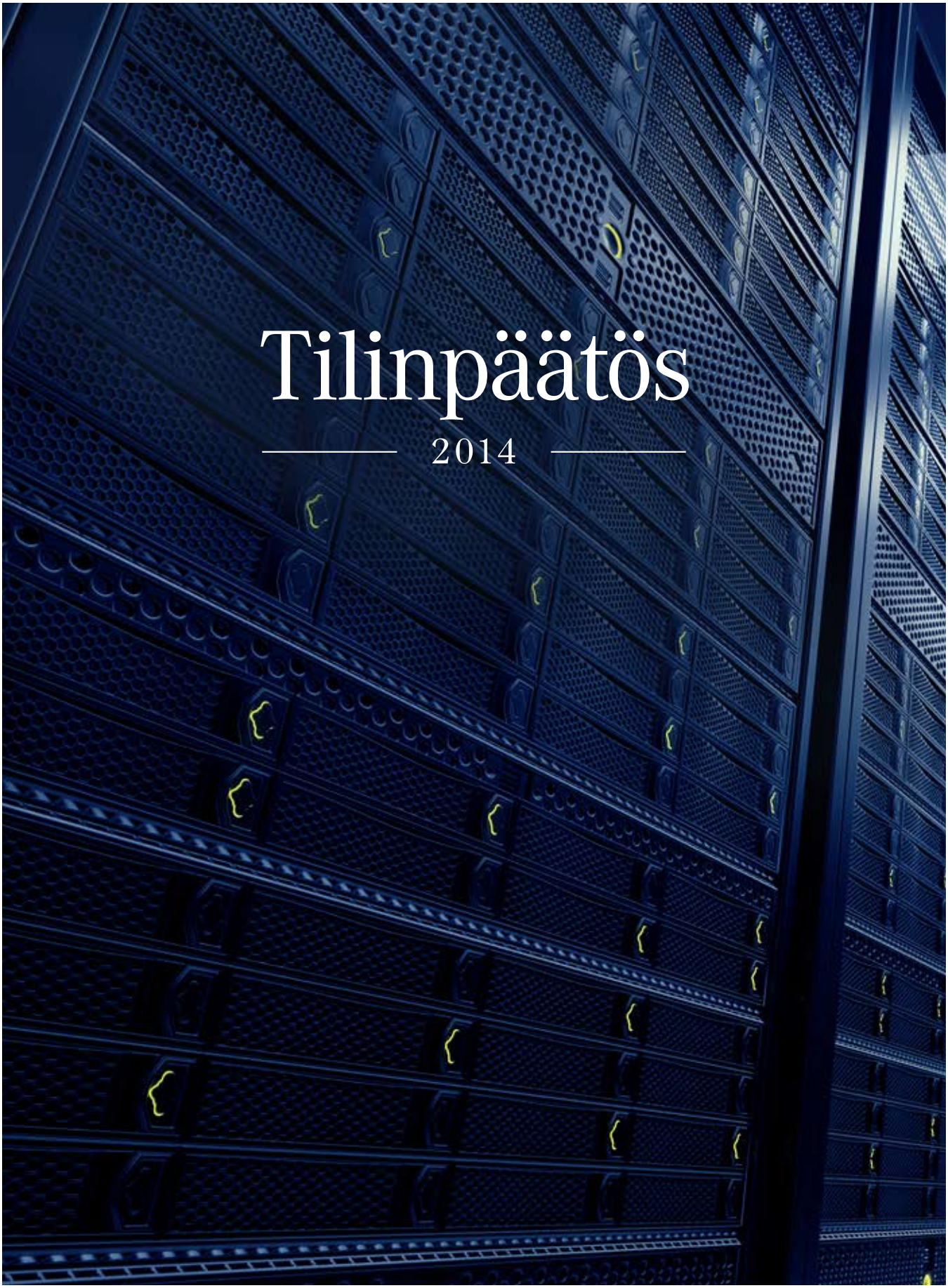

Tilinpäätös

2014

Next generation energy company | Fortum

Tilinpäätös 2014

Hallituksen toimintakertomus 4
Tuloskehitys ja taloudellinen asema 4
Riskienhallinta 28
Fortumin osake ja osakkeenomistajat 37

Tunnusluvut 44

Konsernitilinpäätös 57
Konsernin tuloslaskelma 57
Konsernin laaja tuloslaskelma 59
Konsernin tase 60
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista 61
Konsernin rahavirtalaskelma 62
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot 65
1 Laadintaperiaatteet 65
2 Kriittiset tilinpäätösarviot ja harkinnat 79
3 Rahoitusriskien hallinta 81
4 Pääomariskien hallinta 91
5 Segmenttiraportointi 92
6 Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät 100
7 Johdannaisten käypien arvojen muutokset sekä suojausten kohteet tuloslaskelmassa 101
8 Yrityshankinnat ja –myynnit 102
9 Myytävänä olevat omaisuuserät 104
10 Muut tuotot ja muut kulut 105
11 Materiaalit ja palvelut 106
12 Henkilöstökulut 107
13 Rahoituskulut (netto) 113
14 Tuloverot 115
15 Osakekohtainen tulos ja osinko 117
16 Rahoitusvarat ja rahoitusvelat luokittain 118
17 Rahoitusvarat ja rahoitusvelat käypään arvoon 122
18 Aineettomat hyödykkeet 124
19 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet 125
20 Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin 129
21 Muut pitkäaikaiset sijoitukset 136
22 Pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset korolliset saamiset 136
23 Vaihto-omaisuus 137
24 Myyntisaamiset ja muut saamiset 137
25 Likvidit varat 139
26 Osakepääoma 139
27 Määräysvallattomien omistajien osuus 140
28 Korolliset velat 140
29 Laskennalliset verot 143
30 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat 145
31 Muut varaukset 147
32 Eläkevelvoitteet 148
33 Muut pitkäaikaiset velat 153
34 Ostovelat ja muu lyhytaikainen vieras pääoma 153
35 Pantatut varat 154
36 Leasingsopimukset 155
37 Investointisitoumukset 156
38 Vastuut 156
39 Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt 157
40 Lähipiiritapahtumat 158
41 Tilikauden jälkeiset tapahtumat 159
42 Tytäryritykset segmenteittäin 31.12.2014 159

Emoyhtiön tilinpäätös 162
Tuloslaskelma 162
Tase 163
Rahoituslaskelma 164
Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot 165
1 Laadintaperiaatteet 165
2 Liikevaihto markkina-alueittain 166
3 Muut tuotot 166
4 Henkilöstökulut 167
5 Rahoitustuotot ja -kulut 168
6 Tuloverot 168
7 Pitkäaikaiset varat 169
8 Lyhytaikaiset saamiset 170
9 Likvidit varat 171
10 Oman pääoman muutos 171
11 Korolliset velat 172
12 Ostovelat ja muut velat 173
13 Annetut vakuudet ja vastuut 173
14 Lähipiiritapahtumat 174

Ehdotus voittovarojen käytöksi 175

Tilintarkastuskertomus 175

Taloudellinen tieto neljännesvuosittain 177

Tietoa sijoittajille 179

TILINPÄÄTÖS 2014

Haastavassa markkinaympäristössä tuloksemme jäi tyydyttävälle tasolle. Kassavirta oli kaikkien divisioonien ansiosta erittäin vahva.

Tuloskehitys ja taloudellinen asema

Sähköverkkoliiketoiminnan strategista arviointia vietiin eteenpäin. Vuotta leimasivat myös uusien voimalaitosten vihkiäiset.

Tunnuslukuja

milj. euroa	2014	2013 1)	2012 2)	Muutos 14/13
Liikevaihto	4 751	5 309	6 159	-11 %
Liikevoitto	3 428	1 508	1 874	127 %
Liikevoitto, % liikevaihdosta	72,2	28,4	30,4	154 %
Vertailukelpoinen liikevoitto	1 351	1 403	1 752	-4 %
Tulos ennen veroja	3 360	1 398	1 586	140 %
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto	3 154	1 204	1 416	162 %
Tulos/osake, euroa	3,55	1,36	1,59	161 %
Liiketoiminnan rahavirta	1 762	1 548	1 382	14 %
Oma pääoma/osake, euroa	12,23	11,28	11,30	8 %
Sijoitettu pääoma	17 918	19 183	19 420	-7 %
Korollinen nettovelka	4 217	7 793	7 814	-46 %
Korollinen nettovelka ilman Värmen rahoitusta	3 664	6 658	N/A	-45 %
Omavaraisuusaste, %	51	43	43	19 %
Osakkeiden määrä keskimäärin, tuhatta	888 367	888 367	888 367	0 %

1) Tilinpäätöksessä esitettävät vertailuvuoden 2013 tiedot on muutettu johtuen Fortum Värmen kirjauskäytännön muutoksesta, lisätietoja liitetiedosta 1.6.1.

2) Tilikauden 2012 luvuissa ei ole huomioitu muutoksia koskien IFRS 10 ja IFRS 11 käyttöönottoon.

Konsernin taloudelliset tavoitteet

	Tavoite	2014	2013 1)	2012 2)	Muutos 14/13
Sijoitetun pääoman tuotto, %	12	19,5	9,0	10,2	117 %
Oman pääoman tuotto, %	14	30,0	12,0	14,6	150 %
Pääomarakenne:					
Vertailukelpoinen nettovelka/Käyttökate (EBITDA)	Noin 3	2,3	3,9	3,2	-41 %
Vertailukelpoinen nettovelka/Käyttökate (EBITDA) ilman Värmen rahoitusta	Noin 3	2,0	3,4	N/A	-41 %
Nettovelka/Käyttökate (EBITDA)		1,1	3,7	3,1	-70 %

1) Tilinpäätöksessä esitettävät vertailuvuoden 2013 tiedot on muutettu johtuen Fortum Värmen kirjauskäytännön muutoksesta, lisätietoja liitetiedosta 1.6.1.

2) Tilikauden 2012 luvuissa ei ole huomioitu muutoksia koskien IFRS 10 ja IFRS 11 käyttöönottoon.

Vuosi 2014 oli haasteellinen Fortumille. Sähkön hintojen ja maailmantalouden kehitys sekä ruplan heikkeneminen olivat ilmeisiä pettymyksiä. Myöskään hyödykkeiden hintojen romahdus vuoden viimeisellä neljänneksellä ei ollut ennakoitavissa. Sähkön hinta laski vuoden aikana hyödykkeiden hintoja vähemmän pääosin CO_2-päästöoikeuksien positiivisen hinnankehityksen takia.

Fortum jatkoi sisäistä muutosta tehokkuuden ja joustavuuden lisäämiseksi. Vahvan tuloksemme taustalla olivat erityisesti tehostamisohjelma ja suunnitelmien mukaisesti toteutetut liiketoimintojen myynnit, jotka molemmat veimme läpi menestyksekkäästi. Fortumin vuoden 2014 tulos oli hyvä markkinatilanteessa, jota heikensivät mm. matalat sähkönhinnat, hyvin heikko rupla ja lämmin sää. Pohjoismaissa sähkön kysyntä heikkeni vain hieman, ja Venäjällä kysyntä säilyi vuoden 2013 tasolla. Vuonna 2014 Fortumin vertailukelpoinen liikevoitto oli 1 351 miljoonaa euroa ja kassavirta oli vahva, 1 762 miljoonaa euroa.

Venäjällä saimme valmiiksi Njaganin kolmannen yksikön. Suurin osa Venäjän investointiohjelmastamme on nyt valmis. Russia-segmentin liikevoittotavoitetaso (EBIT), 18,2 miljardia Venäjän ruplaa, on määrä saavuttaa vuoden 2015 aikana.

Euromääräinen tulostaso vaihtelee pääosin valuuttakurssivaihtelun vuoksi.

Maaliskuussa 2014 laajensimme johtoryhmäämme. Sähkönsiirtoliiketoiminnan myyntihanke laittaa yrityksen strategisesti uuteen asemaan, lisäksi meillä on edelleen meneillään merkittäviä liiketoiminnan myyntejä ja investointiohjelmia ja uudelleenjärjestelemme sekä valmistaudumme Eurooppaan muuttuvia energia markkinoita varten saavuttaaksemme kasvua. Tässä tilanteessa tarvitsemme johtoryhmään strategiaan, yritysmyynteihin ja –hankintoihin sekä yhteiskuntasuhteisiin liittyvää osaamista. Vaikka vuosien 2013-2014 tehostamisohjelman saatiin menestyksellisesti päätökseen, uskomme, että meillä on edelleen sisäistä kehityspotentiaalia.

Uudistettu johtoryhmä mahdollistaa toimintamme jatkoparantamisen ja -tehostamisen, synergioiden entistä paremman hyödyntämisen eri liiketoimintojen ja tukifunktioiden välillä sekä investointisuunnitelmien perusteellisen arvioinnin niin, että saamme niistä strategiamme mukaisesti parhaan tuoton.

Tulevaan kasvuun liittyvät suunnitelmamme alkavat muotoutua. Vuonna 2014 myimme Suomen ja Norjan sähkönsiirtoliiketoimintomme, ja parhaillaan arvioimme ja valmistelemme Ruotsin sähkönsiirtoliiketoimintamme myyntiä. Lisäksi kerroimme aikeestamme lisätä vesivoiman tuotantokapasiteettiamme 60 %:lla venäläisen TGC-1:n (Territorial Generating Company) rakennejärjestelyllä. Mikäli Fortum saa yli 75 % omistusosuuden TGC-1:n vesivoimatuotannosta, olemme valmiita osallistumaan enintään 15 % vähemmistöosuudella Fennovoiman ydinvoimahankkeeseen, samoilla ehdoilla kuin muutkin suomalaiset hankkeessa tällä hetkellä mukana olevat yritykset.

Vesivoimatuotannon osuuden kasvattaminen on missiomme ja strategiamme mukaista. Toimintamme tarkoitus on tuottaa energiaa, joka edesauttaa nykyisten ja tulevien sukupolvien elämää. Haluamme toimia vastuullisesti niin lähitulevaisuudessa kuin pitkällä aikavälillä. Vastuullisten ratkaisujen ja toiminnan kautta tuotamme merkittävää lisäarvoa osakkeenomistajillemme. Samalla meille syntyy ainutlaatuinen mahdollisuus parantaa kilpailukykyämme. Kestävän kehityksen mukainen toiminta vahvistaa taloudellista tuloksentekokykyämme ja luo vakaan perustan kasvattaa omistaja-arvoa.

Fortumin strategia perustuu hiilidioksidivapaaseen tuotantoon; vesi- ja ydinvoima sekä yhdistetty sähkön ja lämmöntuotanto ovat ydinosaamistamme. Kasvaaksemme näillä alueilla pyrimme luomaan lisäarvoa rakennejärjestelyin ja yrityshankinnoin.

Hiilidioksidivapaan tuotannon ohella kuluttajaliiketoimintamme on meille tärkeää, ja olemme sitoutuneet sen kasvattamiseen.

Pohjoismaisen ydinliiketoimintamme edelleen vahvistaminen edellyttää Euroopan-laajuisia yhteismarkkinoita niin vesi- ja ydinvoimassa kuin yhdistetyssä sähkön- ja lämmöntuotannossa. Kasvu ja vakaa tuloksenteko Venäjällä on meille yhtä tärkeää.

Tavoitteenamme on myös rakentaa pohjaa tulevaisuuden kasvulle. Esimerkiksi aurinkoteknologia on mielenkiintoinen ja CO_2-vapaana vastuullinen tuotantomuoto. Tällä hetkellä tutkimme ja kehitämme aurinkoteknologiaan liittyvää osaamistamme Intiassa. Lisäksi tutkimme ja kehitämme esimerkiksi pyrolyysimenetelmää Suomessa.

Vaikka sähkön tukkuhinnat ovat jatkaneet laskua, erilaiset verot, maksut ja tuet kasvattavat loppuasiakkaan energialaskua. Onkin ensiarvoisen tärkeää saada aikaan ennustettavasti toimivat energiamarkkinat, jotka perustuvat kuluttajien osallistumiseen, kaikkien eri energialähteiden arvokomponenttien hyödyntämiseen ja eri energian tuottajien mukanaoloon. Järjestelmän on oltava markkinalähtöinen, kaupallinen ja ennustettava. Sen tulisi myös kattaa mahdollisimman laaja yhtenäinen maantieteellinen alue, jossa on riittävästi siirtokapasiteettia ja jonka kantaverkkoyhtiöt, sähkönsiirrosta vastaavat verkkoyhtiöt ja sähköpörssit toimivat hyvässä yhteistyössä. Kun vielä ympäristövaikutukset hinnoitellaan CO_2-päästöjen pohjalta oikein, muodostuu kilpailukykyinen, ympäristövaatimukset huomioon ottava ja toimitusvarma energiamarkkina.

Euroopan energiamarkkinoiden keskeiset kriteerit ja muuttujat ovat monitahoisia. Yksittäisten teknologioiden tai innovaatioiden edistämisen sijaan on tärkeää aikaansaada hyvin toimivat ja kilpailukykyiset markkinat, jotka antavat energian tuottajille ja kuluttajille mahdollisuuden hyödyntää kilpailevia energiaratkaisuja.

Energiamarkkinoilla kysynnän ja tarjonnan tasapaino on kriittistä. Onkin tärkeää ymmärtää, että sähköön liittyy erilaisia arvoja, kuten energiasisältö, tuotantokapasiteetti ja eri tuotantomuotojen suhde kulutushuippuihin. Tuotannon ja kysynnän tasapaino edellyttää luonnollisesti joustavuutta, mihin vesivoima sopii erittäin hyvin. Juuri tästä syystä vesivoiman tuotanto on Fortumille erittäin houkuttelevaa.

Euroopan Unionissa on käynnissä lukuisia tärkeitä kehityshankkeita. Parhaillaan valmistellaan markkinoiden vakausjärjestelmää (EU MSR), mutta sen käyttöönotto vie vielä aikansa. Myös kapasiteettimekanismista keskustellaan; jos ja kun mekanismi otetaan käyttöön, sitä ei pidä sitoa yhteen teknologiaan, mekanismia tulee voida käyttää yli rajojen ja sen tulee kattaa sekä vanha että uusi tuotantokapasiteetti. Lisäksi CO_2 -päästöjen vähennystavoitteeksi vuodelle 2030 hyväksyttiin 40 %. Näissä hankkeissa Fortum toimii aktiivisesti keskeisten päättäjien kanssa Euroopassa ja Brysselissä.

Ilmastonmuutos on energiamarkkinoiden kehityksen ja toimintamallin ohella tärkeä kysymys. Valitettavasti maapallon arvioidaan lämpenevän yli kahdella celsiusasteella. Joidenkin ennusteiden mukaan lämpeneminen voi olla jopa lähemmäs kolme-neljä astetta. Tilanne on erittäin vakava, ja se muuttuu kymmenessä vuodessa vielä vakavammaksi. Meille Fortumissa ympäristöasiat ja kestävän kehityksen asiat ovat olleet erittäin tärkeitä jo useiden vuosien ajan. Jatkossa annamme näille asioille yhä enemmän painoarvoa päivittäisessä työssämme.

Fortumilla on jo nyt hyvin vahva kilpailuasema - mitataan asemaa sitten CO_2-vapaan tuotannon määrällä, osaamisella, tuotannon rakenteella, kapasiteetin joustavuudella, kustannusrakenteella, kestävällä kehityksellä tai työturvallisuudella. Tulevien rakennejärjestelyjen kautta Fortumista tulee yhä kilpailukykyisempi. Meillä on selkeä näkemys siitä, kuinka kehitämme yhtiötä sekä lähitulevaisuudessa että pidemmällä aikajänteellä saavuttaaksemme lisäarvoa, parantaaksemme osakekohtaista tulosta ja samalla luodaksemme hyvän pohjan vakaalle, kestävälle ja ajanmyötä kasvavalle osingolle.

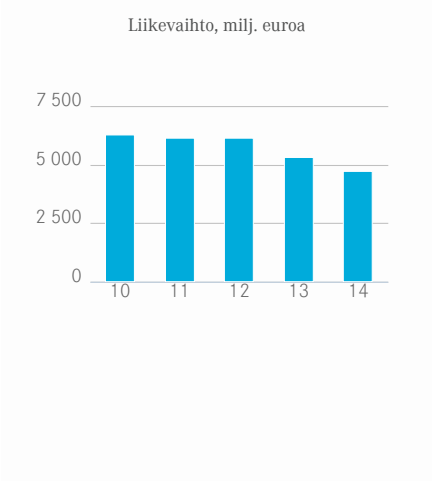

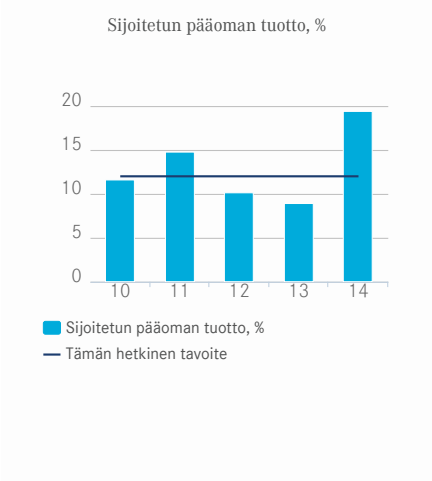

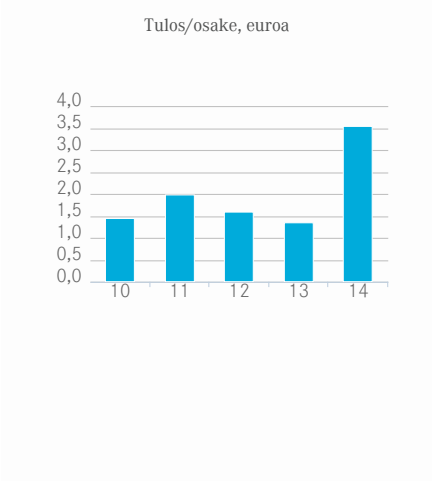

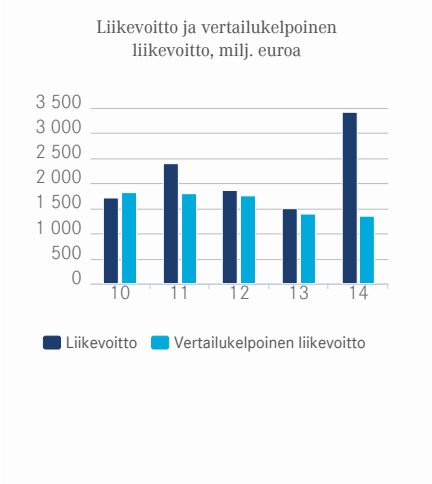

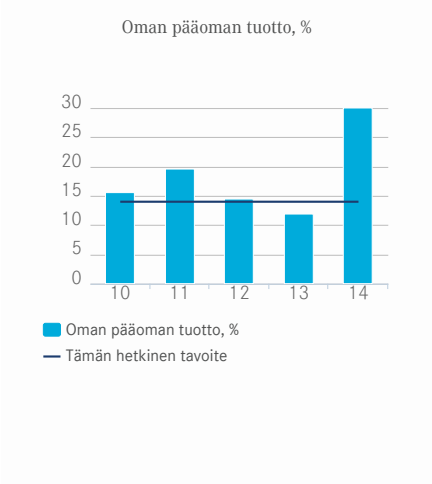

Taulukoissa ja graafeissa esitettävien tietojen vertailukelpoisuus

Taulukoiden ja graafien tiedoissa vuoden 2012 tai vanhempien vuosien osalta ei ole huomioitu muutoksia koskien IFRS 10 ja IFRS 11 käyttöönottoon. Standardien käyttöönotto Fortum-konsernissa vaikuttaa AB Fortum Värme samägt med Stockholms stadin osakeomistuksenkäsittelyyn konsernitilinpäätöksessä. Katso liitetieto 1.6.1 Vuoden 2014 alussa käyttöönotetut uudet IFRS standardit.

Strategian mukainen rakennejärjestely Venäjällä

Joulukuussa Fortum ja Gazprom Energoholding allekirjoittivat pöytäkirjan aloittaakseen alueellisen energiantuotantoyhtiö TGC-1:n omistustensa uudelleenjärjestelyn Venäjällä. TGC-1 omistaa ja operoi vesi- ja lämpövoimaa Venäjän luoteisosassa sekä Pietarin lämmönjakeluverkkoa. Gazprom Energoholding omistaa yhtiön osakekannasta 51,8 % ja Fortum 29,5 %.

Uudelleenjärjestelyssä Fortum perustaa Rosatomin kanssa yrityksen, joka omistaa TGC-1:n vesivoimatuotannon. Gazprom Energoholding jatkaa TGC-1:n lämpöliiketoimintaan liittyviä toimintoja. Nykyisen TGC-1:n omistusosuutensa kautta Fortumin osuus vesivoimaan keskittyneestä yrityksestä nousisi yli 75 %:iin. Rosatomista tulisi yrityksen vähemmistöomistaja vajaan 25 % osuudella. Yrityksestä tulee Fortumin tytäryhtiö.

Edellyttäen, että Fortum saa yli 75 % omistusosuuden TGC-1:n vesivoimatuotannosta, Fortum on valmis osallistumaan enintään 15 % vähemmistöosuudella Fennovoiman ydinvoimahankkeeseen samoilla ehdoilla kuin muutkin suomalaiset hankkeeseen osallistuvat yritykset.

Tehostamisohjelma 2013–2014

Tehostamisohjelma saatiin onnistuneesti päätökseen vuoden 2014 neljännellä neljänneksellä.

Fortum käynnisti tehostamisohjelman vuonna 2012 ylläpitääkseen ja vahvistaakseen strategista joustavuuttaan ja kilpailukykyään sekä varmistaakseen yhtiön taloudellisten tavoitteiden saavuttamisen myös jatkossa.

Tavoitteena oli vahvistaa yhtiön rahavirtaa yli miljardilla eurolla vuosina 2013–2014 vähentämällä käyttöomaisuusinvestointeja 250–350 miljoonalla eurolla, myymällä ydinliiketoimintaan kuulumatonta omaisuutta noin 500 miljoonalla eurolla sekä vähentämällä toiminnan kiinteitä kuluja ja keskittymällä käyttöpääoman tehokkuuteen.

Sähkönsiirtoliiketoiminnan strateginen arviointi

Sähkönsiirtoliiketoiminnan tulevaisuuden vaihtoehtojen strateginen arviointi aloitettiin vuonna 2013.

Maaliskuussa 2014 Fortum saattoi päätökseen Suomen sähkönsiirtoliiketoiminnan myynnin. Norjan sähkönsiirtoliiketoiminnan myynti saatettiin loppuun toukokuussa. Molempien kauppojen myyntivoitot on vastaavasti kirjattu Distribution-segmentin vuoden 2014 ensimmäisen ja toisen neljänneksen tuloksiin (liite 6).

Fortum jatkaa Ruotsin sähköverkkoliiketoiminnan myyntimahdollisuuksien valmistelua ja arviointia.

Katso liitetieto 9 Myytävänä olevat omaisuuserät.

Raportointimuutos IFRS-standardien muutosten sekä uuden organisaatiorakenteen johdosta

Fortum on ottanut käyttöön uudet IFRS 10 Konsernitilinpäätös ja 11 Yhteisjärjestelyt -standardit taloudellisessa raportoinnissaan 1.1.2014 lähtien. Uuden laskentakäytännön merkittävin muutos kohdistuu Fortum Värmeen, jota käsitellään nyt yhteisyrityksenä ja joka konsolidoidaan tilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Tässä tilinpäätöksessä esitettävät vertailutiedot vuodelta 2013 on muutettu uuden raportointitavan mukaisiksi.

Segmenttitiedot vuodelta 2013 on muutettu vastaamaan 1.3.2014 toteutunutta organisaatiomuutosta.

Esitettävät numerot on pyöristetty vuoden 2014 alusta alkaen, ja tämän vuoksi yksittäisten numeroiden yhteenlaskettu summa voi poiketa esitetystä loppusummasta.

Markkinatilanne

Pohjoismaat

Alustavien tilastotietojen mukaan, vuonna 2014 sähköä kulutettiin 378 TWh (2013: 386). Teollinen kulutus pysyi lähes muuttumattomana, mutta muu kulutus laski johtuen poikkeuksellisen leudosta säästä vuoden ensimmäisen puoliskon aikana.

Vuoden 2014 alussa Pohjoismaiden vesivarastot olivat 82 TWh eli 1 TWh pitkän aikavälin keskiarvoa alemmat ja 3 TWh alemmat kuin edellisenä vuonna. Vuoden lopussa vesivarastot olivat 80 TWh, eli 3 TWh alle pitkän aikavälin keskiarvon ja 2 TWh alle vuoden 2013 lopun tasoa.

Keskimääräinen sähkön aluehinta Suomessa oli 36,4 euroa/MWh (2013: 39,9) ja Ruotsissa SE3-alueella (Tukholma) 31,3 euroa/MWh (2013: 37,5). Suomessa aluehintojen ero systeemihintoihin nähden johtui lähinnä jatkuneesta energian viennistä Viroon. Ruotsissa tuulivoiman volyymit ja ydinvoiman hyvä saatavuus pitivät aluehinnat lähellä systeemihintoja.

Vuonna 2014 sähkön keskimääräinen systeemihinta Nord Poolissa oli 29,6 euroa megawattitunnilta (MWh) (2013: 38,1). Keskimääräinen aluehinta Suomessa oli 36,0 euroa/MWh (2013: 41,2) ja Ruotsissa SE3-alueella (Tukholma) 31,6 euroa/MWh (2013: 39,4).

Saksassa keskimääräinen spot-hinta oli koko vuonna 32,8 euroa/MWh (2013: 37,8).

CO_2-päästöoikeuksien (EUA = EU Emission Allowance) markkinahinta oli noin 4,8 euroa/tonni vuoden 2014 alussa ja kohosi 7,3 euroon/tonni vuoden loppuun mennessä. Vuoden aikana päästöoikeuksilla käytiin kauppaa hintaan 4,4 - 7,5 euroa/tonni.

Venäjä

Fortum toimii Uralilla ja Länsi-Siperiassa Tjumenin ja Hanti-Mansian alueilla, joissa teollinen tuotanto on keskittynyt öljyyn ja kaasuun, sekä metalliteollisuuteen painottuneella Tšeljabinskin alueella.

Alustavien tilastotietojen mukaan vuonna 2014 Venäjällä kulutettiin sähköä 1 021 TWh (2013: 1 026). Vastaava luku Fortumin toiminta-alueella, hintavyöhykkeellä 1 (Venäjän Euroopan puoleinen alue ja Uralin alue) oli 777 TWh (2013: 772).

Keskimääräinen sähkön spot-hinta, kapasiteettihinta pois lukien, kasvoi noin 5% koko vuoden aikana 1 163 ruplaan/MWh (2013: 1 104) hintavyöhykkeellä 1.

Sähkön kulutus

TWh	2014	2013	2012
Pohjoismaat	378	386	391
Venäjä	1 021	1 026	1 037
Tjumen	93	87	83
Tšeljabinsk	36	36	36
Venäjän Uralin alue	260	257	252

Keskimääräiset hinnat

	2014	2013	2012
Sähkön spot-hinta Nord Pool -sähköpörssissä, euroa/MWh	29,6	38,1	31,2
Sähkön spot-hinta Suomessa, euroa/MWh	36,0	41,2	36,6
Sähkön spot-hinta Ruotsissa, SE3, Tukholma, euroa/MWh	31,6	39,4	32,3
Sähkön spot-hinta Ruotsissa, SE2, Sundsvall, euroa/MWh	31,4	39,2	31,8
Sähkön spot-hinta Venäjän Euroopan ja Uralin alueilla, RUB/MWh [1)]	1 163	1 104	1 001
Keskimääräinen kapasiteettihinta, tRUB/MW/kk	304	276	227
Sähkön spot-hinta Saksassa, euroa/MWh	32,8	37,8	42,6
Keskimääräinen kaasun rajahinta Uralin alueella, RUB/1 000 m^3	3 362	3 131	2 736
Keskimääräinen kapasiteettihinta vanhalle kapasiteetille, tRUB/MW/kk [2)]	167	163	152
Keskimääräinen kapasiteettihinta uudelle kapasiteetille, tRUB/MW/kk [2)]	552	576	539
Sähkön spot-hinta (markkinahinta), Uralin alue, RUB/MWh [1)]	1 089	1 021	956
CO_2, (ETS EUA), euroa/tonni CO_2	6	5	7
Hiili (ICE Rotterdam), USD/tonni	75	82	93
Öljy (Brent Crude), USD/bbl	99	109	112

1) Ilman kapasiteettitariffia.

2) Kapasiteettihinnat maksettu ainoastaan kunakin ajankohtana saatavilla olevalle kapasiteetille.

Vesivarastot

TWh	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012
Pohjoismaiset vesivarastot	80	82	85
Pohjoismaiset vesivarastot, pitkän ajan keskiarvo	83	83	83

Vienti/tuonti

TWh (+ = tuonti, - = vienti Pohjoismaista)	2014	2013	2012
Vienti/tuonti Pohjoismaiden ja Manner-Euroopan + Baltian välillä	-14	-3	-19
Vienti/tuonti Pohjoismaiden ja Venäjän välillä	4	5	5
Vienti/tuonti Pohjoismaat, yhteensä	-10	-2	-14

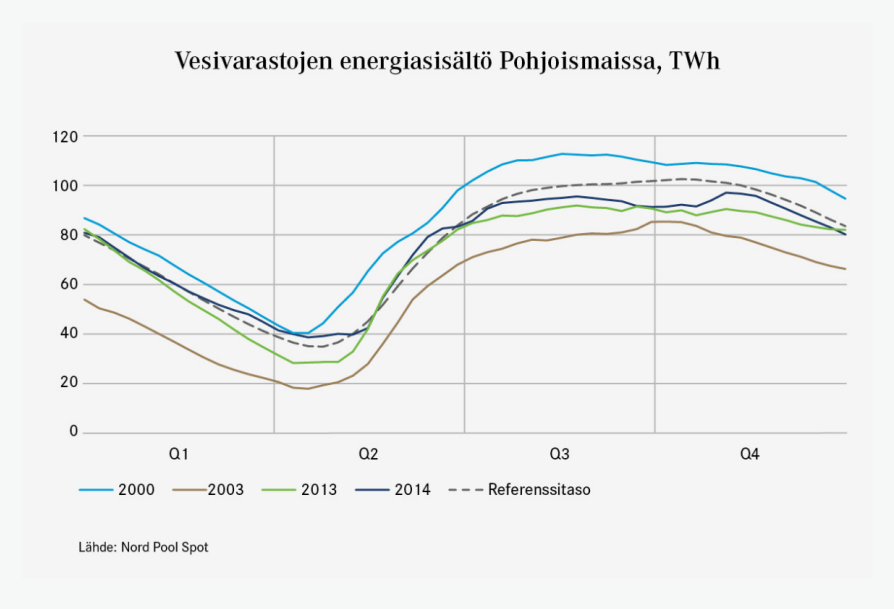

Euroopan liiketoimintaympäristö ja päästömarkkinat

EU:n 2030 ilmasto- ja energiapolitiikka

Eurooppa-neuvosto päätti lokakuussa 2014 energia- ja ilmastotavoitteista vuodelle 2030: EU:n omia kasvihuonepäästöjä vähennetään vähintään 40 %, uusiutuvan energian osuutta nostetaan vähintään 27 %:iin (EU-tason sitova tavoite) ja energiatehokkuutta parannetaan vähintään 27 % (EU-tason ohjeellinen tavoite).

Lisäksi päätöksiin sisältyy tavoite sähkönsiirron infrastruktuuri-investoinneista. EU-komissio valmistelee vuosina 2015-2016 lainsäädäntöesityksiä 2030-tavoitteiden toteuttamiseksi.

Fortum pitää politiikkaa hyvänä perustana, ja sen tulisi vahvistaa päästökauppajärjestelmän roolia kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä.

EU:n päästökaupan uudistus

Komissio on käynnistänyt joulukuussa 2014 avoimen konsultaation päästökauppadirektiivin uudistamiseksi. Päätöstä EU:n päästökaupan vakausmekanismista odotetaan vuoden 2015 puoliväliin mennessä.

EU:n sähkömarkkinamallin kehitys

Komissio on indikoinut olevansa kehittämässä refenssi tavoitemallia kapasiteettimekanismeille (CRM). Komissiolta odotetaan ensimmäisiä alustavia ehdotuksia vuoden 2015 puoliväliin mennessä. Maiden, jotka päättävät ottaa kapasiteettimekanismit käyttöön, tulisi jatkossa noudattaa näitä periaatteita, mikä on tärkeää sähkömarkkinoiden hajaannuksen estämiseksi.

Yhteiset EU:n laajuiset kilpailukykyiset ja vahvasti verkottuneet Euroopan sisäiset energiamarkkinat, joilla myös uusiutuvaa energiaa kehitetään markkinalähtöisesti eivät ainoastaan paranna kilpailukykyä ja lievennä ilmastovaikutuksia, vaan myös parantavat EU:n sisäistä energian saatavuutta ja toimitusvarmuutta.

Komission työohjelma

Äskettäin nimitetty EU-komissio julkisti joulukuussa 2014 strategisen työohjelmansa vuodelle 2015. Ensimmäinen merkittävä aloite on helmikuun loppupuolella tuleva energiaunionia koskeva tiedonanto. Siinä on tarkoitus esittää konkreettisemmin, miten komissio tulee vastaamaan muun muassa energian huoltovarmuuteen liittyviin haasteisiin.

Ruotsi: hallituksen ja opposition keskinäinen sopimus

Uusien parlamenttivaalien välttämiseksi uusi hallituskokoonpano sai aikaan sopimuksen aiemman hallituksen muodostaneiden puolueiden kanssa. Niin sanottu ”joulukuun sopimus” on voimassa vuoteen 2022 saakka, ja siinä on määritelty uusi käytäntö, jonka avulla vähemmistöhallitukset saavat valtion meno- ja tuloarvion hyväksytettyä parlamentissa. Sopimuksessa on lisäksi sovittu yhteistyöstä kolmella alueella: energia, eläkkeet ja sotilaspuolustus.

Suomen ydinvoimapäätökset

Syyskuussa 2014 Suomen hallitus teki myönteisen periaatepäätöksen Fennovoiman ydinvoimalaitoshankkeesta. Periaatepäätöksessä laitettiin rakennusluvalle ehto: Fennovoiman kotimainen omistus (eli EU/EEA) tulee olla vähintään 60 % rakennuslupaa haettaessa.

Ukrainan kriisi ja EU-pakotteet

Täydennetty luettelo EU:n pakotetoimista Venäjää vastaan tuli voimaan syksyllä Ukrainan kriisin seurauksena. Kaasuteollisuus sekä ydinenergia jätettiin pakotteiden ulkopuolelle.

Liman ilmastokokous

Yhdistyneiden kansakuntien ilmastokokous (COP20) Perun Limassa joulukuussa oli askel eteenpäin kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa. Kokouksessa sovittiin laajuus ja muoto, jossa maat esittävät sitoumuksensa vuoden 2015 ensimmäisen neljänneksen aikana . Lisäksi sovittiin Pariisin sopimuksen sisältörungosta. Kokouksen loppudokumentti ”Lima Call for Climate Action” sisältää viittauksia myös hiilidioksidin hinnoitteluun ja päästömarkkinoihin. Markkinamekanismien ja päästöjen hinnoittelun tulisi olla tulevan ilmastosopimuksen keskeinen osa, jotta vähäpäästöisten ratkaisujen käyttöönottoa voitaisiin nopeuttaa.

Taloudelliset tulokset

Liikevaihto segmenteittäin

milj. euroa	2014	2013	Muutos 14/13
Power and Technology	2 156	2 252	-4%
Heat, Electricity Sales and Solutions	1 332	1 516	-12%
Russia	1 055	1 119	-6%
Distribution	751	1 064	-29%
Muut	58	63	-8%
Nord Pool -sähköpörssissä tehtyjen ostojen ja myyntien netotus [1)]	-422	-478	-12%
Eliminoinnit	-179	-228	-21%
Yhteensä	**4 751**	**5 309**	**-11 %**

Vertailukelpoinen liikevoitto segmenteittäin

milj. euroa	2014	2013	Muutos 14/13
Power and Technology	877	859	2 %
Heat, Electricity Sales and Solutions	104	109	5 %
Russia	161	156	3 %
Distribution	266	332	-20 %
Muut	-57	-54	6 %
Yhteensä	**1 351**	**1 403**	**-4 %**

Liikevoitto segmenteittäin

milj. euroa	2014	2013	Muutos 14/13
Power and Technology	855	922	-7 %
Heat, Electricity Sales and Solutions	337	134	151 %
Russia	161	156	3 %
Distribution	2 132	349	511 %
Muut	-58	-53	9 %
Yhteensä	**3 428**	**1 508**	**127 %**

1) Tuntiperusteiset myynnit ja ostot Nord Pool Spot -sähköpörssissä netotetaan konsernitasolla ja esitetään joko tuottona tai kuluna sen mukaan, onko Fortum tiettynä hetkenä nettomyyjä vai netto-ostaja.

Katso liitetieto 5 Segmenttiraportointi.

Vuonna 2014 konsernin liikevaihto oli 4 751 miljoonaa euroa (2013: 5 309). Vertailukelpoinen liikevoitto oli yhteensä 1 351 miljoonaa euroa (2013: 1 403) miljoonaa euroa, ja konsernin raportoitu liikevoitto oli yhteensä 3 428 miljoonaa euroa (2013: 1 508). Fortumin raportoituun liikevoittoon vaikuttivat yhteensä 2 077 miljoonan euron (2013: 106) kertaluonteiset erät, pääasiassa Suomen sähkönsiirtoliiketoiminnan myyntivoitto sekä sähköntuotantoa suojaavien johdannaisten IFRS:n (IAS 39) mukainen kirjanpitokäytäntö ja ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu.

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta oli vuonna 2014 149 miljoonaa euroa (2013: 178), josta Fortum Värmen osuus oli 67

miljoonaa euroa (2013: 73). Osuus Hafslundin ja TGC-1:n voitoista perustuu yhtiöiden julkaisemiin vuoden 2014 kolmannen vuosineljänneksen osavuosikatsauksiin.

Konsernin nettorahoituskulut olivat 217 miljoonaa euroa (2013: 289). Nettorahoituskulut sisältävät rahoitusinstrumenttien käyvän arvon muutoksen, joka oli -5 miljoonaa euroa (2013: -16).

Tulos ennen veroja oli 3 360 miljoonaa euroa (2013: 1 398).

Kauden verot olivat yhteensä 199 miljoonaa euroa (2013: 186). Tuloslaskelman mukainen veroprosentti oli 5,9 % (2013: 13,3 %). Suomen yhteisöverokantaa laskettiin 1.1.2014 alkaen 24,5 %:sta 20,0 %:iin. Verokannan muutoksen vaikutus loka-joulukuussa 2013 oli noin 0,09 euroa osakkeelta. Kun osakkuus- ja yhteisyritysten tulosta ja verovapaita myyntivoittoja ei oteta huomioon, veroprosentti vuonna 2014 oli 18,8 % (2013: 22,7 %).

Kauden tulos oli 3 161 miljoonaa euroa (2013: 1 212). Fortumin osakekohtainen tulos oli 3,55 euroa (2013: 1,36), josta vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat 2,36 euroa (2013: 0,10) osaketta kohti. Suomen sähkönsiirtoliiketoiminnan myynnin vaikutus osakekohtaiseen tulokseen oli 2,08 euroa osaketta kohti.

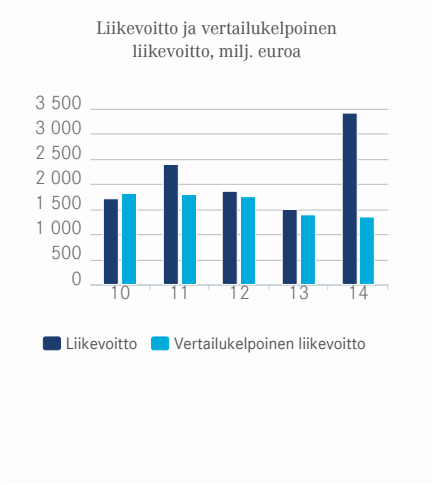

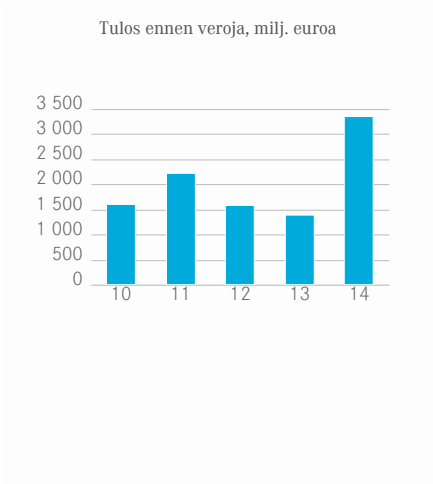

Taloudellinen asema ja rahavirta

milj. euroa	2014	2013	Muutos 14/13
Korkokulut	-256	-301	-15 %
Korkotuotot	84	75	12 %
Käypien arvojen muutokset	-5	-16	-69 %
Muut rahoituserät – netto	-40	-47	-15 %
Rahoitustuotot ja –kulut	**-217**	**-289**	**-25 %**
Korolliset velat [1)]	6 983	9 058	-23 %
Vähennetään: Likvidit varat [2)]	2 766	1 265	119 %
Korollinen nettovelka	**4 217**	**7 793**	**-46 %**
Korollinen nettovelka ilman Värmen rahoitusta	**3 664**	**6 658**	**-45%**

1) 2013 sisältää 20 miljoonaa euroa, jotka esitetään myytävänä olevissa erissä.

2) 2013 sisältää 15 miljoonaa euroa, jotka esitetään myytävänä olevissa erissä.

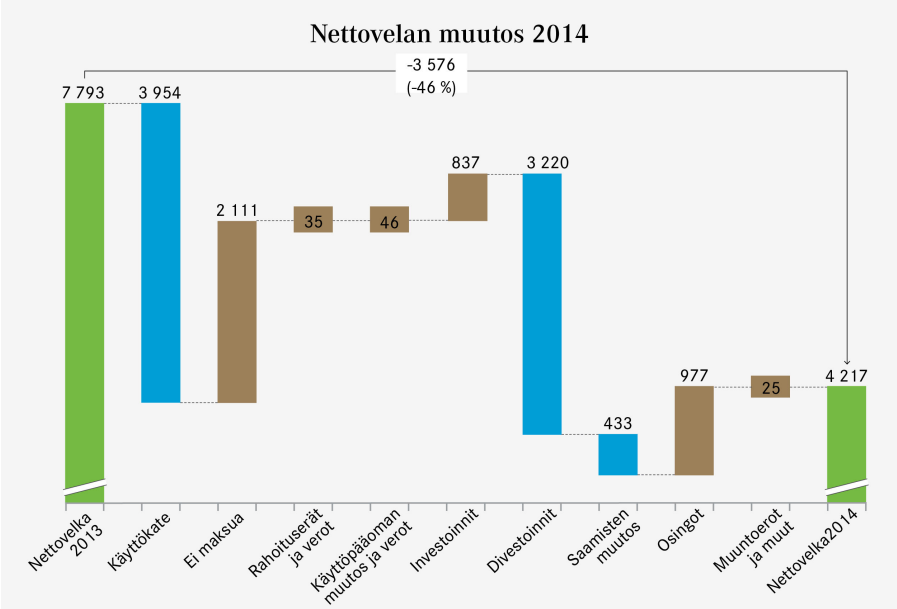

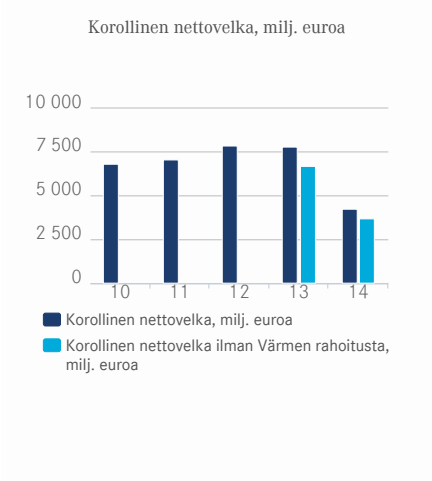

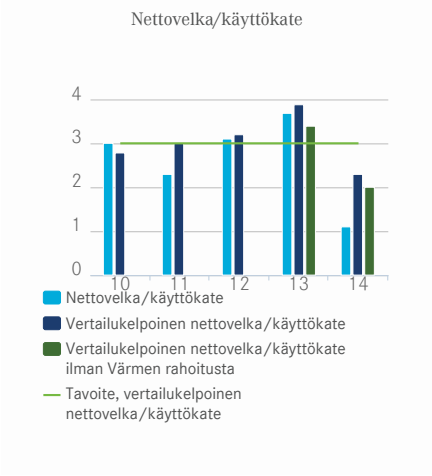

Rahavirta

Vuonna 2014 liiketoiminnan rahavirta kasvoi 214 miljoonalla eurolla 1 762 miljoonaan euroon (2013: 1 548). Kasvu johtui pääosin valuuttakurssieroista, joiden positiivinen vaikutus oli 300 miljoonaa euroa. Vaikutusta pienensi käyttöpääoman kasvu 125 miljoonalla eurolla. Valuuttakurssieroista syntyi voittoja ja tappioita yhteensä 352 miljoonaa euroa (2013: 52), jotka liittyivät Fortumin ruotsalaisten ja venäläisten tytäryhtiöiden lainoja suojaavien valuutanvaihtosopimusten jatkamiseen. Käyttöomaisuusinvestoinnit pienenivät 236 miljoonalla eurolla 768 miljoonaan euroon (2013: 1 004). Tulot osakemyynneistä olivat yhteensä 3 062 miljoonaa euroa (2013: 122) ja kertyivät pääosin Suomen sähkönsiirtoliiketoiminnan ja Gasumin osakkeiden myynnistä (liite 8). Tulot korollisista saamisista sisältävät 534 miljoonaa euroa Fortum Värmeltä. Investointien rahavirta oli yhteensä 2 816 miljoonaa euroa (2013: -944). Rahavirta ennen rahoituseriä, ts. rahoitusta, kasvoi 3 974 miljoonalla eurolla 4 578 miljoonaan euroon (2013: 604).

Varat käytettiin osittain 977 miljoonan euron osinkoihin huhtikuussa 2014 ja 2 079 miljoonan euron korollisten velkojen maksuun. Likvidit varat vuoden lopussa olivat 2 766 miljoonaa euroa (2013: 1 265).

Yhtiön varat ja sijoitettu pääoma

Taseen loppusumma pieneni 1 973 miljoonalla eurolla 21 375 miljoonaan euroon (2013: 23 348) sisältäen pitkäaikaisten varojen vähenemisen, 2 412 miljoonaa euroa. Valuuttojen muuntoerojen vaikutus aineettomiin hyödykkeisiin ja aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sekä osuuksiin osakkuus- ja yhteisyrityksissä oli 2 015 miljoonaa euroa ja divestointien vastaavasti 433 miljoonaa euroa.

Suomen sähkönsiirtoliiketoiminnan varat, yhteensä 1 173 miljoonaa euroa, raportoitiin ”Myytävänä olevat omaisuuserät” -rivillä vuoden 2013 lopussa. Likvidit varat kasvoivat 1 501 miljoonalla eurolla.

Sijoitettu pääoma väheni 1 265 miljoonalla eurolla ja oli 17 918 miljoonaa euroa (2013: 19 183).

Lisätietoja liitteessä 9 Myytävissä olevat omaisuuserät.

Oma pääoma

Oma pääoma oli 10 935 miljoonaa euroa (2013: 10 124), josta emoyhtiön omistajien osuus oli
10 864 miljoonaa euroa (2013: 10 024). Emoyhtiön omistajille kuuluva osuus omasta pääomasta kasvoi 840 miljoonaa euroa. Kasvu johtuu pääosin kauden tuloksesta, 3 154 miljoonaa euroa, jota pienensi -1 320 miljoonan euron valuuttojen muuntoerovaikutus sekä 977 miljoonan euron maksetut osingot.

Rahoitus

Vuonna 2014 nettovelka pieneni 3 576 miljoonalla eurolla 4 217 miljoonaan euroon (2013: 7 793). Nettovelka ilman Värmen rahoitusta oli 3 664 miljoonaa euroa (2013: 6 658).

Joulukuun 2014 lopussa konsernin likvidit varat olivat 2 766 miljoonaa euroa (2013: 1 265) mukaan lukien OAO Fortumin rahat ja pankkisaamiset, joiden yhteenlaskettu arvo on noin 134 miljoonaa euroa (2013: 113). Likvidien varojen lisäksi Fortumilla oli käytettävissään noin 2,2 miljardia euroa nostamattomia valmiusluottoja.

Vuoden 2014 tammi-joulukuun aikana konsernin nettorahoituskulut olivat 217 miljoonaa euroa (2013: 289). Nettorahoituskulut sisältävät myös rahoitusinstrumenttien käyvän arvon muutoksen, joka oli -5 miljoonaa euroa (2013: -16).

Fortumin pitkäaikainen luottoluokitus sekä S&P:lta että Fitchiltä säilyi muuttumattomana ja on A- (näkymät negatiiviset).

Tunnuslukuja

Vuoden 2014 lopussa nettovelan ja käyttökatteen (EBITDA) suhde oli 1,1 (2013: 3,7), ja vertailukelpoisen nettovelan ja

käyttökatteen suhde oli 2,3 (2013: 3,9). Fortum rahoittaa tällä hetkellä Fortum Värmeä, ja yhtiöön liittyvät lainat 553 miljoonaa euroa (2013: 1 135) esitetään korollisissa lainasaamisissa Fortumin taseessa. Tavoitteena on kuitenkin näiden lainojen uudelleenjärjestely vuonna 2015. Jos lainat vähennetään nettovelasta, on nettovelan ja käyttökatteen (EBITDA) suhde viimeisen 12 kuukauden ajalta 2,0 (2013: 3,4).

Velkaantumisaste oli 39 % (2013: 77 %) ja omavaraisuusaste 51 % (2013: 43 %). Osakekohtainen oma pääoma oli 12,23 euroa (2013: 11,28). Sijoitetun pääoman tuotto vuonna 2014 oli 19,5 % (2013: 9,0 %) ja oman pääoman tuotto 30,0 % (2013: 12,0 %). Sekä sijoitetun että oman pääoman tuottoon vaikuttivat positiivisesti Suomen sähkönsiirtoliiketoiminnan sekä Norjan sähkönsiirto- ja lämpöliiketoimintojen myyntivoitot.

Segmenttikatsaukset

Power and Technology

Power and Technology -segmenttiin kuuluvat Fortumin vesi-, ydin- ja lauhdevoimatuotanto, Power Solutions -yksikön asiantuntijapalvelut, salkunhallintapalvelut ja trading sekä teknologia-, tutkimus- ja tuotekehitysyksiköt. Segmentin kaksi divisioonaa ovat Hydro Power and Technology sekä Nuclear and Thermal Power.

milj. euroa	2014	2013	Muutos 14/13
Liikevaihto	2 156	2 252	-4 %
- sähkönmyynti	2 026	2 117	-4 %
- muu myynti	130	135	-4 %
Liikevoitto	855	922	-7 %
Vertailukelpoinen liikevoitto	877	859	2 %
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	998	1 007	-1 %
Sidottu pääoma 31.12.	6 001	6 355	-6 %
Sidotun pääoman tuotto, %	13,6	14,5	-6 %
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	14,2	13,8	3 %
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	198	181	9 %
Henkilöstön lukumäärä	1 639	1 723	-5 %

Vuonna 2014 Power and Technology -segmentin vertailukelpoinen liikevoitto oli 877 miljoonaa euroa (2013: 859) eli 18 miljoonaa euroa vertailukautta parempi. Tulosta paransi lähinnä korkeampi vesivoiman tuotantomäärä, alemmat tuotannon kustannukset sekä Ruotsin kruunun (SEK) kehitys. Nämä myös tasoittivat matalampien sähkönhintojen, alemman lämpövoimantuotannon määrän ja Grangemouthin myynnin tulosta heikentävää vaikutusta. Lisäksi vuonna 2013 tehtiin 20 miljoonan euron arvonalentumiskirjaus, joka liittyi Inkoon voimalaitoksen sähköntuotannon lopettamiseen.

Liikevoitto oli 855 miljoonaa euroa (2013: 922). Liikevoittoon vaikuttivat myyntivoitot, yhteensä 52 miljoonaa euroa (2013: 25) sekä kertaluonteiset erät, pääasiassa sähköntuotantoa suojaavien johdannaisten IFRS:n (IAS 39) mukainen kirjanpitokäytäntö sekä ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu yhteensä -73 miljoonalla eurolla (2013: 38).

Sähköntuotanto lähteittäin

TWh	2014	2013	Muutos 14/13
Vesi- ja tuulivoima, Pohjoismaissa	22,4	18,1	24 %
Ydinvoima, Pohjoismaissa	23,8	23,7	0 %
Lämpövoima, Pohjoismaissa	0,9	1,9	-53 %
Yhteensä Pohjoismaissa	**47,1**	**43,7**	**8 %**
Lämpövoima muissa maissa	0,7	1,0	-30 %
Yhteensä	**47,9**	**44,7**	**7 %**

Pohjoismainen myynti

TWh	2014	2013	Muutos 14/13
Myynti Pohjoismaissa	48,6	45,3	7 %
Josta sähkön tukkumyynti Pohjoismaissa [1)]	44,6	40,2	11 %

1) Sähkön tukkumyyntitulot ja -volyymit Pohjoismaissa eivät sisällä lämpövoimatuotantoa, markkinahintaan perustuvia ostoja eikä myyntiä vähemmistöosakkaille (mm. Meri-Pori, Inkoo ja tuonti Venäjältä).

Myyntihinta

euroa/MWh	2014	2013	Muutos 14/13
Segmentin sähkön tukkumyyntihinta Pohjoismaissa [2)]	41,4	46,4	-11%

2) Sähkön tukkumyyntihinta ei sisällä myyntituloja lämpövoimatuotannosta, markkinahintaan tehdyistä ostoista eikä myyntiä vähemmistöosakkaille (mm. Meri-Pori, Inkoo ja tuonti Venäjältä).

Segmentin liiketoiminnoissa saavutettu sähkön tukkumyyntihinta Pohjoismaissa oli 41,4 euroa/MWh (2013: 46,4) eli 5,0 euroa/MWh alempi kuin vuonna 2013. Systeemihinta ja kaikki aluehinnat olivat selvästi alemmat kuin vertailuvuonna. Sähkön keskimääräinen systeemihinta Nord Poolissa oli 29,6 euroa/MWh (2013: 38,1). Keskimääräinen aluehinta oli Suomessa 36,0 euroa/MWh (2013: 41,2) ja Tukholman alueella (SE3) 31,6 euroa/MWh (2013: 39,4).

Segmentin sähköntuotanto vuonna 2014 Pohjoismaissa oli 47,1 TWh (2013: 43,7). Vesivarantotilanteen normalisoitumisen ansiosta vesivoimatuotanto oli vuoden aikana 4,3 TWh vertailuvuotta suurempi. Ydinvoimaa tuotettiin 0,2 TWh vertailukautta enemmän parantuneiden voimaloiden käyttöasteiden myötä. Ydinvoiman käytettävyys oli hyvä Fortumin täysin omistamissa ja osaomisteisissa reaktoreissa, lukuun ottamatta Oskarshamn 2 -yksikköä, joka on ollut poissa käytöstä turvallisuusjärjestelmien perusteellisen modernisoinnin vuoksi 1.6.2013 alkaen. Vuonna 2014 käytettävyys oli kaikkien aikojen paras sekä Olkiluodossa että Forsmarkissa. Fortumin lämpövoimatuotanto Pohjoismaissa oli 0,9 TWh (2013: 1,9). Tuotannosta oli 97 % hiilidioksidipäästötöntä (2013: 94 %).

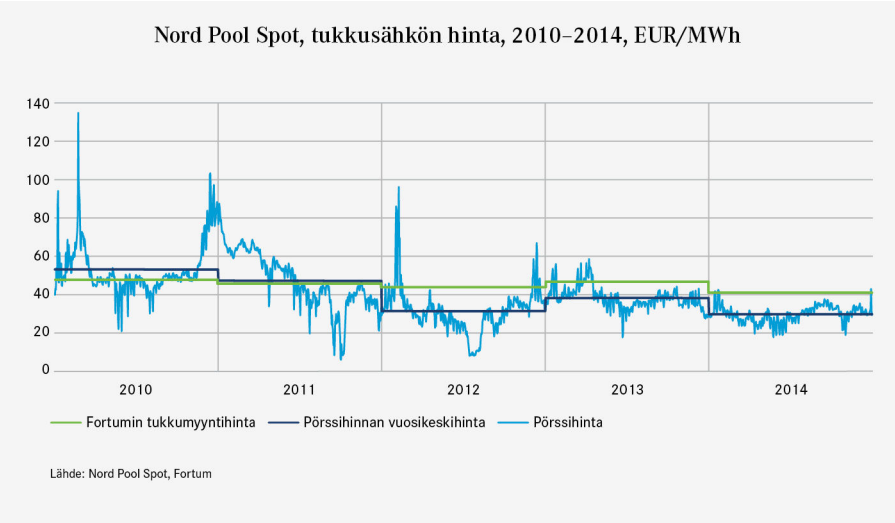

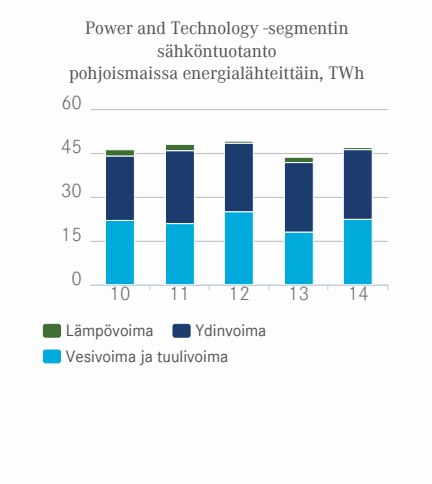

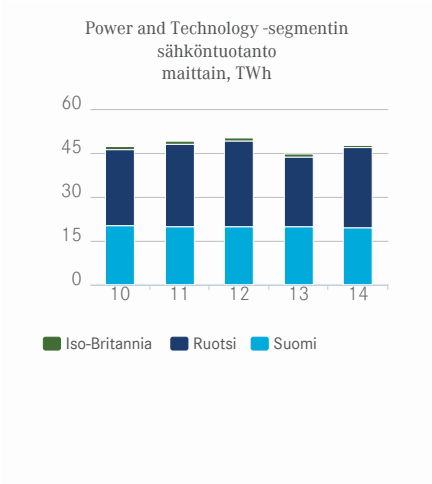

Heat, Electricity Sales and Solutions

Heat, Electricity Sales and Solutions -segmentti sisältää lämmön ja sähkön yhteistuotannon (CHP), lämmön ja sähkön myynnin sekä asiakaslähtöisten ratkaisujen kehittämisen. Segmentillä on liiketoimintaa Pohjoismaissa, Baltiassa, Puolassa ja Intiassa. Segmenttiin kuuluu myös Fortumin 50 %:n omistusosuus Fortum Värmestä, joka on yhteisyritys ja konsolidoidaan pääomaosuusmenetelmällä.

milj. euroa	2014	2013	Muutos 14/13
Liikevaihto	1 332	1 516	-12 %
- lämmönmyynti	430	492	-13 %
- sähkönmyynti	783	900	-13 %
- muu myynti	119	124	-4 %
Liikevoitto	337	134	151 %
Vertailukelpoinen liikevoitto	104	109	-5 %
josta Electricity Sales	48	47	2 %
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	204	211	-3 %
Sidottu pääoma 31.12.	2 112	2 295	-8 %
Sidotun pääoman tuotto, %	19,1	9,7	97 %
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	8,7	8,7	0 %
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	124	134	-7 %
Henkilöstön lukumäärä	1 807	1 968	-8 %

Vuodesta 2014 alkaen aiemmat Heat-divisioona ja Electricity Sales and Solutions -liiketoiminta-alue raportoidaan yhtenä segmenttinä. Lisäksi Fortum Värme, joka aiemmin yhdisteltiin tytäryhtiönä Heat-divisioonaan, käsitellään nyt yhteisyrityksenä ja yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Näin ollen Fortum Värmen tulosvaikutus on sisällytetty osakkuus- ja yhteisyritysten voitto-osuuksiin. Vuonna 2014 vaikutus oli 67 (73) miljoonaa euroa.

Heat, Electricity Sales and Solutions -segmentin lämmönmyynti oli tilikaudella yhteensä 7,9 TWh (2013: 10,7).

Sähkönmyynti CHP-laitoksista oli yhteensä 2,8 TWh (2013: 3,5). Uudesta kapasiteetista ja alhaisemmista polttoainekustannuksista huolimatta lämmön ja sähkön myyntimäärät olivat vertailukautta pienemmät, mikä selittyy pääosin normaalia lämpimämmällä ensimmäisellä ja kolmannella neljänneksellä sekä laitosmyynneillä vuosina 2013 ja 2014. Lämmin sää vähensi myös sähkön vähittäismyyntiä etenkin vuoden 2014 ensimmäisellä neljänneksellä.

Vertailukelpoinen liikevoitto oli 104 miljoonaa euroa (2013: 109). Tulosta heikensivät pääasiassa pienemmät myyntimäärät ja alemmat sähkön hinnat uudesta tuotantokapasiteetista ja alemmista polttoainehinnoista huolimatta.

Liikevoitto oli 337 miljoonaa euroa (2013: 134), johon myyntivoitot vaikuttivat yhteensä 254 miljoonalla eurolla (2013: 18).

Joulukuun lopussa Fortumilla oli yli 1,3 miljoonaa sähkönmyyntiasiakasta.

Lämmönmyynti maittain

TWh	2014	2013	Muutos 14/13
Suomi	3,2	5,4	-41 %
Puola	3,4	4,1	-17 %
Muut maat	1,3	1,2	8 %
Yhteensä	**7,9**	**10,7**	**-26 %**

Sähkönmyynti

TWh	2014	2013	Muutos 14/13
CHP-laitoksista	2,8	3,5	-20 %
Myynti asiakkaille	13,8	13,6	1%
Yhteensä	**16,5**	**17,1**	**-4 %**

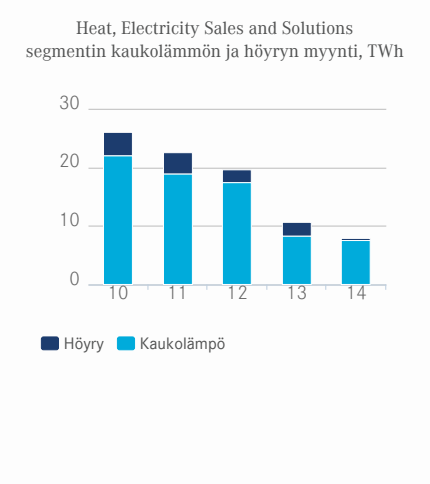

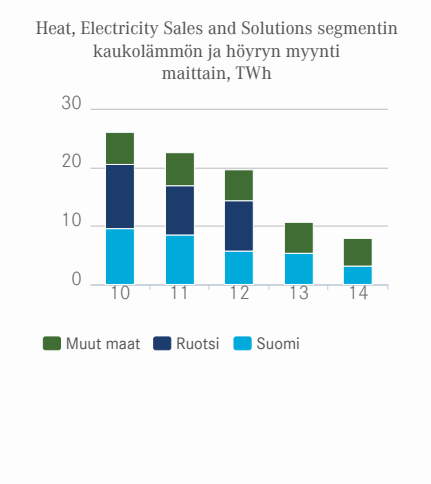

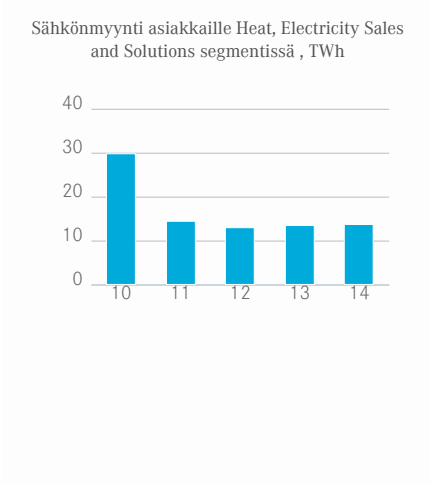

Russia

Russia-segmentti koostuu sähkön ja lämmön tuotannosta ja myynnistä Venäjällä. Segmentti sisältää myös Fortumin runsaan neljänneksen omistusosuuden TGC-1:ssä. TGC-1 on osakkuusyhtiö, joka raportoidaan pääomaosuusmenetelmän mukaisesti.

milj. euroa	2014	2013	Muutos 14/13
Liikevaihto	1 055	1 119	-6 %
- sähkönmyynti	758	822	-8 %
- lämmönmyynti	285	290	-2 %
- muu myynti	11	7	57 %
Liikevoitto	161	156	3 %
Vertailukelpoinen liikevoitto	161	156	3 %
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	304	258	18 %
Sidottu pääoma 31.12.	2 597	3 846	-32 %
Sidotun pääoman tuotto, %	5,6	5,2	8 %
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	5,6	5,2	8 %
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	367	435	-16 %
Henkilöstön lukumäärä	4 213	4 162	1 %

Venäjällä sähkön tukkumarkkinat vapautettiin vuoden 2011 alussa. Kaikki sähköntuotantoyhtiöt kuitenkin myyvät edelleen kotitalouksien ja eräiden erityisryhmien kulutusta vastaavan osan sähköntuotannostaan ja kapasiteetistaan säännellyillä hinnoilla. Vuonna 2014 Fortum myi noin 80 % sähköntuotannostaan vapautetulla sähkön hinnalla.

Vuotta 2014 koskeva kapasiteettihuutokauppa (CCS – ”vanha kapasiteetti”, rakennettu ennen vuotta 2008) pidettiin syyskuussa 2013. Koko Fortumin kapasiteetti sai osallistua huutokauppaan vuodelle 2014, ja suurin osa Fortumin huutokaupassa tarjoamista voimalaitoksista tuli myös valituksi. Fortumin kapasiteetista ei valittu 132 MW:a, mikä on noin 4,6 % Fortumin vanhasta kapasiteetista Venäjällä.

Vuoden 2007 jälkeen investointivelvoitesopimusten (CSA – ”uusi kapasiteetti”) perusteella rakennetulle tuotantokapasiteetille maksetaan takuuhintaa 10 vuoden ajan. Takuuhinnat ja ajanjakso on määritelty investointien riittävän tuoton varmistamiseksi. Yritysoston aikaan vuonna 2008 Fortum teki varauksen mahdollisista viivästymisistä aiheutuvia sakkoja varten. Mahdollisia sakkoja voidaan vaatia, jos uuden kapasiteetin käyttöönotto viivästyy tai jos investointivelvoitesopimusten sovittuja keskeisiä ehtoja ei muuten täytetä. Voimalaitosyksiköiden käyttöönoton aikataulu arvioidaan vuosineljänneksittäin ja mahdollisten muutosten vaikutukset varauksen määrään päivitetään tämän mukaisesti.

Kapasiteettimaksut vaihtelevat voimalaitosten iän, sijainnin, tyypin ja koon mukaan. Myös sesonkivaihtelut ja käytettävyys vaikuttavat kapasiteettimaksuihin. Kapasiteettimaksut (CSA) voivat myös vaihdella hieman vuosittain, sillä tuotto on sidottu Venäjän pitkän aikavälin valtionobligaatioihin, joiden maturiteetti on 8–10 vuotta. Lisäksi viranomainen tarkastelee investointivelvoitesopimuksen takaamia kapasiteettimaksuja kolmen ja kuuden vuoden kuluttua laitoksen käyttöönotosta. Tarkastelussa otetaan huomioon sähkönmyyntituotot, ja on mahdollista, että sen seurauksena myös uuden kapasiteetin kapasiteettimaksuja muutetaan.

Vuonna 2014 Russia-segmentin sähkönmyynti oli 26,5 TWh (2013: 25,6) ja lämmönmyynti oli 26,0 TWh (2013: 24,1).

Russia-segmentin vertailukelpoinen liikevoitto oli 161 miljoonaa euroa (2013: 156). CSA-sopimuksen mukaisia kapasiteettimaksuja saavien uusien yksiköiden positiivinen vaikutus liikevoittoon oli noin 165 miljoonaa euroa (2013: 163). Ruplan heikkenemisen vaikutus tähän lukuun oli -35 miljoonaa euroa, CSA-varauksen purkamisen 4 miljoonaa euroa (2013: 48). Tulosta paransivat lisäksi parempi sähkön ja lämmön kate, tulos lämpöliittymistä sekä pienemmät luottotappiot ja toiminnan tehostaminen. Heikentynyt Venäjän rupla pienensi kokonaisuudessaan Russia-segmentin tulosta noin 34 miljoonalla eurolla. Vertailukauden tulokseen sisältyy 48 miljoonan euron CSA-varauksen purkaminen ja 40 miljoonan euron korvaus CSA-sakoista.

Vuoden 2014 liikevoitto oli 161 miljoonaa euroa (2013: 156).

Fortumin Njaganin voimalaitoksen kolmannen yksikön käyttöönottotestaus ja sertifiointi saatiin onnistuneesti päätökseen syyskuun lopussa. Fortum aloitti uuden yksikön kaupallisen käytön vuoden 2014 lopussa. Venäjän valtion investointivelvoitesopimusten (Capacity Supply Agreement, CSA) mukaisten kapasiteettimaksujen suoritus 418 megawatista (MW) Fortumille alkoi 1.1.2015.

Fortumin sähkön, kapasiteetin ja kaasun hinnat Venäjällä

	2014	2013	Muutos 14/13
Sähkön spot-hinta (markkinahinta), Uralin alue, RUB/MWh	1 089	1021	7 %
Keskimääräinen säännelty kaasun hinta Uralin alueella, RUB/1 000 m^3	3 362	3 131	7 %
Keskimääräinen kapasiteettihinta vanhalle kapasiteetille (CCS), tRUB/MW/kk [1)]	167	163	2 %
Keskimääräinen kapasiteettihinta uudelle kapasiteetille (CSA), tRUB/MW/kk [1)]	552	576	-4 %
Keskimääräinen kapasiteettihinta, tRUB/MW/kk	304	276	10 %
Fortumin saavuttama sähkön hinta Venäjällä, EUR/MWh	30,4	32,1	-5 %

1) Kapasiteettihinnat maksettu kapasiteettivolyymeille, pois lukien suunnittelemattomat seisokit, huollot ja oma kulutus.

Distribution

Fortum omistaa ja käyttää sähkönjakelu- ja alueverkkoja sekä siirtää sähköä kaikkiaan noin 0,9 miljoonalle asiakkaalle Ruotsissa.

milj. euroa	2014	2013	Muutos 14/13
Liikevaihto	751	1 064	-29 %
- jakeluverkot	590	896	-34 %
- alueverkot	120	129	-7 %
- muu myynti	41	39	5 %
Liikevoitto	2 132	349	511 %
Vertailukelpoinen liikevoitto	266	332	-20 %
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	416	548	-24 %
Sidottu pääoma 31.12.	2 615	3 745	-30 %
Sidotun pääoman tuotto, %	73,6	9,3	691 %
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	9,3	8,8	6 %
Investoinnit käyttöomaisuuteen ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin	147	255	-42 %
Henkilöstön lukumäärä	390	805	-52 %

Vuonna 2014 jakelu- ja alueverkkosiirron kokonaismäärät olivat 17,6 TWh (2013: 26,1) ja 13,8 TWh (2013: 16,3). Volyymeja pienensi lämmin sää etenkin ensimmäisellä neljänneksellä. Vertailuvuotta pienemmät volyymit selittyvät pääosin Fortumin Suomen ja Norjan sähkönsiirtoliiketoimintojen myynnillä.

Distribution-segmentin vertailukelpoinen liikevoitto oli 266 miljoonaa euroa (2013: 332). Tuloksen pieneneminen johtui pääasiassa hyvin leudosta säästä vuoden 2014 ensimmäisellä neljänneksellä ja Fortumin Suomen sähkönsiirtoliiketoiminnan myynnistä, joka saatiin päätökseen maaliskuun lopulla.

Liikevoitto oli 2 132 miljoonaa euroa (2013: 349), ja Suomen sekä Norjan sähkönsiirtoliiketoimintojen myyntivoittojen vaikutus oli noin 1 865 miljoonaa euroa.

Sähkönsiirto jakeluverkoissa

TWh	2014	2013	Muutos 14/13
Ruotsi	13,7	14,1	-3 %
Suomi	2,8	9,5	-71 %
Norja	1,1	2,5	-56 %
Yhteensä	**17,6**	**26,1**	**-33 %**

Sähkönsiirtoasiakkaitten lukumäärä maittain

Tuhatta	31.12.2014	31.12.2013	Muutos 14/13
Ruotsi	906	903	0 %
Suomi	-	642	-
Norja	-	103	-
Yhteensä	**906**	**1 648**	**-45 %**

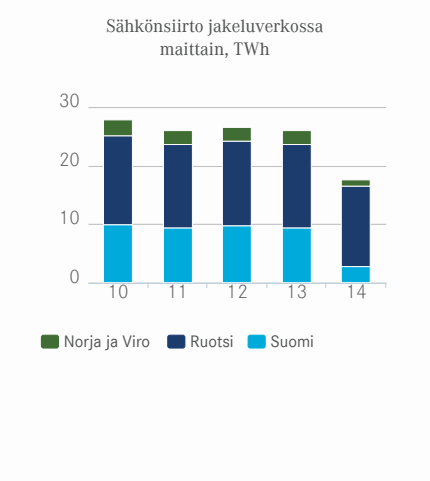

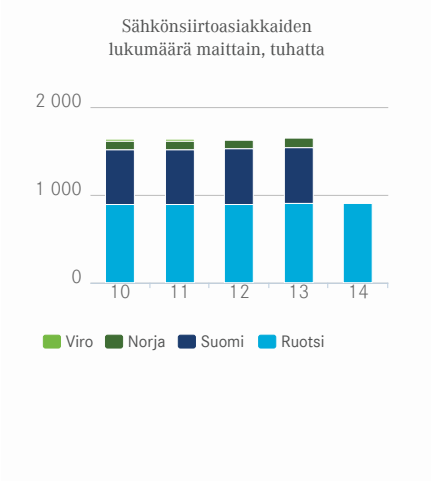

Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin sekä käyttöomaisuuden ja osakkeiden myynnit

milj. euroa	2014	2013
Investoinnit käyttöomaisuuteen		
Aineettomat hyödykkeet	22	46
Aineelliset hyödykkeet	752	959
Yhteensä	**774**	**1 005**
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin		
Tytäryritysosakkeet	7	11
Osakkuusyritysosakkeet	60	0
Myytävissä olevat osakkeet	2	4
Yhteensä	**69**	**15**

Investoinnit käyttöomaisuuteen ja osakkeisiin vuonna 2014 olivat 843 miljoonaa euroa (2013: 1 020). Investoinnit ilman yritysostoja olivat 774 miljoonaa euroa (2013: 1 005).

Katso liitetieto 19.2 Investoinnit.

Fortum suunnittelee ottavansa käyttöön uutta sähkön- ja lämmöntuotantokapasiteettia ja suorittavansa perusparannuksia olemassa oleviin laitoksiin seuraavasti:

	Tyyppi	Sähköntuotanto-kapasiteetti MW	Lämmöntuotanto-kapasiteetti MW	Toimitus-aika
Power and Technology				
Vesivoimalaitosten perusparannus	Vesivoima	14		2015
Russia [1]				
Chelyabinsk 1	Kaasu (CCGT)	248	175	1H 2015
Chelyabinsk 2	Kaasu (CCGT)	248	175	1H 2015

1) Kaupallisen käytön aloitus.

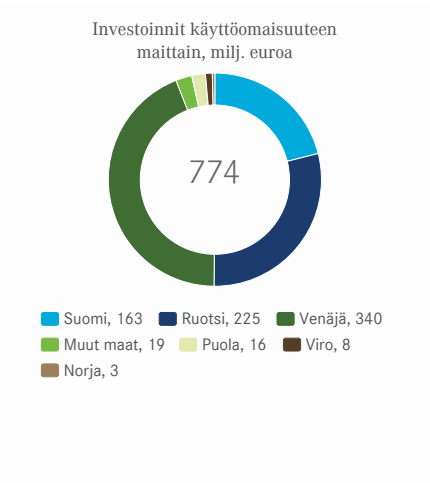

Power and Technology

Fortum osallistuu Teollisuuden Voima Oyj (TVO) -omistusosuutensa kautta Olkiluoto 3:n 1 600 MW:n ydinvoimalaitosyksikön rakentamiseen Suomessa. Laitoksen toimittajan, AREVA-Siemens -yhteenliittymän mukaan yksikön kaupallisen sähköntuotannon on suunniteltu alkavan loppuvuonna 2018. TVO on nostanut 200 miljoonan euron osakaslainan yhteensä 600 miljoonan euron sitoumuksesta. Fortumin osuus 200 miljoonan euron nostetusta lainasta on noin 50 miljoonaa euroa. Fortumin jäljelle jäävä sitoumus OL3-yksikköön on 100 miljoonaa euroa.

Fortum aloitti maaliskuussa 2014 mittavat peruskorjaukset kahdelle Imatran vesivoimalaitoksen seitsemästä koneistosta. Korjausten ansiosta voimalaitoksen teho nousee 14 megawattia 192 megawattiin ja laitoksen turvallisuus ja luotettavuus paranevat. Peruskorjausten jälkeen Imatran vesivoimalaitos on sekä teholtaan että tuotannoltaan Suomen suurin vesivoimalaitos.

Toukokuussa 2014 Fortum ja Areva-Siemens -konsortio päättivät yhdessä Loviisan voimalaitoksen automaatiouudistushanketta koskevan sopimuksen. Areva-Siemens -konsortio tekee loppuun meneillään olevat sovitut ja uudelleenmitoitetut työt yhteistyössä Fortumin kanssa. Lisäksi Fortum allekirjoitti sopimuksen englantilaisen Rolls-Roycen kanssa Loviisan ydinvoimalaitoksen automaatiouudistuksesta. Uudistushanke jakautuu usealle vuodelle.

Suomen hallitus hylkäsi syyskuussa Teollisuuden Voima Oy:n (TVO) hakemuksen jatkoajasta rakentamisluvan hakemiseksi Olkiluoto 4 -hankkeelle. Tämän seurauksena alkuperäinen, vuonna 2010 TVO:lle annettu periaatepäätös pysyy voimassa, ja sen mukaan rakentamislupaa on haettava kesäkuun 2015 loppuun mennessä.

Lokakuussa Fortum myi Isossa-Britanniassa sijaitsevan tytäryhtiönsä, Grangemouth CHP:n INEOS Industries Holdingsille. Grangemouth CHP operoi ja omistaa maakaasua polttoaineena käyttävän sähkön- ja lämmön yhteistuotantolaitoksen, joka sijaitsee Grangemouthissa Skotlannissa.

Joulukuussa 2014 Fortum kertoi suunnitelmista venäläisen TGC-1:n uudelleenjärjestelyihin liittyen. Edellyttäen, että Fortum saa yli 75 % omistusosuuden TGC-1:n vesivoimatuotannosta, Fortum on valmis osallistumaan enintään 15 % vähemmistöosuudella Fennovoiman ydinvoimahankkeeseen samoilla ehdoilla kuin muutkin suomalaiset hankkeeseen osallistuvat yritykset.

Heat, Electricity Sales and Solutions

Fortum Värme, Fortumin ja Tukholman kaupungin omistama yhteisyritys, investoi biopolttoaineita käyttävään sähkön ja lämmön yhteistuotantoon Värtanin voimalaitoksella Tukholmassa. Uusi voimalaitos korvaa osittain olemassa olevaa kapasiteettia. Laitoksen arvioidaan valmistuvan vuonna 2016. Sen lämmöntuotantokapasiteetti on 280 MW ja sähköntuotantokapasiteetti 130 MW.

Fortum osallistuu osakkuusyhtiönsä Turun Seudun Energiantuotannon uuden sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksen rakentamiseen Naantalissa. Uusi voimalaitos korvaa vanhan olemassa olevan laitoksen. Laitos on suunniteltu otettavaksi käyttöön vuonna 2017, ja laitoksen valmistuttua sen lämmöntuotantokapasiteetti on 244 MW ja sähköntuotantokapasiteetti 142 MW.

Kesäkuussa Fortum saattoi päätökseen Norjan lämpöliiketoimintansa myynnin iCON Infrastructure Partners II, L.P. -rahastolle.

Syyskuussa saatiin päätökseen yrityskauppa, jossa Fortum osti E.ON Ruhrgas International GmbH:n 33,66 % osuuden virolaisesta maakaasun vienti-, myynti- ja jakeluyhtiöstä AS Eesti Gaasista sekä vastaavan osuuden kaasujakeluyhtiö AS Võrguteenus Valduksesta. Hankitut osakkeet kasvattivat

Fortumin omistusosuutta molemmissa yhtiöissä noin 51 %:iin. Fortum jatkaa virolaisen kaasuliiketoiminnan omistusosuutensa raportointia pääomaosuusmenettelyn mukaisesti.

Marraskuussa Fortum sopi myyvänsä 51,4 % omistusosuutensa osakkuusyhtiö AS Võrguteenus Valduksessa, kauppa saatiin päätökseen tammikuussa 2015. Kaupalla arvioidaan olevan vähäinen vaikutus Fortumin tulokseen.

Marraskuussa Fortum kertoi myyvänsä omistusosuutensa suomalaisessa maakaasuyhtiö Gasum Oy:ssä Suomen valtiolle. Fortumin osakkeiden kauppahinta oli noin 310 miljoonaa euroa. Fortum kirjasi kaupasta noin 190 miljoonan euron myyntivoiton Fortumin Heat, Electricity Sales and Solutions -segmentin vuoden 2014 neljännen vuosineljänneksen tulokseen.

Russia

Joulukuussa Fortum ja Gazprom Energoholding allekirjoittivat pöytäkirjan aloittaakseen alueellisen energiantuotantoyhtiö TGC-1:n omistustensa uudelleenjärjestelyn Venäjällä. TGC-1 omistaa ja operoi Venäjän luoteisosassa vesi- ja lämpövoimaa sekä Pietarin lämmönjakeluverkkoa. Gazprom Energoholding omistaa yhtiön osakekannasta 51,8 % ja Fortum 29,5 %.

Uudelleenjärjestelyssä Fortum perustaa Rosatomin kanssa yrityksen, joka omistaa TGC-1:n vesivoimatuotannon. Gazprom Energoholding jatkaa TGC-1:n lämpöliiketoimintaan liittyviä toimintoja. Nykyisen TGC-1:n omistusosuutensa kautta Fortumin osuus vesivoimaan keskittyneestä yrityksestä nousisi yli 75 %:iin. Rosatomista tulisi yrityksen vähemmistöomistaja vajaan 25 % osuudella.

Distribution

Maaliskuussa 2014 Fortum sai päätökseen Suomen sähkönsiirtoliiketoimintansa myynnin Suomi Power Networks Oy:lle. Yritysjärjestelyn velaton kauppahinta on 2,55 miljardia euroa. Fortum kirjasi yritysjärjestelystä 1,85 miljardin euron myyntivoiton eli 2,08 euroa osaketta kohden. Myyntivoitto kirjattiin Fortum Distribution -segmentin vuoden 2014 ensimmäisen neljänneksen tulokseen.

Toukokuussa 2014 Fortum saattoi päätökseen Norjan sähkönsiirtoliiketoimintansa myynnin energiayhtiö Hafslundille.

Henkilöstö

	2014	2013
Henkilöstön lukumäärä, 31.12.	8 592	9 186
Henkilöstön lukumäärä keskimäärin	8 821	9 532
Henkilöstökulujen kokonaissumma, milj. euroa	413	460

Fortumin toiminta on keskittynyt pääasiassa Pohjoismaihin, Venäjälle, Puolaan ja Baltiaan. Joulukuun lopussa henkilöstön kokonaismäärä oli 8 592 (2013: 9 186).

Joulukuun 2014 lopussa Power and Technology -segmentissä oli 1 639 (1 723) työntekijää, Heat, Electricity Sales and Solutions -segmentissä 1 807 (1 968), Russia-segmentissä 4 213 (4 162) ja Distribution-segmentissä 390 (805). Muun henkilöstön määrä oli vuoden lopussa 543 (528).

Henkilöstön vähentyminen johtui pääasiassa Suomen ja Norjan sähkönsiirtoliiketoimintojen myynnistä ja Fortumin tehostamisohjelmasta. Tehostamisohjelmasta aiheutuneet henkilöstövähennykset on toteutettu luonnollisen poistuman, vapautuvien tehtävien uudelleenjärjestelyjen ja eläkkeelle siirtymisten kautta. Fortumin tehostamisohjelman aikana avoimet työpaikat on ensisijaisesti täytetty sisäisesti.

Henkilöstön sisäistä liikkuvuutta on lisätty vuoden aikana. Työntekijöiden sisäinen liikkuvuus eri maiden ja divisioonien välillä vahvistaa osaamista ja parantaa hyvien käytäntöjen jalkautumista laajasti organisaatiossa.

Katso liitetieto 12 Henkilöstökulut.

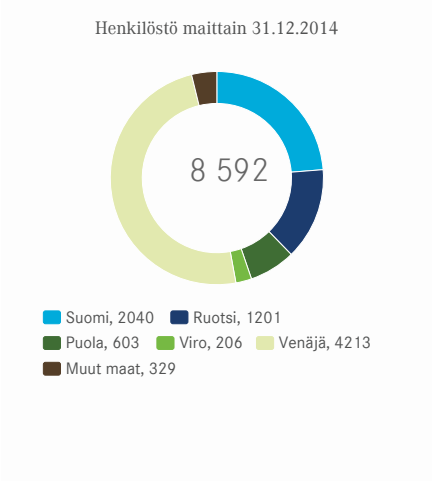

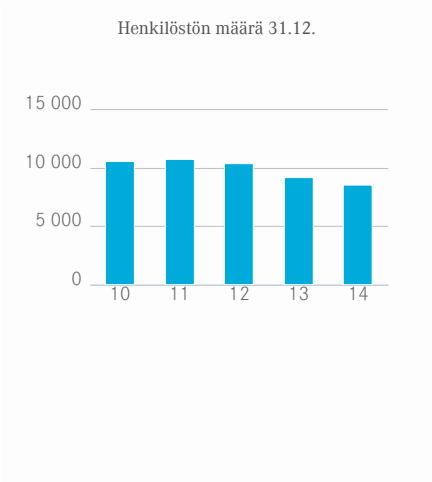

Muutoksia Fortumin johdossa

Fortum uudisti liiketoimintarakenteensa 1.3.2014 alkaen. Muutoksen tavoitteena on vahvistaa strategian toteuttamisedellytyksiä nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Matti Ruotsala nimitettiin Chief Operating Officeriksi (COO). Fortumin talousjohtajaksi (CFO) nimitettiin Timo Karttinen. Uusina jäseninä johtoryhmään nimitettiin ydin- ja lauhdevoimaliiketoiminnasta vastaava johtaja Tiina Tuomela, strategiasta ja yritysjärjestelyistä vastaava johtaja Kari Kautinen sekä yhteiskuntasuhteista vastaava johtaja Esa Hyvärinen.

Fortumin neljä raportointisegmenttiä divisioonineen ovat 1.3.2014 alkaen:

- Power and Technology (raportoi COO:lle)
  - Hydro Power and Technology, Per Langer, Executive Vice President (EVP)
  - Nuclear and Thermal Power, Tiina Tuomela, EVP
- Heat, Electricity Sales and Solutions (raportoi COO:lle), Markus Rauramo, EVP
- Russia, Alexander Chuvaev, EVP
- Distribution, Timo Karttinen, CFO

Fortumin kuusi esikuntatoimintoa ovat:

- Talous, jota johtaa CFO Timo Karttinen
- Strategia ja yritysjärjestelyt, johtajanaan Kari Kautinen
- Lakiasiat, jota johtaa lakiasiainjohtaja Sirpa-Helena Sormunen (aloittanut syyskuussa 2014)
- Henkilöstö ja IT, josta vastaa henkilöstöjohtaja Mikael Frisk
- Viestintä, jota johtaa viestintäjohtaja Helena Aatinen
- Yhteiskuntasuhteet, josta vastaa yhteiskuntasuhteiden johtaja Esa Hyvärinen

COO Matti Ruotsala, CFO Timo Karttinen ja Venäjän divisioonan johtaja Alexander Chuvaev sekä esikuntatoimintojen johtajat raportoivat toimitusjohtajalle.

Kaarina Ståhlberg jätti perhesyistä Fortumin lakiasiainjohtajan tehtävät ja johtoryhmän jäsenyyden 8.4.2014 alkaen.

Kesäkuussa 2014 OTK, varatuomari Sirpa-Helena Sormunen, 54, nimitettiin Fortumin lakiasiainjohtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi 1.9.2014 alkaen. Hän raportoi toimitusjohtajalle.

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

22.1.2015 Fortum ilmoitti että toimitusjohtaja Tapio Kuula jää 1.2.2015 työkyvyttömyyseläkkeelle. Kuula toimi Fortumin toimitusjohtajana vuodesta 2009. Fortumin hallitus on käynnistänyt seuraajan hakuprosessin käsittäen sekä sisäisiä että ulkoisia kandidaatteja. Talousjohtaja Timo Karttinen hoitaa myös väliaikaisesti toimitusjohtajan tehtäviä tänä aikana.

22.1.2015 Fortumin osakkeenomistajien nimitystoimikunta ehdotti varsinaiselle yhtiökokoukselle 2015, että hallitus koostuu kahdeksasta (8) jäsenestä ja että seuraavat henkilöt valitaan hallituksen jäseniksi tulevaksi toimikaudeksi, joka päättyy vuoden 2016 yhtiökokouksen päättyessä. Uudelleenvalittaviksi ehdotetaan: Sari Baldauf, hallituksen puheenjohtajaksi, Kim Ignatius, varapuheenjohtajaksi ja jäseniksi Minoo Akhtarzand, Heinz-Werner Binzel, Petteri Taalas ja Jyrki Talvitie. Uusiksi jäseniksi ehdotetaan valittavan Eva Hamilton ja Tapio Kuula.

Näkymät

Avaintekijät ja riskit

Fortumin taloudellinen tulos on altis useille taloudellisille, strategisille, poliittisille, yritystaloudellisille sekä operatiivisille riskeille. Fortumin tuloksen kannalta yksi tärkeimmistä tekijöistä on sähkön tukkuhinta Pohjoismaissa. Tukkuhinnan kehityksen avaintekijöitä Pohjoismaissa ovat kysynnän ja tarjonnan tasapaino, polttoaineiden ja CO_2-päästöoikeuksien hinnat sekä vesitilanne. Fortumin investointiohjelman valmistuminen Venäjällä on myös yksi yhtiön tuloskasvun avaintekijöistä, sillä se kasvattaa tuotantokapasiteettia ja CSA-kapasiteettimaksuja.

Maailmantalouden epävarmuuden jatkuminen ja epävakaa taloustilanne Euroopassa pitävät talouden kasvunäkymät arvaamattomina. Yleinen talouden epävarmuus vaikuttaa raaka-aineiden ja CO_2-päästöoikeuksien hintoihin, ja tämä saattaa ylläpitää sähkön tukkuhinnan laskupainetta Pohjoismaissa. Venäjän liiketoiminnan osalta keskeisiä tekijöitä ovat talouden kasvu, ruplan kurssi, kaukolämpömarkkinoiden sääntelyyn liittyvä kehitys sekä sähkön tukku- ja kapasiteettimarkkinoiden kehitys. Investointiohjelmaan liittyvät operatiiviset riskit ovat edelleen olemassa. Polttoaineiden hinnat ja voimalaitosten käytettävyys vaikuttavat kannattavuuteen kaikilla alueilla. Lisäksi talouden turbulenssin seurauksena suuremmilla valuuttakurssivaihteluilla, erityisesti Venäjän ruplan ja Ruotsin kruunun osalta, on sekä muunto- että transaktiovaikutuksia Fortumin tulokseen. Pohjoismaissa energiatoimialan lainsäädännöllinen ja verotuksellinen ympäristö on lisännyt sähköyhtiöiden riskejä.

Lisätietoja Fortumin riskeistä ja riskienhallinnasta on esitetty hallituksen toimintakertomuksessa sekä liitetiedossa 3 Rahoitusriskien hallinta.

Pohjoismaiset markkinat

Makrotalouden epävarmuudesta huolimatta sähkön osuuden kokonaisenergiankulutuksesta odotetaan jatkavan kasvuaan. Fortumin arvioi edelleen, että vuosittainen sähkönkulutus kasvaa Pohjoismaissa keskimäärin noin 0,5 %, mutta lähivuosien kasvuvauhti riippuu paljolti Euroopan ja etenkin Pohjoismaiden makrotalouden kehityksestä.

Vuoden 2014 aikana Euroopan Unionin päästöoikeuksien (EUA) hinnat nousivat, ja öljyn ja hiilen hinnat laskivat. Sähkön termiinihinnat seuraavalle 12 kuukaudelle laskivat sekä Pohjoismaissa että Saksassa.

Tammikuun puolivälissä 2015 hiilen termiinihinta (ICE Rotterdam) loppuvuodelle 2015 oli noin 58 Yhdysvaltain dollaria tonnilta ja hiilidioksidipäästöoikeuksien markkinahinta (EUA) vuodelle 2015 noin 7 euroa hiilidioksiditonnia kohti. Sähkön termiinihinta

Nord Poolissa loppuvuodelle 2015 oli noin 28 euroa/MWh ja vuodelle 2016 oli noin 29 euroa/MWh. Saksassa sähkön termiinihinta loppuvuodelle 2015 oli noin 32 euroa/MWh ja vuodelle 2016 noin 32 euroa/MWh. Pohjoismaiden vesivarannot olivat noin -1 TWh alle pitkänajan keskiarvotason ja noin -1 TWh alle vuoden 2014 vastaavan ajankohdan tason.

Strategian mukainen rakennejärjestely Venäjällä

Joulukuussa 2014 Fortum ja Gazprom Energoholding allekirjoittivat pöytäkirjan aloittaakseen alueellisen energiantuotantoyhtiö TGC-1:n omistustensa uudelleenjärjestelyn Venäjällä. TGC-1 omistaa ja operoi Venäjän luoteisosassa vesi- ja lämpövoimaa sekä Pietarissa lämmönjakeluverkkoa. Gazprom Energoholding omistaa yhtiön osakekannasta 51,8 % ja Fortum 29,5 %.

Uudelleenjärjestelyssä Fortum perustaa Rosatomin kanssa yrityksen, joka omistaa TGC-1:n vesivoimatuotannon. Gazprom Energoholding jatkaa TGC-1:n lämpöliiketoimintaan liittyviä toimintoja. Nykyisen TGC-1:n omistusosuutensa kautta Fortumin osuus vesivoimaan keskittyneestä yrityksestä nousisi yli 75 %:iin. Rosatomista tulisi yrityksen vähemmistöomistaja vajaan 25 % osuudella. Vesivoimayhtiöstä tulisi Fortumin tytäryhtiö.

Edellyttäen, että Fortum saa yli 75 % omistusosuuden TGC-1:n vesivoimatuotannosta, Fortum on valmis osallistumaan enintään 15 % vähemmistöosuudella Fennovoiman ydinvoimahankkeeseen samoilla ehdoilla kuin muutkin hankkeeseen tällä hetkellä osallistuvat suomalaiset yritykset.

Power and Technology

Fortumin Power and Technology -segmentin sähkönhintaan Pohjoismaissa vaikuttavat tyypillisesti suojausasteet, suojaushinta, spot-hinnat, Fortumin joustavan tuotantorakenteen käytettävyys ja käyttö sekä valuuttakurssivaihtelut. Mikäli sähköntuotantolähteiden suhteellisten osuuksien muutoksista mahdollisesti johtuvia vaikutuksia ei oteta huomioon, 1 euron muutos megawattituntia kohti segmentin saavuttamassa sähkön tukkumyyntihinnassa Pohjoismaissa johtaisi noin 45 miljoonan euron muutokseen Fortumin vuotuisessa vertailukelpoisessa liikevoitossa. Lisäksi segmentin vertailukelpoiseen liikevoittoon vaikuttaa mahdollinen lämpövoimatuotannon määrä ja siitä saatava tuotto.

Ruotsin ydinvoimalaitoksissa meneillään olevien monivuotisten investointiohjelmien tavoitteena on parantaa turvallisuutta ja pitkäaikaista käytettävyyttä sekä lisätä nykyisten laitosten kapasiteettia. Investointiohjelmien toteuttaminen saattaa kuitenkin vaikuttaa käytettävyyteen. Investointiohjelmat vaikuttavat Fortumin ydinvoimaosakkuusyhtiöiltään ostaman sähkön hankintakustannuksiin lisäämällä poistoja ja rahoituskuluja osakkuusyhtiöissä.

EU:ssa tehtävien stressitestien perusteella Ruotsin ydinvoimaviranomainen (SSM) on päättänyt esittää uutta sääntelyä ruotsalaisiin ydinvoimaloihin. Asia on vireillä. Fortumin näkemyksen mukaan korkean ydinvoimaturvallisuuden ohella EU-tasoisten turvallisuusvaatimusten yhtenäistäminen olisi erittäin tärkeää.

Vuonna 2014 Ruotsin hallitus päätti nostaa ydinjätemaksun noin 0,022 SEK/kWh:sta 0,04 SEK/kWh:n kolmivuotiskaudelle 2015 - 2017. Arvioitu kustannusvaikutus Fortumille olisi vuositasolla noin 25 miljoonaa euroa. Ruotsin ydinjätemaksujen tarkistus tehdään kolmen vuoden välein.

Ruotsin uusi hallitus on ehdottanut ydinvoimakapasiteetin verotuksen nostamisesta 17 % vuodesta 2015 lähtien. Esitys on toistaiseksi odottamassa käsittelyä.

Venäjä

Vuoden 2007 jälkeen investointivelvoitesopimusten (CSA – ”uusi kapasiteetti”) perusteella rakennetulle tuotantokapasiteetille maksetaan takuuhintaa 10 vuoden ajan. Takuuhinnat on määritelty riittävän investointituoton varmistamiseksi. Keskusteluja 10 vuoden ajanjakson pidentämisestä 15 vuodeksi on käyty Venäjän hallituksessa, mutta virallisia päätöksiä asiasta ei ole tehty.

Vuotta 2015 koskeva kapasiteettihuutokauppa (CCS – ”vanha kapasiteetti”, rakennettu ennen vuotta 2008) pidettiin syyskuussa 2014. Koko Fortumin kapasiteetti sai osallistua huutokauppaan, ja suurin osa Fortumin huutokaupassa tarjoamista voimalaitoksista tuli myös valituksi. 195 MW, eli noin 3,7 % Fortumin vanhasta kapasiteetista Venäjällä ei tullut valituksi. Tälle kapasiteetille Fortum suunnittelee hankkivansa nk. forced mode -statuksen.

Fortumin Russia-segmentin uusi kapasiteetti (CSA) on tärkeä tuloskasvuun vaikuttava tekijä Venäjällä. Uusien laitosyksiköiden myötä tuotannon ja myyntitulojen odotetaan kasvavan, ja uudelle tuotantokapasiteetille maksetaan myös huomattavasti korkeampia kapasiteettimaksuja kuin vanhalle kapasiteetille. Kapasiteettimaksut vaihtelevat voimalaitosten iän, sijainnin, tyypin ja koon mukaan. Myös sesonkivaihtelut ja käytettävyys vaikuttavat kapasiteettimaksuihin. Uuden kapasiteetin tuotto on taattu kapasiteettimarkkinoita koskevien sääntöjen mukaisesti. Kapasiteettimaksut voivat vaihdella hieman vuosittain, sillä tuotto on sidottu Venäjän pitkän aikavälin valtionobligaatioihin, joiden maturiteetti on 8–10 vuotta. Lisäksi viranomainen tarkastelee kapasiteettimaksuja kolmen ja kuuden vuoden kuluttua laitoksen käyttöönotosta. Tarkastelussa huomioidaan sähkönmyyntituotot ja on mahdollista, että tämän seurauksena myös uuden kapasiteetin kapasiteettimaksuja muutetaan.

Investointiohjelman loppuosan arvo vuoden 2014 lopussa joulukuun 2014 lopun valuuttakursseilla laskettuna on noin 0,2 miljardia euroa.

Russia-segmentin tulos vaihtelee kausittain lämpöliiketoiminnan luonteesta johtuen; ensimmäinen ja viimeinen neljännes ovat selvästi vahvimmat.

Venäjän tytäryhtiön OAO Fortumin hankintahetkellä vuonna 2008 asetettu tavoite saavuttaa 500 miljoonan euron liikevoittotaso vuoden 2015 aikana perustui sen hetkiseen Venäjän ruplan kurssitasoon ja vastasi 18,2 miljardin ruplan tulosta kyseisenä ajankohtana. Kuten aiemmin on kerrottu, Russia-segmentin tulokseen vaikuttaa ennen kaikkea valuuttakurssien vaihtelu sekä Venäjän sähkön kysyntä, kaasun hintakehitys ja muun sääntelyn kehittyminen. Fortum pitää ruplamääräisen tavoitteensa muuttumattomana, mutta pääosin valuuttakurssimuutoksista johtuen euromääräinen tulostaso vaihtelee. Ei-euromääräisten tytäryhtiöiden tuloslaskelmat muunnetaan euromääräisiksi käyttämällä keskimääräisiä valuuttakursseja. Tällä hetkellä heikompi rupla tuo pienemmän tuloksen euroissa. Fortum tekee kaikkensa lieventääkseen negatiivisia vaikutuksia.

Vuonna 2014 Venäjän energiaministeriö avasi julkisen keskustelun ehdottamalla uuden markkinamallin luomista sähkö- ja lämpöliiketoimintaan. Mallin tarkoituksena on varmistaa siirtymä taloudellisesti kestävälle lämpötariffitasolle vuoteen 2020 mennessä ja houkutella investointeja lämpömarkkinoille. Syyskuussa 2014 Venäjän hallitus hyväksyi lämpöreformin ja uuden markkinamallin

tiekartan, jonka mukaan sähkö- ja lämpöliiketoiminta vapautuu 2020 mennessä, tai tietyillä alueilla 2023 mennessä.

Venäjän talouskehitysministeriön mukaan kaasuhintojen indeksointia ei suoritettu lokakuussa 2014. Tästä huolimatta vuotuisen kaasuhinnan nousun arvioidaan olevan 3,5 % vuonna 2015.

Distribution

Fortum arvioi ja valmistelee Ruotsin sähkönsiirtoliiketoiminnan mahdollista myyntiä.

Ruotsissa on käynnissä oikeusprosessit, jotka liittyvät valituksiin koskien vuosien 2012-2015 sähköverkkoliiketoiminnan taloudellista valvontajaksoa. Ruotsissa hallinto-oikeus antoi marraskuussa 2013 sähköyhtiöitä puoltavan päätöksen. Ruotsin energiamarkkinaviranomainen valitti päätöksestä seuraavaan oikeusasteeseen, korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joka päättää valitusoikeudesta.

Ruotsissa määritellään sähköverkon tuottoa säätelevää valvontamallia seuraavalle valvontajaksolle, joka kattaa vuodet 2016-2019. Syyskuussa 2014 Ruotsin hallitus teki päätöksen omaisuuden määrittelystä, yksityiskohdat päättä Ruotsin energiamarkkinaviranomainen. Päätöksiä odotetaan kevään 2015 aikana.

Käyttöomaisuusinvestoinnit ja divestoinnit

Fortum arvioi investointiensa ilman yritysostoja vuonna 2015 olevan noin 0,9 miljardia euroa (sisältäen Distribution-segmentin). Vuosittaisten kunnossapitoinvestointien (ilman Distribution-segmenttiä) arvioidaan olevan vuonna 2015 noin 300-350 miljoonaa euroa eli alle poistojen tason.

Fortum vähentää vähitellen rahoitustaan Tukholman kaupungin kanssa yhteisomistuksessa olevasta Fortum Värmestä vuosien 2014-2015 aikana. Vuoden 2014 lopussa Fortum Värmen velkaosuus oli yhteensä noin 0,6 miljardia euroa.

Verotus

Fortumin vuoden 2015 veroasteeksi arvioidaan 19–21 %, kun osakkuus- ja yhteisyritysten tulosta, verovapaita myyntivoittoja ja kertaluonteisia eriä ei oteta huomioon.

Suomen hallitus päätti kesäkuussa, ettei ennen vuotta 2004 rakennettuun vesi-, ydin- ja tuulivoimaan kohdistuvaa voimalaitosveroa (windfall-veroa) oteta käyttöön. Lopullinen päätös veron kumoamiseksi tehtiin eduskunnassa marraskuussa 2014, ja se astui voimaan tammikuussa 2015.

Elokuussa konserniverokeskuksen oikaisulautakunta hyväksyi yksimielisesti Fortumin oikaisupyynnön, joka koski verottajan joulukuussa 2013 vuodelta 2007 määräämiä jälkiveroja. Veronsaajien oikeudenvalvontayksiköllä on asiassa valitusoikeus (liite 39). Joulukuussa 2014 Fortum sai Suomen veroviranomaisilta rahoitusyhtiöitään koskien verottamatta jättämispäätöksen vuosille 2008-2011 perustuen samaan tarkastukseen. Päätös on linjassa KHO:n ennakkopäätöksen kanssa. Veronsaajien oikeudenvalvonnalla (VOVA) on oikeus valittaa päätöksestä.

Ruotsin uuden hallituksen ehdotus asennetun ydinvoimakapasiteetin verotuksen nostamisesta 17 % vuodesta 2015 lähtien odottaa käsittelyä. Fortumin mielestä tulevan parlamentaarisen energiakomission tulisi tarkastella verotusta kokonaisuudessaan, jotta saadaan laajapohjainen näkemys siitä, kuinka energian- ja tehontarve voidaan ratkaista. Toteutuessaan verotuksen muutoksen vaikutus olisi Fortumille vuositasolla noin 15 miljoonaa euroa, joka on vähennyskelpoinen yhtiöverotuksessa.

Suojaukset

Joulukuun 2014 lopussa noin 50 % Power and Technology -segmentin arvioidusta sähkön tukkumyynnistä Pohjoismaissa oli suojattu noin 40 euroon/MWh vuodelle 2015. Vastaava luku vuodeksi 2016 oli noin 10 % noin 39 euroon/MWh.

Power and Technology -segmentin pohjoismainen suojaushinta ei sisällä lämpövoimatuotannon marginaalin suojausta. Suojausasteeseen eivät myöskään sisälly Fortumin hiililauhdevoiman fyysiset volyymit tai suojaukset eikä segmentin sähköntuonti Venäjältä.

Raportoidut suojausasteet voivat vaihdella huomattavasti Fortumin sähköjohdannaismarkkinoilla tekemien toimenpiteiden mukaan. Suojaukset tehdään pääasiassa johdannaissopimuksilla, joista suurin osa on Nord Poolin termiinejä.

Tutkimus ja kehitys

Kestävä kehitys on keskeinen osa Fortumin strategiaa, ja Fortumin tutkimus- ja kehitystoiminta (T&K) edistää ympäristömyönteisten energiaratkaisujen toteuttamista. Investoinnit uusiutuvan energiantuotannon kehittämiseen, kuten aurinkoenergiaan, ovat olennainen osa Fortumin strategian toteuttamista.

Vuonna 2014 Fortum, UPM ja Valmet päättivät kehittää yhdessä uutta teknologiaa, jolla voidaan valmistaa edistyneitä, pitkälle jalostettuja lignoselluloosapohjaisia polttoaineita kuten liikennepolttoaineita tai korkeamman jalostusarvon bionesteitä, ja kaupallistaa uusi teknologia.

Fortum ja Cleantech Invest Oyj solmivat yhteistyösopimuksen liiketoiminnan kehityksestä, mahdollisista tulevaisuuden clentech-investoinneista sekä tiedonvaihdosta. Energiayhtiöt Fortum ja St1 aloittivat yhteistyön, jonka tavoitteena on rakentaa Suomen ensimmäinen geotermisellä energialla toimiva teollisen mittakaavan pilottilämpölaitos. St1 aloittaa pilottituotantolaitoksen suunnittelun, ja laitoksen arvoidaan valmistuvan vuonna 2016.

Fortumin raportointikaudella allekirjoittama vuokrasopimus brittiläisen Wave Hub -koepuiston kanssa antaa mahdollisuuden koekäyttää täyden mittakaavan aaltovoimalaitteita valtameriolosuhteissa. Fortum on myös ostanut vähemmistöosuuden suomalaisesta aaltovoimateknologiaa kehittävästä Wello Oy:stä.

Fortum raportoi tutkimus- ja kehitysmenot vuositasolla. Vuonna 2014 Fortumin T&K-menot olivat 41 miljoonaa euroa (2013: 49) eli 0,9 % (2013: 0,9 %) liikevaihdosta.

	2014	2013	Muutos 14/13
T&K-kulut, milj. euroa	41	49	-16 %
T&K-kulut, % liikevaihdosta	0,9	0,9	0 %

Kestävä kehitys

Fortum pyrkii ottamaan huomioon liiketoiminnassaan tasapainoisesti taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun. Fortumin kestävän kehityksen tavoitteet muodostuvat konsernitason avainmittareista ja divisioonatason mittareista.

Konsernin kestävän kehityksen tavoitteet painottavat Fortumin yhteiskunnallista roolia ja mittaavat ympäristö- ja turvallisuustulosten lisäksi yhtiön mainetta, asiakastyytyväisyyttä sekä sähkön ja lämmön toimitusvarmuutta.

Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista seurataan kuukausi-, neljännesvuosi- ja vuosiraportoinnin avulla.

Kestävän kehityksen tavoiteasetanta ja tulosten seuranta, samoin kuin Fortumin kestävän kehityksen politiikan hyväksyminen ja kestävän kehityksen raportin katselmointi sisältyvät Fortumin hallituksen työjärjestykseen.

Yhtiö on listattuna STOXX Global ESG Leaders, NASDAQ OMX, OMX GES Sustainability Finland ja ECPI® -indekseissä. Fortum on myös mukana Carbon Disclosure Projectin pohjoismaisessa ilmastoindeksissä ja on saanut Prime Status (B-) -luokituksen saksalaiselta oekom Research AG:lta.

Fortumin kestävän kehityksen tavoitteet ja tulokset

	Tavoite	2014	Viiden vuoden keskiarvo
Sähköntuotannon CO_2-ominaispäästö EU:ssa (viiden vuoden keskiarvo), g/kWh	< 80	39	60
Energian kokonaistuotannon (sähkö ja lämpö) CO_2 -ominaispäästö (viiden vuoden keskiarvo), g/kWh	< 200	189	198
Polttoaineiden käytön kokonaishyötysuhde (viiden vuoden keskiarvo), %	> 70	64	63
Merkittävät EHS-poikkeamat	< 35	27	-
CHP-laitosten käytettävyys, %	> 95	94,7	-
SAIDI, minuuttia, Ruotsi	< 100	97	-
Tapaturmataajuus (LWIF), oma henkilöstö	< 1,0	1,0	-
Tapaturmataajuus (LWIF), urakoitsijat	< 3,5	3,2	-

Yhtiön mainetta ja asiakastyytyväisyyttä koskevia tavoitteita seurataan vuositasolla. Vuoden 2014 One Fortum -tutkimuksessa yhtiön maineindeksi keskeisen sidosryhmien joukossa nousi 70,4:ään (2013: 69,8), joka on hieman alle tavoitetason 70,8. Asiakastyytyväisyys parani kaikissa divisioonissa, ja yhtiön tavoitetaso (70-74 pistettä) saavutettiin Heat ja Power Solutions -liiketoiminta-alueilla.

Taloudellinen vastuu

Taloudellisen vastuun keskeisiä tekijöitä ovat kilpailukyky, taloudellinen menestys ja markkinaehtoinen tuotanto. Tavoitteena on luoda pitkällä aikavälillä taloudellista arvoa, kannattavaa kasvua ja lisäarvoa osakkeenomistajille, asiakkaille, työntekijöille, tavarantoimittajille ja muille avainsidosryhmille yhtiön toiminta-alueilla. Fortumin tavoitteena on erinomainen taloudellinen menestys strategisesti valituilla keskeisillä alueilla vahvan osaamisen ja vastuullisten toimintatapojen avulla. Fortum mittaa taloudellista menestystään tunnusluvuilla, joita ovat sijoitetun pääoman tuotto (tavoite: 12 %), oman pääoman tuotto (tavoite: 14 %) ja pääomarakenne (tavoite: nettovelka/käyttökate eli EBITDA noin 3). Lisäksi Fortum on käyttänyt 1.1.2014 lähtien Global Reporting Initiativen (GRI) G4-indikaattoreita soveltuvin osin taloudellisesta vastuusta raportoimiseen.

Fortum veronmaksajana

Fortumin toiminta tukee alueellista sosiaalista kehitystä ja hyvinvointia mm. maksamalla toiminnastaan veroja. Fortumin yhteiskunnalle verotuksen muodossa tuomat hyödyt sisältävät yrityksen tuloverojen 199 miljoonaa euroa (2013: 186) lisäksi monia muita veroja. Vuonna 2014 Fortumin tilikaudelta maksettavat verot olivat 525 miljoonaa euroa (2013: 558). Tilikaudelta maksettavat verot sisältävät tuloveron lisäksi tuotantoveroja, työllistämiseen liittyviä veroja, omaisuuteen liittyviä veroja ja yrityksen kuluksi kirjattavia välillisiä veroja. Tuotantoverot sisältävät myös osakkuusyhtiöiltä ostettuun sähköön sisältyvät tuotantoverot ja omaisuuteen liittyvät verot.

Fortumin efektiivinen tuloverokanta oli 5,9 % (2013: 13,3 %) ja kokonaisverokanta 14,3 % (2013: 31,8 %). Katso myös liitetieto 14 Tuloverot.

Efektiivinen tuloverokanta pois lukien verokantamuutosten vaikutukset vuodelle 2014, osakkuusyhtiöiden ja yhteisyritysten tulokset ja verovapaat myyntivoitot on 18,8 % (2013: 22,7 %).

Kokonaisverokanta pois lukien osakkuusyhtiöiden ja yhteisyritysten tulokset ja verovapaat myyntivoitot vuodelle 2014 on 38,2% (2013: 36,6%).

Lisäksi Fortum kerää ja hallinnoi erilaisia veroja viranomaisten puolesta. Tällaisia

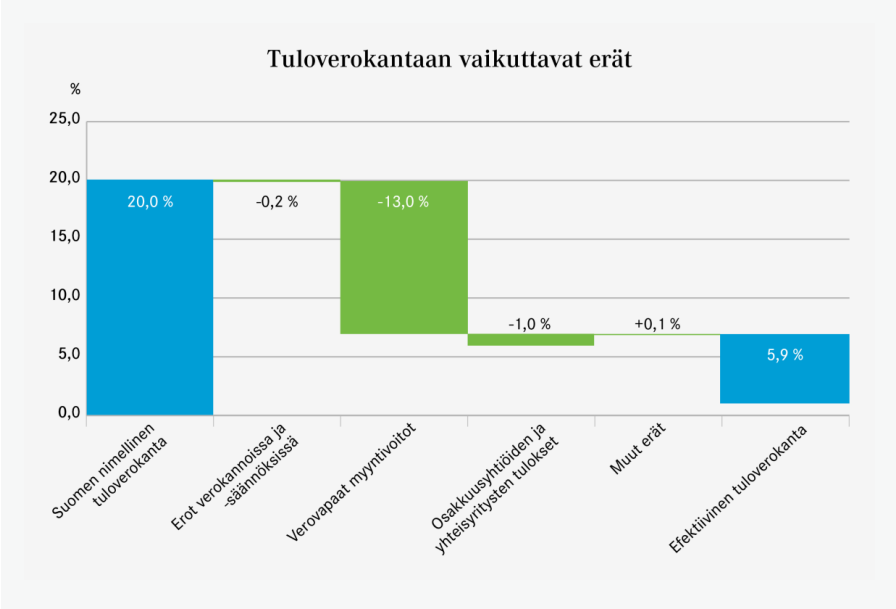

tilitettäviä veroja ovat mm. arvonlisävero, sähkön hinnassa asiakkailta perittävät valmisteverot, palkoista perittävät ennakonpidätykset ja lähdeverot. Fortumin tilikaudelta tilitettävät verot olivat 527 miljoonaa euroa (2013: 700).

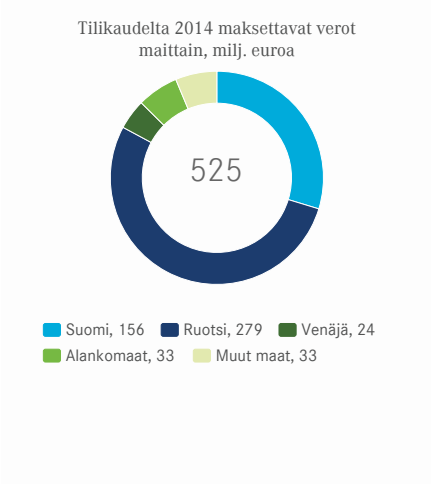

Ympäristövastuu

Ilmastonmuutoksen hillitseminen, luonnonvarojen tehokas käyttö sekä energiantuotannon, jakelun ja toimitusketjun ympäristövaikutusten hallinta ovat keskeinen osa Fortumin ympäristövastuuta. Ympäristövastuussa korostuu yhtiön osaaminen CO_2-päästöttömässä vesi- ja ydinvoimatuotannossa sekä energiatehokkaassa CHP-tuotannossa. Fortumin konsernitason ympäristötavoitteet liittyvät hiilidioksidipäästöihin, energiatehokkuuteen ja merkittävien ympäristö-, työterveys- ja turvallisuuspoikkeamien (EHS-poikkeamat) hallintaan. Joulukuun 2014 lopussa 100 % Fortumin sähkön- ja lämmöntuotannosta ja -jakelusta kaikissa toimintamaissa oli ISO 14001 -ympäristösertifioitu.

Fortumin ilmastotavoitteet seuraavalle viidelle vuodelle ovat: sähköntuotannon hiilidioksidin

ominaispäästöt EU:n alueella alle 80 grammaa kilowattitunnilta (g/kWh) ja kokonaisenergiantuotannon (sähkö ja lämpö) hiilidioksidin ominaispäästöt alle 200 g/kWh kattaen kaikki toimintamaat. Molemmat tavoitteet on laskettu viiden vuoden keskiarvona. Joulukuun 2014 lopussa sähköntuotannon hiilidioksidin ominaispäästön viiden vuoden keskiarvo EU:n alueella oli 60 (60) g/kWh ja kokonaisenergiatuotannon hiilidioksidin ominaispäästön viiden vuoden keskiarvo 198 (197) g/kWh. Molemmat olivat tavoitetasoa parempia tuloksia.

Fortumin kokonaishiilidioksidipäästöt vuonna 2014 olivat 20,2 miljoonaa tonnia (Mt) (2013: 20,5), josta 3,6 Mt (2013: 5,1) kuului EU:n päästökauppajärjestelmän (ETS) piiriin. Vuodesta 2013 lähtien sähköntuotanto ei enää saa ilmaisia päästöoikeuksia EU:n päästökauppajärjestelmässä. Myös lämmöntuotannon ilmaisten päästöoikeuksien määrä vähenee asteittain vuosina 2013-2020. Vuodelle 2014 Fortum sai ilmaisia päästöoikeuksia 1,4 Mt.

Fortumin kokonaishiilidioksidipäästöt (miljoonaa tonnia, Mt)	2014	2013	Muutos 14/13
Kokonaispäästöt	20,2	20,5	-1 %
Päästökauppajärjestelmän alaiset päästöt	3,6	5,1	-29 %
Myönnetyt päästöoikeudet	1,4	1,8	-22 %
Päästöt Venäjällä	16,6	15,3	8 %

Fortumin tavoitteena on nostaa polttoaineiden käytön tehokkuus 70 %:iin viiden vuoden keskiarvona laskettuna. Vuonna 2014 polttoaineiden käytön tehokkuus oli 64 % (2013: 59 %), ja viiden vuoden keskiarvo joulukuun 2014 jälkeen oli 63 % (2013: 64 %), mikä on alle tavoitteen.

Fortumin tavoitteena on alle 35 merkittävää EHS-poikkeamaa vuodessa. Vuonna 2014 Fortumin toiminnoissa tapahtui 27 (2013: 35) merkittävää EHS-poikkeamaa. Näihin kuului

15 ympäristölupapoikkeamaa, neljä räjähdystä, neljä öljyvuotoa, kolme tulipaloa ja yksi INES 1 -luokan ydinlaitostapahtuma (INES=International Nuclear Event Scale). Poikkeamilla ei ollut merkittäviä ympäristö- tai taloudellisia vaikutuksia. Joensuun pyrolyysilaitoksella maaliskuussa 2014 tapahtunut räjähdys aiheutti pitkäaikaisen katkoksen pyrolyysiöljyn tuotannossa. Räjähdyksen syyt on selvitetty, ja työt tuotannon uudelleenkäynnistämiseksi ovat käynnissä.

Sosiaalinen vastuu

Sosiaalisen vastuun osa-alueella Fortumin innovaatiot sekä vähäpäästöisen sähkön ja lämmön toimitusvarmuus tukevat yhteiskunnan kehittämistä ja lisäävät hyvinvointia. Haluamme olla hyvä yrityskansalainen ja varmistaa turvalliset työolot kaikissa Fortumin toimipaikoissa työskenteleville työntekijöille ja urakoitsijoille. Joulukuun 2014 lopussa OHSAS 18001-sertifiointi kattoi 75 % Fortumin sähkön ja lämmön tuotanto- ja jakelutoiminnasta maailmanlaajuisesti.

Tammi-joulukuussa 2014 Fortumin CHP-laitosten käytettävyys oli 94,7 %, mikä on hieman alle vuotuisen tavoitetason 95 %. Ruotsin sähkönjakelussa kumulatiivinen SAIDI (System Average Interruption Duration Index) oli 97 (2013: 103) minuuttia eli alle vuositavoitteen, joka on alle 100 minuuttia.

Vuonna 2014 omien työntekijöiden poissaoloon johtaneiden tapaturmien taajuus (lost workday injury frequency, LWIF) oli 1,0 (2013: 1,0). Tämä vastaa konsernin tavoitetta oman henkilöstön tapaturmataajuudelle: vähemmän kuin yksi miljoonaa työtuntia kohti. Myös urakoitsijoiden poissaoloon johtaneiden tapaturmien taajuus parantui ja oli 3,2 (2013: 3,9). Valitettavasti Fortumin urakoitsijoille sattui kolme kuolemaan johtanutta onnettomuutta, kaksi Ruotsissa ja yksi Venäjällä. Lisäksi Fortum Värmen CHP8-projektissa tapahtui marraskuussa vakava onnettomuus, jonka seurauksena kaksi urakoitsijan työntekijää menehtyi. Sovittuja toimenpiteitä urakoitsijaturvallisuuden parantamiseksi jatketaan painottaen erityisesti rakennushankkeita. Fortumin ehdoton tavoite on välttää vakavat tapaturmat.

Fortum harjoittaa liiketoimintaa vastuullisesti toimivien liikekumppaneiden kanssa, jotka toimivat vastuullisesti ja noudattavat sekä Fortumin Toimintaohjetta (Code of Conduct) että Fortumin Toimintaohjetta palvelun- ja tavarantoimittajille (Supplier Code of Conduct). Vuonna 2014 Fortum auditoi 13 toimittajaa Bulgariassa, Kiinassa, Tšekin tasavallassa, Puolassa, Venäjällä ja Ruotsissa.

Riskienhallinta

Riskienhallinta on osa liiketoiminnan suunnittelua ja toiminnanohjausta. Sen tarkoituksena on tukea yritystä strategian luomisessa ja toteuttamisessa sekä taloudellisten tavoitteiden saavuttamisessa ja ehkäistä ei-toivottuja tapahtumia.

Riskienhallinnan periaatteet ja tarkoitus

Sähkö- ja lämpöliiketoiminnan harjoittaminen altistaa Fortumin monenlaisille riskeille. Sähkön hinta ja volyymiriski pohjoismaisilla markkinoilla on merkittävin taloudellinen riski, johon vaikuttavia tekijöitä ovat mm. säätila, maailman hyödykemarkkinat ja sähkön tuotantovolyymit. Venäjän liiketoiminta altistuu sekä volyymiriskeille että sähkö-, polttoaine- ja kapasiteettihintoihin liittyville riskeille, joihin vaikuttavat maan sisäinen sääntely, vaikkakin sähkömarkkinoiden uudistus etenee.Venäjän liiketoiminta altistuu sekä volyymiriskeille että sähkö-, polttoaine- ja kapasiteettihintoihin liittyville riskeille, joihin vaikuttavat maan sisäinen sääntely, vaikkakin sähkömarkkinoiden uudistus etenee.

Fortum kehittää riskienhallintaansa markkina-olosuhteiden, operatiivisen toiminnan ja liiketoiminta-ympäristön jatkuvien muutosten mukana. Fortum on jatkanut operatiivisen riskienhallinnan tehostamista erityisesti sisäisen valvonnan ja kontrollien osalta sekä compliance-riskienhallinnan että jatkuvuusssuunnitelun edelleen kehittämisellä. Markkina- että luottoriskimalleja kehitetään jatkuvasti vastaamaan maailmanlaajuista epävakaata markkinatilannetta. Myös uudet markkinat, kuten Intia, lisäävät toiminnan monimutkaisuutta ja riskejä. Tästä syystä maa - ja liikekumppanianalyysejä on kehitetty ja näihin liittyviä prosesseja otettu käyttöön. Prosessit sisältävät maa- ja liikekumppanianalyysin myös kestävän kehityksen ja ihmisoikeuksien noudattamisen näkökulmasta.

Tarkoitus

Fortumin riskienhallinnan tarkoituksena on tukea yritystä strategian luomisessa ja toteuttamisessa sekä taloudellisten tavoitteiden saavuttamisessa ja ehkäistä ei-toivottuja tapahtumia.

Konsernin riskipolitiikka

Fortumin hallitus hyväksyy vuosittain konsernin riskipolitiikan, jossa määritellään riskienhallinnan tavoitteet, periaatteet ja vastuualueet sekä yleinen riskienhallintaprosessi.

Konsernitasolla riskejä hallitaan toimitusjohtajan hyväksymien konserniohjeistuksien mukaisesti – ohjeistukset on laadittu markkina-, vastapuoli-, rahoitus- ja operatiivisille ja compliance riskeille sekä vakuutuksille. Corporate Treasury vastaa konsernin valuutta-, korko-, likviditeetti- ja jälleenrahoitusriskien hallinnasta sekä vakuutustoiminnosta. Luottoriskienhallintatoiminto konsernin riskienhallintayksikössä vastaa vastapuoliriskipositioiden konsolidoinnista ja arvioinnista, seuraa vastapuolten luottokelpoisuutta ja hyväksyy vastapuolia koskevat luottolimiitit. Konsernin Turvallisuus- ja tietohallintoyksikkö vastaa tietotekniikka- ja tietoturvariskien hallinnasta. Fortumilla on konsernitoimintoja myös henkilöstöhallintoon, lainsäädäntöön ja kestävään kehitykseen liittyvien riskien hallintaa varten.

Riskienhallinnan organisaatio

Tarkastus- ja riskivaliokunta valvoo riskienhallintaa konsernissa. Riskienhallintajohtajan johtama liiketoiminta- ja palveluyksiköistä riippumaton konsernin riskienhallintayksikkö raportoi talousjohtajalle ja vastaa riskipositioiden konsolidoinnista ja arvioinnista sekä niiden raportoinnista hallitukselle ja johdolle. Konsernin riskienhallinta myös seuraa riskejä suhteessa toimitusjohtajan hyväksymiin riskinottovaltuuksiin ja raportoi niistä. Pääsääntö on, että riskejä hallinnoidaan niiden alkulähteillä, jollei toisin ole sovittu. Tehtävien eriyttämiseksi divisioonien ja konserniyksiköiden, kuten Treasuryn, riskienvalvontatoiminnot raportoivat riskeistään konsernin riskienhallintayksikölle. Viimeisimmän organisaatiouudistuksen yhteydessä 1.3.2014 kolmen COO -raportoivan divisioonan riskienvalvontatoiminnot keskitettiin, ja tämä yksikkö tarjoaa riskienvalvontapalveluita kaikille näille divisioonille konsernin asettamisen vaatimusten mukaisesti.

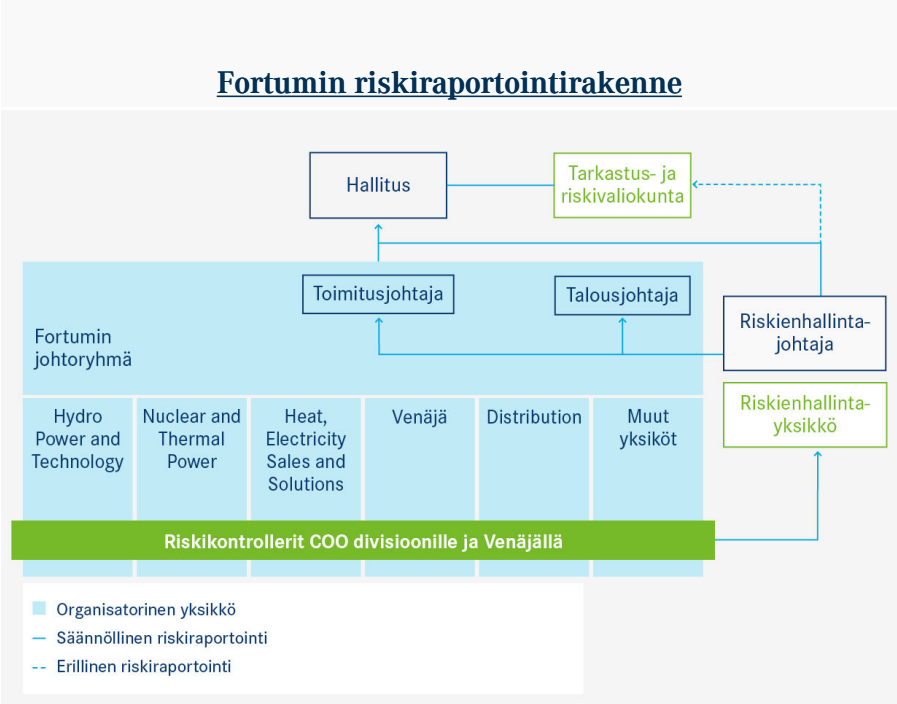

Riskienhallintaprosessi

Riskienhallintaprosessiin kuuluvat riskien tunnistus, arviointi, hallitseminen ja valvonta. Riskien tunnistamisesta ja arvioimisesta vastaavat pääasiassa divisioonat ja konserniyksiköt, jotka noudattavat konsernin ohjeistusta ja konsernin riskienhallinnan hyväksymiä ohjeita ja malleja. Jokainen yksikkö on vastuussa riskien hallinnoinnista soveltuvin toimenpitein. Hallinnointikeinoja voivat olla, joko yksittäisenä toimenpiteenä tai näiden yhdistelmänä, riskin lieventäminen, siirtäminen tai hyväksyminen.

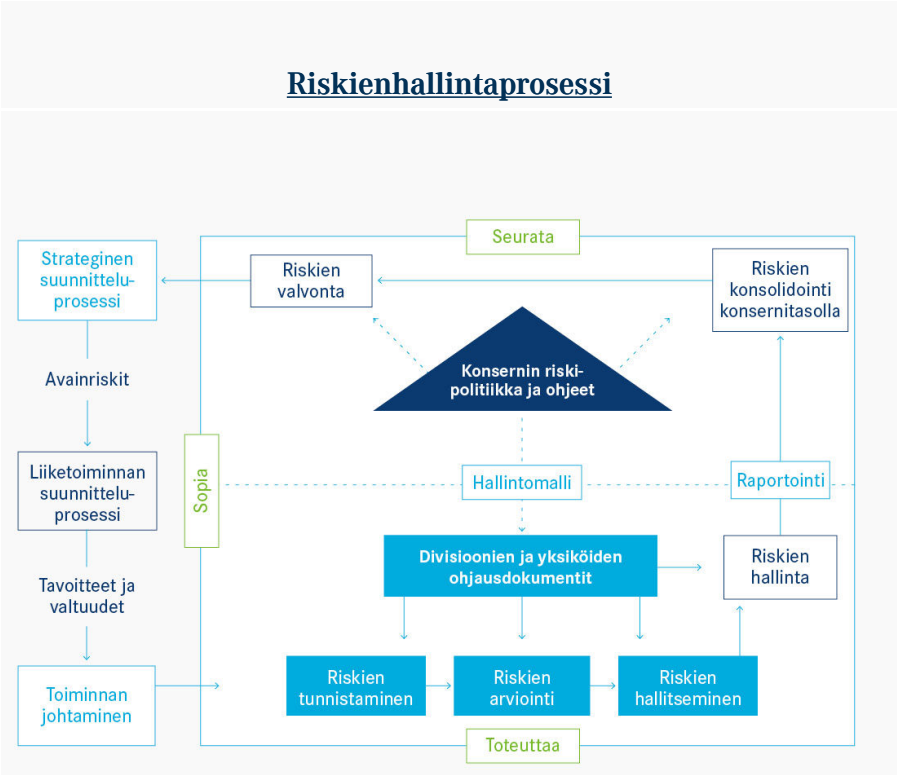

Riskien kuvaus

Riskien valvonnasta, seurannasta ja raportoinnista huolehtivat divisioonien ja konserniyksiköiden riskienhallintatoiminnot. Raportoinnin tiheys riippuu liiketoiminnan luonteesta ja tarpeesta. Esimerkiksi trading-toiminnasta ja mahdollisista limiittiylityksistä raportoidaan päivittäin, kun taas strategisista ja operatiivisista riskeistä raportoidaan vuotuisen liiketoimintasuunnittelun yhteydessä ja niitä seurataan vähintään neljännesvuosittain johdon toimesta. Konsernin riskienhallinta arvioi rahoitus- ja markkinariskejä koskevia positioita ja raportoi niistä hallitukselle sekä johdolle kuukausittain.

Strategiset riskit

Fortumin päivitetty strategia perustuu kolmeen painopistealueeseen, joita ovat:

- Pohjoismaisen liiketoiminnan hyödyntäminen
- Vakaa, kannattava kasvu Venäjällä
- Perusta tulevalle kasvulle

Investointi-, integraatio- ja projektiriskit

Yhtiön kasvustrategian mukaan Fortum pyrkii laajentamaan toimintojaan. Seurauksena käynnissä olevista integraatioista tai muista potentiaalisista hankinnoista tulevaisuudessa, toiminnassa on riskejä, jotka näkyvät:

- lisähaasteina ylimmälle johdolle, joka on vastuussa jo olemassa olevista toiminnoista
- toiminnan moniulotteisuuden lisääntymisenä, mikä asettaa vaatimuksia niin henkilöstölle kuin muille resursseille uusissa kulttuureissa;
- tarpeena houkutella ja säilyttää osaava johto ja muu henkilöstö yhtiössä.
- tarpeena ymmärtää ja hallita uusia markkinoita; erilaisia kulttuuri - ja compliance -vaatimuksia
- tarpeena ymmärtää ja hallita alihankkijariskiä ja niihin liittyviä työturvallisuuskysymyksiä

Poliittiset ja lainsäädännölliset riskit

Poliittisella ja lainsäädännöllisellä ympäristöllä on selvä vaikutus energiatoimialaan. Tämä koskee niin olemassa olevaa kuin uuttakin toimintaa ja markkina-alueita. Täten Fortum on altistunut lainsäädännöllisille riskeille useissa maissa.

Pohjoismaat/EU

Pohjoismaisen/EU:n sääntelyn yhdenmukaistaminen, infrastruktuurin kehittäminen ja pohjoismaisten sähkömarkkinoiden yhdentyminen kohti keskieurooppalaisia markkinoita riippuu pitkälti viranomaisten toimista. Tämän hetkinen kansallisen politiikan trendi saattaa vaarantaa energiasektorin markkinakehityksen ja epävarmuus tulevan sääntelyn tavoitteista on huomattava. Fortum kannattaa markkinaehtoista kehitystä, joka tarkoittaa mm. enemmän siirtoyhteyksiä ja kilpailua sääntelyn yhdenmukaistamisen lisäksi ja aktiivisen keskustelun ylläpitoa kaikkien yhteistyötahojen kanssa.

Tällä hetkellä suurimmat todennäköisimmät riskit sääntelyn ympärillä koskevat sähkömarkkinamallia, tavoitteita ilmastonmuutoksen vastaisissa toimissa, uusiutuvaa energiaa ja verotusta. Erityisesti näiden asioiden ja vaikutusten keskinäinen riippuvuus toisistaan luo epävarmuutta. Tällä hetkellä EU:ssa käydään keskustelua kapasiteettikompensaation malleista, jotka saattavat muuttaa markkinamallia. Se, mille tasolle tavoitteet hiilidioksidipäästöille ja uusiutuvalle energialle 2030 asetetaan, on keskustelussa mukana. Vuonna 2014 ehdotettu lakiesitys ns. windfall-verosta osalle vanhaa, päästötöntä tuotantoa poistettiin. Tämän lisäksi ydinturvallisuusdirektiivi on muutoksen alla ja ydinvastuusta keskustellaan.

Kaikki esitetyt asiat ovat riskejä, mutta myös mahdollisuuksia energiayhtiöille. Näiden riskien hallitsemiseksi ja etupainotteisesti kehitykseen osallistumiseksi, Fortum ylläpitää aktiviista keskustelua kaikkien lakeja valmistelevien ja säätävien tahojen kanssa kansallisella ja EU -tasolla.

Venäjä

Venäjä on altistunut poliittiselle, taloudelliselle ja sosiaaliselle epävarmuudelle sekä riskeille johtuen muutoksista lainsäädännössä, taloudellisessa ja sosiaalisessa kehityksessä ja muissa vastaavissa tekijöissä samoin kuin muut vastaavat maat. Ukrainan kriisi sekä EU:n ja USA:n sanktiot ovat lisänneet riskejä ja muuttaneet Venäjän liiketoiminnan liiketoimintaympäristöä haastellisemmaksi. Fortumilla on tilanteen osalta systemaattinen ja jatkuva seuranta ja valmius muuttaa toimintatapoja tarpeen niin vaatiessa.

Fortum omistaa ja operoi lämmön- ja sähköntuotantolaitoksia Venäjällä OAO Fortumin kautta. Tukkumarkkinan vapauttaminen on edennyt hyvin ja pääosin alkuperäisten suunnitelmien mukaan. Suurimmat sääntelyyn liittyvät riskit Venäjällä liittyvät tukkumarkkinoihin, alueelle jossa tukkusähkö on vapautettua, mutta muut osat kuten kaasu, sähkön loppuasiakasmyynti ja lämpö eivät ole. Tällä hetkellä riskinä on, että hallitus jäädyttää tiettyjen säännösteltyjen tuotteiden, mukaanlukien kaasun, tariffeja, mikä synnyttää riskiä Fortumin toimintojen kannattavuudelle. Ristikkäistuet, joiden oletetaan katoavan, mutta jotka ovat vielä voimassa, laskevat energiatehokkaan yhdistetyn lämmön- ja sähköntuotannon (CHP) kannattavuutta.

Keinotekoisen alhaiset energiahinnat eivät ole kenenkään etu pitkässä juoksussa, koska ne tukevat tehottomuutta rajoittamalla investointeja tehokkaaseen kapasiteettiin.

Poliittinen riski koskien veroja

Nykyinen taloudellinen tilanne Fortumin päätoiminta-alueilla on luonut epävakaan veroympäristön, joka johtaa uusiin ja kasvaviin veroihin sekä uusiin olemassa olevien verolakien tulkintoihin. Nämä puolestaan ovat johtaneet odottamattomiin haasteisiin liittyen Fortum-konsernin toiminnan järjestämiseen ja sen verottamiseen. Varmuus ja näkyvyys verotuksessa on vähentynyt. Verotukseen liittyvien epävarmuuksien kohdalla Fortum pyrkii suojaamaan asemaansa verotukseen liittyvien periaatteidensa mukaisesti.

Lainsäädäntö ja compliance -riskit

Fortumin toimintaan sovelletaan eri viranomaisten, pörssien sekä muiden sääntelyelinten sääntöjä ja määräyksiä kaikilla markkinoilla, joilla Fortum toimii.

Epäloogisuudet lainsäädännössä ja sen tulkinnassa altistavat Fortumin riskille, joka aiheutuu kilpailijoiden, toimittajien tai sopimuskumppanien mahdollisesti lainvastaisista toimista tai väärinkäytöksistä. Mahdolliset vaikeudet puolustaa tai varmistaa omia oikeuksiaan erilaisissa riitatilanteissa sopimus- ja muiden osapuolten kanssa saattaa vaikuttaa negatiivisesti Fortumin liiketoimintaan Venäjällä, esimerkiksi koskien viranomaissäännöksiä liiketoimintaympäristöstä ja markkinasäännöistä. Tämä koskee myös tulevia muutoksia paikallisessa sääntelyssä ja lainsäädännössä.

Fortumilla on tiukat sisäiset markkinakäyttäytymissäännöt ja -menettelyt, joilla estetään esimerkiksi julkistamattoman tiedon käyttöä. Tehtävien eriyttämisen ja sisäisen valvonnan avulla minimoidaan luvattoman toiminnan mahdollisuuksia.

Kilpailulainsäädännön noudattaminen on Fortumille tärkeää. Fortum on vahvistanut compliance-riskien hallintaa muodostamalla systemaattisen viitekehyksen osaksi operatiivista riskienhallintaa. Tämä prosessi pitää sisällään myös kestävään kehitykseen ja liiketoimintaetiikkaan liittyvät riskit ja sen avulla yritetään vähentää myös mahdollisia lahjontaan liittyviä riskejä. Fortumilla on nollatoleranssi korruptioon. Compliance-riskien hallintaa on myös vahvistettu muodostamalla funktioiden välinen verkosto jakamaan näkemyksiä muuttuvasta regulaatiosta. Fortum on tämän lisäksi uudistanut Toimintaohjeen ja siihen liittyvän lahjusriskianalyysin korostaakseen liiketoimintaetiikan merkitystä.

Konsernin riskienhallinta on kehittänyt yhdessä muiden funktioiden kuten vero- ja kestävän kehityksen yksiköiden kanssa maa- ja liiketoimintakumppaniarviointi prosessia, jotta compliance vaatimukset paikallisella ja liikekumppanitasolla ymmärretään ja hallitaan. Tämä compliance riskiarviointi tehdään säännöllisesti, dokumentoidaan ja keskustellaan Compliance riskienhallintaverkostossa konsernin johtoryhmällä ollen ylin valvontavastuu.

Systemaattinen Compliance riskiarviointi on osana liiketoimintasuunnitelmia ja on osa normaalia toiminnan seurantaa. Linjajohto raportoi säännöllisesti eettisestä compliance hallinnasta Fortumin johtoryhmälle ja hallituksen tarkastusvaliokunnalle. Työntekijöitä kannustetaan raportoimaan väärinkäytöksiostä omille esimiehille, muulle johdolle sekä jos tarve, suoraan sisäiselle tarkastukselle.

Hyödykemarkkinariskit

Hyödykemarkkinariskit johtuvat sähkön, polttoaineiden ja ympäristöystävällisten tuotteiden markkinahintojen ja volyymien vaihtelusta. Konsernissa käytetään näiden tuotteiden markkinariskien kvantifiointiin useita eri menetelmiä, kuten Profit-at-Risk ja Value-at-Risk-analyyseja huomioiden tuotteiden keskinäiset riippuvuudet. Lisäksi tehdään stressitestejä, joilla arvioidaan suurten hinnanmuutosten vaikutusta Fortumin tulokseen.

Fortum suojaa osan hyödykemarkkinariskeistään konsernin suojausohjeistuksen mukaisesti. Riskinottoa rajoittavat riskinottovaltuudet, jotka sisältävät volyymi- ja Profit-at-Risk -limiitit sekä stop loss -limiitit. Konsernin minimitulosta Profit-at-Riskin muodossa seurataan systemaattisesti johdon toimesta, jotta varmistutaan Fortumin kyvyistä suoriutua taloudellisista velvollisuuksistaan huonontamatta rahoitusasemaa. Minimituloksen kehittymistä seurataan neljännesvuosittain ja kuukausiraportoinnissa.

Konsernin riskienhallintajohtaja on hyväksynyt kaikki uudet tuotteet ja markkinapaikat, joita käytetään suojaustoiminnassa ja kaupankäynnissä.

Lisätietoa suojausasteista, positioista, herkkyyksistä ja avoimista johdannaissopimuksista katso tilinpäätöksen liitetieto 3 Rahoitusriskien hallinta.

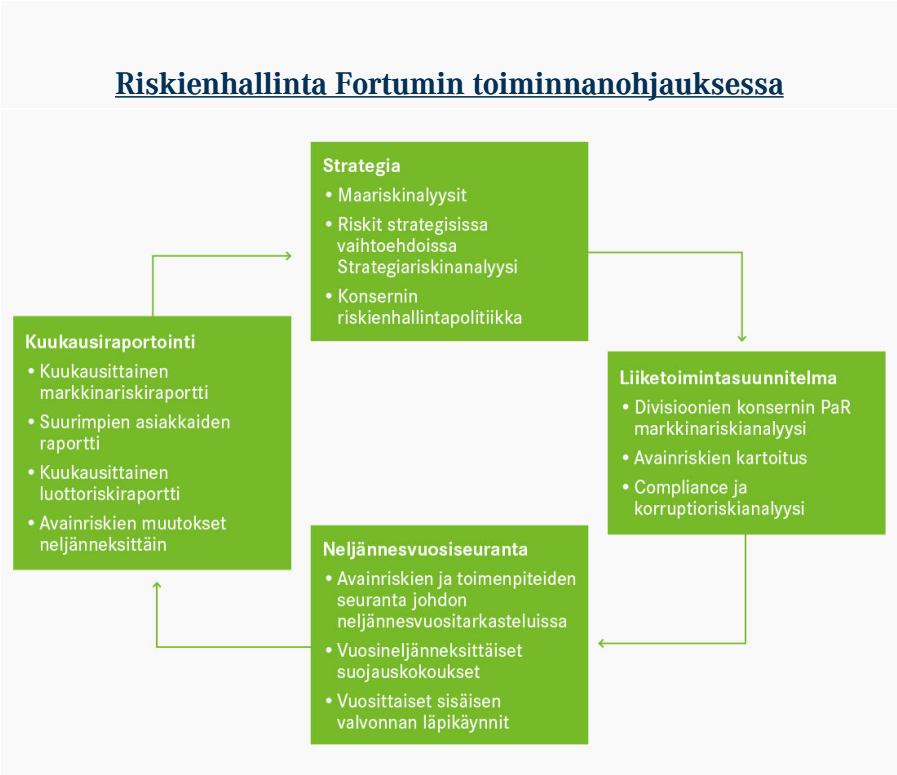

Sähkön hinta- ja volyymiriskit

Sähkömarkkinoiden hintakehitys ja volyymimuutokset vaikuttavat pääasiassa Fortumin sähköntuotanto- ja myyntiliiketoimintoihin. Kilpailukykyisillä markkinoilla, kuten pohjoismaissa, hinta määräytyy kysynnän ja tarjonnan mukaan. Lyhyellä aikavälillä sähkön hintaan pohjoismaisilla markkinoilla vaikuttavia tekijöitä ovat vesitilanne, lämpötila, hiilidioksidin päästöoikeuksien hinnat, polttoaineiden hinta sekä vienti- ja tuontitilanne.

Pohjoismaissa sähkön- ja lämmöntuotannon, asiakasmyynnin ja sähkönjakelun volyymit vaihtelevat esimerkiksi vesitilanteen ja lämpötilan muutosten vuoksi. Epävarmuus ydinvoimavolyymeissa on kasvanut viime vuosina johtuen venyneistä ylläpitoseisokeista ja kapasiteetin lisäyksen myöhästymisestä etenkin yhteisomisteisissa laitoksissa Ruotsissa.

Sähkön hintariskiltä ja volyymiriskiltä suojaudutaan johdannaissopimuksilla, joista suurin osa on pohjoismaisessa sähköpörssissä, NASDAQ Commodities:ssä (Nord Pool) kaupankäynnin kohteena olevia sähköjohdannaissopimuksia. Suojauksen tavoitteena on sähkön hintamuutosten vaikutuksien vähentäminen kassavirtaan ja minimitulostavoitteiden takaaminen, jotta taloudelliset sitoumukset voidaan kattaa. Suojausstrategiat tehdään sekä lyhyelle että pitkälle aikavälille, ja trading -yksikkö toteuttaa näitä strategioita valtuuksiensa puitteissa. Suojausstrategioiden tehokkuutta tarkistetaan jatkuvasti, koska sähkön ja muiden hyödykkeiden markkinahinnat sekä vesitilanne muuttuvat.

Venäjällä sähkön hinta ja kapasiteettimyynnit muodostavat pääasiallisen markkinariskin. Markkinoiden vapautuminen on edennyt suunnitellusti ja sähkön hinta korreloi pitkälti kaasun hinnan kanssa. Suojauksia tehdään pääosin säänneltyjen bilateraalisopimusten avulla. Fortum kartoittaa mahdollisuuksia hyödyntää kehittyvää finanssimarkkinaa sähkön hintariskin hallinnassa.

Hiilidioksidin päästöoikeuksiin ja muihin ympäristöystävällisiin tuotteisiin liittyvät riskit

Euroopan Unionissa on otettu käyttöön päästökauppajärjestelmä, jolla rajoitetaan hiilidioksidipäästöjen määrää. Päästökauppajärjestelmä lähentää pohjoismaisen markkinan osaksi eurooppalaista markkinaa. Tämän lisäksi Ruotsissa, Norjassa ja Puolassa on omat kauppajärjestelmät ympäristöystävällisille tuotteille. Tällaisia kauppajärjestelmiä ei vielä ole Venäjällä. Päästöoikeuksien ja muiden ympäristöystävällisten tuotteiden hintaan vaikuttaa pääasiassa kysynnän ja tarjonnan tasapaino.

Osaan Fortumin sähkön- ja lämmöntuotannosta sovelletaan päästökauppajärjestelmän vaatimuksia. Fortum hallinnoi hiilidioksidin päästöoikeuksien hintariskiä käyttämällä hiilidioksidijohdannaisia sekä varmistamalla, että tuotannonsuunnittelussa otetaan huomioon kaikki päästöoikeuksista aiheutuvat kustannukset.

Polttoaineen hinta- ja volyymiriskit

Lämmön- ja sähköntuotanto vaatii polttoaineita, joita ostetaan maailmanlaajuisilta tai paikallisilta markkinoilta. Tärkeimmät konsernin käyttämät polttoaineet ovat uraani, hiili, maakaasu, turve, öljy ja monet biopolttoaineet, kuten puupelletit.

Maailmanlaajuisesti kaupankäynnin kohteena olevilla tuotteilla kuten hiilellä ja öljyllä, hinnan epävarmuus on isoin yksittäinen tekijä. Tuotteiden hintoihin vaikuttaa suuresti kysynnän ja tarjonnan epätasapaino, joka voi aiheutua esimerkiksi kasvaneesta kysynnästä kehittyvillä markkinoilla, luonnonkatastrofista tai tuotantorajoituksista maissa, joissa on poliittisia tai yhteiskunnallisia levottomuuksia. Venäjällä pääasiallinen polttoaine sähkön- ja lämmön tuotannossa on maakaasu. Maakaasun hinta on osittain säännösteltyä, joten hinnanmuutoksen vaikutukset ovat rajalliset. Paikallisilla markkinoilla kaupankäynnin kohteena olevilla tuotteilla, kuten biopolttoaineilla, volyymiriski saattaa olla merkittävämpi, koska riittävälaatuisen raaka-aineen toimittajia voi olla rajattu määrä. Johtuen Venäjän pakotteista ja maan taloudellisesta kehityksestä, riskit liittyen raaka-ainatuontiin Venäjältä ovat lisääntyneet.

Polttoaineisiin liittyvä hintariski on rajallinen, koska Fortum voi joustavien tuotantovaihtoehtojensa johdosta käyttää eri polttoaineita vallitsevien markkinaolojen mukaan, ja joissakin tapauksissa tämä riski on siirrettävissä asiakkaalle. Jäljelle jääneitä polttoaineiden hintariskejä minimoidaan kiinteähintaisilla, ennustettua kulutusta vastaavilla ostoilla. Kiinteähintaiset ostot voivat olla fyysisiä toimituksia, tai ne voivat liittyä markkinariskisuojauksiin.

Rahoitusriskit

Likviditeetti- ja jälleenrahoitusriskit

Sähkön- ja lämmöntuotanto on pääomavaltaista, ja sen seurauksena konsernilla on säännöllisesti tarvetta hankkia rahoitusta.

Fortumilla on hajautettu lainasalkku, joka koostuu pääasiassa pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista, mutta myös erilaisista muista pitkän ja lyhyen ajan rahoitusjärjestelyistä eri markkinapaikoilla. Fortum hallitsee likviditeetti- ja jälleenrahoitusriskejä kassavaroilla ja keskeisten yhteistyöpankkien kanssa tehtyjen sitovien valmiusluottosopimusten avulla. Konsernilla on aina oltava käytettävissään riittävästi käteisvaroja, talletuksia ja nostamattomia sitovia valmiusluottoja tililuotot mukaan lukien kattamaan kaikki 12 seuraavan kuukauden aikana erääntyvät lainat. Ruplan volatiliteetista ja Venäjän pakotteista johtuen Fortum on kiinnittänyt erityistä huomiota Russia-divisioonan kykyyn suoriutua tulevista investointisitoumuksista.

Korkoriskit

Fortumin velkasalkku koostuu eripituisista kiinteä- ja vaihtuvakorkoisista rahoitusvaroista ja korollisesta vieraasta pääomasta. Fortum hallinnoi velkasalkun duraatiota tekemällä erilaisia rahoitussopimuksia sekä korkojohdannaissopimuksia, kuten koronvaihtosopimuksia ja korkotermiinisopimuksia (FRA-sopimuksia).

Valuuttariskit

Fortumilla on myös muita kuin euromääräisiä kassavirtoja, varoja ja velkoja. Siten valuuttakurssien muutokset voivat vaikuttaa Fortumin tulokseen ja taseeseen. Fortumin merkittävin valuuttariski liittyy OAO Fortumin isoon EUR/RUB-translaatioriskiin sekä Ruotsin kruunun ja euron väliseen kurssivaihteluun johtuen konsernin laajoista Ruotsin toiminnoista. Venäjän rupla on heikentynyt vuoden 2014 aikana johtuen öljyn hinnan laskusta ja Venäjän talouden heikkenemisestä, mikä on lisännyt Venäjän ruplan volatiliteettia euroon verrattuna. Heikkenevä rupla vaikuttaa Fortumin tulokseen ja omaan pääomaan käännettäessä Russia-divisioonan tulokset ja nettovarat euroiksi.

Fortumin valuuttariskit jaetaan transaktioriskeihin (valuuttariskit, jotka liittyvät sellaisiin kassavirtoihin ja tase-eriin, joiden muutokset valuuttakurssien johdosta vaikuttavat tulokseen ja kassavirtoihin) sekä translaatioriskeihin (valuuttariski, joka syntyy, kun ulkomaisten tytäryhtiöiden tulos- ja tase-eriä konsolidoidaan konsernitasolla). Transaktioriskin osalta pääperiaate on, että kaikki merkittävät erät suojataan. Translaatioriskiä ei suojata, tai sitä suojataan selektiivisesti.

Vastapuoliriskit

Fortumille aiheutuu vastapuoliin liittyviä riskejä ulkopuolisen osapuolen, asiakaan, toimittajan, rahoitusinstituution tai kaupankäynnin osapuolen kanssa solmituista sopimuksista. Vuoden 2013 aikana Fortum on tehostanut vastapuoliriskin arviointiprosessia koskien uusia markkinoita ja/tai yhteistyösopimuksien solmimista. Nämä prosessit on otettu käyttöön vuonna 2014.

Vastapuoliriskit, jotka muodostuvat kaupankäynnin kohteena olevista johdannaissopimuksista, voivat muuttua paljon. Pääosassa johdannaiskauppojen vastapuolena on julkinen pörssi, osassa ulkoinen vastapuoli. Ulkoisten vastapuolien kaupankäynti on rajoitettu luotettaviin vastapuolin, jotka toimivat rahoitus- tai hyödykemarkkinoilla.

Fortumilla on vastapuoliriskiä useissa pankeissa ja rahoituslaitoksissa johtuen likviditeetti- ja jälleenrahoitusvaatimuksista. Vastapuoliriski sisältää myös Venäjän rahoituslaitokset, joihin Fortum tekee talletuksia ja toimittajat sekä sopimusvastapuolet, joille pankit antavat takauksia. Luottokelpoisuutta seurataan jatkuvasti sisäisten ja ulkoisten lähteiden avulla sen varmistamiseksi, että tarvittaessa voidaan ryhtyä toimiin välittömästi. Fortum seuraa Venäjän pakotteiden kehittymistä tarkasti. Erityisesti huomiota on kiinnitetty luottoriskin seurantaan.

Fortumin vastapuolet ovat jakautuneet laajasti eri maantieteellisillä alueilla sijaitseviin, erilaisiin teollisiin vastapuoliin, pieniin yrityksiin ja kuluttaja-asiakkaisiin. Vaikka Pohjoismaat muodostavat pääosan vastapuoliriskipositiosta, Venäjä ja Puola ovat kasvaneet merkittävästi uusien hankkeiden myötä. Venäjällä sähkö- ja lämpöasiakkaiden maksuvaikeudet ovat suuremmat kuin Pohjoismaissa.

Fortum minimoi vastapuoliriskejä niiden tunnistamiseen, arviointiin ja hallintaan suunniteltujen vakiintuneiden rutiinien ja prosessien avulla. Konsernin luottoriskiohjeistuksen mukaan mihinkään sopimussuhteeseen ei tule ryhtyä ilman soveltuvaa, kohtuullista ja toteuttamiskelpoista luottokelpoisuuden tarkistusta. Luottokelpoisuutta valvotaan käyttämällä sekä sisäisiä että ulkopuolisia lähteitä, ja tarvittaviin toimenpiteisiin ryhdytään, mikäli luottokelpoisuus muuttuu.

Konsernin luotonvalvonta vastaa tiukkojen rajojen asettamisesta kaikille suuremmille yksittäisille luottoriskeille. Vuosittaisia luottokelpoisuuden tarkistuksia suoritetaan manuaalisesti kaikille suuremmille hyväksytyille riskilimiiteille. Jokainen divisioona ja yksikkö vastaa siitä, että riskit pysyvät hyväksyttyjen limiittien rajoissa. Lainatakaukset/vastavakuudet, maksuehdot ja sopimuksen voimassaoloaika sekä netotussopimusten solmiminen ovat keinoja hallita luottoriskejä. Konsernin luotonvalvonta valvoo jatkuvasti luottoriskejä hyväksyttyjen riskilimiittien perusteella ja raportoi niistä.

Operatiiviset riskit

Operatiiviset riskit aiheutuvat puutteellisista sisäisistä prosesseista, inhimillisistä virheistä, laitteisiin tai järjestelmiin liittyvistä toimintahäiriöistä sekä ulkopuolisista tekijöistä. Operatiivisen riskienhallinnan päätavoite on vähentää riskejä selkeästi dokumentoitujen ja automatisoitujen prosessien avulla sekä varmistamalla päätöksenteon ja valvonnan erillään pysyminen. Laatu-, ympäristö- ja työterveys- ja turvallisuusjärjestelmät ovat yksi keino tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Fortumin operatiiviset toiminnat ovat 100 %:sti ISO 14001-sertifioituja. OHSAS 18001-sertifioinnin kattavuus on 74 %. Järjestelmiin ja laitteisiin liittyviä teknisiä riskejä voimalaitoksilla (ydin-, vesi- ja lämpövoimaloissa) hallinnoidaan ensisijaisesti ylläpitoinvestointien suunnittelulla ja liiketoiminnan jatkuvuus varmistetaan valmius-/varasuunnitelmien avulla.

Konsernin vakuutusohjeistus määrittää miten vakuutettavissa olevia operatiivisia riskejä hallitaan. Vakuutushallinnan tavoitteena on optimoida vahingontorjuntatoimenpiteet, omavastuut ja vakuutussuoja kustannustehokkaasti pitkällä aikavälillä. Fortum on tehnyt koko konsernia koskevia omaisuusvahinkoihin, liiketoiminnan keskeytymiseen ja vastuisiin liittyviä vakuutussopimuksia.

Vesivoimaan liittyvät riskit

Vesivoimalaitosten operatiiviset riskit voivat johtaa fyysisiin vahinkoihin tai liiketoiminnan keskeytymiseen, tai niistä voi aiheutua kolmansia osapuolia koskevia vastuuvelvollisuuksia. Fortumilla on pitkän aikavälin suunnitelma, jolla kehitetään patojen kunnossapitoa ja jolla taataan sähkön saatavuus myös tulvatilanteissa.

Ruotsissa patovahingoista johtuvat kolmansia osapuolia koskevat vastuuvelvollisuudet ovat yksin laitoksen omistajan vastuulla. Fortumilla on yhdessä muiden vesivoimantuottajien kanssa yhteinen patovahinkovakuutusjärjestelmä, joka kattaa patovahinkovastuut enintään 9 000 miljoonan Ruotsin kruunun arvosta.

Ydinvoimariskit

Fortum omistaa Loviisan ydinvoimalan, ja sillä on lisäksi vähemmistöosakkuuksia yhdessä suomalaisessa ja kahdessa ruotsalaisessa ydinvoimayhtiössä. Loviisan voimalaitoksen ydinturvallisuuden arviointi ja kehittäminen on jatkuva prosessi, jota Suomen Säteilyturvakeskus (STUK) valvoo.

Suomessa ja Ruotsissa ydinvoimalaitoksen käyttäjä vastaa ydinvoimaonnettomuuksiin liittyvistä vastuuvelvollisuuksista kolmansia osapuolia kohtaan, ja vastuu on katettava vakuutuksella.

Loviisan ydinvoimalan toiminnasta vastaavana Fortumilla on ydinvastuulain vaatima vastuuvakuutus 600M SDR (Special Drawing Right). Vastaavankaltaisia vastuuvakuutuksia on myös niissä ydinvoimayhtiöissä, joissa Fortum on vähemmistöosakkaana. Ruotsissa vakuutusmäärät ovat kansallisen lainsäädännön mukaisia.

Sekä Suomessa että Ruotsissa on tehty päätöksiä uudistaa nykyinen ydinvastuulainsäädäntö Pariisin ja Brysselin konventioiden mukaisesti. Uuden lainsäädännön ei oleteta astuvan voimaan vielä 2015 aikana Suomessa ja Ruotsissa. Tämän lakiehdotuksen mukaan muutokset koskevat ydinvoimaoperaattoreiden korvausvastuita vahinkotilanteissa; Suomessa korvauksen yläraja tulee nousemaan 700 miljoonaan euroon ja Ruotsissa 1 200 miljoonaan euroon per vahinko. Tämä vastuu tulee vakuuttaa tai muuten kattaa vakuudella. Tämän lisäksi molemmissa maissa voimalaitosoperaattoreilla tulee olemaan ankara ja rajoittamaton vastuu.

Fortum Loviisan ydinvoimalaitoksen luvanhaltijana on Suomen lainsäädännön mukaan teknisesti ja taloudellisesti vastuussa ydinjätehuollon järjestämisestä Loviisan käytön aikana syntyneestä ydinjätteestä. Suomessa ja Ruotsissa Fortum on vastuussa ydinjätehuollon kustannuksista vähemmistöosakkuuksien suhteessa osaomistuslaitoksilla.

Suomessa ja Ruotsissa ydinjätehuollon tulevaisuuden kustannukset katetaan varoilla valtion ydinjätehuoltorahastosta, johon ydinjätehuoltovelvolliset maksavat vuosittain jätehuoltomaksuja.

Moniesteperiaate ja tiukat turvallisuusmääräykset vaativat että radioaktiiviset materiaalit tulee eristää tehokkaasti ympäristöstä väliaikaisen varastoinnin, pakkaamisen, kuljettamisen ja loppusijoituksen aikana.

Sähkönsiirtoon liittyvät riskit

Sähkönsiirrossa operatiiviset riskit voivat johtaa fyysisiin vahinkoihin tai liiketoiminnan keskeytymiseen, tai niistä voi aiheutua kolmansia osapuolia koskevia vastuuvelvollisuuksia. Myrskyt ja muut odottamattomat tapahtumat voivat aiheuttaa sähkökatkoja, jotka aiheuttavat korjauskustannuksia ja korvauksia. Vaikka sähkökatkot ovat yleensä lyhyitä, pitkiäkään katkoja ei pystytä estämään kokonaan poikkeustilanteissa. Fortumilla on käytössä kattavat toimintatavat sähkökatkojen pituuden ja vaikutusten minimoimiseksi. Suomen ja Norjan divestointien jälkeen Fortum on altistunut siirtoliiketoiminnnan riskeille vain Ruotsissa.

Kestävän kehityksen riskit

Liiketoimintariskien arviointiin liittyy myös kestävän kehityksen riskien arviointi. Konsernin kestävän kehityksen yksikkö arvioi sekä konsernin toimintaan että omaan toimintaansa liittyvät ko. riskit osana vuosisuunnittelua. Divisioonien tehtävänä on arvioida konsernin kestävän kehityksen yksikön tunnistamat riskit omassa vuosisuunnittelussaan ja varautua niiden hallintaan. Divisioonat, joilla on ISO 14001 -sertifiointi, hallitsevat ympäristöriskejään ja valmiuksiaan toimia poikkeus- ja hätätilanteissa standardin vaatimusten mukaisesti. Samalla tavoin myös OHSAS 18001 -sertifiointi edellyyttää valmiuksia hallita työterveys- ja turvallisuusriskejä ja toimintaa poikkeustilanteissa.

Sähkön- ja lämmöntuotannossa ja sähkönjakelussa käytetään, säilytetään ja kuljetetaan aineita ja materiaaleja, jotka ovat ympäristölle haitallisia varomattomasti käsiteltynä. Laitosten käyttö ja huolto altistavat henkilöstön potentiaalisille turvallisuusriskeille. Tästä syystä tuotantoon ja toimitusketjuun liittyvien riskien hallinnassa kiinnitetään erityisesti huomiota kestävään kehitykseen ja yrityksiltä edellytettävän vastuullisen toiminnan vaatimuksiin.

Ympäristö-, terveys- ja turvallisuusriskejä (EHS) sekä Fortumin toimintaan liittyviä sosiaalisia riskejä arvioidaan säännöllisesti sisäisin ja ulkoisin tarkastuksin ja riskikartoituksin, ja korjaavia ja ehkäiseviä toimia käynnistetään tarvittaessa.

Investointeihin liittyviä ympäristö-, terveys- ja turvallisuusriskejä, sekä sosiaalisia riskejä arvioidaan järjestelmällisesti Fortumin investointien arviointi- ja hyväksymismenettelyn mukaisesti. Ympäristöriskejä ja vastuita arvioidaan suhteessa tehtyihin toimenpiteisiin ja tarvittavia varauksia tulevaisuuden kustannuksiin on tehty.

Teknologiariskit

Fortum on aktiivisesti kartoittamassa mahdollisuuksia uusissa teknologioissa osana aurinkotaloutta. Fortum on osallistunut teknologioiden kehitykseen ja aurinko- ja aaltovoimaprojekteihin. Vuodesta 2013 Fortum on operoinut ensimmäistä aurinkovoimalaansa Intiassa. Uudet teknologiat kuten bioöljy ja aurinkoteknologia erityisesti yhdistettynä uusille markkinoille altistavat Fortumin uusille riskeille, kuten immateriaalioikeuksiin sekä teknologian vanhenemiseen liittyville riskeille.

Tietotekniikka- ja tietoturvariskit

Tietoturvariskien valvonta on keskitetty konsernin turvallisuus- ja tietohallintoyksikköön. Divisioonat ja konserniyksiköt vastaavat liiketoimintakohtaisten riskien hallinnasta. Konserniohjeistukset määrittelevät menettelytavat tietotekniikkaan ja tietoturvakysymyksiin liittyvien riskien vähentämiseksi ja hallitsemiseksi. Päätavoite on varmistaa tietojärjestelmien hyvä käytettävyys ja nopea käyttöön palauttaminen ongelmatilanteissa. Fortumin tietohallinto tunnistaa tietohallintoa uhkaavat operatiiviset riskit, ja korjaavat toimenpiteet määritetään sen mukaan. Samoin kuin minkä tahansa kooltaan ja moniulotteisuudeltaan vastaavan yhtiön, niin myös Fortumin IT-laitteistot ja -ohjelmistot ovat alttiita tietoverkkohyökkäyksille ottaen huomioon yrityksen koon ja liiketoiminnan moniulotteisuuden. Konsernin tietohallinto, jota johtaa konsernin tietohallintojohtaja (CIO), koordinoi näiden riskien hallitsemista ja vastaa samalla tietohallintostrategiasta ja -arkkitehtuurista.

Fortumin osake ja osakkeenomistajat

Fortum Oyj:n osake on ollut listattuna Nasdaq Helsinki-pörssissä 18. joulukuuta 1998 lähtien. Kaupankäyntitunnus on FUM1V. Fortum Oyj:n osakkeet kuuluvat Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään arvo-osuusjärjestelmään. Euroclear Finland Oy myös ylläpitää Fortum Oyj:n virallista osakerekisteriä.

Osakekohtaiset tunnusluvut

Euroa	2014	2013	2012
Tulos/osake	3,55	1,36	1,59
Kassavirta/osake	1,98	1,74	1,56
Oma pääoma/osake	12,23	11,28	11,30
Osinko/osake	1,10 1)	1,10	1,00
Lisäosinko per osake	0,20 1)		
Osinko/osakekohtainen tulos, %	36,6 1)	80,9	62,9
Efektiivinen osinkotuotto, %	7,2 1)	6,6	7,1

1) Hallituksen esitys yhtiökokoukselle 31.3.2015.

Kaikki osakekohtaiset tunnusluvut vuosilta 2004 - 2014 löytyvät tilinpäätöksen osiosta Tunnusluvut.

Osakekurssin kehitys ja kaupankäyntivolyymit

Fortumin missiona on tuottaa merkittävää lisäarvoa yhtiön osakkeenomistajille. Fortumin osakkeen arvo on laskenut noin 8 % viidessä vuodessa. Samaan aikaan eurooppalaisten sähköyhtiöiden indeksi (DJ European Utilies) on laskenut 9 %. Samalla ajanjaksolla Nasdaq Helsinki Cap yleisindeksi on noussut 28 %. Vuoden 2014 aikana Fortumin osakekurssi nousi noin 8 %, kun samaan aikaan eurooppalaisten sähköyhtiöiden indeksi nousi noin 13 % ja Nasdaq Helsinki Cap yleisindeksi nousi 6 %.

Vuonna 2014 osakevaihto oli yhteensä 454,8 miljoonaa osaketta (2013: 465,0) arvoltaan 8 134 miljoonaa euroa. Fortumin osakkeen korkein hinta Nasdaq Helsinki-pörssissä vuonna 2014 oli 20,32 euroa, alin 15,13 euroa ja osakkeen vaihdolla painotettu keskihinta oli 17,89 euroa. Vuoden viimeisen päivän päätöskurssi oli 17,97 euroa (2013: 16,63). Fortumin markkina-arvo vuoden viimeisen päivän päätöskurssin mukaan laskettuna oli 15 964 miljoonaa euroa (2013: 14 774).

Helsingin pörssin lisäksi Fortumin osakkeita vaihdettiin useilla vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla; esimerkiksi Boat-, BATS-, Chi-X- ja Turquoise-markkinoilla sekä OTC-markkinoilla. Vuonna 2014 noin 58 % (2013: 58 %) Fortum Oyj:n osakkeiden vaihdosta käytiin muilla markkinapaikoilla kuin Helsingin pörssissä.

Osakekurssin kehitys, euroa

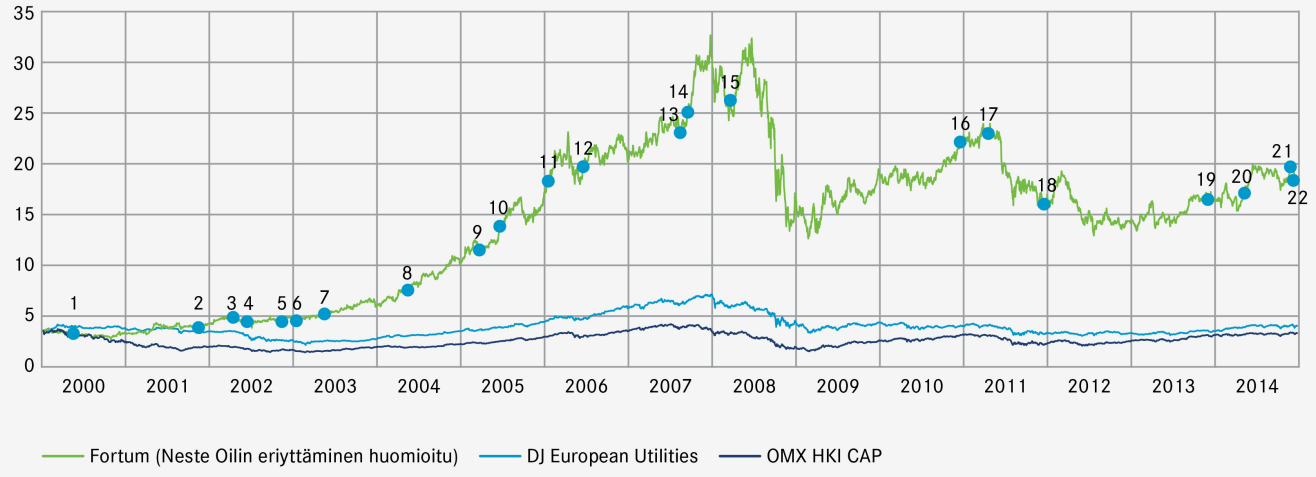

1. Stora Enso voima-omaisuuden hankinta 1,9 mrd euroa

2. Jäljellä olevan 50 % hankinta Birkasta 3,6 mrd. euroa

3. Fortum Energie GmbH:n myynti 545 milj.euroa

4. Kauppa- ja teollisuusministeriö myy osakkeita, omistus laskee 61 %:iin

5. Norjan öljynetsintä ja -tuotantotoiminnan myynti 1,1 mrd. USD:lla

6. 800 miljoonan euron omaisuuserien vaihto, josta osuudet Hafslundissa ja Lenenergossa

7. Hafslundin osakkuuden nousu 31 %:iin

8. Lenenergon osakkuuden nousu

9. Neste Oilin osakkeiden jako osinkona ja osakkeiden myynti markkina-arvoltaan 3,8 mrd. euroa

10. Kauppa- ja teollisuusministeriö myy osakkeita, omistus laskee 51,7 %:iin

11. Wroclawin hankinta 120 milj.euroa

12. E.ON Finland hankinta 713 milj.euroa

13. Venäläisen Lenenergon osakkuuden myynti 295 milj.euroa

14. Osallistuminen TGC-1:n osakeantiin 243 milj.euroa

15. Venäläisen TGC-10:n hankinta (nykyinen OAO Fortum) 2,5 mrd. euroa

16. Ruotsissa Tukholman ulkopuolella sijaitsevien kaukolämpötoimintojen myynti, kokonaiskauppahinta noin 220 milj.euroa

17. Lopullinen sopimus Fingrid Oyj:n osakkeiden myynnistä 325 milj.euroa

18. Fortum sopi Fortum Energiaratkaisut Oy:n and Fortum Termest AS:n myynnin, kokonaiskauppahinta noin 200 milj.euroa

19. Fortum sopi myyvänsä Suomen sähkönsiirtoliiketoimintansa 2,55 miljardin euron kokonaiskauppahinnalla

20. Fortum sopi myyvänsä Norjan sähkönsiirto- ja lämpöliiketoimintansa 340 milj.eurolla

21. Gasumin omistusosuuden myynti 310 milj.eurolla

22. Fortum ja Gazprom Energoholding allekirjoittivat pöytäkirjan aloittaakseen TGC-1:n omistustensa uudelleenjärjestelyn

Osakekurssin kehitys 2010-2014, INDEKSI 100 = 2.1.2010

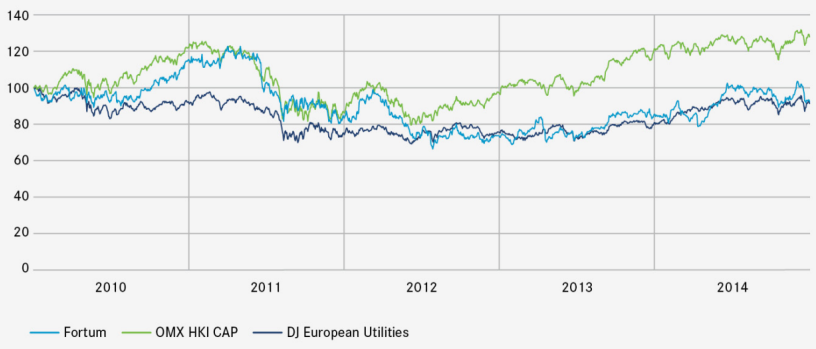

Markkina-arvo 2010-2014, mrd euroa

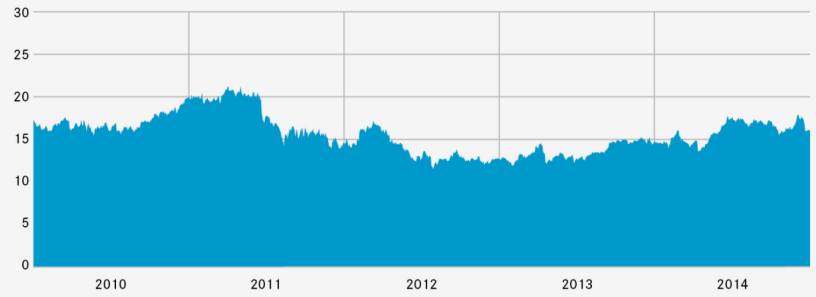

Osakkeiden vaihto 2010-2014

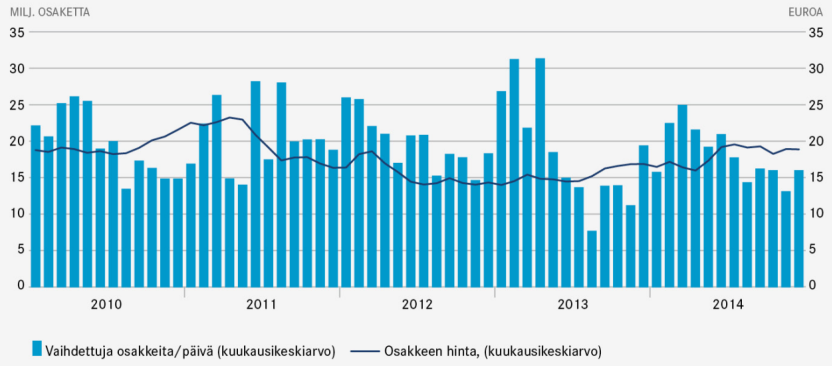

Osakkeen kokonaistuotto

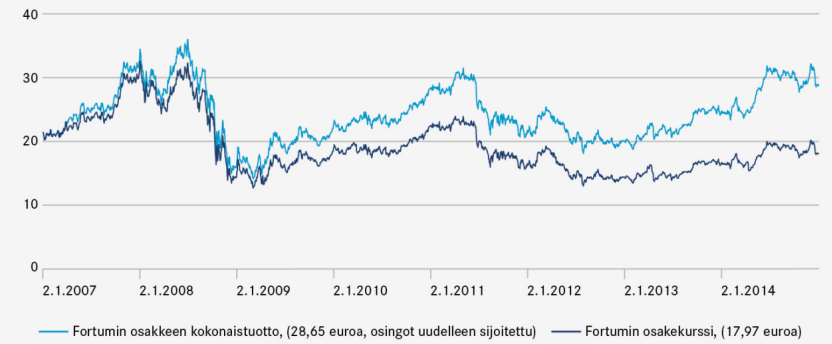

Osakepääoma

Fortum Oyj:llä on yksi osakesarja. Vuoden 2014 lopussa osakkeita oli laskettu liikkeelle kaikkiaan 888 367 045 kappaletta. Osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa. Kaikki osakkeet oikeuttavat samansuuruiseen osinkoon. Vuoden 2014 lopussa Fortum Oyj:n kokonaan maksettu ja kaupparekisteriin rekisteröity osakepääoma oli 3 046 185 953,00 euroa.

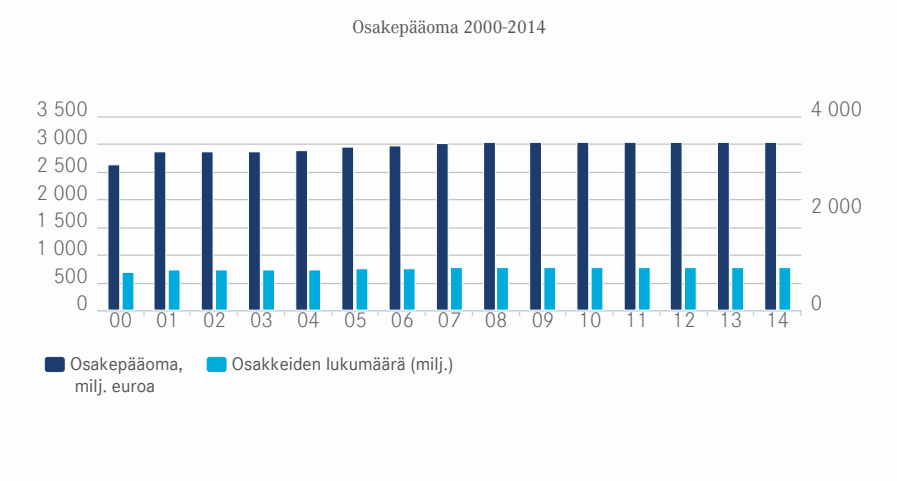

Osakkeenomistajat

Vuoden 2014 lopussa Suomen valtion omistusosuus Fortumista oli 50,76 %. Suomen Eduskunta on valtuuttanut hallituksen vähentämään Suomen Valtion omistusta Fortumissa siten, että omistus ei laske alle 50,1 % osakepääomasta ja äänivallasta.

Hallintarekisteröityjen ja suorien ulkomaisten osakkeenomistajien osuus oli 32,3 % (2013: 26,2 %).

Osakkeenomistajat 31.12.2014

Osakkeenomistaja	Osakkeiden lukumäärä	Osuus %
Suomen valtio	450 932 988	50,76
Kansaneläkelaitos	7 030 896	0,79
Kurikan kaupunki	6 203 500	0,70
Valtion eläkerahasto	5 960 000	0,67
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	5 224 300	0,59
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Elo	4 620 800	0,52
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	4 487 880	0,51
KEVA	3 679 403	0,41
Schweizerische Nationalbank	2 618 136	0,30
Sr Nordea Fennia	2 174 227	0,25
OP-Delta sijoitusrahasto	1 725 726	0,19
Svenska Litteratursällskapet i Finland	1 452 675	0,16
Sr Nordea Pro Suomi	1 433 767	0,16
Hallintarekisteröidyt ja suora ulkomainen omistus*	284 749 426	32,05
Muut osakkeenomistajat yhteensä	106 073 321	11,94
Osakkeiden lukumäärä yhteensä	**888 367 045**	**100,00**

* Lukuunottamatta Schweizerische Nationalbankin omistusta

Osakasryhmän mukaan	% osakkeiden lukumäärästä
Suomalaiset osakkeenomistajat	
Liikeyritykset	1,02
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	1,61
Julkisyhteisöt	55,35
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	1,51
Kotitaloudet	8,16
Ulkomaiset osakkeenomistajat	32,35
Yhteensä	**100,00**

Osakkeenomistuksen jakautuminen 31.12.2014

Osakkeita	Osakkeen-omistajien lukumäärä	% osakkeen-omistajista	Osakkeiden lukumäärä	% osakkeiden lukumäärästä
1-100	29 472	26,94	1 721 860	0,19
101-500	44 876	41,02	11 906 551	1,34
501-1 000	17 940	16,40	13 039 313	1,47
1 001-10 000	16 212	14,82	41 048 458	4,62
10 001-100 000	817	0,75	18 561 714	2,09
100 001-1 000 000	73	0,06	21 058 847	2,37
1 000 001-10 000 000	12	0,01	46 611 310	5,25
yli 10 000 000	1	0,00	450 932 988	50,76
	109 403	**100,00**	**604 881 041**	**68,09**
Rekisteröimättömät/selvittämättä olleet kaupat 31.12.			73 636	0,01
Hallintarekisteröidyt osakkeet			283 412 368	31,90
Yhteensä			**888 367 045**	**100,00**

Johdon osakeomistus 31. joulukuuta 2014

Vuoden 2014 lopussa toimitusjohtaja ja muut Fortumin johtoryhmän jäsenet omistivat 430,457 osaketta (2013: 346,106) edustaen noin 0,05% (2013: 0,04%) yhtiön osakkeista.

Lisätietoa toimitusjohtajan ja Fortumin johtoryhmän muiden jäsenten osakeomistuksista ja kannustinohjelmista on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 12 Henkilöstökulut.

Yhtiökokouksen 2014 antamat valtuudet

Hallituksella ei ole tällä hetkellä yhtiökokouksen myöntämiä käyttämättömiä valtuuksia vaihtovelkakirjojen tai optiolainojen liikkeelle laskemiseksi tai uusien osakkeiden liikkeelle laskemiseksi tai omien osakkeiden ostoon.

Osinko

Osinkopolitiikka

Osinkopolitiikka varmistaa, että osakkeenomistajat saavat asianmukaisen korvauksen sijoittamalleen pääomalle. Politiikkaa tukee yhtiön pitkän aikavälin strategia, joka tähtää osakekohtaisen tuloksen, ja sen myötä osingon kasvattamiseen. Hallitus perustaa osinkoehdotuksensa laaja-alaiselle tarkastelulle, joka kattaa makrotalouden, taseen vahvuudet sekä tulevaisuuden investointisuunnitelmat. Fortum Oyj:n tavoitteena on maksaa vakaa, kestävä ja aikaa myöten kasvava osinko, joka on 50 - 80 % osakekohtaisesta tuloksesta ilman kertaluonteisia eriä.

Osingonjakoehdotus

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat 31.12.2014 olivat 5 438 689 036,90 euroa sisältäen tilikauden voiton 2 264 863 648,81 euroa. Tilikauden päättymisen jälkeen yhtiön taloudellisessa asemassa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että Fortum Oyj jakaa vuodelta 2014 osinkona 1,10 euroa osaketta kohti. Lisäksi hallitus esittää myös jaettavaksi lisäosinkona 0,20 euroa osaketta kohti vuodelta 2014. Rekisteriin 3.2.2015 merkittyjen osakkeiden lukumäärän perusteella kokonaisosinkona ehdotetaan jaettavaksi yhteensä 1 154 877 158,50 euroa. Hallitus esittää, että jäljellä oleva osuus voitosta jätetään omaan pääomaan. Yhtiökokous pidetään 31.3.2015 kello 14.00 alkaen Finlandia-talossa Helsingissä.

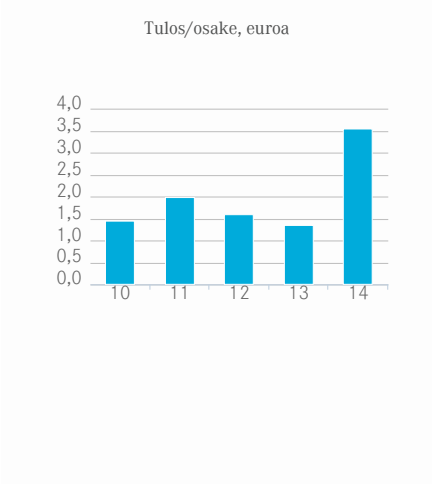

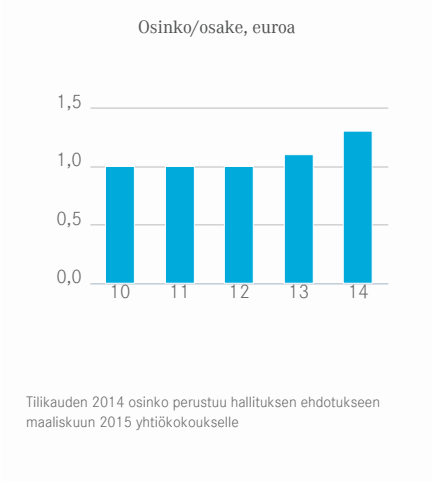

Tunnusluvut

Fortum Oyj tytäryhtiöineen (yhdessä Fortum-konserni) keskittyy liiketoiminnoissaan Pohjoismaihin, Baltiaan, Venäjälle ja Puolaan. Fortumin liiketoimintaan kuuluvat sähkön- ja lämmöntuotanto, myynti ja jakelu sekä energiaan liittyvät muut asiantuntijapalvelut. Neste Oil oli 31.3.2005 asti osa Fortum-konsernia, kunnes varsinainen yhtiökokous teki lopullisen päätöksen eriyttää öljyliiketoiminta jakamalla noin 85 % Neste Oilin osakkeista osinkona. Loput noin 15 % osakkeista myytiin sijoittajille huhtikuussa 2005.

Öljyliiketoiminta on esitetty luovutettuna toimintona vuosina 2004 ja 2005.

Vuodesta 2005 Fortum on soveltanut vuositilinpäätöksessään ja osavuosikatsauksissaan kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja (International Financial Reporting Standards, IFRS). Tilikauden 2005 vuosikertomukseen sisältyi yksi vertailuvuosi, 2004, jota koskevat tiedot oikaistiin IFRS:n mukaisiksi.

Taulukoissa ja graafeissa esitettävien tietojen vertailukelpoisuus

Taulukoiden ja graafien tiedoissa vuoden 2012 tai vanhempien vuosien osalta ei ole huomioitu muutoksia koskien IFRS 10 ja IFRS 11 käyttöönottoon. Standardien käyttöönotto Fortum-konsernissa vaikuttaa AB Fortum Värme samägt med Stockholms stadin osakeomistuksenkäsittelyyn konsernitilinpäätöksessä. Katso liitetieto 1.6.1 Vuoden 2014 alussa käyttöönotetut uudet IFRS standardit.

milj. euroa tai kuten merkitty	IFRS 2004	IFRS 2005	IFRS 2006	IFRS 2007	IFRS 2008	IFRS 2009	IFRS 2010	IFRS 2011	IFRS 2012	IFRS 2013	IFRS 2014	Muutos %
Liikevaihto Fortum yhteensä	11 659	5 918	4 491	4 479	5 636	5 435	6 296	6 161	6 159	5 309	4 751	-11
Jatkuvien toimintojen liikevaihto	3 835	3 877	4 491	4 479	5 636	5 435	6 296	6 161	6 159	5 309	4 751	-11
Käyttökate (=EBITDA) Fortum yhteensä[1)]	2 443	2 307	1 884	2 298	2 478	2 292	2 271	3 008	2 538	2 129	3 954	86
Jatkuvien toimintojen käyttökate (=EBITDA)	1 583	1 754	1 884	2 298	2 478	2 292	2 271	3 008	2 538	2 129	3 954	86
Jatkuvien toimintojen vertailukelpoinen käyttökate (=EBITDA)		1 741	1 866	2 015	2 360	2 398	2 396	2 374	2 416	1 975	1 873	-5
Liikevoitto Fortum yhteensä	1 916	1 864	1 455	1 847	1 963	1 782	1 708	2 402	1 874	1 508	3 428	127
- % liikevaihdosta	*16,4*	*31,5*	*32,4*	*41,2*	*34,8*	*32,8*	*27,1*	*39,0*	*30,4*	*28,4*	*72,2*	
Jatkuvien toimintojen liikevoitto	1 195	1 347	1 455	1 847	1 963	1 782	1 708	2 402	1 874	1 508	3 428	127
- % liikevaihdosta	*31,2*	*34,7*	*32,4*	*41,2*	*34,8*	*32,8*	*27,1*	*39,0*	*30,4*	*28,4*	*72,2*	
Jatkuvien toimintojen vertailu-kelpoinen liikevoitto	1 148	1 334	1 437	1 564	1 845	1 888	1 833	1 802	1 752	1 403	1 351	-4
Voitto ennen veroja Fortum yhteensä	1 700	1 776	1 421	1 934	1 850	1 636	1 615	2 228	1 586	1 398	3 360	140
- % liikevaihdosta	*14,6*	*30,0*	*31,6*	*43,2*	*32,8*	*30,1*	*25,7*	*36,2*	*25,8*	*26,3*	70,7	
Jatkuvien toimintojen voitto ennen veroja	962	1 267	1 421	1 934	1 850	1 636	1 615	2 228	1 586	1 398	3 360	140
- % liikevaihdosta	*25,1*	*32,7*	*31,6*	*43,2*	*32,8*	*30,1*	*25,7*	*36,2*	*25,8*	*26,3*	*70,7*	
Jatkuvien toimintojen tilikauden voitto	703	936	1 120	1 608	1 596	1 351	1 354	1 862	1 512	1 212	3 161	161
- josta emoyhtiön omistajien osuus	670	884	1 071	1 552	1 542	1 312	1 300	1 769	1 416	1 204	3 154	162
Sijoitettu pääoma Fortum yhteensä	12 890	11 357	12 663	13 544	15 911	15 350	16 124	17 931	19 420	19 183	17 918	-7
Jatkuvien toimintojen sijoitettu pääoma	10 739	11 357	12 663	13 544	15 911	15 350	16 124	17 931	19 420	19 183	17 918	-7
Korollinen nettovelka	5 095	3 158	4 345	4 466	6 179	5 969	6 826	7 023	7 814	7 793	4 217	-46
Korollinen nettovelka ilman Värmen rahoitusta										6 658	3 664	-45
Investoinnit ja bruttosijoitukset osakkeisiin Fortum yhteensä	830	578	1 395	972	2 624	929	1 249	1 482	1 574	1 020	843	-17
- % liikevaihdosta	*7,1*	*9,8*	*31,1*	*21,7*	*46,6*	*17,1*	*19,8*	*24,1*	*25,6*	*19,2*	*15,9*	
Jatkuvien toimintojen investoinnit ja bruttosijoitukset osakkeisiin	514	479	1 395	972	2 624	929	1 249	1 482	1 574	1 020	843	-17
Jatkuvien toimintojen investoinnit	335	346	485	655	1 108	862	1 222	1 408	1 558	1 005	774	-23

Liiketoiminnan rahavirta Fortum yhteensä	1 758	1 404	1 151	1 670	2 002	2 264	1 437	1 613	1 382	1 548	1 762	14
Jatkuvien toimintojen liiketoiminnan rahavirta	1 232	1 271	1 151	1 670	2 002	2 264	1 437	1 613	1 382	1 548	1 762	14
Sijoitetun pääoman tuotto Fortum yhteensä, %	15,8	16,6	13,4	16,5	15,0	12,1	11,6	14,8	10,2	9,0	19,5	
Jatkuvien toimintojen sijoitetun pääoman tuotto, %	11,4	13,5	13,4	16,5	15,0	12,1	11,6	14,8	10,2	9,0	19,5	
Oman pääoman tuotto Fortum yhteensä, %	18,2	18,7	14,4	19,1	18,7	16,0	15,7	19,7	14,6	12,0	30,0	
Jatkuvien toimintojen oman pääoman tuotto, % 2)		13,5	14,4	19,1	18,7	16,0	15,7	19,7	14,6	12,0	30,0	
Korkokate	8,0	11,6	11,5	12,8	9,4	12,4	13,7	10,5	7,6	6,7	19,9	
Korkokate sisältäen aktivoidut vieraan pääoman menot					8,6	10,3	10,0	8,5	5,7	5,3	15,7	
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta/korollinen nettovelka, %	36,4	43,2	30,6	36,3	34,1	37,6	20,5	21,5	19,9	18,8	42,9	
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta/korollinen nettovelka ilman Värmen rahoitusta, %										22,1	49,3	
Velkaantumisaste, %	67	43	53	52	73	70	78	69	73	77	39	
Nettovelka/Käyttökate	2	1	2	2	3	3	3	2	3	4	1,1	
Nettovelka/Jatkuvien toimintojen käyttökate	-	1,8	2,3	1,9	2,5	2,6	3,0	2,3	3,1	3,7	1,1	
Vertailukelpoinen nettovelka/Jatkuvien toimintojen käyttökate	-	1,8	2,3	2,2	2,6	2,5	2,8	3,0	3,2	3,9	2,3	
Vertailukelpoinen nettovelka/Jatkuvien toimintojen käyttökate ilman Värmen rahoitusta										3,4	2,0	
Omavaraisuusaste, %	44	49	48	49	41	43	40	44	43	43	51	
Osingot 3)	506	987	1 122	1 198	888	888	888	888	888	977	1155 4)	18
Jatkuvien toimintojen osingot		511	650	683								
Lisäosingot vuonna 2006 ja 2007/ luovutetut toiminnot vuonna 2005		476	472	515								
Tutkimus- ja kehittämismenot	26	14	17	21	27	30	30	38	41	49	41	-16
- % liikevaihdosta	*0,2*	*0,2*	*0,4*	*0,5*	*0,5*	*0,5*	*0,5*	*0,6*	*0,7*	*0,9*	*0,9*	
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä Fortum yhteensä	12 859	10 026	8 910	8 304	14 077	13 278	11 156	11 010	10 600	9 532	8 821	
Jatkuvien toimintojen henkilöstön keskimääräinen lukumäärä	8 592	8 939	8 910	8 304	14 077	13 278	11 156	11 010	10 600	9 532	8 821	

1) Käyttökate (=EBITDA) on määritelty seuraavasti: jatkuvien toimintojen liikevoittoon on lisätty poistot ja arvonalentumiset.

2) Vuoden 2005 jatkuvien toimintojen oman pääoman tuotto on laskettu perustuen jatkuvien toimintojen tilikauden voittoon jaettuna oman pääoman yhteissummalla kauden päättyessä. Luovutettujen toimintojen tilikauden voitto on vähennetty oman pääoman kokonaismäärästä 31.12.2005.

3) Rahaosingon lisäksi Fortum jakoi noin 85 % Neste Oil Oyj:n osakkeista osinkona vuonna 2005.

4) Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle 31.3.2015.

Tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty tunnuslukujen jälkeen.

Osakekohtaiset tunnusluvut

euroa tai kuten merkitty	IFRS 2004	IFRS 2005	IFRS 2006	IFRS 2007	IFRS 2008	IFRS 2009	IFRS 2010	IFRS 2011	IFRS 2012	IFRS 2013	IFRS 2014	Muutos 14/13 %
Tulos/osake, Fortum yhteensä	1,48	1,55	1,22	1,74	1,74	1,48	1,46	1,99	1,59	1,36	3,55	161
Jatkuvien toimintojen tulos/osake	0,79	1,01	1,22	1,74	1,74	1,48	1,46	1,99	1,59	1,36	3,55	161
Luovutettujen toimintojen tulos/osake	0,69	0,54	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Laimennettu tulos/osake, Fortum yhteensä	1,46	1,53	1,21	1,74	1,74	1,48	1,46	1,99	1,59	1,36	3,55	161
Laimennettu jatkuvien toimintojen tulos/osake	0,78	1,00	1,21	1,74	1,74	1,48	1,46	1,99	1,59	1,36	3,55	161
Laimennettu luovutettujen toimintojen tulos/osake	0,68	0,53	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Rahavirta/osake, Fortum yhteensä	2,06	1,61	1,31	1,88	2,26	2,55	1,62	1,82	1,56	1,74	1,98	14
Jatkuvien toimintojen rahavirta/osake	1,44	1,46	1,31	1,88	2,26	2,55	1,62	1,82	1,56	1,74	1,98	14
Oma pääoma/osake	8,65	8,17	8,91	9,43	8,96	9,04	9,24	10,84	11,30	11,28	12,23	8
Osinko/osake [1]	0,58	1,12	1,26	1,35	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,10	1,10 [2]	0
Lisäosinko/osake											0,20 [2]	
Jatkuvien toimintojen osinko/osake	-	0,58	0,73	0,77	-	-	-	-	-	-	-	
Lisäosinko/osake 2006 ja 2007/luovutettujen toimintojen osinko/osake 2005	-	0,54	0,53	0,58	-	-	-	-	-	-	-	
Osinko/osakekohtainen tulos, %	39,2	72,3	103,3 [4]	77,6 [4]	57,5	67,6	68,5	50,3	62,9	80,9	36,6 [2]	
Osinko/osakekohtainen tulos, jatkuvat toiminnot, %	-	57,4 [3]	59,8 [4]	44,3 [4]	-	-	-	-	-	-	-	
Osinko/osakekohtainen tulos, lisäosinko 2006 ja 2007/luovutetut toiminnot 2005, %	-	100.0 [3]	43,4 [4]	33,3 [4]	-	-	-	-	-	-	-	
Efektiivinen osinkotuotto, %	4,3	7,1	5,8	4,4	6,6	5,3	4,4	6,1	7,1	6,6	7,2 [2]	
Hinta/voitto-suhde (P/E-luku)	9,2	10,2	17,7	17,7	8,8	12,8	15,4	8,3	8,9	12,2	5,1	
Osakkeen kurssikehitys												
Kauden lopussa	13,62	15,84	21,56	30,81	15,23	18,97	22,53	16,49	14,15	16,63	17,97	
Keskikurssi	10,29	13,87	20,39	23,57	24,79	15,91	19,05	19,77	15,66	15,11	17,89	
Alin kurssi	7,45	10,45	15,71	20,01	12,77	12,60	17,18	15,53	12,81	13,1	15,13	
Ylin kurssi	13,99	16,90	23,48	31,44	33,00	19,20	22,69	24,09	19,36	18,18	20,32	

Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa, milj. euroa	11 810	13 865	19 132	27 319	13 519	16 852	20 015	14 649	12 570	14 774	15 964
Osakkeiden vaihdon kehitys 5)											
Osakkeiden lukumäärä, 1 000 osaketta	478 832	900 347	830 764	787 380	628 155	580 899	493 375	524 858	494 765	465 004	454 796
Prosentuaalinen osuus osakekannasta, %	59,2	103,2	94,3	88,5	70,8	65,4	55,5	59,1	55,7	52,3	51,2
Osakkeiden lukumäärä, 1 000 osaketta	867 084	875 294	887 394	886 683	887 638	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367
Osakkeiden määrä ilman omia osakkeita, 1 000 osaketta	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä, 1 000 osaketta	852 625	872 613	881 194	889 997	887 256	888 230	888 367	888 367	888 367	888367	888 367
Laimennettu osakkeiden keskimääräinen lukumäärä, 1 000 osaketta	861 772	887 653	886 929	891 395	887 839	888 230	888 367	888 367	888 367	888 367	888 367

1) Käteisosingon lisäksi Fortum jakoi noin 85 % Neste Oil Oyj:n osakkeista osinkona vuonna 2005.

2) Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle 31.3.2015.

3) Vuoden 2005 jatkuvien ja luovutettujen toimintojen osinko per osakekohtaiset tulokset on laskettu perustuen vastaaviin jatkuvien ja luovutettujen toimintojen osakekohtaisiin tuloksiin.

4) 2006 ja 2007 osinkojen osinko/osakekohtainen tulos -tunnusluvut perustuvat koko konsernin osakekohtaiseen tulokseen.

5) Taulukon 'osakkeiden vaihdon kehitys' -luvut sisältävät Nasdaq Helsingin osakkeiden vaihdon. Helsingin pörssin lisäksi Fortumin osakkeita vaihdettiin useilla vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla; esimerkiksi Boat-, BATS-, Chi-X- ja Turquoise-markkinoilla; sekä OTC-markkinoilla. Vuonna 2014 noin 58 % (2013: 58 %) Fortum Oyj:n osakkeiden vaihdosta käytiin vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla.

Katso Tunnuslukujen laskentakaavat.

Toiminnalliset tunnusluvut, volyymit

Taulukoissa ja graafeissa esitettävien tietojen vertailukelpoisuus

Taulukoiden ja graafien tiedoissa vuoden 2012 tai vanhempien vuosien osalta ei ole huomioitu muutoksia koskien IFRS 10 ja IFRS 11 käyttöönottoon. Standardien käyttöönotto Fortum-konsernissa vaikuttaa AB Fortum Värme samägt med Stockholms stadin osakeomistuksenkäsittelyyn konsernitilinpäätöksessä. Katso liitetieto 1.6.1 Vuoden 2014 alussa käyttöönotetut uudet IFRS standardit.

		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Fortumin koko sähkön- ja lämmöntuotanto EU-maissa ja Norjassa												
Sähkön tuotanto	TWh	55,5	52,3	54,4	52,2	52,6	49,3	53,7	55,3	53,9	47,4	50,1
Lämmön tuotanto	TWh	25,4	25,1	25,8	26,1	25,0	23,2	26,1	22,0	18,5	10,4	8,2
Fortumin koko sähkön- ja lämmöntuotanto Venäjällä												
Sähkön tuotanto	TWh	-	-	-	-	11,6	16,0	16,1	17,4	19,2	20,0	23,3
Lämmön tuotanto	TWh	-	-	-	-	15,3	25,6	26,0	25,4	24,8	24,2	26,4
Fortumin sähköntuotanto Pohjoismaissa energialähteittäin												
Vesi- ja tuulivoima	TWh	19,1	21,2	19,8	20,0	22,9	22,1	22,0	21,0	25,2	18,1	22,4
Ydinvoima	TWh	25,8	25,8	24,4	24,9	23,7	21,4	22,0	24,9	23,4	23,7	23,8
Lämpö voima	TWh	9,5	4,2	9,0	6,2	5,0	4,6	8,3	7,2	3,0	3,4	1,8
Yhteensä	**TWh**	**54,4**	**51,2**	**53,2**	**51,1**	**51,6**	**48,1**	**52,3**	**53,1**	**51,6**	**45,2**	**48,0**
Fortumin sähköntuotanto Pohjoismaissa energialähteittäin												
Vesi- ja tuulivoima	%	35	42	37	39	44	46	42	40	49	40	46
Ydinvoima	%	47	50	46	49	46	44	42	47	45	52	50
Lämpö voima	%	18	8	17	12	10	10	16	13	6	8	4
Yhteensä	**%**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
Sähkötuotantokapasiteetti segmenteittäin												
Power	MW		10 003	9 540	9 560	9 575	9 709	9 728	9 752	9 702	9 475	9 063
Heat	MW		1 278	1 373	1 360	1 213	1 446	1 600	1 670	1 569		
Heat, Electricity Sales and Solutions	MW										793	803
Russia	MW		-	-	-	2 785	2 785	2 785	3 404	3 404	4 250	4 758
Yhteensä	**MW**		**11 281**	**10 913**	**10 920**	**13 573**	**13 940**	**14 113**	**14 826**	**14 675**	**14 518**	**14 624**
Lämmöntuotantokapasiteetti segmenteittäin												
Power	MW		250	250	250	250	250	250	250	250	250	0
Heat	MW		9 757	10 633	10 973	10 218	10 284	10 448	10 375	8 785		
Heat, Electricity Sales and Solutions	MW										4 317	3 936
Russia	MW		-	-	-	13 796	13 796	13 796	14 107	13 396	13 466	13 466

Yhteensä	**MW**		**10 007**	**10 883**	**11 223**	**24 264**	**24 330**	**24 494**	**24 732**	**22 431**	**18 033**	**17 402**
Fortumin koko sähkön- ja lämmönmyynti EU-maissa ja Norjassa												
Sähkön myynti	milj. euroa	2 017	2 002	2 437	2 370	2 959	2 802	3 110	2 868	2 700	2 462	2 299
Lämmön myynti	milj. euroa	809	867	1 014	1 096	1 157	1 095	1 309	1 278	1 201	538	468
Fortumin koko sähkön- ja lämmönmyynti Venäjällä												
Sähkön myynti	milj. euroa	-	-	-	-	332	390	505	590	713	822	758
Lämmön myynti	milj. euroa	-	-	-	-	141	219	287	324	300	290	285
Fortumin koko sähkönmyynti alueittain												
Suomi	TWh	31,1	26,0	29,6	29,0	28,7	26,1	30,7	24,6	21,6	23,4	21,6
Ruotsi	TWh	27,6	30,4	28,5	27,6	28,5	26,9	28,3	29,4	30,1	23,3	28,2
Venäjä	TWh	-	-	-	-	14,8	19,5	18,7	20,2	23,3	25,6	26,5
Muut maat	TWh	3,6	3,3	3,5	3,1	3,0	3,2	3,2	3,6	3,8	4,3	3,8
Yhteensä	**TWh**	**62,3**	**59,7**	**61,6**	**59,7**	**75,0**	**75,7**	**80,9**	**77,8**	**78,8**	**76,6**	**80,1**
Fortumin koko lämmönmyynti alueittain												
Suomi	TWh	10,5	9,8	10,7	11,1	10,8	8,0	9,6	8,5	5,8	5,5	3,2
Venäjä	TWh	-	-	-	-	15,3	25,6	26,8	26,7	26,4	24,1	26,0
Ruotsi	TWh	9,6	9,5	9,3	9,2	9,1	9,8	10,9	8,5	8,5	-	-
Puola	TWh	0,4	1,1	3,6	3,5	3,6	3,7	4,0	4,3	4,3	4,1	3,4
Muut maat	TWh	3,3	3,4	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6	3,4	2,9	3,1	2,8
Yhteensä	**TWh**	**23,8**	**23,8**	**26,8**	**27,1**	**42,2**	**50,6**	**54,9**	**51,4**	**47,9**	**36,8**	**35,4**
Sähkönsiirto jakeluverkoissa												
Suomi	TWh	6,2	6,3	7,7	9,2	9,3	9,4	10,0	9,5	9,8	9,5	2,8
Ruotsi	TWh	14,2	14,4	14,4	14,3	14,0	14,0	15,2	14,2	14,4	14,1	13,7
Norja	TWh	2,1	2,2	2,3	2,3	2,3	2,3	2,5	2,3	2,4	2,5	1,1
Viro	TWh	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,0	-	-
Yhteensä	**TWh**	**22,7**	**23,1**	**24,6**	**26,0**	**25,8**	**25,9**	**27,9**	**26,1**	**26,6**	**26,1**	**17,6**

Toiminnalliset tunnusluvut, segmentit

Vuodesta 2005 Fortum on soveltanut vuositilinpäätöksessään ja osavuosikatsauksissaan kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja (International Financial Reporting Standards, IFRS). Tilikauden 2005 vuosikertomukseen sisältyi yksi vertailuvuosi, 2004, jota koskevat tiedot oikaistiin IFRS:n mukaisiksi. Segmenttitiedot esitetään vain IFRS-perusteisesti vertailun mahdollistamiseksi, koska IFRS-siirtymässä raportoivat segmentit määriteltiin uudelleen ja segmenttiraportointi sinänsä arvioitiin uudelleen.

Venäläisen OAO Fortumin hankinnan jälkeen Fortum teki muutoksia segmenttirakenteeseensa vuoden 2008 aikana. Vuosien 2004–2007 vertailutiedot on muutettu vuonna 2008.

Fortum uudisti liiketoimintarakenteensa 1.3.2014 alkaen. Uudelleenorganisoinnin myötä Fortumin aikaisemmin erillisinä raportoidut Heat- ja Electricity Sales-segmentit raportoidaan jatkossa yhdessä Heat, Electricity Sales and Solutions-segmenttinä.

Katso liitetieto 5 Segmenttiraportointi.

Fortum otti käyttöön uudet IFRS 10 Konsernitilinpäätös ja IFRS 11 Yhteisjärjestelyt -standardit 1.1.2014 alkaen. Uusien standardien soveltaminen Fortum-konsernissa vaikuttaa Tukholman kaupungin kanssa yhdessä omistetun AB Fortum Värme samägt med Stockholms stadin (Fortum Värme) käsittelyyn. Yhtiö luokitellaan yhteisyritykseksi ja yhdistellään konserniin pääomaosuusmenetelmällä 1.1.2014 alkaen.Ennen muutosta Fortum Värme käsiteltiin konsernissa tytäryrityksenä, jossa määräysvallattomilla omistajilla oli 50 % osuus.

Katso liitetieto 1.6.1 Vuoden 2014 alussa käyttöönotetut uudet IFRS standardit

Vuoden 2013 tiedot on muutettu vastaamaan uutta liiketoimintarakennetta ja IFRS standardien käyttöönoton vaikutusta.

Liikevaihto segmenteittäin, milj. euroa	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Power and Technology	2 084	2 058	2 439	2 350	2 892	2 531	2 702	2 481	2 415	2 252	2 156
- josta sisäistä	*128*	*-97*	*-133*	*323*	*0*	*254*	*-281*	*-24*	*296*	*69*	*85*
Heat	1 025	1 063	1 268	1 356	1 466	1 399	1 770	1 737	1 628		
- josta sisäistä	*49*	*-12*	*-32*	*38*	*0*	*23*	*-8*	*8*	*18*		
Heat, Electricity Sales and Solutions										1 516	1 332
- josta sisäistä										*87*	*34*
Russia					489	632	804	920	1 030	1 119	1 055
- josta sisäistä					-	-	-	-	-	-	*0*
Distribution	707	707	753	769	789	800	963	973	1 070	1 064	751
- josta sisäistä	*10*	*-8*	*8*	*9*	*10*	*13*	*18*	*15*	*37*	*19*	*17*
Electricity Sales	1 387	1 365	1 912	1 683	1 922	1 449	1 798	900	722		
- josta sisäistä	*92*	*-101*	*149*	*155*	*177*	*67*	*158*	*95*	*55*		
Muut	90	91	78	81	83	71	51	108	137	63	58
- josta sisäistä	*93*	*-63*	*62*	*72*	*82*	*-5*	*169*	*115*	*-66*	*54*	*44*
Eliminoinnit	-1 458	-1 407	-1 959	-1 760	-2 005	-1 447	-1 792	-958	-843	-706	-601
Yhteensä	**3 835**	**3 877**	**4 491**	**4 479**	**5 636**	**5 435**	**6 296**	**6 161**	**6 159**	**5 309**	**4 751**

Vertailukelpoinen liiketulos segmenteittäin, milj. euroa	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Power and Technology	730	854	985	1 095	1 528	1 454	1 298	1 201	1 146	859	877
Heat	207	253	253	290	250	231	275	278	271		
Heat, Electricity Sales and Solutions										109	104
Russia					-92	-20	8	74	68	156	161
Distribution	240	244	250	231	248	262	307	295	320	332	266
Electricity Sales	23	30	-4	-1	-33	22	11	27	39		
Muut	-52	-47	-47	-51	-56	-61	-66	-73	-92	-54	-57
Vertailukelpoinen liikevoitto	**1 148**	**1 334**	**1 437**	**1 564**	**1 845**	**1 888**	**1 833**	**1 802**	**1 752**	**1 403**	**1 351**
Kertaluonteiset erät	18	30	61	250	85	29	93	284	155	61	2 171
Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	29	-17	-43	33	33	-135	-218	316	-33	45	-94
Liikevoitto	**1 195**	**1 347**	**1 455**	**1 847**	**1 963**	**1 782**	**1 708**	**2 402**	**1 874**	**1 508**	**3 428**

Vertailukelpoinen käyttökate segmenteittäin, milj. euroa	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Power and Technology	834	966	1 093	1 198	1 625	1 547	1 398	1 310	1 260	1 007	998
Heat	331	376	397	453	419	393	462	471	481		
Heat, Electricity Sales and Solutions										211	204
Russia					-25	55	94	148	189	258	304
Distribution	373	389	397	393	413	426	485	482	529	548	416
Electricity Sales	39	45	15	10	-26	28	13	29	40		
Muut	-41	-35	-36	-39	-46	-51	-56	-66	-83	-49	-49
Yhteensä	**1 536**	**1 741**	**1 866**	**2 015**	**2 360**	**2 398**	**2 396**	**2 374**	**2 416**	**1 975**	**1 873**

Poistot ja arvonalentumiset segmenteittäin, milj. euroa	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Power and Technology	104	112	108	103	97	93	100	109	114	148	121
Heat	124	123	144	163	169	162	187	193	210		
Heat, Electricity Sales and Solutions										102	100
Russia					67	75	86	108	121	150	147
Distribution	133	145	147	162	165	164	178	187	209	216	150
Electricity Sales	16	15	19	11	7	6	2	2	1		
Muut	11	12	11	12	10	10	10	7	9	5	8
Yhteensä	**388**	**407**	**429**	**451**	**515**	**510**	**563**	**606**	**664**	**621**	**526**

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta segmenteittäin, milj. euroa	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Power and Technology	-21	-21	-9	-23	26	-35	-25	3	-12	4	-14
Heat	15	11	23	24	12	30	31	19	20		
Heat, Electricity Sales and Solutions										91	88
Russia					19	20	8	30	27	46	35
Distribution	16	20	15	18	16	10	19	14	8	4	3
Electricity Sales	0	1	1	0	5	0	1	2	0		
Muut	2	44	39	222	48	-4	28	23	-20	32	37
Yhteensä	**12**	**55**	**69**	**241**	**126**	**21**	**62**	**91**	**23**	**178**	**149**

Investoinnit käyttöomaisuuteen segmenteittäin, milj. euroa	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Power and Technology	84	83	95	93	134	96	97	131	190	179	197
Heat	123	124	184	309	408	358	304	297	464		
Heat, Electricity Sales and Solutions										123	86
Russia					256	215	599	670	568	435	340
Distribution	106	115	183	236	296	188	213	289	324	255	147
Electricity Sales	10	10	8	3	3	1	0	5	1		
Muut	12	14	15	14	11	4	9	16	11	12	3
Yhteensä	**335**	**346**	**485**	**655**	**1 108**	**862**	**1 222**	**1 408**	**1 558**	**1 005**	**774**

Bruttoinvestoinnit osakkeisiin segmenteittäin, milj. euroa	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Power and Technology	23	45	5	52	0	57	25	17	-	2	2
Heat	53	87	589	18	23	1	1	32	10		
Heat, Electricity Sales and Solutions										11	37
Russia	103	2	140	245	1 492	3	-	24	-	0	27
Distribution	0	-	130	1	0	5	0	-	-	0	0
Electricity Sales	0	-	6	0	0	-	-	-	-		
Muut	0	-	40	1	1	1	1	1	6	2	4
Yhteensä	**179**	**134**	**910**	**317**	**1 516**	**67**	**27**	**74**	**16**	**15**	**69**

Bruttodivestoinnit osakkeisiin segmenteittäin, milj. euroa	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Power and Technology	10	0	3	102	79	67
Heat	1	52	203	269		
Heat, Electricity Sales and Solutions					11	446
Russia	-	43	23	-	-	0
Distribution	1	46	323	37	52	2 681
Electricity Sales	-	-	16	2		
Muut	2	6	0	0	-	2
Yhteensä	**14**	**147**	**568**	**410**	**142**	**3 196**

Sidottu pääoma segmenteittäin, milj. euroa	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Power and Technology	5 804	5 493	5 690	5 599	5 331	5 494	5 806	6 247	6 389	6 355	6 001
Heat	2 440	2 551	3 407	3 507	3 468	3 787	4 182	4 191	4 286		
Heat, Electricity Sales and Solutions										2 295	2 112
Russia	151	153	294	456	2 205	2 260	2 817	3 273	3 848	3 846	2 597
Distribution	3 091	3 021	3 412	3 239	3 032	3 299	3 683	3 589	3 889	3 745	2 615
Electricity Sales	194	228	176	247	188	125	210	11	51		
Muut	220	447	835	1 237	796	382	29	208	158	295	496
Yhteensä	**11 900**	**11 893**	**13 814**	**14 285**	**15 020**	**15 347**	**16 727**	**17 519**	**18 621**	**16 537**	**13 820**

Sidotun pääoman tuotto segmenteittäin, %	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Power and Technology	12,6	14,3	17,5	19,2	29,6	24,5	19,5	24,6	18,7	14,5	13,6
Heat	9,8	11,6	9,6	9,3	8,9	7,9	8,4	9,9	8,8		
Heat, Electricity Sales and Solutions										9,7	19,1
Russia				66,3	3,7	0,0	2,4	3,5	3,0	5,2	5,6
Distribution	8,1	8,8	8,4	7,7	8,1	8,7	9,7	13,7	9,1	9,3	73,6
Electricity Sales	25,2	17,4	-1,6	6,9	-14,0	28,9	38,4	4,2	152,3		

Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto segmenteittäin, %	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Power and Technology	12,0	14,9	17,4	18,9	28,0	26,4	22,3	19,9	18,5	13,8	14,2
Heat	9,3	11,0	9,2	9,2	7,3	7,6	7,7	7,4	7,0		
Heat, Electricity Sales and Solutions										8,7	8,7
Russia				0,0	-3,8	0,0	0,7	3,5	2,7	5,2	5,6
Distribution	8,3	8,6	8,3	7,6	8,2	8,6	9,3	8,6	8,8	8,8	9,3
Electricity Sales	17,1	16,4	-0,8	-0,6	-15,3	18,6	9,3	33,5	203,1		

Henkilöstö keskimäärin	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Power and Technology	4 588	4 374	4 147	3 475	3 591	2 068	1 891	1 873	1 896	1 900	1 685
Heat	1 605	2 186	2 345	2 302	2 422	2 652	2 482	2 682	2 354		
Heat, Electricity Sales and Solutions										2 051	1 913
Russia					5 566	6 170	4 555	4 436	4 301	4 245	4 196
Distribution	995	1 008	983	1 060	1 222	1 166	1 098	902	873	786	492
Electricity Sales	682	745	825	936	766	629	538	510	515		
Muut	722	626	610	531	510	593	592	607	661	550	536
Yhteensä	**8 592**	**8 939**	**8 910**	**8 304**	**14 077**	**13 278**	**11 156**	**11 010**	**10 600**	**9 532**	**8 821**

Tunnuslukujen laskentakaavat

Käyttökate (=EBITDA)	=	Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset
Vertailukelpoinen käyttökate (=EBITDA)	=	Käyttökate (=EBITDA) - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät - tuotantokapasiteettia koskeviin ehtoihin liittyvän varauksen nettovaikutus
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	=	Kertaluonteiset erät + muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Vertailukelpoinen liikevoitto	=	Liikevoitto - kertaluonteiset erät - muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Kertaluonteiset erät	=	Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja tappiot
Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	=	Sisältää ne tulevaisuuden kassavirtoja suojaavat rahoitusinstrumentit, joihin ei voida soveltaa IAS 39:n mukaisesti suojauslaskentaa sekä IFRIC tulkinnan nro 5 mukaisen vaikutuksen, joka aiheutuu siitä, että taseen saamisiin kirjattu Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta ei voi ylittää vastaavaa velkaa.
Kassavirta ennen käyttöpääoman muutosta (FFO)	=	Liiketoiminnan kassavirta ennen käyttöpääoman muutosta
Investoinnit	=	Aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin tehdyt investoinnit mukaan lukien kunnossapito-, tuottavuus- ja kasvuinvestoinnit sekä lainsäädännön edellyttämät investoinnit. Investointeihin kuuluvat myös investointien rakennusaikana taseeseen aktivoidut korkokulut. Kunnossapitoinvestoinnit pidentävät olemassa olevan omaisuuserän vaikutusaikaa, ylläpitävät käytettävyyttä sekä/tai ylläpitävät luotettavuutta. Tuottavuusinvestoinnit parantavat olemassa olevan hyödykkeen tuottavuutta. Kasvuinvestointien tarkoitus on rakentaa uutta kapasiteettia ja/tai lisätä olemassa olevien liiketoimintojen asiakaskantaa. Lainsäädännön edellyttämät investoinnit tehdään tiettyinä ajankohtina lakien vaatimusten mukaan.
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	=	Investoinnit tytäryritysosakkeisiin, osakkuusyritysosakkeisiin ja muihin myytävissä oleviin sijoituksiin. Investoitujen tytäryritysosakkeiden hankintahintaan on lisätty hankittavan yhtiön nettovelka.

Oman pääoman tuotto, % = $\frac{\text{Kauden voitto}}{\text{Oma pääoma keskimäärin}} \times 100$

Sijoitetun pääoman tuotto, % = $\frac{\text{Voitto ennen veroja + korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin}} \times 100$

Jatkuvien toimintojen sijoitetun pääoman tuotto, % = $\frac{\text{Jatkuvien toimintojen voitto ennen veroja + jatkuvien toimintojen korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Jatkuvien toimintojen sijoitettu pääoma keskimäärin}} \times 100$

Sidotun pääoman tuotto, % = $\frac{\text{Liikevoitto + osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta}}{\text{Sidottu pääoma keskimäärin}} \times 100$

Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	=	Vertailukelpoinen liikevoitto + osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta (IAS 39 oikaistu sekä pois lukien merkittävimmät myyntivoitot ja -tappiot) / Vertailukelpoinen sidottu pääoma keskimäärin	x 100
Sijoitettu pääoma	=	Taseen loppusumma - korottomat velat - laskennallinen verovelka - varaukset	
Sidottu pääoma	=	Korottomat varat + Ydinjätehuoltorahastoon liittyvät korolliset varat - korottomat velat - varaukset (korottomat varat ja velat eivät sisällä rahoitukseen, veroihin ja laskennallisiin veroihin liittyviä eriä sekä varoja ja velkoja, jotka syntyvät suojauslaskennan soveltamisedellytykset täyttävien johdannaissopimusten käypien arvojen muutoksista)	
Vertailukelpoinen sidottu pääoma	=	Sidottu pääoma oikaistuna niillä korottomilla varoilla ja veloilla, jotka aiheutuvat niistä tulevaisuuden kassavirtaa suojaavista johdannais-sopimuksista, joihin ei voida soveltaa IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa	
Korolliset nettovelat	=	Korolliset velat - likvidit varat	
Velkaantumisaste, %	=	Korolliset nettovelat / Oma pääoma	x 100
Omavaraisuusaste, %	=	Oma pääoma sisältäen määräysvallattomat omistajat / Taseen loppusumma	x 100
Nettovelka/käyttökate	=	Korollinen nettovelka / Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset	
Vertailukelpoinen nettovelka/ käyttökate	=	Korollinen nettovelka / Vertailukelpoinen käyttökate (=EBITDA)	
Jatkuvien toimintojen nettovelka/ käyttökate	=	Korollinen nettovelka / Jatkuvien toimintojen liikevoitto + jatkuvien toimintojen poistot ja arvonalentumiset	
Vertailukelpoinen jatkuvien toimintojen nettovelka/käyttökate	=	Korollinen nettovelka / Vertailukelpoinen jatkuvien toimintojen käyttökate (=EBITDA)	
Korkokate	=	Liikevoitto / Nettokorkokulut	
Korkokate sisältäen aktivoidut vieraan pääoman menot	=	Liikevoitto / Nettokorkokulut - aktivoidut vieraan pääoman menot	
Henkilöstö keskimäärin		Perustuu koko raportointikauden kuukausittaisiin keskiarvoihin	
Tulos/osake (EPS)	=	Kauden voitto - määräysvallattomat omistajat / Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden aikana	
Kassavirta/osake	=	Liiketoiminnan kassavirta / Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden aikana	
Oma pääoma/osake	=	Oma pääoma / Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa	

Osinko/osakekohtainen tulos, %	=	Osinko/osake / Tulos/osake (EPS)	x 100
Jatkuvien toimintojen osinko/ osakekohtainen tulos, %	=	Jatkuvien toimintojen osinko/osake / Jatkuvien toimintojen tulos/osake (EPS)	x 100
Efektiivinen osinkotuotto, %	=	Osinko/osake / Osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi	x 100
Hinta/voitto-suhde (P/E-luku)	=	Osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi / Tulos/osake	
Keskikurssi	=	Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto / Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä	
Osakekannan markkina-arvo	=	Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa x osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi	
Osakkeiden vaihdon kehitys	=	Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden lukumäärä sekä sen prosentuaalinen osuus osakkeiden keskimääräisestä lukumäärästä tilikauden aikana	

Konsernin tuloslaskelma

milj. euroa	Liite	2014	2013*
Liikevaihto	5	4 751	5 309
Muut tuotot	10	75	93
Materiaalit ja palvelut	11	-1 939	-2 270
Henkilöstökulut	12	-413	-460
Poistot ja arvonalentumiset	5, 18, 19	-526	-621
Muut kulut	10	-596	-648
Vertailukelpoinen liikevoitto	5	**1 351**	**1 403**
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	6, 7	2 077	106
Liikevoitto	5	**3 428**	**1 508**
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta	5, 20	149	178
Korkokulut	13	-256	-301
Korkotuotot	13	84	75
Johdannaisten käypien arvojen muutokset	13	-5	-16
Muut rahoituserät - netto	13	-40	-47
Rahoitustuotot ja -kulut	13	**-217**	**-289**
Voitto ennen veroja		**3 360**	**1 398**
Tuloverot	14	-199	-186
Tilikauden voitto		**3 161**	**1 212**
Jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajille		3 154	1 204
Määräysvallattomille omistajille		7	8
		3 161	**1 212**
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta konsernin voitosta laskettu osakekohtainen tulos (euroa per osake)	15		
Laimentamaton		3,55	1,36
Laimennettu		3,55	1,36

milj. euroa	2014	2013
Vertailukelpoinen liikevoitto	**1 351**	**1 403**
Kertaluonteiset erät (myyntivoitot)	2 171	61 [1]
Tulevaisuuden rahavirtoja suojaavien johdannaisten käyvänarvon muutokset	-91	21
Ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu	-3	23
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	**2 077**	**106**
Liikevoitto	**3 428**	**1 508**

**Tilinpäätöksessä esitettävät vertailuvuoden 2013 tiedot on muutettu johtuen Fortum Värmen kirjauskäytännön muutoksesta, lisätietoja liitetiedosta 1.6.1.*

1 Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät sisältää 1,85 miljardin euron myyntivoiton Suomen sähkönsiirtoliiketoiminnan myynnistä vuonna 2014.

Liikevaihto segmenteittäin, %

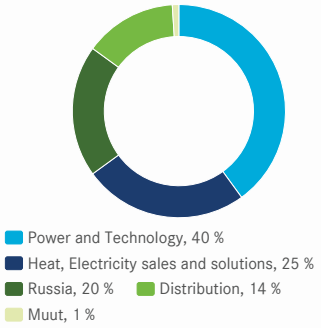

Liikevaihto kohdemaittain, %

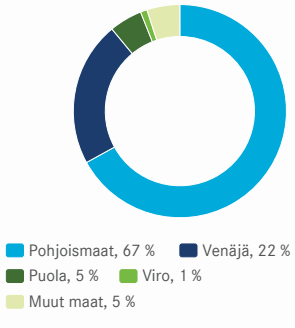

Konsernin laaja tuloslaskelma

Muut laajan tuloksen erät ovat tuotto- ja kulueriä, joita ei kirjata tulosvaikutteisesti, vaan ne kirjataan omaan pääomaan. Tällaisia ovat realisoitumattomat erät, kuten voitot ja tappiot kassavirtasuojauksissa käytettävien rahoitusinstrumenttien arvostamisesta käypään arvoon. Tulosvaikutus näistä eristä kirjataan, kun suojattu erä vaikuttaa tuloslaskelmaan. Laajan tuloksen eriin sisältyy myös myytävissä olevien rahoitusvarojen arvostamisesta johtuvat voitot ja tappiot, osakkuusyhtiöiden laajan tuloksen erät sekä muuntoerot.

milj. euroa	2014	2013	
Tilikauden voitto	**3 161**	**1 212**	
Muut laajan tuloksen erät			
Erät, jotka siirretään tai saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Kassavirran suojaukset			
Käyvän arvon muutokset	17	96	1
Siirrot tuloslaskelmaan	-70	-51	
Siirrot vaihto-omaisuuteen/aineellisiin hyödykkeisiin	-4	-8	
Verot	12	-6	
Nettosijoitusten suojaus			
Käyvän arvon muutokset	149	28	
Verot	-28	-7	
Muuntoerot	-1 343	-478	2
Osuus osakkuusyritysten muista laajan tuloksen eristä	-3	42	
Muut muutokset	-3	0	
	-1 273	**-384**	
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisten järjestelyiden vakuutusmatemaattinen voitto/tappio	-77	44	
Etuuspohjaisten järjestelyiden vakuutusmatemaattinen voitto/tappio osakkuus- ja yhteisyrityksissä	-13	9	
	-90	**53**	
Muut laajan tuloksen erät, verojen jälkeen	**-1 363**	**-331**	
Laaja tulos yhteensä	**1 799**	**882**	
Laajan tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille	1 815	881	
Määräysvallattomille omistajille	-16	1	
	1 799	**882**	

1 Kassavirtasuojausten käyvän arvon muutokset liittyvät lähinnä sähkön hinnan suojaamiseen. Kun sähkön hinta on korkeampi (alhaisempi) kuin suojaushinta, vaikutus omaan pääomaan on negatiivinen (positiivinen).

2 Muuntoerot ulkomaisten tytäryhtiöiden muuntamisesta euroiksi (lähinnä RUB).

Konsernin tase

milj. euroa	Liite	31.12.2014	31.12.2013
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet	18	276	384
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	19	11 195	12 849
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	20	2 027	2 341
Osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta	30	774	744
Muut pitkäaikaiset sijoitukset	21	68	77
Laskennalliset verosaamiset	29	98	126
Johdannaisinstrumentit	3	595	367
Pitkäaikaiset korolliset saamiset	22	2 041	2 598
Pitkäaikaiset varat yhteensä		**17 074**	**19 486**
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	23	256	264
Johdannaisinstrumentit	3	448	307
Myyntisaamiset ja muut saamiset	24	830	869
Pankkitalletukset		757	0
Rahat ja pankkisaamiset		2 009	1 250
Likvidit varat	25	2 766	1 250
Myytävänä olevat omaisuuserät	9	0	1 173
Lyhytaikaiset varat yhteensä		**4 301**	**3 863**
Varat yhteensä		**21 375**	**23 348**
OMA PÄÄOMA			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma	26	3 046	3 046
Ylikurssirahasto		73	73
Kertyneet voittovarat		7 708	6 851
Muut oman pääoman erät		36	54
Yhteensä		**10 864**	**10 024**
Määräysvallattomat omistajat	27	71	101
Oma pääoma yhteensä		**10 935**	**10 124**
VELAT			
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Korollinen pitkäaikainen vieras pääoma	28	5 881	6 936
Johdannaisinstrumentit	3	247	181
Laskennalliset verovelat	29	1 159	1 338
Ydinvoimaan liittyvät varaukset	30	774	744
Muut varaukset	31	17	94
Eläkevelvoitteet	32	140	50
Muu pitkäaikainen vieras pääoma	33	154	148
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		**8 373**	**9 492**
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Korollinen lyhytaikainen vieras pääoma	28	1 103	2 103
Johdannaisinstrumentit	3	76	95
Ostovelat ja muu lyhytaikainen vieras pääoma	34	888	994
Myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat	9	0	540
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		**2 067**	**3 732**
Vieras pääoma yhteensä		**10 440**	**13 224**
Oma pääoma ja velat yhteensä		**21 375**	**23 348**

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

milj. euroa	Liite	Osakepää-oma	Ylikurssi-rahasto	Kertyneet voittovarat		Muut oman pääoman erät			Emoyhtiön omistajat	Määräys-vallattomat omistajat	Oma pääoma yhteensä
				Kertyneet voittovarat	Muuntoerot	Kassavirta-suojaukset	Muut laajantuloksen erät	Muut laajan tuloksen erät osakkuus-yrityksissä			
Oma pääoma 31.12.2013		**3 046**	**73**	**7 500**	**-649**	**66**	**-51**	**38**	**10 024**	**101**	**10 124**
Kauden tulos				3 154					3 154	7	3 161
Muuntoerot					-1 319	-3	2	0	-1 320	-23	-1 343
Kauden muut laajan tuloksen erät				-3		-43	44	-17	-19	0	-19
Laaja tulos yhteensä				3 151	-1 319	-47	46	-16	1 815	-16	1 799
Osingonjako	15			-977					-977		-977
Osingonjako määräysvallattomille omistajille									0	-2	-2
Muutokset yrityshankintojen yhteydessä	8			6					6	-11	-5
Muut muutokset				-4					-4	-1	-4
Oma pääoma 31.12.2014		**3 046**	**73**	**9 676**	**-1 968**	**19**	**-5**	**22**	**10 864**	**71**	**10 935**
Aiemmin raportoitu oma pääoma 31.12.2012		**3 046**	**73**	**7 193**	**-173**	**34**	**-133**	**0**	**10 040**	**603**	**10 643**
Laadintaperiaatteiden muutos [1]						2	15	-17	-1	-495	-496
Oma pääoma 1.1.2013		**3 046**	**73**	**7 193**	**-173**	**36**	**-118**	**-17**	**10 039**	**108**	**10 147**
Kauden tulos				1 204					1 204	8	1 212
Muuntoerot					-476	-1	2	4	-471	-7	-478
Kauden muut laajan tuloksen erät						31	65	51	148	0	148
Laaja tulos yhteensä				1 204	-476	30	67	55	881	1	882
Osingonjako	15			-888					-888		-888
Osingonjako määräysvallattomille omistajille									0	-3	-3
Muutokset yrityshankintojen yhteydessä	8			1					1		1
Muut muutokset				-10					-10	-5	-15
Oma pääoma 31.12.2013		**3 046**	**73**	**7 500**	**-649**	**66**	**-51**	**38**	**10 024**	**101**	**10 124**

Muuntoerot

Ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätöstiedot muunnetaan euroiksi käyttäen tuloslaskelman osalta keskikurssia ja taseen osalta tilinpäätöspäivän kurssia. Kurssiero, joka syntyy muunnosta euroiksi, kirjataan omaan pääomaan. Muuntoerot vaikuttivat emoyhtiön omistajille kuuluvaan osuuteen omasta pääomasta -1 320 miljoonaa euroa vuoden 2014 aikana (2013: -471) johtuen pääosin Venäjän ruplan vaikutuksesta. Osa tästä translaatiopositiosta on suojattu ja suojaustulos, 149 miljoonaa euroa, on kirjattu muihin laajan tuloksen eriin.

Käytetyt valuuttakurssit on esitetty liitetiedossa 1 Laadintaperiaatteet ja lisätietoa valuuttariskeistä on esitetty liitetiedossa 3.6 Korkoriski ja valuuttariski.

Kassavirtasuojaukset

Emoyhtiön omistajille kuuluva osuus kassavirtasuojausten käyvän arvon muutoksista oli -47 miljoonaa euroa vuonna 2014 (2013: 30), ja se liittyi lähinnä sähkön hinnan suojaamiseen. Kun sähkön hinta on alhaisempi/korkeampi kuin suojaushinta, vaikutus omaan pääomaan on positiivinen/negatiivinen.

1) Vertailuvuoden tiedot on muutettu johtuen laadintaperiaatteiden muutoksesta, lisätietoja liitetiedosta 1.6.1

Konsernin rahavirtalaskelma

milj. euroa	Liite	2014	2013	
Liiketoiminnan rahavirta				
Kauden voitto		**3 161**	**1212**	
Oikaisuerät:				
Verot		199	186	
Rahoitustuotot- ja kulut		217	289	
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta		-149	-178	
Poistot ja arvonalentumiset		526	620	
Liikevoitto ennen poistoja (käyttökate)		**3 954**	**2 129**	
Muut tuotot ja kulut joihin ei liity maksua		-2 111	-262	1
Saadut korot		99	62	
Maksetut korot		-330	-371	
Saadut osingot		58	74	
Toteutuneet kurssierot ja muut rahoituserät		349	47	2
Maksetut välittömät verot		-211	-210	
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta		**1 808**	**1 469**	
Käyttöpääoman muutos		-46	79	
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä		**1 762**	**1 548**	
Investointien rahavirta				
Investoinnit käyttöomaisuuteen	5, 18, 19	-768	-1 004	3
Hankitut osakkeet		-69	-15	
Käyttöomaisuuden myynnit		26	66	
Myydyt osakkeet		3 062	122	
Tulot myytyjen yhtiöiden korollisista saamisista		131	22	
Osakaslainat osakkuusyrityksille		425	-136	
Muiden sijoitusten muutos		8	2	
Investointien rahavirta yhteensä		**2 816**	**-944**	
Rahavirta ennen rahoitusta		**4 578**	**604**	
Rahoituksen rahavirta				
Pitkäaikaisten velkojen nostot		50	781	
Pitkäaikaisten velkojen lyhennykset		-1 499	-636	
Lyhytaikaisten velkojen muutos		-580	438	
Osingonjako emoyhtiön omistajille	15	-977	-888	
Muut rahoituserät		-1	22	
Rahoituksen rahavirta yhteensä		**-3 007**	**-284**	
Laskelman mukainen likvidien varojen muutos		**1 571**	**320**	
Likvidit varat kauden alussa		1 265	961	
Valuuttakurssierot likvideissä varoissa		-70	-17	
Likvidit varat kauden lopussa [1)]	25	**2 766**	**1 265**	

1) Sisältäen 15 miljoonaa euroa rahavaroja liittyen vuoden 2013 lopussa myytävänä oleviin omaisuuseriin.

1 Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua koostuvat pääasiassa varausten muutoksista (mukaanlukien ydinvoimaan liittyvät varaukset)-29 miljoonaa euroa (2013: -168) ja johdannaisten realisoitumattomista käyvän arvon muutoksista 88 miljoonaa euroa (2013: -22) sekä liiketoiminnan rahavirrasta oikaistuista myyntivoitoista -2 171 miljoonaa euroa (2013: -61). Käyttöomaisuuden ja osakkeiden myynneistä saadut rahavirrat esitetään investointien rahavirrassa.

2 Rahoituserät ja toteutuneet kurssierot sisältää 352 miljoonaa euroa toteutuneita valuuttakurssivoittoja ja -tappioita vuoden 2014 aikana (2013: -52), jotka aiheutuvat pääasiassa Fortumin ruotsalaistan ja venäläisten tytäryritysten ulkoisesta rahoituksesta sekä siitä, että konsernin pääasiallinen ulkoinen rahoitus on euroissa. Toteutuneet kurssierot johtuvat valuuttatermiineistä, joilla suojataan sisäisiä lainoja. Suurin osa näistä termiineistä erääntyy 12 kk sisällä.

3 Maksamattomat investoinnit eivät sisälly käyttöomaisuusinvestointeihin. Aktivoidut vieraan pääoman kulut sisältyvät maksettuihin korkokuluihin.

Nettovelan muutokset

milj. euroa	2014	2013
Nettovelka kauden alussa	**7 793**	**7 757**
Muuntoerot	-81	-106
Käyttökate	3 954	2 129
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua, sekä maksetut rahoituskulut ja verot	-2 147	-660
Käyttöpääoman muutos	-46	79
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-768	-1 004
Yrityshankinnat	-69	-15
Yritys- ja käyttöomaisuusmyynnit	3 089	188
Tulot myytyjen yhtiöiden korollisista saamisista	131	22
Osakaslainat osakkuusyrityksille	425	-136
Muutos korollisissa saamisissa	8	2
Osingot	-977	-888
Muut rahoitustoiminnot	-1	22
Nettorahavirta (- nettovelan kasvu)	3 600	-261
Joukkovelkakirjojen käypien arvojen muutos ja arvostus jaksotettuun hankintamenoon	105	-119
Nettovelka kauden lopussa	**4 217**	**7 793**

Rahavirtalaskelman lisätietoja

Käyttöpääoman muutos

milj. euroa	2014	2013
Korottomien saamisten muutos, vähennys(+)/lisäys(-)	-82	92
Vaihto-omaisuuden muutos, vähennys(+)/lisäys(-)	-13	24
Korottomien velkojen muutos , vähennys(-)/lisäys(+)	49	-37
Yhteensä	**-46**	**79**

Negatiivinen vaikutus käyttöpääoman muutoksesta vuoden 2014 aikana oli -46 miljoonaa euroa (2013: +79).

Käyttöomaisuusinvestoinnit

milj. euroa	Liite	2014	2013
Käyttöomaisuusinvestoinnit	5, 18, 19	774	1 005
Muutokset maksamattomissa investoinneissa, vähennys(+)/lisäys(-)		41	60
Aktivoitujen vieraan pääoman menojen siirto rahavirtalaskelman maksettuihin korkoihin		-47	-60
Maksetut käyttöomaisuusinvestoinnit		**768**	**1 004**

Käyttöomaisuusinvestoinnit aineettomiin ja aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin vuoden 2014 aikana olivat 774 miljoonaa euroa (2013: 1 005). Maksetut käyttöomaisuusinvestoinnit, 768 miljoonaa euroa (2013: 1 004), eivät sisällä vielä maksamattomia investointeja, toisin sanoen investointeihin liittyvien ostovelkojen muutosta määrältään 41 miljoonaa euroa (2013: 60) eikä aktivoituja vieraan pääoman menoja määrältään -47 miljoonaa euroa (2013: -60). Aktivoidut vieraan pääoman menot on esitetty maksetuissa koroissa.

Katso lisätietoja investoinneista segmenteittäin ja maittain liitetiedosta 5 Segmenttiraportointi

ja investointiprojekteista segmenteittäin liitetiedosta 19.2 Investoinnit.

Hankitut osakkeet rahavirtalaskelmassa

Osakehankintojen nettovaikutus oli vuoden 2014 aikana 69 miljoonaa euroa (2013: 15).

Myydyt osakkeet rahavirtalaskelmassa

milj. euroa	Liite	2014	2013
Myydyt tytäryritysosakkeet pl. myytyjen yritysten rahavarat	8	2 750	22
Tulot korollisista saamisista myydyiltä tytäryhtiöiltä		131	22
Myydyt osakkuusyritysosakkeet	8, 20	311	100
Myydyt myytävissä olevat rahoitusvarat		1	0
Yhteensä		**3 193**	**144**

Osakkeiden bruttomyynnit vuoden 2014 aikana olivat 3 196 miljoonaa euroa (2013: 142) sisältäen korolliset velat myydyissä tytäryhtiöissä 131 miljoonaa euroa (2013: 22). Liiketoimintojen myynnistä saadut tulot olivat vuoden 2014 aikana yhteensä 3 193 miljoonaa euroa (2013: 144).

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1 Laadintaperiaatteet

1.1 Liiketoiminnan kuvaus

Fortum Oyj (jäljempänä "Yhtiö") on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Espoo, Suomi. Fortum Oyj:n osake noteerataan Nasdaq Helsinki-pörssissä.

Fortum Oyj tytäryhtiöineen (yhdessä Fortum-konserni) keskittyy liiketoiminnoissaan Pohjoismaihin, Baltiaan, Venäjälle ja Puolaan. Fortumin liiketoimintaan kuuluvat sähkön ja lämmön tuotanto, myynti ja jakelu sekä energiaan liittyvät muut asinatuntijapalvelut.

Fortum Oyj:n hallitus on hyväksynyt tämän tilinpäätöksen 3.2.2015.

1.2 Laadintaperusta

Fortum-konsernin konsernitilinpäätös on laadittu Euroopan unionissa hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) ja niitä koskevien tulkintojen (IFRIC) mukaisesti. Tilinpäätös täyttää myös Suomen kirjanpitolain säännökset ja muut Suomessa voimassa olevat tilinpäätöksen laadintaa koskevat säännökset ja määräykset.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen, lukuun ottamatta myytävissä olevia rahoitusvaroja, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja (mukaan lukien johdannaisinstrumentit) sekä käypään arvoon suojattuja eriä.

1.2.1 Tuloslaskelman esittäminen

Konsernin tuloslaskelmassa esitetään vertailukelpoinen liikevoitto-tunnusluku, jonka katsotaan antavan paremman kuvan konsernin toiminnasta verrattaessa esitettävää kautta aikaisempiin kausiin. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät on eriytetty esitettäväksi tuloslaskelmassa omana eränään ja sisältävät:

- kertaluonteiset erät, koostuen luovutusvoitoista ja –tappioista.
- suojaustarkoituksessa pidettävien johdannaisten käyvän arvon muutokset, joihin ei IAS 39:n mukaisesti sovelleta suojauslaskentaa. Valtaosaan Fortumin kassavirtasuojauksista sovelletaan suojauslaskentaa, joiden käyvän arvon muutos kirjataan omaan pääomaan.
- kirjanpitokäsittelyn vaikutus, joka aiheutuu siitä, että IFRIC 5:n mukaan Fortumin Valtion ydinjätehuoltorahasto-osuuden tasearvo ei saa ylittää IFRS:n mukaisesti laskettua varauksen määrää taseessa.

Vertailukelpoista liikevoittoa käytetään konsernin suoritustason hallintaprosessissa tapahtuvassa taloudellisten tavoitteiden asettamisessa, seurannassa ja resurssien allokoinnissa.

1.2.2 Lyhyt- ja pitkäaikaisten varojen ja velkojen luokittelu

Omaisuuserä tai velka luokitellaan lyhytaikaiseksi omaisuuseräksi tai velaksi silloin, kun sen odotetaan realisoituvan normaalin toimintajakson aikana tai 12 kuukauden kuluessa tilinpäätöspäivästä tai silloin kun se on luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi varaksi tai velaksi. Likvidit varat luokitellaan lyhytaikaisiksi varoiksi.

Kaikki muut varat ja velat luokitellaan pitkäaikaisiksi varoiksi ja veloiksi.

1.3 Yhdistely konsernitilinpäätökseen

Konsernitilinpäätös sisältää emoyrityksen, tytäryritykset, osakkuusyritykset ja osuudet yhteisyrityksistä.

Fortum muodostettiin vuonna 1998 käyttämällä yhdistelmä- eli pooling-menetelmää Fortum Power and Heat Oy:n sekä Fortum Oil and Gas Oy:n yhdistelemiseksi konsernitilinpäätökseen (näistä jälkimmäinen jakautui Fortum Oil Oy:ksi ja Fortum Heat and Gas Oy:ksi 1.5.2004). Vuonna 2005 Fortum Oil Oy eriytettiin Fortumista jakamalla 85 % yhtiön osakkeista Fortumin osakkeenomistajille ja myymällä loput 15 % osakkeista. Pooling-menetelmän käyttö tarkoittaa sitä, että Fortum Power and Heat Oy:n ja Fortum Heat and Gas Oy:n hankintamenot on eliminoitu näiden yhtiöiden osakepääomia vastaan. Tästä syntyvä eliminointiero on kirjattu oman pääoman vähennykseksi.

1.3.1 Tytäryritykset

Tytäryrityksiä ovat ne yhtiöt, joissa Fortum Oyj:llä on määräysvalta.Fortumin tulkitsee omaavansa määräysvallan jos Yhtiö altistuu sijoituskohteen muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon; ja se pystyy käyttämään sijoituskohdetta koskevaa valtaansa ja näin vaikuttamaan saamansa tuoton määrään.

Tytäryritysten hankinta käsitellään hankintamenomenetelmällä. Hankintamenoksi muodostuu hankintahetken käypiin arvoihin arvostettujen vastikkeeksi annettujen varojen ja syntyneiden tai vastuulle otettujen velkojen sekä hankinnasta välittömästi johtuneiden menojen yhteissumma. Liiketoimintojen yhdistämisessä hankitut, yksilöitävissä olevat varat ja velat arvostetaan alun perin hankinta-ajankohdan käypiin arvoihin, riippumatta mahdollisen vähemmistöosuuden suuruudesta. Se määrä, jolla hankintameno ylittää konsernin osuuden hankittujen yksilöitävissä olevien nettovarojen käyvästä arvosta, kirjataan liikearvoksi. Jos hankintameno on pienempi kuin hankitun tytäryrityksen nettovarojen käypä arvo, tämä erotus kirjataan suoraan tuloslaskelmaan.

Tytäryritykset yhdistellään täysimääräisesti konsernitilinpäätökseen siitä päivästä lähtien, jolloin määräysvalta siirtyy konsernille ja yhdistely päättyy sinä päivänä, kun määräysvalta lakkaa.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset ja velat sekä konsernin sisäisistä liiketapahtumista syntyneet realisoitumattomat voitot eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä. Myös realisoitumattomat tappiot eliminoidaan, ellei liiketapahtuma osoita, että siirretyn omaisuuserän arvo on alentunut. Tytäryritysten tilinpäätösten laadintaperiaatteita on tarvittaessa muutettu konsernin laadintaperiaatteiden mukaisiksi, jotta voidaan varmistua niiden yhdenmukaisuudesta konsernin noudattamien laadintaperiaatteiden kanssa.

Fortum Oyj:n tytäryritykset on esitetty liitetiedossa 42 Tytäryritykset segmenteittäin 31.12.2014.

1.3.2 Osakkuusyritykset

Osakkuusyrityksiä ovat yhteisöt, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa. Huomattava vaikutusvalta liittyy yleensä 20-50 %:n omistusosuuteen äänivallasta. Konsernin sijoitukset osakkuusyrityksiin käsitellään pääomaosuusmenetelmällä.

1.3.3 Yhteisyritykset

Yhteisyritykset ovat järjestelyjä, joissa määräysvalta on jaettu. Konsernin sijoitukset yhteysyrityksiin käsitellään pääomaosuusmenetelmällä.

1.3.4 Määräysvallattomien omistajien osuus

Määräysvallattomien omistajien osuus tytäryhtiöiden omasta pääomasta esitetään erillään emoyhtiön omistajien osuudesta. Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus määritetään hankintahetkellä määräysvallattomien omistajien suhteellisena osuutena hankittujen omaisuuserien nettoarvosta. Hankinnan jälkeen määräysvallattomien omistajien osuus on hankinnassa määritetty osuus lisättynä kyseisille omistajille kuuluvalla osuudella oman pääoman muutoksista.

1.4 Ulkomaanrahan määräiset erät ja niiden muuntaminen

1.4.1 Toimintavaluutta ja esittämisvaluutta

Jokaisen konserniyrityksen tilinpäätöksiin sisältyvät erät arvostetaan käyttäen sen taloudellisen ympäristön valuuttaa, jossa yritys pääasiallisesti toimii ("toimintavaluutta"). Konsernitilinpäätös esitetään euroissa, joka on emoyhtiön toiminta- ja esittämisvaluutta.

1.4.2 Liiketapahtumat ja tase-erät

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumahetken kurssiin. Tilinpäätöshetkellä taseessa olevat ulkomaanrahan määräiset saatavat ja velat arvostetaan tilinpäätöspäivän kurssiin. Kurssierot kirjataan tuloslaskelmaan. Rahoituseriin liittyvät kurssierot kirjataan nettomääräisinä rahoitustuottoihin tai -kuluihin. Suojauslaskennan soveltamisedellytykset täyttävien kassavirran suojausten kurssivoitot ja -tappiot kirjataan omaan pääomaan. Myytävissä olevien rahoitusvarojen aiheuttamat kurssierot kirjataan muihin oman pääoman eriin.

1.4.3 Konserniyritykset

Niiden tytäryhtiöiden, joiden toiminta- ja esittamisvaluutta ei ole euro, tuloslaskelmat ja kassavirrat muunnetaan konsernin esittämisvaluutan määräisiksi käyttämällä kuukauden lopun kurssien perusteella laskettua vuoden keskiääräistä valuuttakurssia. Tytäryhtiöiden taseet muunnetaan euroiksi käyttämällä tilikauden päätöspäivän kurssia. Konsernitilinpäätöksessä kurssierot, jotka syntyvät ulkomaisiin yrityksiin tehtyjen nettosijoitusten sekä lainojen ja muiden tällaisten sijoitusten suojauksiksi määritettyjen valuuttainstrumenttien muuntamisesta, kirjataan omaan pääomaan. Kun ulkomainen tytäryritys myydään, nämä kurssierot kirjataan tulosvaikutteisesti osana myyntivoittoa tai -tappiota. Ulkomaisen yrityksen hankinnasta johtuvaa liikearvoa ja hankinnan yhteydessä tehtäviä käypien arvojen oikaisuja käsitellään ulkomaisen yrityksen varoina ja velkoina ja ne muunnetaan tilinpäätöspäivän kurssiin.

Tilinpäätöspäivän kurssi on Euroopan keskuspankin kyseisen päivän päätöskurssi. Tilikauden keskikurssi lasketaan Euroopan keskuspankin kyseisen vuoden kunkin kuukauden lopun kurssien ja edellisen vuoden päätöskurssin keskiarvona.

Fortumin käyttämät keskeisimmät valuuttakurssit

		Tilikauden keskikurssi		Tilinpäätöspäivän kurssi	
	Valuutta	2014	2013	31.12.2014	31.12.2013
Ruotsi	SEK	9,1004	8,6624	9,3930	8,8591
Norja	NOK	8,3940	7,8266	9,0420	8,3630
Puola	PLN	4,1909	4,2027	4,2732	4,1543
Venäjä	RUB	51,4243	42,4441	72,3370	45,3246

1.4.4 Osakkuusyritykset ja osuudet yhteisyrityksissä

Konsernin sijoitukset osakkuusyrityksiin käsitellään pääomaosuusmenetelmällä. Niiden osakkuus- ja yhteisyritysten, joiden toiminta- ja esittämisvaluutta ei ole euro, tilinpäätökset muunnetaan konsernin esittamisvaluutan määräisiksi käyttäen samoja periaatteita kuin tytäryhtiöissä, katso 1.4.3 Konserniyritykset.

1.5 Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Fortum esittää tilinpäätöksen laadintaperiaatteet liitetietojen yhteydessä. Alla olevassa taulukossa on listattu konsernin laadintaperiaatteet, tieto missä liitteessä ne on esitetty sekä viittaus asianomaiseen IFRS-standardiin.

Laadintaperiaate	Liite	IFRS standardi
Segmenttiraportointi	5. Segmenttiraportointi	IFRS 8
Myyntituottojen määrittäminen	5. Segmenttiraportointi ja 24. Myyntisaamiset ja muut saamiset	IAS 18
Julkiset avustukset	19. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	IAS 20
Osakeperusteinen palkitseminen	12. Henkilöstökulut	IFRS 2
Tuloverot	29. Laskennalliset verot	IAS 12
Myytävänä olevat luovutetut toiminnot ja omaisuuserät	9. Myytävänä olevat omaisuuserät	IFRS 5
Yhteisjärjestelyt	20. Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin	IFRS 11, IAS 28, IFRS 12
Osakkuusyritykset	20. Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin	IAS 28, IFRS 12
Muut osakkeet ja osuudet	16. Rahoitusvarat ja rahoitusvelat luokittain	IAS 32, IAS 36, IAS 39
Aineettomat hyödykkeet	18. Aineettomat hyödykkeet	IAS 38
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	19. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	IAS 16, IAS 36, IAS 40
Vuokrasopimukset	36. Vuokrasopimukset	IAS 17
Vaihto-omaisuus	23. Vaihto-omaisuus	IAS 2
Osakekohtainen tulos	15. Osakekohtainen tulos	IAS 33
Eläkevelvoitteet	32. Eläkevelvoitteet	IAS 19
Ydinvoimalaitosten käytöstä poistamiseen ja käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoitukseen liittyvät varat ja velat	30. Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat	IFRIC 5
Varaukset	31. Muut varaukset	IAS 37
Ehdolliset velat	38. Vastuut	IAS 37
Rahoitusvarat	16. Rahoitusvarat ja rahoitusvelat luokittain ja 17. Rahoitusvarat ja rahoitusvelat käypään arvoon	IAS 32, IAS 39, IFRS 7
Likvidit varat	25. Likvidit varat	IAS 7
Lainat	28. Korolliset velat	IAS 39

1.6 Uudet laadintaperiaatteet

1.6.1 Vuoden 2014 alussa käyttöönotetut uudet IFRS standardit

Fortum on ottanut käyttöön seuraavat uudet/muokatut standardit alkaen 1.1.2014:

IFRS 10 Konsernitilinpäätös, IFRS 11 Yhteisjärjestelyt ja IFRS 12 Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhteisöissä

IFRS 10 Konsernitilinpäätös
Standardi rakentuu aiemmille periaatteille, joiden mukaan määräysvalta ratkaisee, sisällytetäänkö tietty yhteisö emoyrityksen konsernitilinpäätökseen. Standardi sisältää uutta ohjeistusta sellaisia tapauksia varten, joissa määräysvallan olemassaolo on vaikeaa todeta.

IFRS 11 Yhteisjärjestelyt
Standardi korvaa aikaisemman yhteisyrityksiä käsitelleen IAS 31-standardin. Standardin mukaan yhteinen määräysvalta on järjestelyä koskevan määräysvallan pitämistä yhteisenä sopimukseen perustuen, ja se vallitsee vain silloin, kun merkityksellisiä toimintoja koskevat päätökset edellyttävät määräysvallan jakavien osapuolten yksimielistä hyväksymistä.

IFRS 12 Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhteisöissä
Standardi sisältää konsernin muissa yhteisöissä olevia omistuksia koskevat liitetietovaatimukset.

Uusia standardeja soveltaessaan Fortum on arvoinut määräysvallan määrittämisessä tekemänsä päätelmät kaikissa omistamissaan ja osittain omistamissaan yhtiöissä uudelleen. Tämän johdosta Fortum tulee käsittelemään jotkut osakkuusyritykset jatkossa yhteisyrityksinä. Luokittelun muutoksen jälkeen nämä sijoitukset yhdistellään konserniin edelleen pääomaosuusmenetelmällä eikä muutoksella ollut vaikutusta Forumin varoihin, velkoihin tai laajaan tuloslaskelmaan.

Uusien standardien soveltaminen Fortum-konsernissa vaikuttaa Tukholman kaupungin kanssa yhdessä omistetun AB Fortum Värmen samägt med Stockholms stadin (Fortum Värme) käsittelyyn. Yhtiö luokitellaan yhteisyritykseksi ja yhdistellään konserniin pääomaosuusmenetelmällä 1.1.2014 alkaen. Fortum Värme on kaukolämpöyhtiö, jonka sähkön- ja lämmön yhteistuotantolaitokset tuottavat sähköä ja lämpöä Tukholman alueelle. Ennen vuotta 2014, Fortum Värme on käsitelty konsernissa tytäryrityksenä, jossa määräysvallattomilla omistajilla on 50 % osuus.

Muutetussa taseessa Fortum Värmen omistus sisältyy erään Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä. Fortum Oyj:llä ja sen tytäryhtiöillä on lainasaamisia Fortum Värmeltä, jotka on esitetty osakaslainoina muutetussa taseessa. Suunnitelmien mukaan nämä osakaslainat tullaan korvaamaan vähitellen ulkoisella rahoituksella vuoden 2015 loppuun mennessä.

Muutoksella ei ollut joko lainkaan vaikutusta tai vain pieni vaikutus Fortumin tunnuslukuihin, kuten osakekohtaiseen tulokseen, sijoitetun pääoman tuottoon tai oman pääoman tuottoon. Nykyinen rahoitusjärjestely vaikuttaa negatiivisesti muutettuun vertailukelpoiseen nettovelka/käyttökate-tunnuslukuun, joka oli vuonna

2013 ennen muutosta 3,4 ja muutoksen jälkeen 3,9. Negatiivinen vaikutus johtuu Fortumin nettovelan määritelmästä, jonka mukaan korollisia saamisia ei vähennetä nettovelasta. Muutoksen vaikutus tulee pienenemään sitä mukaa, kun Fortumin osakaslainat korvataan ulkoisella rahoituksella. Vertailukelpoinen nettovelka/käyttökate-tunnusluku olisi ollut vuoden 2013 lopussa 3,4, jos korolliset saamiset olisi vähennetty nettovelasta.

IFRS 10 ja 11 standardien käyttöönotto vuonna 2014 edellytti vertailutietojen oikaisemista. Tästä johtuen vuoden 2014 konsernitilinpäätöksessä esitettävät vuoden 2013 vertailutiedot on muutettu takautuvasti. Muutetut osavuosikatsaustiedot vuodelta 2013 esitettiin kokonaisuudessaan vuoden 2014 ensimmäisen vuosineljänneksen osavuosikatsauksessa.

Seuraavissa taulukoissa Fortumin tuloslaskelma, tase ja tietyt tunnusluvut on esitetty ennen ja jälkeen muutoksen.

Tuloslaskelmavaikutus 2013

milj. euroa	Fortum-konserni, Värme tytäryrityksenä	Fortum-konserni, Värme yhteisyrityksenä	Muutos
Liikevaihto	6 056	5 309	-747
Muut tuotot	94	93	-1
Materiaalit ja palvelut	-2 533	-2 270	263
Henkilöstökulut	-529	-460	69
Muut kulut	-740	-621	119
Poistot ja arvonalentumiset	-741	-648	93
Vertailukelpoinen liikevoitto	**1 607**	**1 403**	**-204**
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	105	105	0
Liikevoitto	**1 712**	**1 508**	**-204**
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	105	178	73
Rahoitustuotot ja -kulut	-318	-289	29
Voitto ennen veroja	**1 499**	**1 397**	**-102**
Tuloverot	-220	-185	35
Kauden voitto	**1 279**	**1 212**	**-67**
Kauden voitto; määräysvallattomille omistajille	-75	-8	67
Kauden voitto; emoyhtiön omistajille	**1 204**	**1 204**	**0**
Osakekohtainen tulos (euroa)	**1,36**	**1,36**	**0**

Tasevaikutus 2013

milj. euroa	Fortum-konserni, Värme tytäryrityksenä	Fortum-konserni, Värme yhteisyrityksenä	Muutos
VARAT			
Aineettomat hyödykkeet	392	384	-8
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	15 201	12 849	-2 352
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	1 905	2 341	436
Pitkäaikaiset korolliset saamiset	1 463	2 597	1 134
Muut pitkäaikaiset varat	1 312	1 314	2
Pitkäaikaiset varat yhteensä	**20 273**	**19 485**	**-788**
Vaihto-omaisuus	375	263	-112
Myyntisaamiset ja muut saamiset [1)]	2 518	2 350	-168
Likvidit varat	1 254	1 250	-4
Lyhytaikaiset varat yhteensä	**4 147**	**3 863**	**-284**
Varat yhteensä	**24 420**	**23 348**	**-1 072**
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma	3 046	3 046	0
Muut oman pääoman erät	6 978	6 978	0
Yhteensä	**10 024**	**10 024**	**0**
Määräysvallattomat omistajat	638	100	-538
Oma pääoma yhteensä	**10 662**	**10 124**	**-538**
Korollinen vieras pääoma	9 098	9 039	-59
Laskennalliset verovelat	1 648	1 338	-310
Muut korottomat velat [2)]	3 012	2 847	-165
Vieras pääoma yhteensä	**13 758**	**13 224**	**-534**
Vieras pääoma ja oma pääoma yhteensä	**24 420**	**23 348**	**-1 072**

1) Sisältää myytävänä olevat omaisuuserät 1 173 miljoonaa euroa.

2) Sisältää myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat 540 miljoonaa euroa.

Vaikutus tunnuslukuihin vuonna 2013

milj. euroa	Fortum-konserni, Värme tytäryrityksenä	Fortum-konserni, Värme yhteisyrityksenä	Muutos
Vertailukelpoinen käyttökate, milj. euroa	2 299	1 976	-323
Tulos/osake (laimentamaton), euroa	1,36	1,36	0
Käyttöomaisuusinvestoinnit, milj. euroa	1 284	1 004	-280
Sijoitettu pääoma, milj. euroa	19 780	19 183	-597
Korollinen nettovelka, milj. euroa	7 849	7 794	-55
Korollinen nettovelka ilman Värmen rahoitusta, milj. euroa	7 849	6 660	-1 189
Sijoitetun pääoman tuotto, %	9,2	9,0	-0,2
Oman pääoman tuotto, %	12,0	12,0	0,0
Vertailukelpoinen nettovelka/käyttökate	3,4	3,9	0,5
Vertailukelpoinen nettovelka/käyttökate ilman Värmen rahoitusta	3,4	3,4	0,0

Fortum otti käyttöön vuoden 2014 alusta myös IFRS-normiston vuosittaiset muutokset, jotka julkistettin joulukuussa 2013. Muutosten pääasiallisena tarkoituksena on poistaa standardien väliset epäjohdonmukaisuudet eikä niiden käyttöönotolla ollut vaikutusta Fortumin tilinpäätökseen.

1.6.2 Uusien IFRS standardien käyttöönotto 1.1.2015 alkaen

Fortum aloittaa seuraavien uusien standardien soveltamisen 1.1.2015 alkavalla tiilikaudella tai myöhemmin:

IFRIC 21 *Julkiset maksut* (voimaan 1.1.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tulkinta ohjeistaa ajankohdan, jolloin valtiolle tilitettävät maksut tulee kirjata velaksi. Fortum alkaa soveltaa uutta tulkintaa tilikauden 2015 alusta lukien. Tulkinnan käyttöönotolla ei ole merkittävää vaikutusta Fortumin tilinpäätökseen.

IFRS 9 *Rahoitusinstrumentit* tulee voimaan 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Standardi sisältää uusia säännöksiä rahoitusvarojen luokittelua ja arvostamista sekä suojauslaskentaa koskien ja se korvaa IAS 39 ja IFRS 7 -standardit. Fortum tulee soveltamaan uutta standardia vuoden 2018 alusta alkaen. Standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IFRS 15 *Myyntituotot asiakassopimuksista* tulee voimaan 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Standardi keskittyy tuloutusmalleihin ja se korvaa IAS 11 ja IAS 18 -standardit. Fortum tulee soveltamaan uutta standardia vuoden 2017 alusta. Standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IFRS-normiston vuosittaiset muutokset 2012-2014, jotka julkistettin syyskuussa tulevat voimaan 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Muutosten pääasiallisena tarkoituksena on poistaa standardien väliset epäjohdonmukaisuudet sekä selventää standardien sanamuotoja. Jokaisella standardilla on omat siirtymäsäännöksensä. Muutoksilla ei odoteta olevan vaikutusta Fortumin tilinpäätökseen. Muutoksia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

1.7 Segmenttiraportointi

Fortum esittää segmenttitiedot tavalla, joka on yhtenevä Fortumin hallitukselle ja toimitusjohtajan vetämälle johtoryhmälle tapahtuvan sisäisen raportoinnin kanssa. Fortumin segmentit muodostuvat liiketoiminta-alueittain määritellyistä segmenteistä sekä yhdestä maantieteellisen alueen perusteella määritellystä segmentistä.

Konsernin liiketoiminta-alueet jakautuvat seuraaviin raportoitaviin segmentteihin: Power and Technology, Heat, Electricity Sales and Solutions, Russia and Distribution.

Myyntituottojen määrittäminen

Myyntituotot määritetään saadun tai saatavan vastikkeen käyvän arvon perusteella tuotteita tai palveluksia luovutettaessa. Myyntituotot esitetään vähennettynä nettohyvityksillä, alennuksilla sekä myyntiin perustuvilla välillisillä veroilla kuten arvonlisäveroilla ja valmisteveroilla, mukaan lukien sähkövero. Myyntituotot on kirjattu seuraavasti:

Sähkön, lämmön, jäähdytyksen ja sähkönjakelun myyntituotot

Sähkön, lämmön, kylmäenergian ja sähkönjakelun myyntituotot kirjataan toimituksen perusteella. Kirjatut myyntituotot teollisille ja kaupallisille asiakkaille sekä loppuasiakkaille perustuvat toimitettuihin määriin, mukaan lukien se arvioitu määrä, joka on toimitettu asiakkaille vuoden lopun ja viimeisimmän mittarinluennan välillä.

Fyysiset energian myynti- ja ostosopimukset jaksotetaan suoriteperiaatteella konsernin odotettavissa olevien ostojen, myynnin ja käytön vaatimuksien mukaisesti.

Ruotsissa peritään sähköveroa paikallisten yhtiöiden jälleenmyyjille toimittamasta sähköstä. Vero lasketaan kilowattituntikohtaisen kiinteän verokannan mukaan. Verokanta vaihtelee eri asiakasryhmien mukaan. Tuloslaskelmassa sähkön myyntituotot on esitetty ilman sähköveron osuutta.

Fyysiset sähkön myynti- ja ostosopimukset tehdään Nord Pool Spotin kautta. Tuntiperusteiset myynnit ja ostot netotetaan konsernitasolla ja esitetään joko tuottona tai kuluna sen mukaan, onko Fortum tiettynä hetkenä nettomyyjä vai netto-ostaja.

Viranomaiset säätelevät sähkönjakelusta asiakkailta perittäviä hintoja. Sääntelyjärjestelmä vaihtelee maittain. Viranomaisen määrittelemä yli- tai alilaskutus käsitellään sääntelystä johtuvana omaisuuseränä tai velkana, jota ei kirjata taseeseen, sillä asiakkaan kanssa ei ole tehty sopimusta, jossa olisi määritelty

viranomaissääntelyyn liittyvät seikat ja siten saaminen riippuu tulevasta toimituksesta. Yli- tai alilaskutus hyvitetään tai veloitetaan yleensä tulevina vuosina asiakkaalta, joka tuolloin käyttää kyseistä sähköliittymää. Takautuvia hyvityksiä tai veloituksia ei anneta tai tehdä.

Liittymismaksut

Maksut, jotka asiakas maksaa liittyessään sähkö-, maakaasu-, kaukolämpö- tai kaukokylmäverkkoon, kirjataan tuotoksi siihen määrään asti, joka ei kata tulevaisuudessa syntyviä kuluvelvoitteita. Jos liittymismaksu on sidoksissa asiakassopimukseen, tuotto kirjataan asiakassopimuksen voimassaoloajalle.

Suomessa kaukolämpöverkon liittymismaksuihin liittyy palautusvelvollisuus. Näitä liittymismaksuja ei ole kirjattu tuloslaskelmaan, vaan ne on kirjattu taseeseen muihin velkoihin.

Pitkäaikaishankkeet

Konserni käyttää valmistusasteeseen perustuvaa menetelmää määrittääkseen kirjattavien tuottojen ja kulujen asianmukaiset määrät kyseisellä kaudella. Valmistusaste määritetään laskemalla kunkin hankkeen tilinpäätöspäivään mennessä kertyneiden menojen prosenttiosuus kyseisen hankkeen arvioiduista kokonaismenoista. Valmistusastetta määritettäessä kyseisenä vuonna syntyneitä, hankkeen tuleviin toimintoihin liittyviä menoja ei ole otettu mukaan hankkeen menoihin. Ne on esitetty niiden luonteesta riippuen vaihto-omaisuutena, ennakkomaksuina tai muina varoina.

Konserni esittää taseessa varoina hankkeita koskevat saamiset asiakkailta kaikista keskeneräisistä hankkeista, joista syntyneet menot kirjatuilla voitoilla lisättynä (ja kirjatuilla tappiolla vähennettynä) ylittävät työn edistymiseen perustuvan laskutuksen. Työn edistymiseen perustuva laskutus, jota asiakkaat eivät ole vielä suorittaneet ja pidätetyt määrät sisältyvät ryhmään "myyntisaamiset ja muut saamiset". Konserni esittää taseessa velkoina hankkeita koskevat bruttovelat asiakkaille kaikista keskeneräisistä hankkeista, joiden työn edistymiseen perustuva laskutus on suurempi kuin menot kirjatuilla voitoilla lisättyinä (ja kirjatuilla tappioilla vähennettyinä).

Lue lisää 5. Segmenttiraportointi

1.8 Myytävänä olevat omaisuuserät

Pitkäaikaiset varat (tai luovutettavien erien ryhmät), jotka on luokiteltu myytävänä oleviksi omaisuuseriksi, arvostetaan kirjanpitoarvoonsa tai sitä alempaan myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennettyyn käypään arvoon, mikäli niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä kertyy pääasiallisesti myynnistä sen sijaan, että se kertyisi omaisuuserien jatkuvasta käytöstä. Näihin luokkiin eivät sisälly käytöstä poistamisen jälkeen romutettavat käyttöomaisuuserät tai sellaiset erät, jotka on tilapäisesti poistettu käytöstä. Arvonalentumistappio (tai myöhemmin syntyvä voitto) vähentää (tai lisää) myytävänä olevien pitkäaikaisten varojen tai luovutettavien ryhmien kirjanpitoarvoa. Näistä omaisuuseristä ei tehdä poistoja. Niihin liittyvät korkokulut tai muut kulut kirjataan samalla tavalla kuin ennen myytävänä olevaksi luokittelemista.

Luovutetut toiminnot edustavat erillistä keskeistä liiketoiminta-aluetta, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi. Luovutettuihin toimintoihin liittyvät varat ja velat on voitava selkeästi erottaa muista konsernitilinpäätökseen yhdisteltävistä yksiköistä sekä toiminnallisina että rahavirtaa tuottavina yksikköinä. Lisäksi raportoivalla yksiköllä ei saa olla mitään merkittävää yhteyttä toimintoihin, jotka on luokiteltu luovutetuiksi toiminnoiksi.

Lue lisää 9. Myytävänä olevat omaisuuserät

1.9 Muut tuotot ja muut kulut

Muut tuotot

Tavanomaisen liiketoiminnan ulkopuoliset tuotot sisältyvät muihin tuottoihin. Tähän ryhmään luetaan toistuvia eriä kuten vuokratuottoja sekä kertaluonteisia eriä kuten vakuutuskorvauksia.

Päästöoikeudet

Päästöoikeudet kirjataan konsernissa perustuen voimassaoleviin IFRS-standardeihin. Näiden mukaan ostetut päästöoikeudet kirjataan aineettomiin hyödykkeisiin hankintahintaisina ja ilmaiseksi saadut päästöoikeudet kirjataan nimellisarvoonsa. Palautettavia päästöoikeuksia varten kirjataan varaus. Jos konsernilla on riittävästi päästöoikeuksia kattamaan palautusvelvoitteet, varaus kirjataan ko. päästöoikeuksia vastaavalla kirjanpitoarvolla. Jos päästöoikeuksia ei ole riittävästi kattamaan palautusvelvollisuutta, arvostetaan varaus ko. päästöoikeuksien markkina-arvoon. Varauksista johtuva kulu kirjataan tuloslaskelmaan materiaalit ja palvelut -ryhmän kuluihin. Päästöoikeuksien myyntivoitot sisältyvät muihin tuottoihin.

Tutkimus- ja kehittämismenot

Tutkimus- ja kehittämismenot kirjataan kuluksi, kun ne syntyvät, ja ne sisältyvät konsernituloslaskelman muihin kuluihin. Mikäli kehittämismenojen arvioidaan kerryttävän tuloja tulevaisuudessa, kyseiset menot aktivoidaan aineettomiksi hyödykkeiksi ja kirjataan poistoina kuluksi tulovirtojen kertymisen aikana.

Lue lisää 10. Muut tuotot ja muut kulut

1.10 Pitkän aikavälin kannustimet

Fortumin osakepalkkiojärjestelmä (LTI) on suoritusperusteinen pitkän aikavälin kannustinjärjestelmä. Uusi osakeohjelma käynnistyy vuosittain hallituksen niin päättäessä. Ohjelmien mahdollinen palkkio perustuu konsernin ja sen divisioonien tuloskehitykseen.

Osakepalkkiojärjestelmässä jokainen ohjelma alkaa kolmen vuoden pituisella ansaintajaksolla, jonka aikana osanottaja voi ansaita osakeoikeuksia jos hallituksen asettamat ehdot täyttyvät. Ansaintajakson jälkeen ansaittu etuus maksetaan osanottajille osakkeina. Ansaintajakson jälkeen ansaitusta etuudesta vähennetään tuloverot ja muut pakolliset työsuhteeseen liittyvät sosiaalikulut ja jäljellä olevalla etuudella hankitaan Fortum Oyj:n osakkeita osanottajan nimiin. Osallistujalle ansaintajakson jälkeen myönnettävien osakkeiden enimmäisarvo (ennen veroja) ei voi ylittää osallistujan yhden vuoden palkkaa.

Ansaintajaksoa seuraa kolmen vuoden rajoitusjakso. Rajoitusjakson aikana osakkeita ei saa myydä, siirtää, pantata tai luovuttaa muulla tavoin. Nämä rajoitukset eivät kuitenkaan koske edellä mainitun jakson aikana maksettuja osinkoja tai muuta osakkeelle maksettua tuottoa. 2013-2018 ohjelmasta lähtien rajoitusjakso voidaan lyhentää yhden vuoden pituiseksi yksittäisen Fortumin johtoryhmän jäsenen osalta, jos hänen omistamiensa Fortumin osakkeiden kokonaisarvo vastaa vähintään vuotuista peruspalkkaa. Muiden osanottajien osalta rajoitusjakso on muutettu 2013-2018 ohjelmasta lähtien yhden vuoden pituiseksi. Osakkeet vapautuvat rajoitusjakson jälkeen yhtiön julkistettua rajoitusjakson viimeisen kalenterivuoden taloudellisen tuloksen edellyttäen, että osallistuja on sillä hetkellä konsernin palveluksessa.

Osakepalkkiojärjestelmän mukaiset osakeohjelmat luokitellaan osittain rahana ja osittain osakkeina maksettaviksi. Se osuus etuudesta, jonka osallistuja saa osakkeina, kirjataan osakkeina maksettavaksi. Osuus, jolla osallistujat maksavat etuuteen liittyvät verot ja muut maksut, kirjataan rahana maksettavana järjestelynä. Niiden osallistujien kohdalla, jotka saavat vain rahamaksun, etuus kirjataan kokonaisuudesaan rahana maksettavana järjestelynä. Palkkio kirjataan kuluksi oikeuden syntymisajanjakson aikana ja vastaava lisäys merkitään velkoihin ja omaan pääomaan sikäli kun kyseessä on osakkeina maksettava etuus. Järjestelyyn liittyvistä henkilöstösivukuluista kirjataan varaus.

Lue lisää 12. Henkilöstökulut

1.11 Osakekohtainen tulos ja osinko

Osakekohtainen tulos

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön omistajille kuuluva voitto liikkeeseen laskettujen kantaosakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla, josta on vähennetty konsernin hankkimat ja omistuksessaan pitämät omat osakkeet.

Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos lasketaan oikaisemalla ulkona olevien kantaosakkeiden painotettua keskiarvoa olettaen, että kaikki laimentavat potentiaaliset kantaosakkeet olisi vaihdettu osakkeisiin. Osakkeiden merkintäoikeuksien ja osakeoptioiden osalta on tehty laskelma sen määrittämiseksi, mikä määrä osakkeita olisi voitu hankkia käypään arvoon (määritettynä Fortumin osakkeen vuosittaisen markkinahinnan keskiarvona) perustuen ulkona olevien osakeoptioihin liittyvien merkintäoikeuksien rahalliseen arvoon.

Yllä kuvatun mukaisesti laskettu osakkeiden lukumäärä vähennetään siitä osakemäärästä, joka olisi laskettu liikkeeseen olettaen että osakeoptiot olisi käytetty. Optioiden ja merkintäoikeuksien käyttöä koskevan oletuksen perusteella saadut ylimääräiset osakkeet lisätään ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettuun keskiarvoon.

Optioilla ja merkintäoikeuksilla on laimentava vaikutus vain silloin, kun kantaosakkeen keskimääräinen markkinahinta kauden aikana ylittää optioiden tai merkintäoikeuksien toteutushinnan. Aikaisemmin esitettyjä osakekohtaisia tuloksia ei ole oikaistu takautuvasti kantaosakkeen hinnan muutosten kuvaamiseksi.

Osinko

Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottamaa osingonjakoa ei kirjata velaksi tilinpäätökseen ennen kuin yhtiön osakkeenomistajat ovat hyväksyneet sen yhtiökokouksessa.

Lue lisää 15. Osakekohtainen tulos ja osinko

1.12 Rahoitusvarat ja rahoitusvelat luokittain

Rahoitusvarat

Konserni luokittelee rahoitusvaransa seuraaviin ryhmiin: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvaroihin kuuluvat erät, lainat ja muut saamiset sekä myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu riippuu rahoitusvarojen käyttötarkoituksesta. Konsernin johto määrittää rahoitusvarojen luokittelun alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä ja arvioi tämän luokittelun uudelleen jokaisena tilinpäätöspäivänä.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Rahoitusvaroihin kuuluva erä luokitellaan tähän ryhmään, jos se on hankittu pääasiallisena tarkoituksena myydä se lyhyen ajan kuluessa. Johdannaissopimukset on myös ryhmitelty kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviksi, ellei niitä ole määritetty suojauksiksi. Tämän ryhmän omaisuuserät luokitellaan lyhytaikaisiin varoihin, jos ne ovat kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä tai niiden odotetaan realisoituvan 12 kuukauden kuluessa tilinpäätöspäivästä.

Lainat ja muut saamiset

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla. Ne syntyvät, kun konserni antaa lainaa tai toimittaa tuotteita ja palveluja suoraan velalliselle. Ne sisältyvät pitkäaikaisiin saamisiin lukuun ottamatta eriä, joiden maturiteetti on lyhyempi kuin 12 kuukautta tilinpäätöspäivästä lukien. Tällaiset erät luokitellaan lyhytaikaisiin saamisiin.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, jotka on joko määritetty tähän erään kuuluviksi tai joita ei ole luokiteltu mihinkään muuhun rahoitusvarojen ryhmään. Ne sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin, ellei sijoituksesta aiota luopua 12 kuukauden kuluessa tilinpäätöspäivästä.

Myytävissä olevien rahoitusvarojen ostot ja myynnit merkitään kirjanpitoon kaupankäyntipäivänä, joka on se päivä, jolloin konserni sitoutuu ostamaan tai myymään kyseisen omaisuuserän. Kaikki ne rahoitusvarat, joita ei arvosteta käypään arvoon tulosvaikutteisesti, merkitään taseeseen alun perin käypään arvoon transaktiokustannuksilla lisättyinä. Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun oikeudet niiden kassavirtoihin lakkaavat olemasta voimassa tai ne on siirretty ja konserni on siirtänyt olennaisilta osin omistamiseen liittyvät riskit ja edut.

Myytävissä olevat ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat merkitään taseeseen käypään arvoon. Lainat kirjataan taseeseen jaksotettuun hankintamenoon käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Voitot ja tappiot, jotka johtuvat "käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat" -ryhmän käyvän arvon muutoksista, sisältyvät sen kauden tuloslaskelmaan, jonka aikana ne syntyvät. Myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi luokiteltujen arvopaperien käypien arvojen muutoksista syntyvät voitot ja tappiot kirjataan omaan pääomaan. Kun myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi luokitellut arvopaperit myydään tai niiden arvo on alentunut, kertyneet käyvän arvon oikaisut kirjataan tuloslaskelmaan.

Noteerattujen sijoitusten käyvät arvot perustuvat kyseisen hetken ostokursseihin. Jos rahoitusvaroihin kuuluvan erän (ja noteeraamattomien sijoitusten) markkinat eivät ole toimivat, konserni määrittää käyvän arvon arvostusmenetelmien avulla. Näitä ovat viimeaikaisten markkinatransaktioiden käyttö, vertaaminen toisiin olennaisilta osin samanlaisiin instrumentteihin, kassavirtojen diskonttaaminen ja optionhinnoittelumallit, jotka heijastavat liikkeeseenlaskijan erityisiä olosuhteita.

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko olemassa objektiivista näyttöä siitä, että rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai erien ryhmän arvo on alentunut. Jos tällaista näyttöä on myytävissä olevien rahoitusvarojen osalta, kertynyt tappio kirjataan pois omasta pääomasta ja tuodaan tuloslaskelmaan. Kertynyt tappio on hankintamenon ja tarkasteluhetken käyvän arvon erotus vähennettynä kyseisestä rahoitusvaroihin kuuluvasta erästä aikaisemmin tulosvaikutteisesti kirjatuilla arvonalentumistappioilla.

Johdannaisinstrumentteihin ja suojaustoimenpiteisiin liittyvät laskentaperiaatteet

Konsernin tavanomaiseen liiketoimintaan kuuluvat hyödykkeiden myynti- ja ostoliiketoimet. Suurin osa näistä liiketoimia koskevista sopimuksista on sellaisia, jotka on solmittu ja jotka pidetään edelleen voimassa hyödykkeiden vastaanottoa ja toimittamista varten konsernin odotettavissa olevien osto-, myynti- ja käyttötarpeiden mukaisesti. Tällaiset sopimukset eivät kuulu IAS 39:n soveltamisalaan. Kaikki muut nettomääräisinä toteutettavat hyödykesopimukset arvostetaan käypään arvoon ja niiden voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan.

Johdannaiset merkitään taseeseen alun perin käypään arvoon sinä päivänä, jolloin johdannaissopimus tehdään, ja arvostetaan aina jatkossa tilinpäätöshetken käypään arvoonsa. Arvostuserosta syntyvän voiton tai tappion kirjaamistapa riippuu siitä, onko johdannainen määritetty suojausinstrumentiksi, ja jos on, suojatun kohteen luonteesta. Konserni määrittää tietyt johdannaiset joko: 1) erittäin todennäköisten ennakoitujen liiketoimien suojauksiksi (kassavirran suojaus); 2) taseeseen merkittyjen varojen tai velkojen tai taseeseen merkitsemättömien kiinteäehtoisten sitoumusten käypien arvojen suojauksiksi (käyvän arvon suojaus); tai 3) ulkomaisiin yksiköihin tehtyjen nettosijoitusten suojauksiksi. Konserni dokumentoi liiketoimen syntymisajankohtana suojausinstrumenttien ja suojattujen kohteiden välisen suhteen sekä riskienhallinnan tavoitteensa ja erilaisiin suojauksiin ryhtymisen strategiansa. Konserni dokumentoi myös sekä suojausta aloitettaessa että sen jälkeen arvionsa siitä, ovatko suojausliiketoimissa käytettävät johdannaiset erittäin tehokkaita kumoamaan suojattavien kohteiden käypien arvojen tai kassavirtojen muutokset. Johdannaiset jaetaan pitkäaikaisiin ja lyhytaikaisiin niiden erääntymisajankohdan perusteella. Sähköjohdannaisten käyvät arvot jaetaan pitkäaikaisiin ja lyhytaikaisiin varoihin sekä velkoihin vain niiden sähköjohdannaisten osalta, joiden kassavirrat ajoittuvat eri vuosille.

Kassavirran suojaus

Kassavirtojen suojauksiksi määritettyjen ja kassavirran suojauksen ehdot täyttävien johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutosten tehokas osuus merkitään omaan pääomaan. Tehottomaan osuuteen liittyvä voitto tai tappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Omaan pääomaan kertyneet käypien arvojen muutokset merkitään tuloslaskelmaan sillä kaudella, jolloin suojattu erä vaikuttaa voittoon tai tappioon (esimerkiksi silloin, kun ennakoitu suojattu myyntitapahtuma toteutuu). Kuitenkin silloin, kun suojattu ennakoitu liiketoimi johtaa rahoitusvaroihin tai -velkoihin kuulumattoman omaisuuserän tai velan kirjaamiseen (esimerkiksi vaihto-omaisuus), omaan pääomaan kirjatut voitot ja tappiot siirretään omasta pääomasta ja sisällytetään kyseisen omaisuuserän tai velan alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Kun suojaus ei enää täytä suojauslaskennan soveltamisedellytyksiä, kyseisellä hetkellä omassa pääomassa oleva kertynyt voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti, kun myös ennakoitu liiketoimi toteutuu ja merkitään tuloslaskelmaan. Kun ennakoidun liiketoimen ei enää odoteta tapahtuvan, omassa pääomassa oleva kertynyt voitto tai tappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan.

Käyvän arvon suojaukset

Käyvän arvon suojauksiksi määritettyjen ja nämä ehdot täyttävien johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan tuloslaskelmaan, samoin ne suojatun omaisuuserän tai velan käyvän arvon muutokset, jotka ovat kohdistettavissa suojatulle riskille.

Jos suojaus ei enää täytä suojauslaskennan soveltamisedellytyksiä, suojattavan kohteen kirjanpitoarvoon efektiivisen koron menetelmällä tehdyt oikaisut jaksotetetaan tulosvaikutteisesti juoksuajalle.

Ulkomaisiin yksiköihin tehtyjen nettosijoitusten suojaus

Ulkomaisiin yksiköihin tehtyjen nettosijoitusten suojaukset käsitellään kirjanpidossa kassavirran suojausten tavoin. Se osa suojausinstrumentin voitosta tai tappiosta, joka liittyy suojauksen tehokkaaseen osuuteen, merkitään omaan pääomaan, tehottomaan osuuteen liittyvä voitto tai tappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Omaan pääomaan kertyneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti, kun ulkomaisesta yksiköstä luovutaan.

Johdannaiset, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisedellytyksiä

Tietyt johdannaisinstrumentit eivät täytä suojauslaskennan ehtoja. Tällaisten johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutokset kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin.

Lue lisää 16. Rahoitusvarat ja rahoitusvelat luokittain

1.13 Rahoitusvarat ja rahoitusvelat käypään arvoon

Käypiin arvoihin arvostetut rahoitusvarat ja -velat esitetään käyvän arvon määrittämiseen perustuvien hierarkiatasojen mukaisesti käyttäen Tasoja 1, 2 ja 3, jotka kuvaavat käytettyjen syöttötietojen merkittävyyttä käypien arvojen määrittämisessä.

Tason 1 mukainen käypien arvojen määrittämishierarkia

Toimivilla markkinoilla noteerattujen rahoitusinstrumenttien (kuten noteeratut sähköoptiot, hiili- ja öljytermiinit) käyvät arvot ovat tilinpäätöspäivänä noteerattuja markkinahintoja.

Tason 2 mukainen käypien arvojen määrittämishierarkia

Toimivilla markkinoilla noteerattujen rahoitusinstrumenttien, mukaan lukien noteeratut sähköjohdannaiset (kuten noteeratut johdannaiset, kaupankäyntiarvopaperit sekä myytävissä olevat rahoitusvarat), käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivänä noteerattuihin markkinahintoihin. Olemassa olevia arvostusmenetelmiä, kuten arvioituja diskontattuja kassavirtoja, käytetään määritettäessä korko- ja valuuttainstrumenttien käypiä arvoja. Koronvaihtosopimusten käypä arvo lasketaan arvioitujen vastaisten kassavirtojen nykyarvona. Valuuttatermiinisopimusten käypä arvo määritetään käyttämällä tilinpäätöspäivän termiinikurssia. Optioiden käyvät arvot määritetään optioiden arvostusmallien avulla. Rahoitusvelkojen käypä arvo arvioidaan diskonttaamalla vastaiset sopimusperusteiset kassavirrat vastaavalla markkinakorkokannalla, jolla konserni saisi samantyyppisen velkainstrumentin. Käypään arvoon arvostamisessa ei ole otettu huomioon luottomarginaalia, koska käytettyjen johdannaissopimusten noteerattujen markkinahintojen katsotaan parhaiten vastaavan instrumenttien käypää arvoa.

Konsernin laskelmat perustuvat kunakin tilinpäätöspäivänä vallinneeseen markkinatilanteeseen. Fortumissa käytetyt rahoitusinstrumentit ovat standardoituja tuotteita, jotka joko selvitetään pörssien kautta tai joilla on vakiintuneet toimivat markkinat. Hyödykejohdannaiset selvitetään normaalisti pörssien, kuten Nasdaq OMX Commodities Europen, kautta ja

rahoitusjohdannaiset tehdään hyvämaineisten rahoituslaitosten kanssa.

Tason 3 mukainen käypien arvojen määrittämishierarkia

Yli kymmenen vuoden kuluttua erääntyvien sähköjohdannaisten, jotka eivät ole standardoituja Nasdaq OMX Commodities Europe tuotteita, käyvän arvon määrittäminen perustuu hintoihin, jotka on koottu luotettavilta markkinaosapuolilta.

Muiden instrumenttien arvostaminen

Myyntisaamisten ja ostovelkojen arvioiduilla alaskirjauksilla vähennettyjen nimellisarvojen oletetaan suunnilleen vastaavan niiden käypiä arvoja.

Lue lisää 17. Rahoitusvarat ja rahoitusvelat käypään arvoon

1.14 Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet, paitsi liikearvo, arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoonsa vähennettyinä kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla kertyneillä arvonalentumistappioilla. Ne poistetaan tasapoistoina arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa.

Atk-ohjelmat

Hankitut atk-ohjelmien lisenssit aktivoidaan hankinnasta ja käyttöönotosta johtuvien menojen määräisinä. Atk-ohjelmien kehittämiseen tai ylläpitoon liittyvät kustannukset kirjataan kuluksi sillä kaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Sellaiset menot, jotka liittyvät välittömästi konsernin määräysvallassa ja yksilöitävissä olevien, räätälöityjen tietokoneohjelmien kehittämiseen ja jotka todennäköisesti tuottavat vastaavat kulut ylittävää taloudellista hyötyä yli yhden vuoden ajan, merkitään taseeseen aineettomiksi hyödykkeiksi. Tällaiset välittömät kulut sisältävät tietokoneohjelmien kehittämiseen liittyvät henkilöstökulut ja kehittämiseen liittyvät yleiskulut. Aktivoidut atk-ohjelmat poistetaan niiden arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa (3-5 vuotta).

Tavaramerkit ja lisenssit

Tavaramerkit ja lisenssit merkitään taseeseen alkuperäiseen hankintamenoon kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumistappioilla vähennettyinä. Poistot lasketaan tasapoistoin kirjaamalla hankintamenot kuluksi arvioitujen taloudellisten vaikutusaikojen kuluessa (15 - 20 vuotta).

Sopimuksiin perustuvat asiakassuhteet

Liiketoimintojen yhdistämisessä hankitut sopimuksiin perustuvat asiakassuhteet kirjataan
hankinta-ajankohdan käypään arvoon. Niiden taloudellinen vaikutusaika on rajallinen, joten ne merkitään taseeseen hankintamenoon vähennettynä kertyneillä poistoilla. Asiakassuhteista kirjataan tasapoistot niiden odotettavissa olevana taloudellisena vaikutusaikana.

Liikearvo

Liikearvo on se määrä, jolla hankintameno ylittää konsernin osuuden hankitun tytäryhtiön tai osakkuusyrityksen yksilöitävissä olevien nettovarojen käyvästä arvosta hankintahetkellä. Tytäryhtiöiden hankinnoista syntynyt liikearvo sisältyy aineettomiin hyödykkeisiin. Osakkuusyritysten hankinnoista syntynyt liikearvo sisältyy osakkuusyrityssijoituksen tasearvoon ja nämä liikearvot testataan arvonalentumisen varalta ao. kokonaisuuden osana. Erikseen taseeseen merkityt liikearvot testataan vuosittain arvonalentumisen varalta ja ne on merkitty taseeseen hankintamenoon kertyneillä arvonalentumistappioilla vähennettyinä. Liikearvosta kirjattuja arvonalentumistappioita ei peruuteta. Tytäryhtiön tai osakkuusyrityksen luovutuksen yhteydessä syntyneet voitot ja tappiot sisältävät myydyn yhtiön liikearvon kirjanpitoarvon.

Lue lisää 18. Aineettomat hyödykkeet

1.15 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet koostuvat pääasiassa sähkön ja lämmön tuotantoon käytettävistä rakennuksista ja koneista, sähkön alue- ja jakeluverkoista, tunneleista, vesiputousoikeuksista ja kaukolämpöverkoista. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on merkitty konsernitaseeseen alkuperäiseen hankintamenoonsa vähennettyinä kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla kertyneillä arvonalentumistappioilla. Alkuperäinen hankintameno sisältää menot, jotka johtuvat välittömästi kyseisen hyödykkeen hankinnasta. Hankintamenoon voi myös sisältyä omasta pääomasta siirrettyjä voittoja ja tappioita, jotka liittyvät ulkomaan rahan määräisten aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ostoja suojaaviin, suojauslaskennan soveltamisedellytykset täyttäviin kassavirran suojaussopimuksiin. Uuden tytäryrityksen hankinnan yhteydessä hankitut omaisuuserät merkitään taseeseen niiden hankinta-ajankohdan käypään arvoon.

Myöhemmin syntyvät menot sisältyvät kyseisen hyödykkeen kirjanpitoarvoon tai ne on soveltuvin osin kirjattu taseeseen erillisenä omaisuuseränä vain silloin, kun on todennäköistä, että hyödykkeeseen liittyvä vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja että hyödykkeen hankintameno on luotettavasti määritettävissä. Kaikki muut korjaus- ja ylläpitokulut kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet.

Lisäksi aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen hankintameno sisältää arvioidut menot hyödykkeen purkamisesta, siirtämisestä ja alkuperäiseen tilaan palauttamisesta.

Lisätietoja liitetiedossa 31 Muut varaukset hyödykkeen käytöstä poistamiseen liittyvistä velvoitteista.

Maa- ja vesialueista, vesiputousoikeuksista sekä tunneleista ei tehdä poistoja, koska niiden taloudellista vaikutusaikaa ei voida määritellä. Poistot muista omaisuuseristä lasketaan tasapoistoina kirjaamalla hankintamenot kuluksi arvioitujen taloudellisten vaikutusaikojen kuluessa seuraavasti:

- Vesivoimalaitosten rakennukset, rakennelmat ja koneet 40–50 vuotta
- Lämpövoimalaitosten rakennukset, rakennelmat ja koneet 25 vuotta
- Ydinvoimalaitoksen rakennukset, rakennelmat ja koneet 25 vuotta
- Yhdistettyjen sähkön- ja lämmöntuotantolaitosten (CHP) rakennukset, rakennelmat ja koneet 15–25 vuotta
- Sähköasemien rakennukset, rakennelmat ja koneet 30–40 vuotta
- Voimajohdot 15–40 vuotta
- Kaukolämpöverkko 30–40 vuotta
- Muut rakennukset ja rakennelmat 20–40 vuotta
- Muut aineelliset hyödykkeet 20–40 vuotta
- Muut koneet ja muu kalusto 3–20 vuotta
- Muut pitkäaikaiset omaisuuserät 5-10 vuotta

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden jäännösarvot ja taloudelliset vaikutusajat arvioidaan ja oikaistaan tarvittaessa jokaisena tilinpäätöspäivänä. Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on sen arvioitua kerrytettävissä olevaa rahamäärää suurempi, kyseisen omaisuuserän kirjanpitoarvoa alennetaan

välittömästi siten, että se vastaa kerrytettävissä olevaa rahamäärää.

Rahoitusvaroihin kuulumattomien omaisuuserien arvon alentuminen

Yksittäisen rahoitusvaroihin kuulumattoman omaisuuserän kirjanpitoarvoa tarkastellaan jokaisena tilinpäätöspäivänä mahdollisen arvonalentumisen varalta. Arvonalentumistappio kirjataan tulosvaikutteisesti siltä osin kuin omaisuuserän kirjanpitoarvo ylittää siitä kerrytettävissä olevan rahamäärän.

Arvioidessaan tarvetta arvonalentumiselle Fortum tarkastelee, viittaavatko tapahtumat tai olosuhteiden muutokset siihen, että kirjanpitoarvoa vastaava rahamäärä ei ehkä ole kerrytettävissä. Tämä tarkastelu dokumentoidaan vuosittain konsernin budjetointiprosessin yhteydessä. Viitteitä mahdolliseen arvonalentumiseen tulee tarkastella erikseen divisioonakohtaisesti, koska ne vaihtelevat liiketoiminta-alueittain. Mahdollisia tarkasteltavia riskejä ovat mm. sähkön ja polttoaineiden hinnan muutokset, muutokset sääntelyssä tai poliittiset muutokset liittyen energiaveroihin ja hintasäännöksiin. Mikäli viitteitä arvonalentumisesta on, omaisuuserän arvo on testattava. Omaisuuseristä, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton, ei kirjata poistoja, vaan niille tehdään vuosittain arvonalentumistesti. Myös liikearvo testataan vuosittain.

Arvonalentumistappio kirjataan tulosvaikutteisesti siltä osin kuin omaisuuserän kirjanpitoarvo ylittää siitä kerrytettävissä olevan rahamäärän. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on se, joka on korkeampi seuraavista: omaisuuserän käypä arvo myyntikuluilla vähennettynä tai käyttöarvo. Arvonalentumistestausta varten omaisuuserät on jaettu ryhmiin sen alimman tason mukaan, jolla ko. ryhmät tuottavat erikseen laskettavissa olevaa rahavirtaa (rahavirtaa tuottavat yksiköt). Liikearvo kohdistetaan arvonalentumistestausta varten rahavirtaa tuottaville yksiköille. Liikearvoa kohdistetaan niille yksiköille tai yksikköjen ryhmille, joiden odotetaan hyötyvän liiketoimintojen yhdistämisestä, jossa liikearvo on syntynyt.

Käyttöarvo määritetään diskonttaamalla kyseisen omaisuuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön arvioidut tulevat nettorahavirrat nykyarvoon. Rahavirtaennusteet perustuvat konsernin johdon ja hallituksen hyväksymään viimeisimpään budjettiin. Tulevista investoinneista, kuten rakennettavista tuotantolaitoksista aiheutuvat rahavirrat poistetaan näistä laskelmista, jollei laitosten rakentamista ole jo aloitettu. Mikäli rakentaminen on käynnissä, laskelmiin sisällytetään rakentamisen loppuunsaattamisesta aiheutuvat rahavirrat.

Ennakoitujen rahavirtojen ajanjakso määritetään pääosin testattavan omaisuuserän taloudelliseen vaikutusaikaan perustuen. Yleensä arviot vastaisista rahavirroista voidaan IFRS:n mukaan tehdä enintään seuraaville viidelle vuodelle, mutta tietyissä tapauksissa pidempi ajanjakso on perusteltavissa. Fortum käyttää pidempää ajanjaksoa, joka on linjassa voimalaitosten ja muiden merkittävien omaisuuserien pitkän taloudellisen vaikutusajan kanssa. Rahavirrat viimeisimmän päivitetyn budjetin jälkeiseltä ajalta arvioidaan ekstrapoloimalla budjetteihin perustuvat ennakoidut rahavirrat myöhemmille vuosille johdon määrittämää arvioitua kasvuvauhtia käyttäen.

Rahoitusvaroihin kuulumattomia omaisuuseriä lukuun ottamatta liikearvoa, josta on kirjattu arvonalentumistappio, tarkastellaan jokaisena tilinpäätöspäivänä mahdollisen arvonalentumisen peruutuksen varalta.

Julkiset avustukset

Julkiset avustukset merkitään kirjanpitoon niiden käypään arvoon silloin, kun on kohtuullisen varmaa, että avustukset tullaan saamaan ja että konserni täyttää niiden saamiseen liittyvät ehdot. Menoihin liittyvät avustukset merkitään tuloennakoiksi taseeseen ja kirjataan tuloslaskelmaan samalla kaudelle, jolloin niihin liittyvät menot kirjataan. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintoihin liittyvät avustukset vähennetään asianomaisen käyttöomaisuushyödykkeen hankintamenosta ja kirjataan tulosvaikutteisesti vähentäen kyseisen käyttöomaisuushyödykkeen poistoja.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot, jotka välittömästi johtuvat ehdot täyttävän omaisuuserän hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta, kirjataan taseeseen osaksi kyseisen omaisuuserän hankintamenoa kunnes omaisuuserä on valmis sille aiottua käyttötarkoitusta tai myyntiä varten. Ehdot täyttävä omaisuuserä on sellainen omaisuuserä, jonka saattaminen valmiiksi sille aiottua käyttötarkoitusta tai myyntiä varten vaatii välttämättä huomattavan pitkän ajan.

Muut vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät.

Yhteiset toiminnot

Fortum omistaa tytäryhtiönsä Fortum Power and Heat Oy:n kautta Suomessa Meri-Porin hiililauhdevoimalan, johon Teollisuuden Voima Oyj:llä (TVO) on sopimukseen perustuva 45,45 %:n osallistumisoikeus. Hiilivoimalan kapasiteetti ja tuotanto on jaettu Fortumin ja TVO:n osuuksiin. Kumpikin omistaja voi päättää milloin ja kuinka paljon energiaa tuotetaan. Sekä Fortum että TVO ostavat polttoaineita ja hiilidioksidin päästöoikeuksia itsenäisesti. Koska sekä Fortumilla että TVO:lla on määräysvalta voimalaitoksessa sekä osuuksista johtuvat riskit ja edut, Meri-Porin voimalaitos on käsitelty kirjanpidossa yhteisenä toimintona. Fortum käsittelee osuutensa sijoituksesta tekemänsä investoinnin määräisenä, ts. 54,55 %:n mukaan. Fortumilla on myös oikeus osaan TVO:n Meri-Porin voimalaitoksessa tuottamasta sähköstä, sillä Fortum omistaa 26,58 % TVO:n C-sarjan osakkeista.

Lisätietoja Fortumin omistuksesta TVO:ssa on esitetty liitetiedossa 20 Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin.

Lue lisää 19. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

1.16 Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin

Konsernin sijoitukset osakkuusyrityksiin ja yhteisessä määräysvallassa oleviin yrityksiin käsitellään pääomaosuusmenetelmällä. Osakkuus- tai yhteisyritykseen tehdyn sijoituksen yhteydessä hankitut varat ja vastuulle otetut velat arvostetaan alun perin niiden hankinta-ajankohdan käypiin arvoihin. Se määrä, jolla sijoituksen hankintameno ylittää konsernin osuuden hankittujen yksilöitävissä olevien nettovarojen käyvästä arvosta, kirjataan liikearvoksi. Jos hankintameno alittaa tehtyyn osakkuus- tai yhteisyrityssijoitukseen liittyvien nettovarojen käyvän arvon, tämä erotus kirjataan suoraan tuloslaskelmaan.

Konsernin osuus sen osakkuus- tai yhteisyritysten hankinnan jälkeisistä voitoista tai tappioista verojen jälkeen kirjataan tuloslaskelmaan vähennettynä kuluilla, jotka syntyvät varojen ja velkojen käypien arvojen oikaisuista. Sijoituksen kirjanpitoarvoa oikaistaan hankinnan jälkeisillä oman pääoman muutoksilla. Konsernin osuus osakkuus- tai yhteisyritysten hankinnan jälkeisistä oman pääoman oikaisuista, joita ei ole kirjattu osakkuus- tai yhteisyritysten

tuloslaskelmaan, kirjataan suoraan konsernin omaan pääomaan ja sijoituksen kirjanpitoarvon oikaisuksi.

Kun konsernin osuus osakkuus- tai yhteisyrityksen tappioista on yhtä suuri tai suurempi kuin sen sijoitus osakkuus- tai yhteisyritykseen, muut vakuudettomat saamiset mukaan lukien, konserni ei kirjaa sijoitusta suurempaa tappiota, ellei konsernilla ole näihin liittyviä velvoitteita tai ellei se ole suorittanut maksuja osakkuus- tai yhteisyrityksen puolesta.

Konsernin ja sen osakkuus- tai yhteisyrityksen välisistä liiketoimista syntyneet realisoitumattomat voitot eliminoidaan konsernin omistusosuuden mukaisesti. Myös realisoitumattomat tappiot eliminoidaan, ellei liiketapahtuma anna näyttöä siitä, että siirretyn omaisuuserän arvo on alentunut. Osakkuus- tai yhteisyritysten tilinpäätösten laadintaperiaatteita on tarvittaessa muutettu, jotta voidaan varmistua niiden yhdenmukaisuudesta konsernin noudattamien laadintaperiaatteiden kanssa.

Jos tietoja ei ole saatavilla, osuus eräiden osakkuus- tai yhteisyritysten voitosta on sisällytetty konsernitilinpäätökseen perustuen viimeisimpiin saatavilla oleviin tietoihin.

Lue lisää 20. Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin

1.17 Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus koostuu pääasiassa tuotantoprosessissa ja palvelutoiminnassa käytettävistä polttoaineista. Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan nettorealisointiarvoon. Nettorealisointiarvo on arvioitu myyntihinta vähennettynä muuttuvilla myyntikuluilla ja muilla tuotantokuluilla. Hankintameno määritetään käyttämällä FIFO (first in, first out) -menetelmää.

Pääasiallisesti kaupankäyntitarkoituksessa hankittu vaihto-omaisuus arvostetaan käypään arvoon vähennettynä myynnistä aiheutuvilla kuluilla.

Lue lisää 23. Vaihto-omaisuus

1.18 Myyntisaamiset ja muut saamiset

Myyntisaamiset on kirjattu taseeseen niiden käypään arvoon. Varaus myyntisaamisten arvonalentumisen johdosta kirjataan välittömästi, kun on näyttöä siitä, että konserni ei pysty saamaan myyntisaamisiaan alkuperäisten sopimusten mukaisesti. Tällaisiksi arvonalentumisiin johtaviksi näytöiksi voidaan lukea velallisen vakavat taloudelliset ongelmat, todennäköisyys, että velallinen ajautuu konkurssiin tai muihin taloudellisiin järjestelyihin sekä maksujen eräpäivien laiminlyönti. Arvonalentumisen määrä on taseeseen alun perin kirjatun myyntisaamisen ja arvioitujen tulevien kassavirtojen nykyarvon erotus.

Myyntisaamisiin sisältyy myyntituottoja, jotka perustuvat arvioon jo toimitetusta, mutta vielä mittaamattomasta ja siten laskuttamattomasta sähkön, lämmön, jäähdytyksen ja sähkönjakelun myynnistä.

Lue lisää 24. Myyntisaamiset ja muut saamiset

1.19 Likvidit varat

Likvideihin varoihin sisältyvät rahavarat koostuvat käteisestä rahasta, nostettavissa olevista pankkitalletuksista ja muista lyhytaikaisista erittäin likvideistä sijoituksista, joiden maturiteetti on kolme kuukautta tai sitä lyhyempi. Käytössä olevat luottolimiitit esitetään lainojen ryhmässä taseen lyhytaikaisissa veloissa.

Lue lisää 25. Likvidit varat

1.20 Osakepääoma

Jos jokin konserniyhtiö hankkii Fortum Oyj:n osakkeita (omat osakkeet), maksettu vastike ja välittömästi hankinnasta johtuvat kulut (verojen jälkeen) vähennetään Fortum Oyj:n omistajille kuuluvasta omasta pääomasta, kunnes ne mitätöidään tai lasketaan uudelleen liikkeelle. Kun näitä osakkeita myöhemmin myydään tai lasketaan liikkeeseen, saadut vastikkeet sisällytetään omaan pääomaan.

Lue lisää 26. Osakepääoma

1.21 Korolliset velat

Lainat merkitään alun perin kirjanpitoon käypään arvoon transaktiomenoilla vähennettyinä. Myöhemmillä kausilla ne kirjataan taseeseen jaksotettuun hankintamenoon; maksetun rahamäärän (josta transaktiomenot on vähennetty) ja lunastusarvon välinen erotus kirjataan korkokuluksi kyseisen lainan laina-ajalle käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Sellaiset lainat tai niiden osa, jotka ovat käyvän arvon suojauksen kohde-etuutena, merkitään taseeseen käypään arvoon.

Lue lisää 28. Korolliset velat

1.22 Laskennalliset verot

Tilikaudelta maksettavat tuloverot perustuvat tilikauden verotettavaan tulokseen. Verotettava tulos eroaa konsernitilinpäätöksessä raportoidusta tuloksesta johtuen tuottojen ja kulujen kirjanpitokäsittelyn ja verokäsittelyn eriaikaisuudesta tai siitä, että tietyt erät eivät ole lainkaan verotettavia tai verotuksessa vähennyskelpoisia. Tilikauden vero on laskettu käyttämällä niitä verokantoja (ja soveltaen niitä verolakeja), joista on säädetty tai joiden hyväksytystä sisällöstä on ilmoitettu tilinpäätöspäivään mennessä.

Laskennalliset verot on kirjattu konsernitilinpäätökseen varojen ja velkojen verotuksen arvojen sekä näiden kirjanpitoarvojen välisistä väliaikaisista eroista velkamenetelmää käyttäen. Laskennallista veroa ei kuitenkaan kirjata, jos se syntyy, kun omaisuuserä tai velka alun perin merkitään kirjanpitoon ja kyseinen liiketoimi ei ole liiketoimintojen yhdistäminen, ja joka ei vaikuta kirjanpidon tulokseen eikä verotettavaan tuloon (tai verotukselliseen tappioon) liiketapahtuman toteutumisajankohtana. Laskennallinen vero määritetään käyttämällä niitä verokantoja (ja soveltaen niitä verolakeja), joista on säädetty tai joiden hyväksytystä sisällöstä on ilmoitettu tilinpäätöspäivään mennessä ja joiden oletetaan olevan voimassa, kun kyseinen laskennallinen verosaaminen realisoituu tai verovelka suoritetaan.

Laskennalliset verosaamiset kirjataan siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että se voidaan hyödyntää tulevaisuudessa syntyvää verotettavaa tuloa vastaan. Laskennalliset verosaamiset vähennetään laskennallisista veroveloista, jos ne liittyvät saman veronsaajan perimiin tuloveroihin.

Laskennallinen vero kirjataan väliaikaisista eroista, jotka johtuvat tytäryhtiöihin sekä osakkuus- ja yhteisyrityksiin tehdyistä sijoituksista, paitsi silloin, kun konserni voi määrätä väliaikaisen eron purkautumisajankohdan ja väliaikainen ero ei todennäköisesti purkaudu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.

Lue lisää 29. Laskennalliset verot

1.23 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat

Fortum omistaa Suomessa Loviisan ydinvoimalaitoksen. Fortumin ydinjätehuoltoon liittyvä varaus sekä siihen liittyvä rahasto-osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta esitetään bruttomääräisenä pitkäaikaisissa korollisissa varauksissa ja varoissa. Fortumin rahasto-osuus Valtion ydinjätehuoltorahastossa on käsitelty IFRIC 5 Oikeudet osuuksiin rahastoista, jotka on tarkoitettu käytöstä

poistamiseen, alkuperäiseen tilaan palauttamiseen ja ympäristön kunnostamiseen -tulkinnan mukaisesti, jossa todetaan, että rahaston varat arvostetaan joko käypään arvoon tai sitä alempaan kyseisten velkojen arvoon, koska Fortumilla ei ole määräysvaltaa tai yhteistä määräysvaltaa Valtion ydinjätehuoltorahastossa. Viranomaiset hallinnoivat Valtion ydinjätehuoltorahastoa. Varaukset liittyvät laitoksen käytöstäpoistamiseen ja käytetyn polttoaineen loppusijoitukseen.

Varausten käypä arvo on laskettu IAS 37 mukaan, diskonttaamalla kassavirrat, jotka perustuvat arvioituihin tuleviin kustannuksiin ja jo tehtyihin toimenpiteisiin. Käytöstä poistamiseen liittyvän varauksen alkuperäinen nettonykyarvo (ydinvoimalaitoksen käyttöönottohetkellä) on kirjattu kyseisen investoinnin hankintamenon osana taseeseen ja poistetaan voimalan käyttöajan kuluessa. Muutokset teknisissä suunnitelmissa, jotka vaikuttavat käytöstä poistamisesta aiheutuviin tulevaisuuden kassavirtoihin, diskontataan tähän hetkeen ja tällä oikaistaan ko. investoinnin hankintamenoa taseessa. Käytöstä poistamiseen liittyvästä investoinnista tehdään poistot ydinvoimalaitoksen oletetun käyttöajan kuluessa.

Käytettyyn ydinpolttoaineeseen liittyvä varaus kattaa tulevat loppusijoituskustannukset kunkin tilikauden loppuun mennessä käytetyn ydinpolttoaineen osalta. Käytetyn polttoaineen loppusijoitukseen liittyvät kustannukset kirjataan kuluksi laitoksen käyttöaikana polttoaineen käytön perusteella. Suunnitelmiin mahdollisesti tulevien muutosten vaikutus kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan perustuen tähän asti käytetyn polttoaineen määrään kunkin tilikauden loppuun mennessä. Varauksen diskonttaukseen liittyvä korkokulu vastaavalta kaudelta kirjataan tuloslaskelmaan.

Rahan aika-arvo otetaan huomioon kirjaamalla ydinjätehuoltovarauksen diskonttaukseen liittyvä korkokulu. Fortumin Valtion ydinjätehuoltorahaston osuudelle kertyvä korko esitetään rahoitustuotoissa.

Fortumin Loviisan ydinvoimalaitokseen liittyvä rahasto-osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta on suurempi kuin rahasto-osuutta vastaava taseessa esitetty omaisuuserä. Ydinjätehuoltovastuun tulee olla maksuilla tai takauksilla täysin katettu Valtion ydinjätehuoltorahastossa Suomen ydinenergialain mukaisesti. Toisin kuin ydinjätehuoltovaraus, lainmukaista ydinjätehuoltovastuuta ei diskontata, ja koska tulevat kassavirrat ulottuvat yli sadalle vuodelle, erot lainmukaisen vastuun ja ydinjätehuoltovarauksen välillä ovat merkittävät.

Vuosittainen maksu Valtion ydinjätehuoltorahastoon perustuu ydinjätehuoltovastuun tai rahastotavoitteen muutokseen, osuuteen Valtion ydinjätehuoltorahaston korkotuotoista ja tehdyistä toimenpiteistä.

Fortumilla on myös vähemmistöosuuksia ydinvoimaa tuottavissa osakkuusyhtiöissä, joita ovat Teollisuuden Voima Oyj (TVO) Suomessa ja sekä suorat että epäsuorat omistukset Oskarshamn Kraftgrupp AB (OKG) ja Forsmarks Kraftgrupp AB yhtiöissä Ruotsissa. Konsernin sijoitukset osakkuusyrityksiin käsitellään pääomaosuusmenetelmällä. Osakkuusyhtiöiden tilinpäätösten laadintaperiaatteita ydinvoimaan liittyvien varojen ja velkojen suhteen on tarvittaessa muutettu, jotta voidaan varmistua niiden yhdenmukaisuudesta konsernin noudattamien laadintaperiaatteiden kanssa.

Lue lisää 30. Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat

1.24 Muut varaukset

Konserni kirjaa varaukset ympäristön alkuperäiseen tilaan palauttamisesta, hyödykkeen käytöstä poistamisesta, uudelleenjärjestelykuluista ja lakiin perustuvista vaateista silloin, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena olemassa oleva oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite kolmatta osapuolta kohtaan ja kun on todennäköistä, että velvoitteen täyttäminen edellyttää voimavarojen siirtymistä pois konsernista ja kun velvoitteen määrä on luotettavasti arvioitavissa.

Varauksen määrä on niiden menojen nykyarvo, joita velvoitteen täyttämisen odotetaan edellyttävän. Arvostamisessa käytetään ennen veroja määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä tarkasteluhetkellä rahan aika-arvosta ja kyseistä velkaa koskevista erityisriskeistä tarkasteluhetkellä. Ajan kulumisesta johtuva varauksen määrän kasvu kirjataan korkokuluksi.

Ympäristövaraukset

Ympäristölakien ja -säännöksien tilinpäätöshetkellä vallinneeseen tulkintaan perustuvat, ympäristöön liittyvät varaukset kirjataan silloin, kun on todennäköistä, että on syntynyt olemassa oleva velvoite, jonka määrä on luotettavasti arvioitavissa. Ne ympäristökustannukset, jotka ovat syntyneet aikaisempien toimintojen aiheuttamien olemassa olevien olosuhteiden korjaamisesta ja jotka vaikuttavat tämänhetkisiin tai tuleviin tuottoihin, kirjataan kuluksi sillä tilikaudella kun kyseiset kustannukset syntyvät.

Hyödykkeen käytöstä poistamiseen liittyvät velvoitteet

Hyödykkeen käytöstä poistamiseen liittyvä velvoite kirjataan joko silloin, kun on olemassa kolmanteen osapuoleen kohdistuva sopimukseen perustuva velvoite tai kun on olemassa oikeudellinen velvoite ja tämän velvoitteen määrä voidaan arvioida luotettavasti. Velvoitteen synnyttävä tapahtuma on esimerkiksi se, kun vuokratulle maa-alueelle rakennetaan laitos, jota koskee purkamis- ja poistamisvelvoite tai kun Fortumia koskeva oikeudellinen velvoite muuttuu. Hyödykkeen käytöstä poistamiseen liittyvä velvoite kirjataan osana kyseisen hyödykkeen hankintamenoa, kun laitos otetaan käyttöön tai kun ympäristön vahingoittuminen tapahtuu. Menot kirjataan poistoina hyödykkeen jäljellä olevan taloudellisen vaikutusajan kuluessa.

Uudelleenjärjestelyvaraukset

Uudelleenjärjestelystä johtuvia menoja varten kirjataan varaus silloin, kun konserni on laatinut uudelleenjärjestelyä koskevan suunnitelman ja kun niillä, joihin järjestely vaikuttaa, on riittävä peruste odottaa, että uudelleenjärjestely tullaan toteuttamaan. Riittävänä perusteena voidaan pitää joko suunnitelman toimeenpanon aloittamista tai suunnitelman keskeisistä kohdista tiedottamista niille, joihin järjestely vaikuttaa. Uudelleenjärjestelyvaraukseen on sisällytettävä vain uudelleenjärjestelystä johtuvat välittömät menot, jotka uudelleenjärjestely välttämättä aiheuttaa ja jotka eivät liity yhteisön jatkuvaan toimintaan. Uudelleenjärjestelyvaraukset koostuvat pääasiassa työntekijöiden ja vuokrasopimusten irtisanomiskustannuksista.

Lue lisää 31. Muut varaukset

1.25 Eläkevelvoitteet

Konserniyhtiöillä on erilaisia eläkejärjestelyjä kunkin toimintamaan paikallisten olosuhteiden ja käytäntöjen mukaisesti. Järjestelyt on yleensä rahoitettu vakuutusyhtiöihin tai konsernin eläkesäätiöihin suoritetuilla, määräajoin tehtäviin eläkevastuulaskelmiin perustuvilla maksuilla. Konsernilla on sekä etuus- että maksupohjaisia järjestelyjä.

Konsernin maksuperusteisiin järjestelyihin suorittamat maksut kirjataan tuloslaskelmaan

sillä kaudella, johon kyseiset maksut kohdistuvat.

Etuuspohjaisissa järjestelyissä eläkekulut arvioidaan käyttämällä ennakoituun etuusoikeusyksikköön perustuvaa menetelmää. Eläkkeiden suorittamisesta johtuvat kulut kirjataan tuloslaskelmaan tavoitteena jakaa työsuoritukseen perustuva meno työntekijöiden palvelusajalle. Nettokorko näytetään rahoituserissä ja muu tulosvaikutus eläkekuluissa.

Etuuspohjaiseen järjestelyyn liittyvä velvoite lasketaan vuosittain tilinpäätöspäivänä ja arvostetaan arvioitujen vastaisten kassavirtojen nykyarvoon käyttäen sellaisten korkealuokkaisten yritysten joukkovelkakirjalainojen korkoa, joiden juoksuaika suunnilleen vastaa kyseisen eläkevelan kestoaikaa. Maissa, joissa tällaisille joukkovelkakirjalainoille ei ole syviä markkinoita, käytetään valtion joukkolainojen markkinatuottoa. Järjestelyyn kuuluvat varat arvostetaan käypään arvoon. Taseeseen merkitty velka on etuuspohjaisen järjestelyn velvoite tilinpäätöspäivänä vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen käyvällä arvolla. Ennakkomaksut kirjataan varoiksi siihen määrään asti, kuin rahana saatava palautus tai vastaisten maksujen vähennys on saatavissa.

Jos järjestelyn etuuksia muutetaan tai jos järjestelyä supistetaan, tästä aiheutuva aiempaan työsuoritukseen liittyvä etuuksien muutos tai supistamisesta aiheutuva voitto tai tappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Veltoitteen täyttämisestä johtuvat voitot ja tappiot kirjataan, kun velvoitteen täyttäminen tapahtuu.

Lue lisää 32. Eläkevelvoitteet

1.26 Leasingsopimukset

Rahoitusleasingsopimukset

Aineellisen käyttöomaisuuden vuokrasopimukset, joissa konsernille siirtyy olennainen osa omistamiselle ominaisista eduista ja riskeistä, luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi. Ne merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana varoiksi määrään, joka on yhtä suuri kuin sopimuksen syntymisajankohtana määritetty vuokratun hyödykkeen käypä arvo tai sitä alempi vähimmäisvuokrien nykyarvo. Maksettava leasingvuokra jaetaan velan vähennykseen ja rahoitusmenoon. Vastaavat leasingvuokravelvoitteet rahoituskustannuksella vähennettynä sisältyvät pitkä- ja lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin erääntymisensä mukaan. Rahoitusmenon korko-osuus kirjataan tuloslaskelmaan vuokrasopimuksen aikana siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin tilikaudella samansuuruinen korkoprosentti. Rahoitusleasingillä vuokratusta aineellisesta käyttöomaisuudesta tehdään poistot joko taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa.

Muut vuokrasopimukset

Ne aineellisen käyttöomaisuuden vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut eivät ole olennaisilta osin siirtyneet konsernille, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Muun vuokrasopimuksen perusteella määräytyvät vuokrat kirjataan tuloslaskelmaan tasasuuruisina kuluerinä vuokra-ajan kuluessa.

Muiden vuokrasopimusten perusteella saadut vuokratuotot konsernin vuokralle antamasta käyttöomaisuudesta kirjataan Muihin tuottoihin tuloslaskelmassa.

Lue lisää 36. Leasingsopimukset

1.27 Vastuut

Ehdollinen velka esitetään tilinpäätöksessä silloin, kun kyseessä on mahdollinen velvoite, joka on syntynyt aikaisempien tapahtumien seurauksena ja jonka olemassaolo varmistuu vasta yhden tai useamman epävarman tapahtuman myötä tulevaisuudessa. Ehdollisena velkana esitetään myös velvoite, jota ei merkitä taseeseen velaksi tai varaukseksi, koska voimavarojen poistuminen konsernista ei ole todennäköistä tai koska luotettavaa arviota velvoitteen määrästä ei ole tehtävissä.

Lue lisää 38. Vastuut

2 Kriittiset tilinpäätösarviot ja -harkinnat

Konsernitilinpäätöksen laatiminen IFRS-tilinpäätöskäytännön mukaisesti edellyttää, että yhtiön johto tekee tiettyjä arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat raportoitavien varojen ja velkojen määriin, ehdollisten varojen ja velkojen esittämiseen konsernitilinpäätöksen laatimishetkellä sekä tuottojen ja kulujen määriin raportoitavalla kaudella. Ennusteita ja harkintoja arvioidaan jatkuvasti ja ne perustuvat historiallisiin kokemuksiin ja muihin tekijöihin sisältäen odotukset tulevaisuuden tapahtumista, joiden uskotaan olevan perusteltuja. Toteutuneet tulokset ja ajoitus voivat kuitenkin olla erilaisia verrattuna näihin ennusteisiin.

Alla olevassa taulukossa on esitetty ne osa-alueet, jotka ovat tavanomaista monimutkaisempia tai joiden osalta on käytetty tavanomaista suuremmassa määrin harkintaa, tai joihin liittyvät olettamukset ja arviot ovat konsernitilinpäätöksen kannalta merkittäviä. Taulukosta käy myös selville, mistä liitetiedosta löytyy enemmän tietoa koskien näitä arvioita ja harkintoja.

Kriittiset tilinpäätösarviot	Liitetieto
Tytäryrityksen hankintojen kautta saadut aineettomat ja aineelliset hyödykkeet – käyvät arvot ja poistoajat	18. Aineettomat hyödykkeet
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistestauksessa käytetyt arviot ja oletukset	19. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet
Ratkaisut joita on tehty arvioitaessa Fortumin omistuksien luonnetta ja yhteisjärjestelyjen luokittelua	20. Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin
Tuleviin veroseuraamuksiin liittyvät oletukset ja arviot	29. Tuloverot ja laskennalliset verot 39. Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt
Ydinvoimatuotantoon liittyvien varausten määrittämisessä tehtävät oletukset pitkän aikavälin kassavirtaennusteista	30. Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat
Tulevien eläkevelvoitteiden määrittämisessä käytetyt oletukset	32. Eläkevelvoitteet

2 Kriittiset tilinpäätösarviot ja -hankinnat

2.1 Aineettomat hyödykkeet

Hankitut aineettomat ja aineelliset hyödykkeet – käyvät arvot ja poistoajat

Yrityshankintatilanteissa ostettu aineeton ja aineellinen omaisuus arvostetaan käypään arvoon ja sen taloudellinen vaikutusaika määritetään. Yhtiön johto uskoo, että arvioidut käyvät arvot ja taloudellinen vaikutusaika sekä taustalla olevat oletukset ovat asianmukaisia. Eriävät arviot ja vaikutusajat voisivat vaikuttaa merkittävästi raportoituihin lukuihin.

Konsernin merkittäviä käyttöomaisuushyödykkeiden ja liikearvon kirjanpitoarvoja testataan arvonalentumisen varalta tilinpäätösperiaatteiden mukaisesti.

Lisätietoja liitetiedosta 18 Aineettomat hyödykkeet sekä liitetiedossa 19 Käyttöomaisuushyödykkeet.

2.2 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Arvonalentumistestauksessa käytetyt oletukset

Konsernin merkittäviä käyttöomaisuushyödykkeiden ja liikearvon kirjanpitoarvoja testataan arvonalentumisen varalta tilinpäätöksen liitetiedoissa kuvattujen tilinpäätösperiaatteiden mukaisesti. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat ahamäärät perustuvat käyttöarvolaskelmiin. Nämä laskelmat perustuvat viimeisimmän hyväksytyn budjetin kassavirtaennusteisiin, joiden laatiminen edellyttää johdolta arvioita tulevaisuuden rahavirroista. Arvioiden luonne vaihtelee riippuen siitä mihin liiketoimintaan testattavat käyttöomaisuushyödykkeet kuuluvat. Sähkön- ja lämmöntuotannon osalta tärkeimpiä arvioita ovat arviot tulevista liiketoiminnan kassavirroista sekä korkokannasta jolla nämä kassavirrat diskontataan nykyhetkeen. Sähkönsiirtoliiketoiminta on säänneltyä ja kansallisten viranomaisten valvomaa. Kassavirtaennusteet sisältävät arvioita liittyen säätelyviitekehyksen tulevaan kehittymiseen.

Yrityshankintatilanteissa johto tekee arvioita liittyen hankitun omaisuuden arvostamiseen ja sen taloudelliseen vaikutusaikaan.

Lisätietoja liitetiedosta 18 Aineettomat hyödykkeet sekä liitetiedossa 19 Käyttöomaisuushyödykkeet.

2.3 Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin

Kriittiset tilinpäätösarviot ja -harkinnat

Johto käyttää harkintaa arvioidessaan Fortumin omistuksien luonnetta ja yhteisjärjestelyjen luokittelua. Luokittelun määrittelemisessä tarkastellaan erityisesti sovittua päätöksentekomekanismia ja juridista rakennetta sekä järjestelyjen rahoitusta.

Lisätietoja liitetiedossa 20 Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin.

2.4 Laskennalliset verot

Tuleviin veroseuraamuksiin liittyvät oletukset ja arviot

Fortumilla on laskennallisia verosaamisia ja -velkoja, joiden arvioidaan realisoituvan tuloslaskelmaan kirjattavaksi tiettyinä ajanjaksoina tulevaisuudessa. Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen laskennassa Fortumin pitää tehdä tiettyjä oletuksia ja arvioita liittyen tulevaisuuden veroseuraamuksiin, jotka johtuvat varojen ja

velkojen tilinpäätökseen kirjattujen kirjanpitoarvojen sekä niiden verotuksellisten arvojen eroista.

Tulevaisuuden veroseuraamuksiin liittyviä oletuksia ovat, että tulevaisuudessa tytäryhtiöiden liiketoiminnalliset tulokset ovat johdonmukaisia historiallisiin tasoihin verrattuna, vähennyskelpoisten vahvistettujen verotappioiden hyödyntämisaika pysyy muuttumattomana, ja että voimassaolevat verolait ja verokannat pysyvät muuttumattomina lähitulevaisuudessa. Fortum pitää laskennallisten verosaamisten- ja velkojen laskennassa käyttämiään oletuksia varovaisina.

Konsernissa kirjataan verovelkoja ennakoitavissa olevien verotarkastuksessa ilmenneiden kysymysten varalta perustuen odotettavissa oleviin ennusteisiin lisäveroista. Jos lopulliset verot poikkeavat alun perin kirjatuista veroista, tällaiset erot vaikuttavat tilikauden veroihin ja verovarausten määriin kaudella, jolloin ratkaisu on tehty. Mikäli lopulliset ratkaisut (verotarkastuksiin liittyen) poikkeaisivat 10 %:lla johdon tekemistä arvioista, verovelat kasvaisivat 39 miljoonalla eurolla tilanteessa 31.12.2014.

Lisätietoja liitetiedossa 29 Laskennnalliset verot.

2.5 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat

Ydinvoimatuotantoon liittyvien varausten määrittämisessä tehtävät oletukset

Fortumin ydinvoimalan tulevaan käytöstä poistoon ja käytetyn ydinjätteen loppusijoitukseen liittyvä varaus perustuu pitkäaikaisiin kassavirtaennusteisiin arvioiduista syntyvistä kustannuksista. Pääasialliset oletukset liittyvät teknisiin suunnitelmiin, ajoituksiin, kustannusennusteisiin ja diskonttokorkoon. Valtion viranomaiset hyväksyvät tekniset suunnitelmat, oletukset ajoituksesta ja kustannusennusteet.

Muutokset oletetussa diskonttokorossa vaikuttavat varauksen määrään. Jos diskonttokorkoa pienennetään, varaus kasvaa. Fortumin maksut Valtion ydinjätehuoltorahastolle ovat perustuneet diskonttaamattomaan velkaan, mikä johtaa siihen, että varauksen kasvun vaikutus kompensoituisi taseeseen kirjattavalla vastaavalla Fortumin osuuden kasvulla Valtion ydinjätehuoltorahaston varoista. Tuloslaskelmavaikutus on tällöin positiivinen, koska käytöstäpoistamisen osuus varauksesta kirjataan kuten menot hyödykkeen purkamisesta. Tämä pätee niin kauan kuin maksut Valtion ydinjätehuoltorahastoon perustuvat diskonttaamattomaan velkaan, ja kun IFRS:n mukaan varojen kirjanpitoarvo ei voi ylittää varauksen arvoa, koska Fortumilla ei ole määräysvaltaa Valtion ydinjätehuoltorahastossa.

Suomen ydinenergialain mukaan Fortumilla on lainmukainen, viranomaisten määrittämä velvoite rahoittaa kokonaisuudessaan Valtion ydinjätehuoltorahaston kautta ydinvoimalaitoksen käytöstäpoisto ja käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoitus.

Lisätietoja liitetiedossa 30 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat.

2.6 Eläkevelvoitteet

Tulevien eläkevelvoitteiden määrittämisessä käytetyt oletukset

Eläkevelvoitteiden nykyarvo riippuu lukuisista tekijöistä, jotka perustuvat vakuutusmatemaattisiin oletuksiin. Muutokset näissä oletuksissa vaikuttavat eläkevelvoitteiden tasearvoon.

Lisätietoja liitetiedossa 32 Eläkevelvoitteet.

3 Rahoitusriskien hallinta

Riskienhallinnan tavoitteet ja periaatteet sisältäen hallinnoinnin, organisaation ja prosessit sekä strategisten, operatiivisten ja rahoitus- ja markkinariskien kuvaukset sisältyvät hallituksen toimintakertomukseen.

Katso myös Riskienhallinta.

3.1 Hyödykemarkkinariskit

Hyödykemarkkinariskeillä tarkoitetaan markkinahintojen ja volyymien; sähkön, polttoaineiden tai päästöoikeuksien aiheuttamia mahdollisia negatiivisia vaikutuksia. Fortumissa käytetään näiden riskien kvantifiointiin useita eri menetelmiä, kuten Profit-at-Risk- ja Value-at-Risk-analyyseja huomioiden niiden keskinäiset riippuvuudet. Lisäksi tehdään stressitestejä, joilla arvioidaan suurten hinnanmuutosten vaikutusta Fortumin tulokseen.

Hyödykemarkkinariskien hallinnalla pyritään saavuttamaan lisähyötyjä optimoimalla suojausta. Riskinottoa rajoittavat toimitusjohtajan määrittelemien valtuusrajojen mukaisesti hyväksytyt riskinottovaltuudet. Riskinottovaltuudet sisältävät volyymi-, Profit-at-Risk- sekä Stop-Loss- limiitit.

3.2 Sähkön hinta- ja volyymiriskit

Sähkön hinnan suojausstrategioita kehitetään ja toteutetaan Fortumin toimitusjohtajan hyväksymien valtuuksien puitteissa. Pohjoismaisilla markkinoilla näitä suojausstrategioita toteutetaan tekemällä hyödykejohdannaissopimuksia kuten termiinikauppoja Nasdaq OMX Commodities Europessa. Pääosa sähkön hintariskistä Venäjällä suojataan fyysisillä kiinteähintaisilla sopimuksilla. Suojausstrategioita kehitetään Venäjällä sitä mukaan kun markkinat vapautuvat. Suojausstrategioiden toteuttamista ja niihin liittyviä riskejä seurataan jatkuvasti riskienhallintajohtajan hyväksymien mallien mukaisesti.

Fortumin herkkyys sähkön markkinahinnalle määräytyy tietyn ajanjakson suojausasteen mukaan. Suojaustaso 31.12.2014 oli noin 50 % Powerin ennustetusta sähkön myyntivolyymistä kalenterivuodelle 2015 ja noin 10 % kalenterivuodelle 2016. Jos tuotantomäärät, suojaustaso tai kustannusrakenne eivät muutu, vaikuttaisi markkinahinnan yhden euron suuruinen muutos megawattitunnilta Fortumin vuoden 2015 vertailukelpoiseen liikevoittoon noin 23 miljoonaa euroa ja vuonna 2016 noin 41 miljoonaa euroa. Tässä herkkyysanalyysissä on käytetty 45 TWh:n volyymia, joka sisältää Power divisioonan sähköntuotannon myynnin Suomen ja Ruotsin spot -markkinoille ilman vähemmistöosakkaiden osuutta sähköstä ja muita läpikulkueriä poislukien Fortumin hiililauhteen tuotannon volyymin. Tämä volyymi on voimakkaasti riippuvainen hintatasosta, vesitilanteesta, vuosihuoltojaksojen pituudesta ja voimalaitosten käytettävyydestä. Herkkyys on laskettu ainoastaan sähkön hinnan muutokselle. Vesitilanne, lämpötila, hiilidioksidin päästöoikeuksien hinnat, polttoaineiden hinnat sekä tuonti-/vientitilanne vaikuttavat kaikki sähkön hintaan lyhyellä aikavälillä ja näiden tekijöiden vaikutuksia ei voida esittää erillisinä.

3.2.1 IFRS 7:n mukainen herkkyysanalyysi

Herkkyysanalyysi osoittaa sähköjohdannaisista aiheutuvan herkkyyden kuten IFRS 7 -standardissa on määritelty. Näitä rahoitusjohdannaisia käytetään suojaustoimintaan Fortumissa. Herkkyydet on laskettu 31.12.2014 (31.12.2013) positioille. Positioita hallinnoidaan aktiivisesti päivittäisessä liiketoiminnassa ja siksi herkkyydet vaihtelevat hetkestä toiseen. Herkkyysanalyysi sisältää ainoastaan johdannaisista syntyvän markkinariskin eli suojattavan fyysisen sähkön myynnin ja oston hintariskiä ei ole analyysissa mukana. Herkkyys on laskettu sillä oletuksella, että sähkötermiinien noteeraus NASDAQ OMX Commodities Europe ja EEX:ssä muuttuisi yhden euron megawattitunnilta ajanjaksolla, jolla Fortumilla on johdannaisia.

IFRS 7:n mukainen herkkyysanalyysi

+/- 1 EUR/MWh muutos sähkötermiinien noteerauksissa, milj. euroa	Vaikutus	2014	2013
Vaikutus tulokseen ennen veroja	-/+	7	7
Vaikutus omaan pääomaan	-/+	13	22

3.2.2 Sähköjohdannaiset

Seuraavissa taulukoissa on esitetty konsernin sähköjohdannaiset, joita käytetään pääasiassa sähkön hintariskin suojaamiseen. Käyvät arvot edustavat taseeseen kirjattuja arvoja.

Katso myös liitetieto 16 Rahoitusvarat ja rahoitusvelat luokittain, käypien arvojen arviointi

sekä liitetieto 7 Johdannaisten käypien arvojen muutokset sekä suojausten kohteet tuloslaskelmassa.

Sähköjohdannaiset käytön mukaan 2014

	Määrä, TWh				Käypä arvo, milj. euroa		
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Positiivinen	Negatiivinen	Netto
Sähköjohdannaiset	75	33	1	109	304	219	85
Yhteensä	**75**	**33**	**1**	**109**	**304**	**219**	**85**
Netotukset sähköpörssejä vastaan [1]					**-139**	**-139**	**0**
Yhteensä					**164**	**80**	**85**

Sähköjohdannaiset käytön mukaan 2013

	Määrä, TWh				Käypä arvo, milj. euroa		
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Positiivinen	Negatiivinen	Netto
Sähköjohdannaiset	79	36	0	115	502	292	209
Yhteensä	**79**	**36**	**0**	**115**	**502**	**292**	**209**
Netotukset sähköpörssejä vastaan [1]					**-227**	**-227**	**0**
Yhteensä					**277**	**68**	**209**

1) Kun sähköpörssien kanssa tehdyillä standardijohdannaissopimuksilla on samanaikainen toimitus, saamiset ja velat netotetaan.

Hyödykejohdannaisten erääntyminen

Taulukossa esitetyt luvut ovat käypiä arvoja.

	2014				2013			
milj. euroa	Alle 1 vuotta	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Alle 1 vuotta	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä
Sähköjohdannaiset, saamiset	114	49	1	164	192	83	2	277
Sähköjohdannaiset, velat	28	51	1	80	31	35	2	68
Muut hyödykejohdannaiset, saamiset	12	3		15	29	3	0	32
Muut hyödykejohdannaiset, velat	4	3		7	11	2	0	13

3.3 Polttoaineen hinta- ja volyymiriskit

Polttoaineiden hintariski on Fortumilla tietyssä määrin rajattu johtuen joustavista tuotantomahdollisuuksista, jotka mahdollistavat polttoaineen vaihtamisen markkinatilanteen mukaan ja joissakin tapauksissa polttoaineen hintariski voidaan siirtää asiakkaalle. Jäljellejäävää polttoaineen hintariskiä hallitaan kiinteähintaisilla ostosopimuksilla kattamaan ennustettu käyttötarve. Kiinteähintaiset ostot voivat olla joko fyysisiä toimituksia tai rahoitusjohdannaisia, kuten öljy- ja hiilijohdannaisia.

3.4 Päästöoikeuksiin liittyvät hinta- ja volyymiriskit

Osa Fortumin voiman- ja lämmöntuotannosta on päästöoikeuskaupan piirissä. Fortum hallinnoi hiilidioksidin (CO_2) päästöoikeuksien hinta- ja voyymiriskiä käyttämällä hiilidioksiditermiinejä sekä varmistamalla, että tuotannonsuunnittelussa otetaan huomioon kaikki päästöoikeuksista aiheutuvat kustannukset. Nämä omaan käyttöön tarkoitetut hiilidioksiditermiinit arvostetaan hankintamenoon tai markkinahintaan.

3.5 Rahoitus ja likviditeetin hallinta

Fortumin liiketoiminta on pääomavaltaista, ja konsernilla on säännöllisesti tarvetta hankkia rahoitusta. Fortumilla on hajautettu luottosalkku, joka koostuu pääasiassa pitkäaikaisesta euro- ja Ruotsin kruunumääräisestä rahoituksesta. Pitkäaikainen rahoitus koostuu pääasiallisesti joukkovelkakirjalainoista, joita on laskettu liikkeelle Fortumin EMTN-ohjelman (Euro Medium Term Note programme) puitteissa sekä erilaisista kahdenkeskisistä ja syndikoiduista rahoitusjärjestelyistä usean eri rahoituslaitoksen kanssa. Kausiluontoiset vaihtelut käyttöpääomassa on pääasiassa rahoitettu käyttämällä konsernin Ruotsin kruunumääräistä yritystodistusohjelmaa Ruotsissa (SEK) ja euromääräistä (EUR) yritystodistusohjelmaa Suomessa.

Rahoitusta on pääasiassa nostettu emoyhtiötasolla ja jaettu erilaisten sisäisten rahoitusjärjestelyjen kautta. Esimerkiksi Fortumin liiketoiminta Venäjällä on pääasiassa rahoitettu konsernin sisäisillä pitkäaikaisilla ruplamääräisillä lainoilla. Sisäiset ruplamääräiset lainasaamiset on suojattu ulkoisilla valuuttatermiinisopimuksilla netottaen konsernin sisäistä valuuttariskiä. Ulkoisesta velasta 31.12.2014 oli 96 % (2013: 95 %) emoyhtiö Fortum Oyj:n nostamaa.

Fortumin korollinen velka 31.12.2014 oli yhteensä 6 983 miljoonaa euroa (2013: 9 058) ja korollinen nettovelka oli 4 217 miljoonaa euroa (2013: 7 793). Nettovelka ilman Värmen rahoitusta oli 3 664 miljoonaa euroa (2013: 6 658).

Fortum hallitsee likviditeetti- ja jälleenrahoitusriskejä kassavaroilla ja keskeisten yhteistyöpankkien kanssa tehtyjen valmiusluottosopimusten avulla. Konsernilla on aina oltava käytettävissään käteisvaroja tai niihin verrattavissa olevia jälkimarkkinakelpoisia arvopapereita sekä käyttämättömiä valmiusluottoja (tililuotot mukaan lukien) riittävästi kattamaan kaikki 12 seuraavan kuukauden aikana erääntyvät lainat. Kuitenkin likvidien varojen ja käyttämättömien valmiusluottolimiittien tulee aina olla vähintään 500 miljoonaa euroa.

Vuoden 2014 lopussa 12 seuraavan kuukauden aikana erääntyviä lainoja oli yhteensä 1 103 miljoonaa euroa (2013: 2 106), likvidit varat olivat 2 766 miljoonaa euroa (2013: 1 265). Luottolimiittien yhteismäärä oli 2 214 miljoonaa euroa (2013: 2 218), joista 2 214 miljoonaa euroa (2013: 2 218) oli nostamattomia valmiusluottoja.

Korollisten lainojen erääntyminen

milj. euroa	2014
2015	1 103
2016	860
2017	530
2018	614
2019	820
2020 ja myöhemmin	3 056
Yhteensä	**6 983**

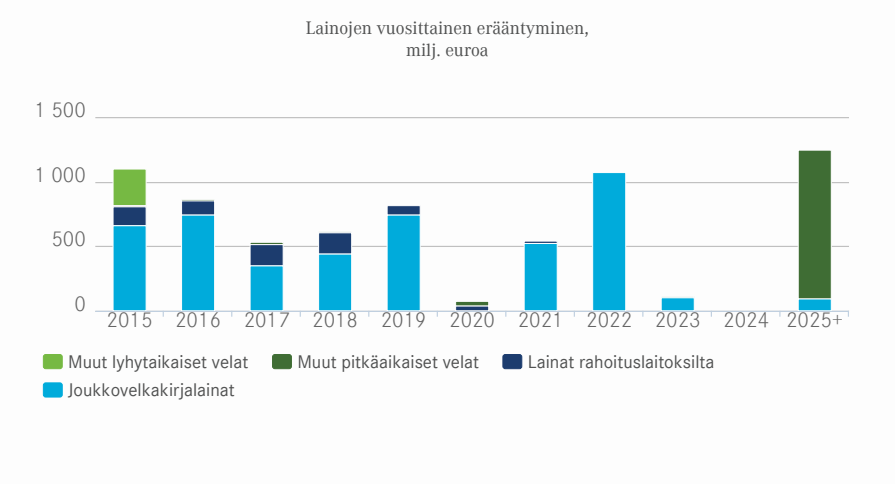

Likvidit varat sekä tärkeimmät luottolimiitit ja luotto-ohjelmat 2014

milj. euroa	Koko-nais-määrä	Nostettu määrä	Jäljellä
Likvidit varat			
Rahat ja pankkisaamiset			2 009
Pankkitalletukset yli kolme kuukautta			757
Yhteensä			**2766**
joista Venäjällä (OAO Fortum)			134
Luottolimiitit			
2 000 miljoonan euron syndikoitu luottolimiitti	2 000	-	2 000
Luotolliset tilit	214	-	214
Yhteensä	**2 214**	**-**	**2 214**
Luottolimiitit (ei sitoumuksia)			
Fortum Oyj, yritystodistusohjelma 500 milj. euroa	500	-	500
Fortum Oyj, yritystodistusohjelma 5 000 milj. SEK	532	-	532
Fortum Oyj, EMTN-ohjelma 8 000 milj. euroa	8 000	4 748	3 252
Yhteensä	**9 032**	**4 748**	**4 284**

Likvidit varat sekä tärkeimmät luottolimiitit ja luotto-ohjelmat 2013

milj. euroa	Koko-nais-määrä	Nostettu määrä	Jäljellä
Likvidit varat			
Rahat ja pankkisaamiset [1)]			1265
Pankkitalletukset yli kolme kuukautta			-
Yhteensä			**1 265**
joista Venäjällä (OAO Fortum)			113
Luottolimiitit			
2 500 miljoonan euron syndikoitu luottolimiitti	2 000	-	2 000
Luotolliset tilit	218	-	218
Yhteensä	**2 218**	**-**	**2 218**
Luottolimiitit (ei sitoumuksia)			
Fortum Oyj, yritystodistusohjelma 500 milj. euroa	500	381	119
Fortum Oyj, yritystodistusohjelma 5 000 milj. SEK	564	337	227
Fortum Oyj, EMTN-ohjelma 8 000 milj. euroa	8 000	5 839	2 161
Yhteensä	**9 064**	**6 557**	**2 507**

1) Rahat ja pankkisaamiset sisältää 0 miljoonaa euroa (2013: 15) rahaa ja pankkitalletuksia, jotka esitetään taseen myytävänä olevissa omaisuuserissä.

Rahavarat olivat 2 766 miljoonaa euroa (2013: 1 265), sisältäen OAO Fortumin pankkitalletuksia 131 miljoonaa euroa (2013: 101), jotka on korvamerkitty käytettäväksi Venäjän investointiohjelmaan, joka nostaa tuotantokapasiteettia. Vuoden 2014 lopussa näistä talletuksista 30 miljoonaa euroa (2013: 58) oli euromääräisiä ja 101 miljoonaa euroa (2013: 43) oli Venäjän ruplamääräisiä talletuksia.

Katso myös liitetieto 25 Likvidit varat.

Korollisten velkojen ja johdannaissopimusten erääntyminen

Alla esitetyt määrät ovat korollisten velkojen sekä korko- ja valuuttajohdannaisten diskonttaamattomia kassavirtoja (tulevat koronmaksut ja lyhennykset).

	2014				2013			
milj. euroa	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä
Korolliset velat	1 295	3 370	3 265	7 930	2 374	3 896	4 249	10 519
Korko- ja valuuttajohdannaisiin liittyvät velat	5 955	1 650	100	7 705	7 286	2 098	294	9 678
Korko- ja valuuttajohdannaisiin liittyvät saamiset	-6 228	-1 890	-134	-8 252	-7 311	-2 179	-271	-9 761
Yhteensä	**1 022**	**3 130**	**3 231**	**7 383**	**2 349**	**3 815**	**4 272**	**10 436**

Korolliset velat sisältävät lainat Valtion ydinjätehuoltorahastolta ja Teollisuuden Voima Oyj:ltä 1 040 miljoonaa euroa (2013: 995). Nämä lainat uusitaan vuosittain ja koronmaksut näistä lainoista on laskettu kymmenelle vuodelle tässä taulukossa.

Lisätietoja lainoista Valtion ydinjätehuoltorahastolta sekä Teollisuuden Voima Oyj:ltä, katso liitetieto 30 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat.

3.6 Korkoriski ja valuuttariski

3.6.1 Korkoriskit

Treasuryn vuoden 2014 riskipolitiikassa määrätiin, että velkasalkun keskimääräisen duraation on oltava aina 24–48 kuukautta ja että korkojen muutokset eivät saa vaikuttaa konsernin nettokorkomenoihin seuraavan liukuvan 12 kuukauden jaksolla enemmän kuin 50 miljoonaa euroa. Koronhallintastrategioita arvioidaan ja kehitetään näiden valtuuksien puitteissa, jotta löydetään optimaalinen suhde riskien ja rahoituskustannusten välillä.

Vuoden 2014 lopussa Fortumin velkasalkun (johdannaiset mukaan lukien) keskimääräinen duraatio oli 3,7 vuotta (2013: 2,4). Noin 46 % (2013: 51 %) velkasalkusta oli vaihtuvakorkoisia tai seuraavien 12 kuukauden aikana jälleenrahoitettavia kiinteäkorkoisia lainoja. 31.12.2014 korkotason yhden prosenttiyksikön suuruisen muutoksen vaikutus velkasalkun nykyarvoon oli 151 miljoonaa euroa (2013: 179). Virtariski, joka lasketaan ennusteen perusversion nettokorkokulujen ja ääritapausennusteen erotuksena Fortumin velkasalkulle seuraavan 12 kuukauden aikana, oli 18 miljoonaa euroa (2013: 14).

Lainojen ja johdannaisten keskikorko 31.12.2014 oli 3,7 % (2013: 3,6 %). Lainojen ja johdannaisten kumulatiivinen keskikorko vuonna 2014 oli 4,0 % (2013: 4,1 %).

3.6.2 Valuuttariskit

Fortumin politiikkana on suojata huomattavat transaktioriskit, jotta vältyttäisiin tuloslaskelman kurssieroilta. Suojaus tapahtuu pääasiassa termiinisopimuksilla.

Translaatiopositiot Fortumissa eivät ole tyypillisesti suojattuja, koska pääosa omaisuudesta katsotaan olevan strategista omistusta. Fortumissa tämä tarkoittaa suuria yksiköitä Ruotsissa, Venäjällä, Norjassa ja Puolassa, joiden kotivaluutta ei ole euro.

Valuuttariskin määrittelyssä käytetään Value-at-Risk-laskelmaa (VaR) yhden päivän jaksolle 95 %:n luotettavuustasolla transaktiopositiolle ja translaatiopositiolle vastaavasti viiden päivän jaksolle 95 %:n luotettavuustasolla. Transaktioriskin Value-at-Risk-raja on 5 miljoonaa euroa. 31.12.2014 avoin transaktiopositio oli 0 miljoonaa euroa (2013: 1) ja translaatiopositio 4 310 miljoonaa euroa (2013: 4 837). Transaktioposition VaR oli 0 miljoonaa euroa (2013: 0) ja translaatiopositiolle laskettu VaR oli 246 miljoonaa euroa (2013: 55).

Konsernirahoituksen transaktiopositio

milj. euroa	2014 Avoin positio	2014 Suojaus	2014 Netto	2013 Avoin positio	2013 Suojaus	2013 Netto
SEK	4 821	-4 821	0	5 595	-5 595	0
USD	-12	12	0	-11	11	0
NOK	-75	75	0	39	-39	0
RUB	483	-483	0	523	-523	0
PLN	88	-88	0	110	-110	0
Muut	-10	10	0	59	-58	1
Yhteensä	**5 295**	**-5 295**	**0**	**6 315**	**-6 314**	**1**

Lisäksi OAO Fortum suojaa euromääräisiä investointejaan 30 miljoonan euron (2013: 58) eurotalletuksilla, joihin sovelletaan kassavirtasuojauslaskentaa Fortum-konsernissa.

Transaktiopositio koostuu jo sovituista tai ennustetuista valuuttamääräisistä eristä ja kassavirroista. Transaktiopositio jaetaan tase- ja kassavirtapositioihin. Tasepositiossa ovat valuuttamääräiset saamiset ja velat kuten talletukset ja lainat sekä myyntisaamiset ja ostovelat muussa kuin yhtiön kotivaluutassa. Kassavirtapositiossa on tulevia ennustettuja tai sovittuja valuuttamääräisiä kassavirtoja, jotka syntyvät liiketoimintojen myynneistä, ostoista tai investoinneista. Transaktioposition nettoero kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin, kun ne liittyvät rahoituseriin ja kun ne liittyvät myyntisaamisiin ja ostovelkoihin ne kirjataan liikevoittoon sisältyviin eriin. Kassavirran suojauslaskennan vaatimukset täyttävät kaupat kirjataan omaan pääomaan.

Fortumin politiikan mukaan tasepositiot suojataan, jotta vältetään tuloslaskelman kurssierot. Ulkoinen rahoitus on pääasiallisesti euromääräistä, joten konsernin tasepositio liittyy lähinnä ruotsalaisten tytäryhtiöiden rahoittamiseen. Tämän taseposition suojauksiin Fortum ei sovella suojauslaskentaa, koska tulosvaikutukset netottuvat tuloslaskelmassa.

Sovitut kassavirtaerät suojataan, jotta vältytään tulevien kassavirtojen vaihteluilta. Suojaukseen käytetään yleensä valuuttajohdannaisia, jotka kohdistetaan alla olevan kassavirran eräpäivän mukaan. Fortumilla on sekä valuuttariskin kassavirtasuojauksia, joihin sovelletaan suojauslaskentaa, että valuuttariskin suojauksia, joihin ei IFRS:n mukaisesti sovelleta suojauslaskentaa. Ne valuuttariskiin liittyvät kassavirran suojaukset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa, suojaavat etupäässä sähköjohdannaisia. Suojaukset, jotka eivät ole erääntyneet, aiheuttavat tuloslaskelman volatiliteettia.

Konsernirahoituksen translaatiopositio

milj. euroa	2014 Investointi	2014 Suojaus	2014 Avoin	2013 Investointi	2013 Suojaus	2013 Avoin
RUB	2 109	-198	1 911	3 187	-317	2 870
SEK	1 964	-364	1 600	1 303	-	1 303
NOK	580	-	580	440	-	440
PLN	152	-	152	138	-	138
Muut	67	-	67	86	-	86
Yhteensä	**4 872**	**-562**	**4 310**	**5 154**	**-317**	**4 837**

Translaatiopositio sisältää nettoinvestoinnit ulkomaisiin tytär- ja osakkuusyrityksiin. Konsolidoinnissa ulkomaisten yhtiöiden nettoinvestointien muuntamisesta syntyvät kurssierot kirjataan omaan pääomaan. Pääasiassa Venäjän ruplasta johtuva muuntoeron nettomuutos vuonna 2014 vaikutti konsernin emoyhtiön omistajille kuuluvaan omaan pääomaan -1 320 miljoonaa euroa (2013: -471). Osa tästä translaatiopositiosta on suojattu ja vuonna 2014 suojaustulos oli 149 miljoonaa euroa (2013: 28).

Korko- ja valuuttajohdannaiset instrumenteittain 2014

milj. euroa	Nimellismäärä Erääntymisprofiili				Käypä arvo		
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yh-teensä	Positii-vinen	Negatii-vinen	Netto
Valuuttatermiinit	5 167	163	-	5 330	270	31	239
Koronvaihtosopimukset	508	3 282	1 931	5 721	360	206	154
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	362	1 111	-	1 473	233	0	36
Korkotermiinit	-	-	-	0	0	0	0
Yhteensä	**6 037**	**4 556**	**1 931**	**12 524**	**863**	**237**	**626**
Pitkäaikaisia					541	193	348
Lyhytaikaisia					322	44	278

Korko- ja valuuttajohdannaiset instrumenteittain 2013

milj. euroa	Nimellismäärä Erääntymisprofiili				Käypä arvo		
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yh-teensä	Positii-vinen	Negatii-vinen	Netto
Valuuttatermiinit	7 092	420	-	7 513	76	49	27
Koronvaihtosopimukset	944	2 215	3 499	6 658	252	147	105
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-	928	-	928	36	0	36
Korkotermiinit	56	-	-	56	0	0	0
Yhteensä	**8 092**	**3 563**	**3 499**	**15 155**	**365**	**196**	**170**
Pitkäaikaisia					280	143	137
Lyhytaikaisia					85	53	32

3.7 Luottoriskit

Kaikkien vastapuolien kanssa tehdyt sopimukset altistavat Fortumin luottoriskille. Fortumilla on prosessi ja toimintamalli, jolla luottoriskit pidetään hyväksyttävällä tasolla. Kaikkia suurimpia riskipositioita valvotaan keskitetysti hyväksyttyjä vastapuolilimiittejä vastaan, joiden hyväksymistasot on määritetty konsernin luotto-ohjeissa. Vastapuolten luottokelpoisuutta seurataan ja niistä raportoidaan säännöllisesti. Jos kaupankäyntiä on vastapuolen kanssa, jolla ei ole limiittiä tai riskiposition katsotaan nousevan liian suureksi vastapuolen luottokelpoisuus huomioon ottaen, vaaditaan vastapuolelta takuut. Emoyhtiötakaus vaaditaan sellaisilta tytäryhtiöiltä, joiden kanssa käydään kauppaa ja joilla ei ole riittävää luottokelpoisuutta erillisyhtiönä.

Johdannaisiin liittyvät vastapuoliriskipositiot ovat usein hyvin volatiileja, koska markkina-arvot muuttuvat nopeasti ja sen vuoksi niitä seurataan aktiivisesti. Valuutta- ja korkojohdannaisten kauppa on rajoitettu hyvän luottoluokituksen (investment grade) omaaviin pankkeihin ja rahoituslaitoksiin. Vastapuolista valtaosan kanssa on voimassa ISDA puitesopimukset, joissa on netotusoikeudet ja joissain tapauksissa vakuussopimukset. Valtaosa konsernin hyödykejohdannaisista selvitetään pörssin, kuten NASDAQ OMX Commodities Europen, kautta. Osa sopimuksista tehdään OTC -markkinoilla. Näiden osalta kauppaa käydään vain sellaisten vastapuolien kanssa joilla on hyvä luottokelpoisuus. Vastapuolista valtaosan kanssa on voimassa puitesopimukset, kuten ISDA, FEMA ja EFET, joissa on netotusoikeudet.

Fortumilla, kuten millä tahansa pääomaintensiivisellä liiketoiminnalla, on luottoriski rahoitussektorilla. Pankkeihin liittyvää luottoriskiä valvotaan aktiivisesti, koska rahoituslaitosten luottokelpoisuus voi heiketä nopeasti. Kun mahdollista, positiot on keskitetty pääyhteistyöpankkeihin, joilla nähdään olevan hyvä luottokelpoisuus ja tärkeä rooli rahoitusmarkkinoiden vakaudessa ko. maissa. Venäjällä pankkitakuita on käytetty varmistamaan OAO Fortumin investointiohjelmaan liittyviä positioita. Jos toimittaja ei kykene täyttämään sitoumuksiaan, ennakkomaksuja ja puuttuvia suorituksia on kattamassa takauksia. Näiden takausten myöntäjät ovat pankkeja, joilla on vahva paikallinen läsnäolo ja toimittajien tuntemus. Näiden pankkien luottokelpoisuutta sekä takauksista syntyviä positioita seurataan tarkasti.

Luottoriski asiakkaiden suuntaan on hyvin hajautettua suurelle määrälle yksityisiä kuluttajia ja teollisia yrityksiä eri maantieteellisillä alueilla. Suurin osa riskistä on Venäjällä, Suomessa ja Ruotsissa, mutta Venäjän luottotappioriski on korkein.

3.7.1 Rahoitusvarojen luottoriskin arviointi

Alla on esitetty vastapuolittain korolliset saatavat mukaan lukien leasingsaatavat, pankkitalletukset ja johdannaisinstrumentit, jotka käsitellään taseessa saamisina.

	2014		2013	
milj. euroa	Tase-arvo	josta erääntynyt	Tase-arvo	josta erääntynyt
Saamiset yhtiöiltä, joilla hyvä luottokelpoisuus (investment grade)	3 505	-	1 555	-
Sähköpörssit	75	-	185	-
Osakkuusyhtiöt	2 061	-	2 601	-
Muut	145	-	99	-
Yhteensä	**5 786**	**-**	**4 440**	**-**

Saamiset yhtiöiltä, joilla on hyvä luottokelpoisuus (investment grade), sisältävät pankkitalletuksia 2 636 miljoonaa euroa (2013: 1 163) korko- ja valuuttajohdannaisia käypään arvoon 859 miljoonaa euroa (2013: 362) ja sähkö-, hiili-, öljy-, ja CO_2 päästöoikeusjohdannaisia käypään arvoon 10 miljoonaa euroa (2013: 30). Saatavat sähköpörsseiltä on NASDAQ OMX Commodities Europe -johdannaisten käypä arvo. Saatavat osakkuusyhtiöiltä ja yhteisyrityksiltä sisältävät lainasaamisia 2 041 miljoonaa euroa (2013: 2 587), korko- ja valuuttajohdannaisten käypiä arvoja 4 miljoonaa (2013: 3) euroa ja sähköjohdannaisten käypiä arvoja 16 miljoonaa euroa (2013: 11). Muut saatavat muodostuvat venäjän pankkitalletuksista joilla alempi luottoluokitus 63 miljoonaa euroa (2013: 0) lainasaamisista ja muista korollisista saatavista 4 miljoonaa euroa (2013: 14) ja rahoitusleasingsaatavista 0 miljoonaa euroa (2013: 2) sekä sähkö-, hiili-, öljy-, ja CO_2 päästöoikeusjohdannaisten käyvistä arvoista 78 miljoonaa euroa (2013: 83).

Oheisissa taulukoissa näkyy pankkitalletuksien ja johdannaisten käypien arvojen jakautuminen luottoluokkiin.

Pankkitalletukset

milj. euroa	2014	2013
Vastapuolet ulkopuolisten luottoluokitusten mukaan (Standard & Poor's ja/tai Moody's) Hyvä luottokelpoisuus (investment grade)		
AAA	-	-
AA+/AA/AA-	632	410
A+/A/A-	1 923	658
BBB+/BBB/BBB-	81	95
Hyvä luottokelpoisuus (investment grade) yhteensä	**2 636**	**1 163**
BB+/BB/BB-	63	-
B+/B/B-	-	-
Alle B-	-	-
Alemmat luottoluokitukset (non-investement grade)	**63**	**-**
Vastapuolet ilman ulkopuolista luottoluokitusta (Standard & Poor's ja/tai Moody's)	-	-
Yhteensä	**2 699**	**1 163**

Ylläolevien pankkitalletusten lisäksi rahaa pankkitileillä oli yhteensä 67 miljoonaa euroa 31.12.2014 (2013: 102).

Korko- ja valuuttajohdannaiset

milj.euroa	2014		2013	
	Saami-set	Netto-summa	Saami-set	Netto-summa
Vastapuolet ulkopuolisten luottoluokitusten mukaan (Standard & Poor's ja/tai Moody's) Hyvä luottokelpoisuus (investment grade)				
AAA	-	-	-	-
AA+/AA/AA-	147	88	36	0
A+/A/A-	712	560	308	220
BBB+/BBB/BBB-	-	-	18	-
Hyvä luottokelpoisuus (investment grade) yhteensä	**859**	**648**	**362**	**220**
Osakkuusyhtiöt ja yhteisyritykset yhteensä	**4**	**4**	**3**	**3**
Vastapuolet ilman ulkopuolista luottoluokitusta (Standard & Poor's ja/tai Moody's)	-	-	-	-
Yhteensä	**863**	**652**	**365**	**223**

Sähkö-, hiili-, öljyjohdannaiset ja CO_2 päästöoikeussopimukset johdannaiskäsittelyn piirissä

milj.euroa	2014 Saamiset	2014 Nettosumma	2013 Saamiset	2013 Nettosumma
Vastapuolet ulkopuolisten luottoluokitusten mukaan (Standard & Poor's ja/tai Moody's) Hyvä luottokelpoisuus (investment grade)				
AAA	-	-	-	-
AA+/AA/AA-	0	0	0	0
A+/A/A-	10	6	30	21
BBB+/BBB/BBB-	0	0	0	0
Hyvä luottokelpoisuus (investment grade) yhteensä	**10**	**6**	**30**	**21**
Alemmat luottoluokitukset kuin hyvä luottokelpoisuus (non-investment grade)				
BB+/BB/BB-	6	6	8	7
B+/B/B-	-	-	-	-
Alle B-	-	-	-	-
Alemmat luottoluokitukset kuin hyvä luottokelpoisuus (non-investment grade) yhteensä	**6**	**6**	**8**	**7**
Osakkuusyhtiöt ja yhteisyritykset yhteensä	16	5	11	2
Vastapuolet ilman ulkopuolista luottoluokitusta Standard & Poor's:lta ja/tai Moody's:lta				
Valtiot ja kunnat	0	0	1	1
Fortum luokitus 5 - alin riski	15	15	1	1
Fortum luokitus 4 - alhainen riski	37	34	23	23
Fortum luokitus 3 - normaali riski	18	17	47	46
Fortum luokitus 2 - korkea riski	1	1	-	-
Fortum luokitus 1 - korkein riski	0	0	2	1
Ei luokitusta	1	1	1	1
Ei ulkopuolista luokitusta yhteensä	**72**	**68**	**75**	**73**
Yhteensä	**104**	**85**	**124**	**103**

Johdannaissaamiset ovat positiivisten käypien arvojen summa eli bruttosumma. Nettosumma sisältää myös negatiiviset käyvät arvot, jos netotussopimus on voimassa ko. vastapuolen kanssa tai netotus on lain mukaan mahdollista. Kun nettosumma on pienempi kuin nolla, se ei ole mukana. Jos on olemassa emoyhtiötakaus, näytetään positio takauksen antajan mukaan.

Kaikilla valuutta- ja korkojohdannaisvastapuolilla ja pääosalla pankkitalletusvastapuolista on ulkopuolisten luottoluokittajien Standard & Poor'sin ja/tai Moody's luokitus. Yllä oleva luokitusskaala on Standard & Poor'sin mukainen. Vastapuolille, joilla ei ole kuin Moody'sin luokitus, luokitus on muutettu vastaamaan Standard & Poor'sin luottoluokitusta varovaisuuden periaatetta noudattaen. Samoin vastapuolille, joilla on luottoluokitus sekä Standard & Poors'illa että Moodys'illä tehdään luokitus heikomman luokituksen mukaan varovaisuuden periaateen mukaisesti.

Sähkö-, hiili- ja öljyjohdannaismarkkinoilla on paljon vastapuolia, joilla ei ole Standard & Poor'sin tai Moody'sin luokitusta. Niille Fortum antaa oman sisäisen luokituksen. Sisäinen luokitus perustuu muiden ulkoisten luottoluokittelijoiden luokituksiin. Suomalaisille, norjalaisille ja ruotsalaisille vastapuolille käytetään Soliditetin luokituksia, muille käytetään Dun&Bradstreetin luokituksia. Valtioita ja kunnallisia laitoksia ei tyypillisesti luokitella ja ne näytetään erikseen. Tämä luokka ei sisällä kuntien tai valtion omistamia yhtiöitä. Ne vastapuolet, joilla ei ole ollenkaan luokitusta, näytetään "Ei luokitusta" -rivillä.

4 Pääomariskien hallinta

Fortum haluaa, että sillä on varovainen ja tehokas pääomarakenne, joka samalla mahdollistaa strategian toteuttamisen. Vahva tase ja joustava pääomarakenne ovat prioriteetteja. Fortum valvoo pääomarakennettaan perustuen Vertailukelpoinen korollinen nettovelka/käyttökate (EBITDA) -tunnuslukuun. Nettovelka lasketaan siten, että korollisista veloista vähennetään rahat ja pankkisaamiset. Käyttökate (EBITDA) lasketaan lisäämällä poistot ja arvonalentumiset liikevoittoon. Vertailukelpoinen käyttökate lasketaan vähentämällä vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ja tuotantokapasiteettia koskeviin ehtoihin liittyvän varauksen purun nettovaikutuksen. Fortumin nettovelka/käyttökate -tavoitesuhde on noin 3.

Osinkopolitiikka varmistaa, että osakkeenomistajat saavat asianmukaisen korvauksen sijoittamalleen pääomalle. Politiikkaa tukee yhtiön pitkän aikavälin strategia, joka tähtää osakekohtaisen tuloksen, ja sen myötä osingon kasvattamiseen. Hallitus perustaa osinkoehdotuksensa laaja-alaiselle tarkastelulle, joka kattaa makrotalouden, taseen vahvuudet sekä tulevaisuuden investointisuunnitelmat. Fortum Oyj:n tavoitteena on maksaa vakaa, kestävä ja aikaa myöten kasvava osinko, joka on 50 - 80 % osakekohtaisesta tuloksesta ilman kertaluonteisia eriä.

Fortumin pitkäaikainen luottoluokitus sekä S&P:lta että Fitchiltä säilyi muuttumattomana ja on A- (näkymät negatiiviset).

Nettovelka/käyttökate (EBITDA) -tunnusluvut

milj. euroa	Liite	2014	2013
Korolliset velat [1]	28	6 983	9 058
Vähennetään: Likvidit varat [1]	25	2 766	1 265
Nettovelka		**4 217**	**7 793**
Nettovelka ilman Värmen rahoitusta		**3 664**	**6 658**
Liikevoitto		3 428	1 508
Lisätään: Poistot ja arvonalentumiset		526	621
Käyttökate (EBITDA)		**3 954**	**2 129**
Vähennetään: Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät		2 077	106
Vähennetään: Tuotantokapasiteettia koskeviin ehtoihin liittyvän varauksen purun nettovaikutus		4	48
Vertailukelpoinen käyttökate (Comparable EBITDA)		**1 873**	**1 975**
Nettovelka/käyttökate (EBITDA)		**1,1**	**3,7**
Vertailukelpoinen nettovelka/käyttökate (Comparable EBITDA)		**2,3**	**3,9**
Vertailukelpoinen nettovelka/käyttökate ilman Värmen rahoitusta (Comparable EBITDA)		**2,0**	**3,4**

1) Korolliset velat sisältää 0 miljoona euroa (2013: 20) sekä rahat ja pankkisaamiset 0 miljoonaa euroa (2013: 15) rahaa ja pankkitalletuksia, jotka esitetään taseen myytävänä olevissa omaisuuserissä.

5 Segmenttiraportointi

5.1 Fortumin liiketoimintarakenne

Fortum uudisti liiketoimintarakenteensa 1.3.2014 alkaen. Uudistuksen yhteydessä Fortumin liiketoiminnot organisoitiin viiteen divisioonaan ja kuuteen esikuntatoimintoon.

Divisioonat ovat Hydro Power and Technology, Nuclear and Thermal Power, Heat, Electricity Sales and Solutions, Russia, and Distribution. Esikuntatoimintoja ovat Talous, Strategia ja yritysjärjestelyt, Lakiasiat, Henkilöstö ja IT, Viestintä sekä Yhteiskuntasuhteet.

5.2 Fortumin segmenttirakenne

Myös raportoitavat segmentit muuttuivat liiketoimintarakenteen uudistuksen yhteydessä maaliskuussa 2014. Uudet IFRS:n mukaiset raportoitavat segmentit muodostuvat Heat, Electricity Sales and Solutions, Russia ja Distribution -divisioonista sekä Power and Technology -segmentistä, joka koostuu Hydro Power and Technology sekä Nuclear and Thermal Power -divisioonista.

Alla kuvaus konsernin raportoitavista segmenteistä:

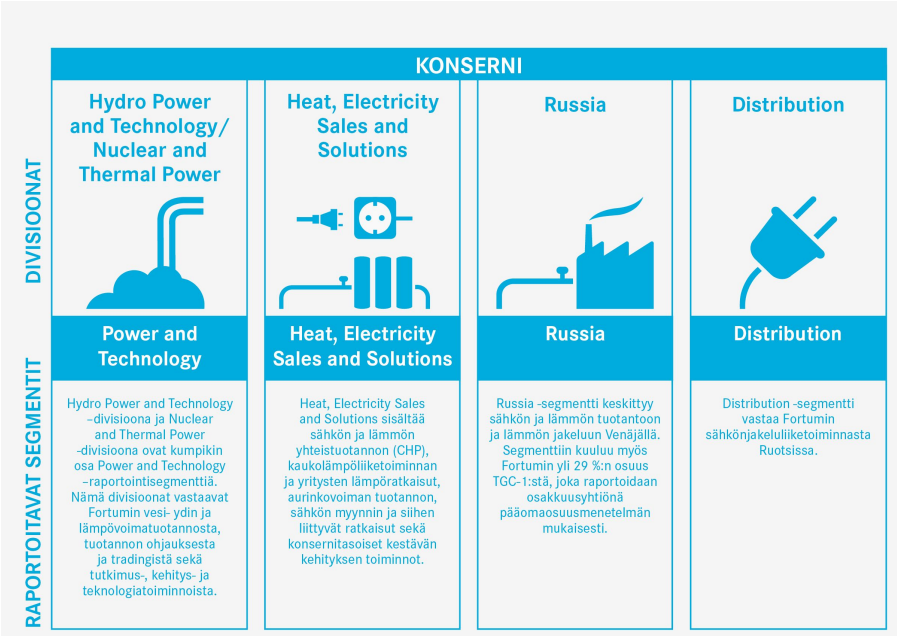

Muut-segmentti sisältää pääasiassa osakeomistuksen Hafslund ASA osakkuusyrityksessä ja konsernin esikuntatoiminnot.

5.3 Segmenttitietojen määritelmä

Tavoiteasetanta, seuranta ja resurssien allokointi konsernin suoritusjohtamisprosessissa perustuvat pääasiassa divisioonien vertailukelpoiseen liikevoittoon sisältäen osakkuusyritystulokset, ja vertailukelpoisen sidotun pääoman tuoton. Fortum esittää segmenteittäin liikevoiton, vertailukelpoisen liikevoiton, vertailukelpoisen käyttökatteen ja osuuden osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta sekä sidotun pääoman tuoton ja vertailukelpoisen sidotun pääoman tuoton.

Segmenttien konsolidointi perustuu samoihin periaatteisiin kuin koko konsernin yhdistely.

Segmenttitieto	Määritelmä
Vertailukelpoinen liikevoitto ja liikevoitto	Vertailukelpoinen liikevoitto esitetään, jotta liiketoimintasegmentin toiminnan tuloksesta saataisiin parempi kuva. Liikevoiton ja Vertailukelpoisen liikevoiton ero on "Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät", joka koostuu seuraavista eristä: • kertaluonteiset erät, jotka ovat pääasiassa aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoittoja ja -tappioita; • käyvän arvon muutokset tulevaisuuden kassavirtoja suojaavista rahoitusinstrumenteista, jotka eivät täytä suojauslaskennan edellytyksiä IAS 39 -standardin mukaan. Suurin osa Fortumin tulevaisuuden kassavirtoja suojaavista rahoitusinstrumenteista täyttää suojauslaskennan edellytykset ja siten niiden käyvän arvon muutokset kirjataan omaan pääomaan; Katso liitetieto 7 Johdannaisten käypien arvojen muutokset sekä suojausten kohteet tuloslaskelmassa. • IFRIC 5 -tulkinnan vaikutus, joka aiheutuu siitä, että taseen saamisiin kirjattu Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta ei voi ylittää vastaavaa velkaerää. Katso myös liitetieto 30 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat.
Sidottu pääoma	Segmentin sidottu pääoma koostuu pääasiassa korottomista varoista ja veloista, kuten aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä, aineettomista hyödykkeistä, osakkuusyrityssijoituksista, vaihto-omaisuudesta, toimintaan liittyvistä siirtyvistä eristä sekä myyntisaamisista ja muista saamisista ja veloista. Sidottuun pääomaan sisältyy myös Fortumin rahasto-osuus Valtion ydinjätehuoltorahastossa, ydinvoimaan liittyvät varaukset, eläkevaraukset ja muut varaukset sekä IAS 39 -standardin mukaan suojauslaskennan piiriin kuulumattomien tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käypään arvoon arvostamisesta johtuvat varat ja velat. Segmentin sidottuun pääomaan eivät sisälly korolliset saamiset ja velat eivätkä niihin liittyvät siirtyvät erät, tuloverot ja laskennalliset verot eivätkä IAS 39 -standardin mukaan suojauslaskennan piiriin kuuluvat tulevia kassavirtoja suojaavien johdannaisten käypään arvoon arvostamisesta johtuvat varat ja velat.
Vertailukelpoinen sidottu pääomaa	Jotta segmentin vertailukelpoinen sidottu pääomaa vastaa vertailukelpoista liikevoittoa, sitä oikaistaan IAS 39 -standardin mukaan suojauslaskennan piiriin kuulumattomilla varoilla ja veloilla, jotka syntyvät tulevia kassavirtoja suojaavien erien arvostamisesta käypään arvoon.
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	Bruttoinvestoinnit osakkeisiin sisältävät investoinnit tytäryritysosakkeisiin, osakkuusyrityksien osakkeisiin ja muihin myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Investoinneista tytäryritysosakkeisiin on vähennetty tytäryrityksen rahavarat ja niihin on lisätty hankitun yrityksen korolliset velat.
Osakkeiden bruttomyynnit	Osakkeiden bruttomyynnit sisältävät tytäryritysosakkeiden, osakkuusyrityksien osakkeiden ja muiden myytävissä olevien rahoitusvarojen myynnit. Tytäryritysosakkeiden bruttomyynneistä on vähennetty tytäryrityksen rahavarat ja niihin on lisätty myydyn yrityksen korolliset velat.

Katso myös osiot: Tunnusluvut,

Tunnuslukujen laskentakaavat

sekä Taloudellinen tieto vuosineljänneksittäin.

Segmenttien tiedot vuosineljänneksittäin vuodesta 2005 vuoteen 2014 löytyvät Fortumin internetsivuilta www.fortum.com/fi/sijoittajat/taloudellista-tietoa/pages/default.aspx

5.4 Segmenttien väliset tapahtumat ja eliminoinnit

Power and Technology -segmentti myy kaiken tuottamansa sähkön Nord Pool Spot -sähköpörssiin ja Electricity Sales ostaa kaiken sähkönsä Nord Pool Spot -sähköpörssistä. Myyntien eliminoinnit sisältävät ostot ja myynnit Nord Pool Spotissa, jotka netotetaan konsernitasolla tuntiperusteisiin myynteihin ja ostoihin perustuen. Ne esitetään joko tuottona tai kuluna sen mukaan, onko Fortum tiettynä hetkenä nettomyyjä vai netto-ostaja. Konsernin sisäiset toimitukset vaikuttavat eri liiketoimintasegmenttien välisiin myynteihin, kuluihin ja tuloksiin, jotka eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä. Sisäiset hinnat ovat markkinaperusteiset.

5.5 Segmenttitiedot 2014

Tuloslaskelma 2014

milj. euroa	Liite	Power and Technology	Heat, Electricity Sales and Solutions	Russia	Distri-bution	Muut	Netotus ja elimi-noinnit 1)	Yhteensä
Liikevaihto		2 156	1 332	1 055	751	58	-601	4 751
josta sisäistä		85	34	0	17	44	-179	0
Liikevaihto konsernin ulkopuolelle		2 071	1 298	1 055	735	13	-422	4 751
Poistot ja arvonalentumiset		-121	-100	-147	-150	-8	-	-526
Vertailukelpoinen käyttökate		**998**	**204**	**304**	**416**	**-49**	**-**	**1 873**
Vertailukelpoinen liikevoitto		**877**	**104**	**161**	**266**	**-57**	**-**	**1 351**
Kertaluonteiset erät	6	52	254	0	1 865	0	-	2 171
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset	6 7	-70	-20	0	0	0	-	-90
Ydinjätehuolto-rahastoon liittyvä oikaisu	6 30	-3	-	-	-	-	-	-3
Liikevoitto		**855**	**337**	**161**	**2 132**	**-58**	**-**	**3 428**
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta	20 30	-14	88	35	3	37	-	149
Rahoitustuotot ja -kulut (netto)								-217
Tuloverot								-199
Tilikauden voitto								**3 161**

1) Netotus ja eliminoinnit sisältää konsernin sisäisten erien eliminoinnit ja Nord Pool Spot netotuksen, 422 miljoonaa euroa. Tuntiperusteiset myynnit ja ostot netotetaan konsernitasolla ja esitetään joko tuottona tai kuluna sen mukaan onko Fortum tiettynä hetkenä nettomyyjä vai -ostaja.

Arvonalentumistappiot ja uudelleenjärjestelykulut 2014

milj. euroa	Power and Technology	Heat, Electricity Sales and Solutions	Russia	Distri-bution	Muut	Yhteensä
Kuluksi kirjatut epävarmat myyntisaamiset	0	-5	-4	-2	0	-11
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumiset	-1	-1	0	0	0	-2
Uudelleenjärjestelykulut	-2	0	0	0	-1	-3

Arvonalentumistappiot ja uudelleenjärjestelykulut sisältyvät vertailukelpoiseen liikevoittoon.

Varat ja velat 2014

milj. euroa	Power and Technology	Heat, Electricity Sales and Solutions	Russia	Distri-bution	Muut	Elimi-noinnit	Yhteensä
Korottomat varat	6 205	2 127	2 444	2 707	324	-186	13 620
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	859	523	326	0	319	0	2 027
Sidottuun pääomaan sisältyvät varat	**7 064**	**2 650**	**2 769**	**2 707**	**643**	**-186**	**15 647**
Korolliset saamiset							2 045
Laskennalliset verot							98
Muut varat							818
Likvidit varat							2 766
Varat yhteensä							**21 375**
Sidottuun pääomaan sisältyvät velat	**1 063**	**538**	**172**	**92**	**147**	**-186**	**1 827**
Laskennalliset verovelat							1 159
Muut velat							470
Sijoitettuun pääomaan sisältyvät velat							**3 456**
Korolliset velat							6 983
Oma pääoma							10 935
Oma pääoma ja velat yhteensä							**21 375**

Investoinnit/yritysmyynnit 2014

milj. euroa	Liite		Power and Technology	Heat, Electricity Sales and Solutions	Russia	Distri-bution	Muut	Yhteensä
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	8	20	**2**	**37**	**27**	**0**	**4**	**69**
Investoinnit käyttö-omaisuuteen	18,	19	**197**	**86**	**340**	**147**	**3**	**774**
josta aktivoidut vieraan pääoman kulut			3	1	43	0	0	47
Osakkeiden bruttomyynnit			**67**	**446**	**0**	**2 681**	**2**	**3 196**

Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto 2014

	Sidottu pääoma milj. euroa	Sidotun pääoman tuotto, %	Vertailu-kelpoinen sidotun pääoman tuotto, %
Power and Technology	6 001	13,6	14,2
Heat, Electricity Sales and Solutions	2 112	19,1	8,7
Russia	2 597	5,6	5,6
Distribution	2 615	73,6	9,3
Muut	496	-5,3	-5,8

Henkilöstö 2014

	Power and Technology	Heat, Electricity Sales and Solutions	Russia	Distri-bution	Muut	Yhteensä
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	1 639	1 807	4 213	390	543	8 592
Henkilöstö keskimäärin	1 685	1 913	4 196	492	536	8 821

5.6 Segmenttitiedot 2013

Tuloslaskelma 2013

milj. euroa	Liite	Power and Technology	Heat, Electricity Sales and Solutions	Russia	Distri-bution	Muut	Netotus ja elimi-noinnit 1)	Yhteensä
Liikevaihto		2 252	1 516	1 119	1 064	63	-706	5 309
josta sisäistä		69	87	0	19	54	-228	0
Liikevaihto konsernin ulkopuolelle		2 184	1 430	1 119	1 045	9	-478	5 309
Poistot ja arvonalentumiset		-148	-102	-150	-216	-5	-	-621
Vertailukelpoinen käyttökate		**1 007**	**211**	**258**	**548**	**-49**	**-**	**1 975**
Vertailukelpoinen liikevoitto		**859**	**109**	**156**	**332**	**-54**	**-**	**1 403**
Kertaluonteiset erät	6	25	18	0	17	1	-	61
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset	6, 7	15	7	0	0		-	21
Ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu	6, 30	23	-	-	-	-	-	23
Liikevoitto		**922**	**134**	**156**	**349**	**-53**	**-**	**1 508**
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta	20, 30	4	91	46	4	32	-	178
Rahoitustuotot ja -kulut (netto)								-289
Tuloverot								-186
Tilikauden voitto								**1 212**

1) Netotus ja eliminoinnit sisältää konsernin sisäisten erien eliminoinnit ja Nord Pool Spot netotuksen, 478 miljoonaa euroa. Tuntiperusteiset myynnit ja ostot netotetaan konsernitasolla ja esitetään joko tuottona tai kuluna sen mukaan onko Fortum tiettynä hetkenä nettomyyjä vai -ostaja.

Arvonalentumistappiot ja uudelleenjärjestelykulut 2013

milj. euroa	Power and Technology	Heat, Electricity Sales and Solutions	Russia	Distri-bution	Muut	Yhteensä
Kuluksi kirjatut epävarmat myyntisaamiset	0	-4	-18	-2	0	-23
Aineellisten hyödykkeiden arvonalentumiset	-24	0	0	0	0	-24
Uudelleenjärjestelykulut	0	-1	0	0	-1	-2

Arvonalentumistappiot ja uudelleenjärjestelykulut sisältyvät vertailukelpoiseen liikevoittoon.

Arvonalentumistappiot Power and Technology -segmentin aineellisissa hyödykkeissä sisältävät 20 miljoonaa euroa liittyen päätökseen lopettaa sähköntuotanto Inkoon hiilivoimalaitoksessa.

Varat ja velat 2013

milj. euroa	Power and Technology	Heat, Electricity Sales and Solutions	Russia	Distri-bution	Muut	Elimi-noinnit	Yhteensä
Korottomat varat	6 470	2 268	3 687	4 219	99	-293	16 449
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	896	592	463	52	339	0	2 341
Sidottuun pääomaan sisältyvät varat	**7 366**	**2 860**	**4 150**	**4 271**	**437**	**-293**	**18 791**
Korolliset saamiset							2 477
Laskennalliset verot							126
Muut varat [1)]							704
Likvidit varat							1 250
Varat yhteensä							**23 348**
Sidottuun pääomaan sisältyvät velat	**1 010**	**565**	**304**	**526**	**142**	**-293**	**2 254**
Laskennalliset verovelat							1 338
Muut velat							573
Sijoitettuun pääomaan sisältyvät velat							**4 166**
Korolliset velat [2)]							9 058
Oma pääoma							10 124
Oma pääoma ja velat yhteensä							**23 348**

1) Muut varat vuoden 2013 lopussa sisältävät pankkisaamisia 15 miljoonaa euroa jotka sisältyvät Myytävissä oleviin omaisuuseriin.

2) Korollinen vieras pääoma vuoden 2013 lopussa sisältää 20 miljoonaa euroa korollisia velkoja, jotka sisältyvät tase-erään Myytävänä oleviin omaisuuserät liittyvät velat.

Investoinnit/yritysmyynnit 2013

milj. euroa	Liite		Power and Technology	Heat, Electricity Sales and Solutions	Russia	Distri-bution	Muut	Yhteensä
Bruttoinvestoinnit osakkeisiin	8	20	**2**	**11**	**0**	**0**	**2**	**15**
Investoinnit käyttö-omaisuuteen	18	19	**179**	**123**	**435**	**255**	**12**	**1 005**
josta aktivoidut vieraan pääoman kulut			2	2	55	0	0	60
Osakkeiden bruttomyynnit			**79**	**11**	**0**	**52**	**0**	**142**

Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto 2013 3)

	Sidottu pääoma milj. euroa	Sidotun pääoman tuotto, %	Vertailu-kelpoinen sidotun pääoman tuotto, %
Power and Technology	6 355	14,5	13,8
Heat, Electricity Sales and Solutions	2 295	9,7	8,7
Russia	3 846	5,2	5,2
Distribution	3 745	9,3	8,8
Other	295	-8,5	-6,9

3) Sisältää myös Myytävänä olevia omaisuuseriä ja niihin liittyviä velkoja vuonna 2013.

Henkilöstö 2013

	Power and Technology	Heat, Electricity Sales and Solutions	Russia	Distri-bution	Muut	Yhteensä
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	1 723	1 968	4 162	805	528	9 186
Henkilöstö keskimäärin	1 900	2 051	4 245	786	550	9 532

5.7 Konserninlaajuiset tiedot

Konsernin toimintasegmentit toimivat pääasiassa Pohjoismaissa, Venäjällä, Puolassa sekä muilla Itämeren alueilla. Power and Technology sekä Distribution -segmentti toimivat lähinnä Suomessa ja Ruotsissa, kun taas Heat, Electricity Sales and Solutions toimii näillä kaikilla maantieteellisillä alueilla, Venäjää lukuun ottamatta. “Muut maat” kattaa pääasiassa Latvian, Liettuan ja Iso-Britannian. Kotivaltio on Suomi.

Seuraavat tiedot näyttävät myynnin tuoteryhmittäin sekä kohdemaittain asiakkaiden sijainnin mukaan. Varat, investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin ja henkilöstö on ilmoitettu niiden sijainnin mukaan. Osuuksia osakkuus- ja yhteisyrityksiin ei ole jaettu maittain, koska kyseessä olevilla yhtiöillä voi olla liiketoimintaa usealla maantieteellisellä alueella.

Ulkoiset myyntituotot tuoteryhmittäin

milj. euroa	2014	2013
Sähkönmyynti ilman välillisiä veroja	3 057	3 284
Lämmönmyynti	753	828
Sähkönsiirto	710	1 024
Muu myynti	230	173
Yhteensä	**4 751**	**5 309**

Lämmönmyyntiin sisältyvät lämmöntoimitukset ja lämmönjakelu.

Koska konsernin asiakkaiden lukumäärä on suuri ja liiketoiminta-alueet erilaiset, konsernilla ei ole sellaisia yksittäisiä asiakkaita, joiden merkitys olisi olennainen Fortumin koko liiketoiminnan kannalta.

Liikevaihto maittain asiakkaiden sijainnin mukaan

milj. euroa	2014	2013
Pohjoismaat	3 197	3 685
Venäjä	1 056	1 121
Puola	223	206
Viro	66	69
Muut maat	210	228
Yhteensä	**4 751**	**5 309**

Pohjoismaista sähköntuotantoa ei ole jaettu esitettäväksi kohdemaittain, sillä pohjoismainen sähköntuotanto myydään pääsääntöisesti Nord Pool Spot -sähköpörssiin.

Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin maittain

milj. euroa	2014	2013
Suomi	163	239
Ruotsi	225	217
Venäjä	340	435
Puola	16	10
Viro	8	16
Norja	3	13
Muut maat	19	75
Yhteensä	**774**	**1 005**

Segmentin varat maittain [1)]

milj. euroa	2014	2013
Suomi	3 417	4 371
Ruotsi	7 005	7 427
Venäjä	2 444	3 687
Puola	342	352
Viro	199	200
Norja	13	245
Muut maat	387	461
Eliminoinnit	-186	-293
Korottomat varat	13 620	16 449
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	2 027	2 341
Segmentin varat yhteensä	**15 647**	**18 791**

1) Segmentin varat maittain sisältää myös Myytävänä olevia omaisuuseriä vuonna 2013.

Katso myös liite 9 Myytävänä olevat omaisuuserät.

Henkilöstön lukumäärä maittain 31.12.

	2014	2013
Suomi	2 040	2 477
Ruotsi	1 201	1 239
Venäjä	4 213	4 162
Puola	603	636
Viro	206	210
Norja	34	141
Muut maat	295	321
Yhteensä	**8 592**	**9 186**

6 Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

milj. euroa	2014	2013
Myyntivoitot	2 171	61
Tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa	-91	21
Ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu	-3	23
Yhteensä	**2 077**	**106**

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ovat kertaluonteisia eriä tai realisoitumattomia eriä, jotka vaihtelevat vuosien välillä. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät on eriytetty esitettäväksi Fortumin tuloslaskelmassa omana eränään antaakseen paremman kuvan konsernin toiminnasta verrattaessa esitettävää kautta aikaisempiin kausiin. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät eivät sisälly Vertailukelpoiseen liikevoittoon.

Myyntivoitot 2014

Vuonna 2014 myyntivoitot koostuvat pääosin Suomen sähkönsiirtoliiketoiminnan myynnistä. Fortum kirjasi 1,85 miljardin euron myyntivoiton Distribution-segmenttiin.

Myyntivoitot sisältävät myös Norjan sähkönsiirtoliiketoiminnan myynnin ja Norjan lämpöliiketoiminnan myynnin. Myynneistä kirjattiin 16 miljoonan euron myyntivoitto Distribution -segmentin vuoden 2014 tulokseen ja 52 miljoonan euron myyntivoitto Heat and Electricity Sales and Solutions -segmentin vuoden 2014 tulokseen.

Fortum on kirjannut myyntivoiton Isossa-Britanniassa sijaitsevan tytäryhtiönsä, Grangemouth CHP Limitedin myynnistä. Myyntivoitto kirjattiin Fortumin Power and Technology -segmenttiin.

Myyntivoitot sisältävät myös noin 190 miljoonan euron myyntivoiton Fortumin 31% omistusosuuden myynnistä Gasum Oy:n osakkeista. Myyntivoitto kirjattiin Fortumin Heat, Electricity Sales and Solutions -segmentin tulokseen.

Myyntivoitot 2013

Vuonna 2013 myyntivoitot koostuvat Power segmentin pienvesivoimalaitosten myynnistä Ruotsissa ja Norjalaisen Infratek ASA:n 33 %:n omistusosuuden myynnistä. Distribution segmentissä myyntivoitto koostuu Härjeåns Kraft AB:n 47,9 %:n omistusosuuden myynnistä. Heat segmentissä myyntivoitot liittyvät pääosin yhdistetyn lämmön- ja sähköntuotantolaitoksen myyntiin Kuusamossa ja Kauttuan sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksen sekä Riihimäen Kaukolämpö Oy:n 50 %:n omistusosuuden myyntiin.

Johdannaisten käyvän arvon muutokset

Vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin kirjataan myös sellaisten tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaisten käypien arvojen muutokset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Tämä on tehty eri tilikausien välisen taloudellisen tuloksen arvioinnin parantamiseksi.

Ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu

Ydinjätehuoltorahastoon liittyvä oikaisu on kirjanpitokäsittelyn vaikutus, joka aiheutuu siitä, että IFRIC 5:n mukaan Fortumin Valtion ydinjätehuoltorahasto-osuuden tasearvo ei saa ylittää IFRS:n mukaisesti laskettua ydinvoimaan liittyvää varauksen määrää taseessa. Niin kauan kuin ydinjätehuoltorahasto pysyy ylirahoitettuna IFRS:n näkökulmasta, kirjataan positiivinen vaikutus liikevoittoon aina, kun IAS 37:n mukainen diskontattu varaus kasvaa enemmän kuin nettomaksut ydinjätehuoltorahastoon. Negatiivinen kirjaus liikevoittoon kirjataan, kun nettomaksut ydinjätehuoltorahastoon ovat suuremmat kuin IAS 37:n mukaisen diskontatun varauksen kasvu.

Lisätietoja osakkeiden myynnistä on liitetiedoissa 8 Yrityshankinnat.

Tarkempia tietoja johdannaisten käypien arvojen muutoksista on liitetiedossa 7 Johdannaisten käypien arvojen muutokset sekä suojausten kohteet tuloslaskelmassa.

Tarkempia tietoja ydinjätehuollon laskentavaikutuksista on liitetiedossa 30 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat.

7 Johdannaisten käypien arvojen muutokset sekä suojausten kohteet tuloslaskelmassa

Alla eritellyt liikevoittoon sisältyvät käypien arvojen muutokset johtuvat suojauslaskennan ulkopuolelle IAS 39 -standardin mukaisesti jäävistä tulevia kassavirtoja suojaavista rahoitusinstrumenteista sekä suojausten tehottomasta osuudesta.

Rahoituseriin sisältyvät IAS 39:n mukaan suojauslaskennan ulkopuolelle jäävistä valuuttajohdannaisista syntyvät käyvän arvon muutokset, jotka liittyvät pääosin tase-erien suojaukseen. Nämä muodostavat luonnollisen suojauksen saamisille ja veloille. Suojauslaskennan ulkopuolelle jäävien korkojohdannaisten käypien arvojen muutos oli -13 miljoonaa euroa (2013: -16). Suojausinstrumenttien ja suojattujen joukkovelkakirjojen käypien arvojen nettomuutos oli 1 miljoonaa euroa (2013: 1).

milj. euroa	2014	2013
Sisältyy liikevoittoon		
Suojauslaskennan ulkopuolelle jäävien johdannaisten käypien arvojen muutokset		
Sähköjohdannaiset	-56	-2
Valuuttajohdannaiset	8	15
Hiili- ja CO_2 -johdannaiset	-15	-8
Kassavirran suojausten tehoton osuus	-28	16
Kokonaisvaikutus liikevoittoon	**-91**	**21**
Suojauslaskennan ulkopuolelle jäävien johdannaisten käypien arvojen muutokset, jotka sisältyvät osuuksiin osakkuusyritysten tuloksista	**0**	**3**
Sisältyy rahoituskuluihin		
Lainojen ja saamisten valuuttakurssierot	-574	-214
Suojauslaskennan ulkopuolelle jäävien johdannaisten käypien arvojen muutokset		
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	39	19
Valuuttajohdannaiset	536	195
Termiinien käyvät arvot	8	-1
Valuuttajohdannaiset	583	213
Koronvaihtosopimukset	-13	-16
Käyvän arvon suojauksesta syntyneet suojausinstrumenttien käypien arvojen muutokset	67	25
Käyvän arvon suojauksesta syntyneet suojattavien kohteiden käypien arvojen muutokset	-66	-24
Yhteensä [1)]	571	198
Kokonaisvaikutus rahoituskuluihin	**-3**	**-16**
Kokonaisvaikutus tulokseen ennen veroja	**-94**	**8**

1) Sisältää rahoitusinstrumenttien käypien arvojen muutoksista johtuvat voitot ja tappiot sekä johdannaisten valuuttakurssierot.

8 Yrityshankinnat ja -myynnit

Bruttoinvestoinnit tytäryritysosakkeisiin segmenteittäin

milj. euroa	2014	2013
Power and Technology	0	0
Heat, Electricity Sales and Solutions	0	10
Russia	6	0
Distribution	0	0
Muut	0	0
Yhteensä	**7**	**11**

Bruttoinvestoinnit tytäryritysosakkeisiin maittain

milj. euroa	2014	2013
Suomi	0	0
Ruotsi	0	0
Venäjä	6	0
Muut maat	0	11
Yhteensä	**7**	**11**

Bruttoinvestoinnit tytäryritysosakkeisiin koostuvat kauppasopimuksen mukaisesta käteissuorituksesta, johon on lisätty hankittavan yrityksen korolliset velat sekä hankintaan välittömästi liittyvät menot. Lisäksi on vähennetty hankitun tytäryrityksen rahavarat.

8.1 Hankinnat vuonna 2014 ja 2013

Bruttoinvestoinnit osakkeisiin oli 69 miljoonaa euroa (2013: 15), joista 7 miljoonaa euroa (2013: 11) oli tytäryritysosakkeisiin, 60 miljoonaa euroa (2013: 0) osakkuus- ja yhteisyritysosakkeisiin ja 3 miljoonaa euroa (2013: 4) myytävissä oleviin rahoitusvaroihin.

Vuoden 2014 aikana Fortum on hankkinut lisää osakkeita osakkuusyrityksestään Territorial Generating Company 1:stä. Hankinnan jälkeen Fortum omistaa TGC-1:stä yhteensä 29,45 %.

Heinäkuussa 2014, Fortum osti E.ON Ruhrgas International GmbH:n 33,66 prosentin osuuden virolaisesta maakaasun vienti-, myynti- ja jakeluyhtiöstä AS Eesti Gaasista sekä vastaavan osuuden kaasujakeluyhtiö AS Võrguteenus Valduksesta. Hankitut osakkeet kasvattavat Fortumin omistusosuutta molemmissa yhtiöissä noin 51,4 prosenttiin. Kauppa saatiin päätökseen vuoden 2014 kolmannella neljänneksellä. Fortum jatkaa virolaisen kaasuliiketoiminnan omistusosuutensa raportointia pääomaosuusmenettelyn mukaisesti.

Vuoden 2013 aikana ei ollut merkittäviä investointeja osakkuusyrityksiin tai yhteisyrityksiin.

8.2 Yritysmyynnit vuonna 2014 ja 2013

Yritysmyynnit 2014

Marraskuussa 2014 Fortum myi 31% omistusosuutensa Gasum Oy:n osakkeista Suomen valtiolle. Fortumin osakkeiden kauppahinta oli noin 310 miljoonaa euroa. Yhtiö kirjasi kaupasta noin 190 miljoonan euron myyntivoiton eli noin 0,22 euroa/osake. Myyntivoitto on kirjattuna Fortumin Heat, Electricity Sales and Solutions -segmentin tämän vuoden neljännen vuosineljänneksen tulokseen.

Lokakuussa 2014 Fortum myi Isossa-Britanniassa sijaitsevan tytäryhtiönsä, Grangemouth CHP Limitedin, pitkäaikaiselle asiakkaalleen INEOS Industries Holdings Limitedille. Grangemouth CHP Limited operoi ja omistaa maakaasua polttoaineena käyttävän sähkön- ja lämmön yhteistuotantolaitoksen, joka sijaitsee Grangemouthissa Skotlannissa. Kokonaiskauppahinta oli noin 54 miljoonaa puntaa (noin 70 miljoonaa euroa). Myyntivoitto kirjattiin Fortumin Power and Technology -segmentin taloudelliseen tulokseen vuoden 2014 neljännellä neljänneksellä.

Huhtikuussa 2014 Fortum sopi myyvänsä Norjan sähkönsiirtoliiketoimintansa Oslon pörssissä noteeratulle energiayhtiö Hafslundille ja Norjan lämpöliiketoimintansa iCON Infrastructure Partners II, L.P. -rahastolle. Samassa yhteydessä Fortum sopi myös myyvänsä osuutensa Fredrikstad Energi AS:ssä (49 %) ja Fredrikstad Energi Nett AS:ssä (35 %) Hafslundille. Yritysmyyntien velaton kauppahinta oli yhteensä noin 340 miljoonaa euroa. Myynneistä kirjattiin 16

miljoonan euron myyntivoitto Distribution -segmentin vuoden 2014 toisen neljänneksen tulokseen ja 52 miljoonan euron myyntivoitto Heat and Electricity Sales and Solutions -segmentiin. Myyntivoitot vastaavat noin 0,08 euroa osaketta kohden.

Tammikuussa 2014 Fortum myi 30 prosentin osuutensa ruotsalaisessa energiayhtiö Karlshamns Kraft AB:ssä yhtiön pääomistajalle E.ONille. Kaupalla on vähäinen vaikutus Power and Technology-segmentin ensimmäisen vuosineljänneksen tulokseen.

Joulukuussa 2013 Fortum ilmoitti sopineensa Suomen sähkönsiirtoliiketoiminnan myynnistä Suomi Power Networks Oy:lle, jonka omistaa suomalaisten ja kansainvälisten sijoittajien ryhmä. Velaton kauppahinta on 2,55 miljardia euroa. Fortum kirjasi 1,85 miljardin euron myyntivoiton eli 2,08 euroa osaketta kohden. Myyntivoitto kirjattiin Fortumin Distribution-segmentin vuoden ensimmäisen neljänneksen tulokseen.

Yritysmyynnit 2013

Vuoden 2013 aikana Fortum myi pienvesivoimalaitoksia Ruotsissa. Myynnistä kirjattiin vähäinen myyntivoitto Power and Technology-segmentin tulokseen.

Kesäkuussa 2013 Fortum myi 47,9 %:n osuutensa ruotsalaisesta Härjeåns Kraft AB:stä suomalaiselle energiayhtiölle Oy Herrfors Ab:lle, joka on Katternö -konsernin tytäryhtiö. Kauppahinta oli 445 miljoonaa Ruotsin kruunua (noin 51 miljoonaa euroa). Kauppa saatiin päätökseen heinäkuussa ja 17 miljoonan euron myyntivoitto kirjattiin Distribution-segmentin kolmannen neljänneksen tulokseen.

Heinäkuussa 2013 Fortum saattoi päätökseen 33 %:n osuutensa myynnin norjalaisesta Infatek ASA:sta Tritonin hallitsemalle rahastolle. Kauppahinta oli 295 miljoonaa Norjan kruunua (noin 38 miljoonaa euroa) ja kaupasta syntynyt myyntivoitto 11 miljoonaa euroa kirjattiin Power and Technology-segmentin kolmannen neljänneksen tulokseen.

Vuoden 2013 viimeisellä neljänneksellä saatiin päätökseen useita yritysmyyntejä, joilla oli vähäinen vaikutus Heat, Electricity Sales and Solutions -segmentin tulokseen. Marraskuussa 2013 Fortum myi 50 % omistusosuutensa Riihimäen Kaukolämpö Oy:ssä Riihimäen kaupungille (40 %) ja Riihimäen Kaukolämpö Oy:lle (10 %).

Joulukuussa 2013 Fortum myi Eurassa sijaitsevan Kauttuan sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksensa suomalaiselle energiayhtiö Adven Oy:lle. Joulukuussa 2013 Fortum myi myös sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksensa ja maakaasu- ja kaukolämpöverkkonsa Nokialla Leppäkosken Sähkö -konsernille. Samoin Fortumin Uimaharjun sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitos siirtyi Stora Ensolle 31.12.2013 vuonna 1990 tehdyn sopimuksen mukaisesti.

Yritysmyynnit

milj. euroa	2014	2013
Tytäryritysosakkeiden myynnit [1]		
Aineettomat hyödykkeet sekä aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	1 342	30
Muut pitkä- ja lyhytaikaiset varat	204	3
Likvidit varat	10	1
Korolliset lainat	-131	-22
Muut velat ja varaukset	-622	-3
Määräysvallattomien omistajien osuus	-	-
Myyntivoitto	1 958	12
Saatu myyntihinta	**2 761**	**21**
Vähennettynä saamisilla myynneistä	2	-2
Vähennettynä likvideillä varoilla	10	1
Osakkeiden myyntihinta (ilman likvidejä varoja)	**2 750**	**22**
Tulot korollisista lainasaamisista	131	22
Saamiset myynneistä	2	-2
Yhteensä	**2 884**	**42**
Myydyt osakkuusyritysosakkeet	311	100
Myydyt myytävissä olevat rahoitusvarat	1	0
Osakkeiden bruttomyynnit yhteensä	**3 196**	**142**

1) Tytäryhtiöosakkeiden myynnit sisältävät tase-eriä jotka olivat 31.12.2013 taseessa luokiteltu Myytävissä olevaan omaisuuteen.

9 Myytävänä olevat omaisuuserät

Myytävänä olevat omaisuuserät 2014

Vuoden 2014 lopussa taseessa ei ollut myyvänä olevia omaisuuseriä.

Myytävänä olevat omaisuuserät 2013

Suomen sähkönsiirtoliiketoimintaan liittyvät omaisuuserät ja niihin liittyvät velat on luokiteltu taseessa 31.12.2013 myytävänä oleviksi omaisuuseriksi. Fortum allekirjoitti joulukuussa 2013 sopimuksen Suomen sähkönsiirtoliiketoimintansa myynnistä Suomi Power Networks Oy:lle, jonka osakkaita ovat suomalaiset eläkevakuutusyhtiöt Keva (12,5 %) ja LähiTapiola Eläkeyhtiö (7,5 %) sekä kansainväliset infrastruktuurisijoittajat First State Investments (40 %) ja Borealis Infrastructure (40 %).

Myytävänä olevat omaisuuserät [1)]

milj. euroa	2014	2013
Aineettomat ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	-	1 116
Muut varat	-	42
Rahat ja pankkisaamiset	-	15
Yhteensä	**-**	**1 173**

Myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat [1)]

milj. euroa	2014	2013
Korollinen vieras pääoma	-	20
Laskennalliset verovelat	-	141
Liittymismaksut	-	306
Muu vieras pääoma	-	73
Yhteensä	**-**	**540**

1) Yllä olevat erät on esitetty ilman Fortumin muilta tytäryhtiöiltä olevia saamisia tai velkoja, kuten sisäistä rahoitusta joka oli 0 miljoonaa euroa (2013: 61).

Vaikutus Distribution-segmentin tietoihin

Suomen sähkönsiirtoliiketoiminta sisältyy liitetiedossa 5 esitettyihin segmenttitietoihin. Liiketoiminnan myynnin vaikutus Distribution-segmentin vertailukelpoiseen liikevoittoon vuonna 2013 oli 73 miljoonaa euroa. Lisätietoja muutoksen vaikutuksesta segmentin tietoihin on esitetty alla:

milj. euroa	Distribution-segmentti 2013	Distribution-segmentti 2013 ilman Suomen liike-toimintoja	Vaikutus [1)]
Vertailukelpoinen käyttökate	548	408	-140
Vertailukelpoinen liikevoitto	332	259	-73
Liikevoitto	349	272	-77
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	4	6	2
Poistot ja arvonalentumiset	216	149	-67
Investoinnit käyttöomaisuuteen	255	129	-126
Varat 31.12.	4 271	3 064	-1 206
Vieras pääoma 31.12.	526	141	-385
Sidottu pääoma 31.12.	3 745	2 923	-821
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	8,8	8,8	-0,1
Sidotun pääoman tuotto, %	9,3	9,3	-0,1
Henkilöstön lukumäärä (31.12.)	805	477	-328
Sähkönsiirto jakeluverkoissa, TWh	26,1	16,6	-9,5
Sähkönsiirtoasiakkaiden lukumäärä, tuhatta henkeä	1 648	1 006	-642

1)Sisältää vaikutuksen konsolidoituna Fortum-konserniin vuonna 2013.

Lisätietoa liitteessä 8 Yrityshankinnat- ja myynnit

10 Muut tuotot ja muut kulut

10.1 Muut tuotot

milj. euroa	2014	2013
Vuokratuotot	10	14
Vakuutuskorvaukset	8	3
Muut	57	76
Yhteensä	**75**	**93**

Vuonna 2013 E4, Nyaganin voimalaitoksen urakoitsija, maksoi 40 miljoonan euron korvauksen CSA sakoista Fortumille. Saatu korvaus sisältyy erään Muut yllä olevassa taulukossa.

Tilikausien 2014 tai 2013 aikana ei ole kirjattu päästöoikeuksien myyntivoittoja. Kulut syntyneistä päästöistä, joita vastikkeettomasti saadut päästöoikeudet eivät kata, olivat 8 miljoonaa euroa (2013: 9) vuonna 2013. Nämä kustannukset sisältyvät Materiaalit ja palvelut -erään.

10.2 Muut kulut

milj. euroa	2014	2013
Käyttö- ja kunnossapitokulut	131	167
Kiinteistöverot	159	170
Atk- ja tietoliikennekulut	64	68
Muut kulut	242	243
Yhteensä	**596**	**648**

Suurimmat Muut kulut -ryhmään kirjatut erät ovat voimalaitosten ja sähköverkkojen käyttö- ja kunnossapitokuluja. Kiinteistöveroihin sisältyy suoraan omistettuun vesivoimatuotantoon liittyviä kiinteistöveroja 132 miljoonaa euroa (2013: 138).

Tilintarkastajien palkkiot

milj. euroa	2014	2013
Tilintarkastuspalkkiot	1,4	1,4
Palkkiot muista tilintarkastukseen liittyvistä toimeksiannoista	0,1	0,2
Palkkiot veropalveluista	0,2	0,0
Yhteensä	**1,8**	**1,6**

Deloitte on nimitetty tilintarkastajaksi tilikaudella 2015 pidettävään varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka. Tilintarkastuspalkkiot sisältävät palkkiot konsernitilinpäätöksen tarkastamisesta, osavuosikatsausten läpikäynneistä sekä emoyhtiön ja sen tytäryritysten tarkastamisesta. Tilintarkastukseen liittyvät toimeksiannot sisältävät kestävän kehityksen raportoinnin varmennuksen sekä muita varmennuspalveluita ja vastaavia tilintarkastukseen liittyviä palveluita. Palkkiot veropalveluista sisältävät veroneuvonnasta veloitetut palkkiot.

11 Materiaalit ja palvelut

milj. euroa	2014	2013
Ostot	1 224	1 405
Ostot osakkuus- ja yhteisyrityksiltä	568	657
Sähkön siirtokulut	134	194
Ulkopuoliset palvelut	13	14
Yhteensä	**1 939**	**2 270**

Ostot koostuvat pääosin hiili-, kaasu- ja ydinpolttoainehankinnoista sähkön- ja lämmöntuotantoon.

Ostot osakkuusyrityksiltä koostuvat ydin- ja vesivoimalla tuotetun sähkön hankinnasta omakustannushintaan (sisältäen korkokulut ja valmisteverot), CHP-tuotannossa käytetyistä polttoaineista sekä höyryn hankinnasta.

Materiaalit ja palvelut yhteensä -erä sisältää valmisteveroja ja tulleja 129 miljoonaa euroa (2013: 148), josta ydinvoimatuotantoon liittyvät teho- ja kiinteistöverot olivat 81 miljoonaa euroa (2013: 92) ja vesivoimatuotantoon liittyvät kiinteistöverot olivat 14 miljoonaa euroa (2013: 14). Edellä mainitut ydin- ja vesivoimatuotantoon liittyvät verot sisältyvät ostoihin osakkuusyrityksiltä.

Katso liitetieto 20 Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin.

12 Henkilöstökulut

milj. euroa	2014	2013
Palkat ja palkkiot	298	336
Eläkkeet		
Maksupohjaiset järjestelyt	32	33
Etuuspohjaiset järjestelyt	7	6
Sosiaalikulut	52	59
Pitkän aikavälin kannustinohjelmat	8	7
Muut henkilöstökulut	15	19
Yhteensä	**413**	**460**

Fortumin työntekijöille tarjoamat kokonaispalkkiot muodostuvat palkoista, luontoiseduista, lyhyen tähtäimen tulospalkkiojärjestelmistä, henkilöstörahastolle maksetusta voittopalkkiosta sekä pitkälle aikavälille jakautuvista osakepalkkiojärjestelmistä. Enemmistö Fortumin työntekijöistä kuuluu tulospalkkiojärjestelmän piiriin. Pitkän tähtäimen kannustinjärjestelmät on tarkoitettu ylimmän johdon jäsenille ja muille Fortum-konsernin johtohenkilöille.

Nimitys- ja palkkiovaliokunnan tehtävänä on käsitellä, arvioida ja tehdä hallitukselle suosituksia ja ehdotuksia konsernin ja sen johdon palkitsemisperiaatteista, palkkausrakenteista sekä palkitsemis- ja kannustinjärjestelmistä ja valmistella osaltaan konsernin nimityskysymyksiä. Palkitsemisperiaatteista päättää hallitus.

Tarkempia tietoja Fortumin eläkevastuista liitetiedossa 32 Eläkevelvoitteet.

12.1 Tulospalkkiojärjestelmä

Fortumin lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmä (jäljempänä tulospalkkiojärjestelmä) tukee konsernin taloudellisten tavoitteiden, kestävän kehityksen tavoitteiden, arvojen ja rakennemuutosten toteuttamista. Järjestelmän avulla varmistetaan, että yksittäisten työntekijöiden tulostavoitteet tukevat konsernin ja liiketoimintadivisioonan tavoitteita. Tulospalkkiojärjestelmä kattaa kaikki fortumlaiset tiettyjä Puolan ja Venäjän henkilöstöryhmiä lukuun ottamatta.

Ylimmän johdon (toimitusjohtajan ja Fortumin johtoryhmän muiden jäsenten) tulospalkkioiden määräytymisperusteet vahvistaa hallitus vuosittain nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan esityksen pohjalta. Ylimpään johtoon kuuluville johtajille maksettavien tulospalkkioiden määrä riippuu konsernin taloudellisesta tuloksesta ja henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttamisesta. Tulospalkkion määräytysmisperusteisiin voi myös kuulua kestävän kehityksen tavoitteisiin liittyviä mittareita. Tulospalkkion määrä on enintään 40 % saajan vuosipalkasta luontoisetuineen.

Divisioonien johtajien palkkiot määräytyvät divisioonan tuloksen ja konsernin taloudellisen tuloksen perusteella. Divisioonan johtajan ja hänen esimiehensä välillä käydään aina alkuvuodesta tavoite- ja tuloskeskustelu, jossa sovitaan johtajan henkilökohtaisen suorituksen arviointiperusteista. Hallitus arvioi vuosittain toimitusjohtajan suorituksen.

12.2 Pitkän aikavälin kannustimet

Tällä hetkellä noin 120 hallituksen valitsemaa avainhenkilöä on mukana ainakin yhdessä viidestä meneillään olevasta vuosittaisesta osakeohjelmasta (ohjelmat 2010-2015, 2011-2016, 2012-2017, 2013-2018 ja 2014-2019).

Henkilöstökuluihin on kauden aikana kirjattu kuluja 8 miljoonaa euroa (2013: 7). Osakepalkkiovelvoite sosiaalikuluineen oli vuoden 2014 lopussa 9 miljoonaa euroa (2013: 8), sisältäen omaan pääomaan kirjatun 1 miljoonan euron erän (2013: 1).

Myönnetyt osakkeet

	Ohjelma 2011-2016	Ohjelma 2010-2015	Ohjelma 2009-2013
Myöntämispäivä	14.2.2014	13.2.2013	8.2.2012
Myöntämispäivän käypä arvo, euroa	16,62	13,90	18,16
Myönnettyjen osakkeiden määrä	101 753	187 493	165 132
Myöntämisen jälkeen menetettyjen tai rajoitusjakson alaisuudesta vapautuneiden osakkeiden määrä	-9 667	-19 107	-165 132
Rajoitusjakson alaisuudessa olevien osakkeiden määrä vuoden 2014 lopussa	92 086	168 386	0
Fortumin osakkeen hinta myöntämisvuoden lopussa, euroa	17,97	16,63	14,15

Yllä olevien myönnettyjen osakkeiden lisäksi on myönnetty osakeoikeuksia osanottajille, jotka saavat rahamaksun osakkeiden sijaan rajoitusjakson lopussa. Myönnettyjen osakeoikeuksien bruttomäärä vuoden 2014 lopussa ohjelman 2011-2016 osalta oli 63 402 osakeoikeutta ja ohjelman 2010-2015 osalta 99 228 osakeoikeutta.

Lisäksi vuonna 2014 toimitettiin 16 423 kpl osakkeita ohjelman 2008-2012 perusteella.

12.3 Fortumin henkilöstörahasto

Fortumin henkilöstörahasto, joka koskee vain Suomessa työskentelevää henkilöstöä, on toiminut vuodesta 2000 alkaen. Fortumin hallitus määrittelee vuosittain rahastoon maksettavan voittopalkkioerän määräytymisperusteet. Konsernin pitkän aikavälin kannustinjärjestelmiin kuuluvat henkilöt eivät voi olla rahaston jäseniä. Henkilöstörahaston jäseniä ovat sekä vakituisessa että määräaikaisessa työsuhteessa olevat konsernin työntekijät. Rahaston jäsenyys alkaa seuraavan kuukauden alusta siitä, kun työntekijän työsuhde on kestänyt yhtäjaksoisesti viisi kuukautta. Jäsenen rahasto-osuuden nosto-oikeus alkaa heti jäsenyyden alkamista seuraavana maksupäivänä. Rahaston jäsenyys päättyy, kun jäsen on saanut osuutensa rahastosta täysimääräisenä.

Konsernin rahastoon maksamat voittopalkkioerät jaetaan rahaston jäsenille tasasuuruisina. Kunkin työntekijän rahasto-osuudet on jaettu sidottuun osaan ja nostettavissa olevaan osaan. Työntekijä voi vuosittain siirtää sidotusta osasta nostettavaksi enintään 15 % pääomasta vastaavan määrän.

Nostettavissa oleva osa (enintään 15 % sidotusta osasta) määritellään vuosittain ja maksetaan niille jäsenille, jotka haluavat käyttää nosto-oikeuttaan.

Rahaston edellinen tilivuosi päättyi 30.4.2014, ja rahastossa oli tällöin 2 635 jäsentä (2013: 2 722). Huhtikuun 2014 lopussa Fortum maksoi vuoden 2013 tuloksen perusteella henkilöstörahastoon 0,4 miljoonan euron (2013: 2,8) vuotuisen voittopalkkioerän. Rahaston jäsenten rahasto-osuuksien yhteenlaskettu määrä oli 22 miljoonaa euroa (2013: 23).

Henkilöstörahastolle maksettava voittopalkkio kirjautuu kuluksi saatua työsuoritusta vastaavasti.

12.4 Toimitusjohtajan ja muun johtoryhmän palkitseminen

Konsernin johtoryhmään kuuluu kaksitoista jäsentä (aikaisemmin yhdeksän jäsentä), mukaan lukien toimitusjohtaja. Seuraava taulukko esittää toimitusjohtajan ja konsernin johtoryhmän palkkiot kunkin toimikauden ajalta. Alla esitetyt palkkiot ovat suoriteperusteisia.

Lisätietoja maksuperusteisista palkoista ja palkkioista saatavilla kohdassa Palkitseminen.

Johdon palkitseminen

Tuhatta euroa	2014		2013	
	Toimitus-johtaja	Muut johtoryhmän jäsenet	Toimitus-johtaja 1)	Muut johtoryhmän jäsenet 2)
Palkat ja luontoisedut	1 005	3 321	795	2 860
Tulospalkkiot 3)	127	511	22	197
Osakepalkkiot	235	1 018	448	1 122
Eläke-etuudet (lakisääteiset)	188	594	137	494
Eläke-etuudet (vapaaehtoiset)	255	803	204	695
Sosiaalikulut	57	219	48	337
Yhteensä	**1 867**	**6 465**	**1 654**	**5 705**

1) Sisältää sairasloman vaikutuksen vuonna 2013.

2) Sisältää 80 000 euron palkkion entiselle talousjohtaja Rauramolle toimitusjohtajan sijaisena toimimisesta maaliskuusta marraskuuhun 2013.

3) Tulospalkkiot perustuvat arvioihin.

Vuosimaksu toimitusjohtajan lisäeläkejärjestelmästä on 25 % vuosipalkasta. Vuosipalkka koostuu peruspalkasta, luontoiseduista ja tulospalkkiosta. Toimitusjohtaja Tapio Kuulan eläkeikä on 63 vuotta. Mikäli toimitusjohtaja irtisanotaan ennen eläkeikää, on hän oikeutettu siihen mennessä eläkerahastoon maksettuihin varoihin.

Konsernin muiden johtoryhmän jäsenten eläkeikä on 60 - 65 vuotta eläkejärjestelmästä riippuen. Eläkkeen määrä on korkeintaan 66 % tai 60 % eläkeikään mennessä saavutetuista palkkioista. Ensiksi mainitussa tapauksessa eläkkeet ovat etuuspohjaisia, jotka Fortumin eläkesäätiö maksaa. Viimeksi mainitussa tapauksessa eläkkeet ovat joko maksu- tai etuuspohjaisia eläkejärjestelmiä ja vakuutettu vakuutusyhtiössä.

Johtoryhmän etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen osalta taseeseen on kirjattu 2 514 tuhannen euron velka (2013: 1 566). Toimitusjohtajan lisäeläkejärjestelmä on maksupohjainen järjestelmä, joten siitä ei ole kirjattua eläkevelkaa taseessa.

Mikäli Fortum irtisanoo toimitusjohtajan, tämä on oikeutettu irtisanomisajan palkkaan (6 kuukautta) sekä irtisanomiskorvaukseen, joka vastaa 18 kuukauden palkkaa. Muut johtoryhmän jäsenet ovat oikeutettuja 12 - 24 kuukauden palkkaa vastaavaan korvaukseen.

Päivitetyt tiedot toimitusjohtajan palkitsemisehdoista internetissä www.fortum.com/fi/konserni/hallinto-ja-johtaminen/palkitseminen/toimitusjohtajan-ty%C3%B6suhteen-ehdot/pages/default.aspx

sekä vuosikertomuksessa kohdassa Palkitseminen.

Johdolle toimitetut osakkeet (kpl)

Alla oleva taulukko esittää osakepalkkiojärjestelmien myötä toimitusjohtajalle ja muille Fortumin johtoryhmän jäsenille vuosina 2014 ja 2013 toimitetut osakkeet. Järjestelmien perusteella toimitetut osakkeet ovat rajoitusjakson alaisia, jonka aikana osakkeita ei saa myydä tai siirtää kolmannelle osapuolelle.

	2014 [2]	2013
Johtoryhmän jäsenet 31.12.2014		
Tapio Kuula	15 187	35 152
Helena Aatinen	909	519
Alexander Chuvaev [1]	13 793	35 783
Mikael Frisk	6 463	10 079
Esa Hyvärinen (johtoryhmän jäsen 1.3.2014 alkaen)	1 382	n/a
Timo Karttinen	6 639	9 563
Kari Kautinen (johtoryhmän jäsen 1.3.2014 alkaen)	1 739	n/a
Per Langer	5 517	8 550
Markus Rauramo	1 679	756
Matti Ruotsala	3 463	12 395
Sirpa-Helena Sormunen (johtoryhmän jäsen 1.9.2014 alkaen)	0	n/a
Tiina Tuomela (johtoryhmän jäsen 1.3.2014 alkaen)	1 156	n/a
Kaarina Ståhlberg (johtoryhmän jäsen 31.3.2014 saakka)	210	n/a
Yhteensä	**58 137**	**112 797**

1) Osakeoikeudet maksetaan rahana osakkeiden sijaan kahden vuoden rajoitusjakson jälkeen johtuen paikallisesta lainsäädännöstä.
2) Osakkeet toimitettiin järjestelmien 2008-2012 ja 2011-2016 perusteella.

12.5 Johdon omistamat osakkeet

Fortum Oyj:n hallituksen jäsenet omistivat 31.12.2014 yhteensä 10 950 (2013: 10 950) osaketta, eli 0,00 % (2013: 0,00 %) yhtiön osakkeista ja äänivallasta.

Hallituksen jäsenten omistamat osakkeet (kpl)

	2014	2013
Hallituksen jäsenet 31.12.2014		
Sari Baldauf, Puheenjohtaja	2 300	2 300
Kim Ignatius, Varapuheenjohtaja (8.4.2014 alkaen)	2 400	2 400
Minoo Akhtarzand	-	-
Heinz-Werner Binzel	-	-
Ilona Ervasti-Vaintola	4 000	4 000
Christian Ramm-Schmidt (varapuheenjohtaja 8.4.2014 saakka)	2 250	2 250
Petteri Taalas (hallituksen jäsen 8.4.2014 alkaen)	-	n/a
Jyrki Talvitie (hallituksen jäsen 8.4.2014 alkaen)	-	n/a
Yhteensä	**10 950**	**10 950**

Toimitusjohtaja ja muut Fortumin johtoryhmän jäsenet omistivat yhteensä 430 457 (2013: 346 106) osaketta, eli noin 0,05 % (2013: 0,04 %) yhtiön osakkeista ja äänivallasta.

Fortumin johtoryhmän omistamat osakkeet (kpl)

	2014	2013
Johtoryhmän jäsenet 31.12.2014		
Tapio Kuula	168 742	153 555
Helena Aatinen	1 528	619
Alexander Chuvaev	14 713	12 093
Mikael Frisk	46 591	42 128
Esa Hyvärinen (johtoryhmän jäsen 1.3.2014 alkaen)	15 156	n/a
Timo Karttinen	76 430	69 791
Kari Kautinen (johtoryhmän jäsen 1.3.2014 alkaen)	22 276	n/a
Per Langer	30 784	25 267
Markus Rauramo	15 435	13 756
Matti Ruotsala	32 360	28 897
Sirpa-Helena Sormunen (johtoryhmän jäsen 1.9.2014 alkaen)	-	n/a
Tiina Tuomela (johtoryhmän jäsen 1.3.2014 alkaen)	6 442	n/a
Yhteensä	**430 457**	**346 106**

12.6 Hallituksen jäsenten palkkiot

Hallitukseen kuuluu viidestä kahdeksaan jäsentä. Yhtiökokous valitsee jäsenet yhden vuoden mittaiseksi toimikaudeksi, joka päättyy valintaa seuraavaan ensimmäiseen varsinaiseen yhtiökokoukseen. Vuonna 2014 yhtiökokous valitsi hallitukseen kahdeksan jäsentä.

Varsinainen yhtiökokous vahvistaa hallituksen jäsenten vuosipalkkiot. Hallituksen jäsenille ei tarjota pitkän aikavälin kannustinohjelmia eikä mahdollisuutta osallistua muihin kannustinohjelmiin. Fortumilla ei myöskään ole heitä koskevaa eläkejärjestelmää. Lakisääteisiä sivukuluja 12 tuhatta euroa (2013: 13) on maksettu hallituksen palkkioista kulloinkin sovellettavan kansallisen lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Hallituksen palkkiot

Tuhatta euroa	2014	2013
Puheenjohtaja	75	75
Varapuheenjohtaja	57	57
Tarkastus- ja riskivaliokunnan puheenjohtaja [1)]	57	57
Jäsenet	40	40

1) Jos ei ole samanaikaisesti puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja.

Lisäksi maksetaan 600 euron kokouspalkkio. Kokouspalkkio maksetaan myös valiokuntien kokouksista ja se maksetaan kaksinkertaisena niille jäsenille, jotka asuvat Suomen ulkopuolella Euroopassa sekä kolminkertaisina niille jäsenille, jotka asuvat Euroopan ulkopuolella. Jäsenet ovat oikeutettuja yhtiön matkustussääntöjen mukaisiin matkakorvauksiin.

Hallituksen kokonaispalkkiot

Tuhatta euroa	2014	2013
Hallituksen jäsenet 31.12.2014		
Sari Baldauf, Puheenjohtaja	83	84
Kim Ignatius, Varapuheenjohtaja (8.4.2014 alkaen)	67	67
Minoo Akhtarzand	57	58
Heinz-Werner Binzel	60	60
Ilona Ervasti-Vaintola	48	49
Christian Ramm-Schmidt (varapuheenjohtaja 8.4.2014 saakka)	53	66
Petteri Taalas (hallituksen jäsen 8.4.2014 alkaen)	37	-
Jyrki Talvitie (hallituksen jäsen 8.4.2014 alkaen)	53	-
Entinen hallituksen jäsen		
Joshua Larson (hallituksen jäsen 8.4.2014 saakka)	19	71
Yhteensä	**477**	**455**

13 Rahoituskulut (netto)

milj. euroa	Liite	2014	2013
Korkokulut			
Lainat		-303	-361
Muut korkokulut		0	-1
Aktivoidut korkokulut	19	47	60
Yhteensä		**-256**	**-301**
Korkotuotot			
Lainasaamiset		82	72
Muut korkotuotot		2	3
Yhteensä		**84**	**75**
Rahoitusinstrumenttien käypien arvojen muutoksista johtuvat voitot ja tappiot	7		
Korkojohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa, käypien arvojen muutokset		-13	-16
Käyvän arvon suojauksesta syntyneet suojausinstrumenttien käypien arvojen muutokset		67	25
Käyvän arvon suojauksesta syntyneet suojattavien kohteiden käypien arvojen muutokset		-66	-24
Valuuttatermiinien käypien arvojen muutokset-korkoero		8	-1
Yhteensä		**-5**	**-16**
Valuuttakurssierot			
Lainat ja saamiset	7	-574	-214
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	7	39	19
Valuuttajohdannaiset	7	536	195
Korkotuotto rahasto-osuudelle Valtion ydinjätehuoltorahastossa	30	11	9
Ydinjätehuoltovarauksen diskonttauksen purkautuminen	30	-43	-35
Muiden varauksien diskonttauksen purkautuminen	31, 32	-7	-16
Muut rahoitustuotot		2	2
Muut rahoituskulut		-5	-7
Yhteensä		**-40**	**-47**
Rahoituskulut (netto)		**-217**	**-289**

Korkokuluihin sisältyvät korollisten lainojen ja koron- ja valuutanvaihtosopimusten korkokulut sekä lainoja ja saamisia suojaavien valuuttatermiinien termiinipisteet.

Katso lisätietoja taulukossa mainituista liitetiedoista.

Korkotuottoihin sisältyy Suomen ja Ruotsin ydinvoimayhtiöille annetuista osakaslainoista saatuja korkotuottoja 31 miljoonaa euroa (2013:29), 27 miljoonaa euroa (2013:33) Fortum Värmeltä ja 19 miljoonaa euroa (2013: 6) korkotuottoja pankkitalletuksista.

Rahoitusinstrumenttien käypään arvoon arvostamisesta syntyvät voitot ja tappiot sisältävät suojauslaskennan ulkopuolelle jäävien koron- ja valuutanvaihtosopimusten muutokset ilman kertyneitä korkoja. Tähän ryhmään kuuluvat myös korkojohdannaisten ja suojattujen kohteiden käypien arvojen muutokset. Näiden johdannaisten kertynyt korko kirjataan lainojen korkokuluihin. Käypään arvoon arvostamisesta johtuviin voittoihin ja tappioihin sisältyvät myös suojauslaskennan ulkopuolelle jäävien lainoja ja saamisia suojaavien valuuttatermiinisopimusten korkopisteiden erot.

Valuuttakurssivoitot ja -tappiot sisältävät kurssierot, jotka syntyvät ulkomaanvaluutan määräisten lainojen ja saamisten muuntamisesta sekä valuuttatermiineihin ja koron- ja valuutanvaihtosopimuksiin liittyvät kurssierot.

Korko- ja valuuttajohdannaisten käypien arvojen muutokset

milj. euroa	2014	2013
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset		
Lainojen korkokulut	6	18
Johdannaisten valuuttakurssierot	39	19
Rahoitusinstrumenttien käypien arvojen muutokset - korkoero [1)]	54	9
Korkojohdannaisten käypien arvojen muutos yhteensä rahoituskuluissa (netto)	**99**	**46**
Valuuttatermiinit		
Lainojen korkokulut	-80	-89
Johdannaisten valuuttakurssierot	536	195
Rahoitusinstrumenttien käypien arvojen muutokset - korkoero	8	-1
Valuuttajohdannaisten käypien arvojen muutos yhteensä rahoituskuluissa (netto)	**464**	**105**
Korko- ja valuuttajohdannaisten käypien arvojen muutos yhteensä rahoituskuluissa (netto)	**563**	**151**

1) Rahoitusinstrumenttien käypien arvojen muutoksista johtuviin voittoihin ja tappioihin sisältyvät käypien arvojen muutokset niistä koronvaihtosopimuksista, jotka eivät täytä suojauslaskennan vaatimuksia, määrältään -13 miljoonaa euroa (2013: -16) ja käyvän arvon suojauksesta syntyneitä suojausinstrumenttien käypien arvojen muutoksia 67 miljoonaa euroa (2013: 25), yhteensä 54 miljoonaa euroa (2013: 9).

14 Tuloverot

14.1 Tulos ennen veroja

milj. euroa	2014	2013
Suomalaiset yhtiöt	2 421	440
Ruotsalaiset yhtiöt	287	375
Muut yhtiöt	652	583
Yhteensä	**3 360**	**1 398**

14.2 Tuloverojen erittely maittain

milj. euroa	2014	2013
Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero		
Suomalaiset yhtiöt	-87	-104
Ruotsalaiset yhtiöt	-57	-54
Muut yhtiöt	-48	-46
Yhteensä	**-192**	**-203**
Laskennalliset verot		
Suomalaiset yhtiöt	15	81
Ruotsalaiset yhtiöt	23	-8
Muut yhtiöt	-34	-56
Yhteensä	**5**	**17**
Edellisten tilikausien verojen oikaisut		
Suomalaiset yhtiöt	-6	-1
Ruotsalaiset yhtiöt	0	0
Muut yhtiöt	-5	1
Yhteensä	**-11**	**0**
Tuloverot yhteensä	**-199**	**-186**

14.3 Tuloverokanta

Vero konsernin tuloksesta ennen veroja eroaa Suomen nimellisen verokannan mukaan lasketusta verosta seuraavasti:

milj. euroa	2014	%	2013	%
Tulos ennen veroja	3 360		1 398	
Vero laskettuna Suomen nimellisellä verokannalla	-672	20,0	-343	24,5
Muutokset verokannoissa	0	0,0	79	-5,7
Suomen ja ulkomaisten verokantojen ja -säännösten erot	5	-0,2	53	-3,8
Verovapaat tuloerät	0	0,0	2	-0,2
Verovapaat myyntivoitot	438	-13,0	12	-0,9
Verotuksessa vähennyskelvottomat kulut	-2	0,0	-7	0,5
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitoista	34	-1,0	40	-2,9
Osingonjakoon liittyvät verot	-3	0,1	0	0,0
Verotappioiden laskennallisten verojen uudelleenarviointi	0	0,0	-19	1,4
Muut erät	7	-0,2	-3	0,2
Edellisiin tilikausiin perustuva verojen korjaus	-6	0,2	-1	0,1
Tuloverot tuloslaskelmassa	**-199**	**5,9**	**-186**	**13,3**

Tärkeimmät verotuksen tunnusluvut:

- Painotettu keskimääräinen tuloverokanta vuodelle 2014 on 20,5 % (2013: 22,5 %)
- Tuloslaskelman efektiivinen tuloverokanta vuodelle 2014 on 5,9 % (2013: 13,3 %)
- Efektiivinen tuloverokanta poislukien osakkuusyhtiöiden ja yhteisyritysten tulokset, verovapaat myyntivoitot ja verokantamuutosten vaikutukset vuodelle 2014 on 18,8 % (2013: 22,7 %)
- Kokonaisverokanta vuodelle 2014 on 14,3 % (2013: 31,8 %)
- Kokonaisverokanta poislukien osakkuusyhtiöiden ja yhteisyritysten tulokset ja verovapaat myyntivoitot vuodelle 2014 on 38,2% (2013: 36,6%)

Osakkeiden myyntivoitot ja –tappiot vaikuttavat yhtiön efektiiviseen tuloverokantaan sekä efektiiviseen kokonaisverokantaan. Useat maat, kuten Suomi, Ruotsi ja Hollanti, ovat myöntäneet osakkeiden myynnille tuloverovapauden. Tämän tarkoituksena on verottaa yhtiöitä liiketoiminnan tuloksesta kertaalleen, eikä enää uudestaan osakkeiden myyntivoittojen (tai tappioiden) muodossa. Osakkeiden myyntivoittojen (tai tappioiden) verotus on linjassa yhtiön saamien osinkojen verotuksen kanssa.

Kertaluonteiset verovapaat myyntivoitot alensivat vuoden 2014 efektiivistä tuloverokantaa 13%.

Suomen eduskunta hyväksyi joulukuussa 2013 muutoksen tuloverolaissa, jolla tuloverokanta laskettiin 24,5 %:sta 20 %:iin. Tämän verokantamuutoksen kertaluonteinen positiivinen vaikutus oli noin 79 miljoonaa euroa.

Fortumilla on merkittävä pitkäaikaiseen käyttöomaisuuteen liittyvä verovelka. Käyttöomaisuuden poistot ovat verotuksessa kirjanpidollisia poistoja nopeammat, jonka vuoksi maksettavat tuloverot ovat pienemmät käyttöomaisuuden ollessa uutta ja suuremmat käyttöomaisuuden ollessa vanhempaa. Tästä poistojen ajallisesta erilaisuudesta syntyy laskennallinen verovelka, joka arvostetaan sillä verokannalla, joka odotetaan olevan voimassa verovelan realisoituessa.

14.4 Kokonaisverot

Fortumilla on vuodelta 2014 maksettavia tuloveroja yhteensä 203 miljoonaa euroa (2013: 203). Efektiivinen tuloverokanta kuvaa verorasitusta ottaen huomioon kirjanpidon ja verotuksen erot sisältäen verovapaat myyntivoitot, nimellisen verokannan muutokset ja muut eroavaisuudet. Efektiivinen tuloverokanta vaihtelee tästä syystä, vaikka tuloveroissa ei olisikaan tapahtunut muutoksia.

Tilikaudelta maksettavat verot kuvaavat erilaisia Fortumin maksamia veroja kyseessä olevalta kaudelta. Vuonna 2014 Fortumin tilikaudelta maksettavat verot olivat 525 miljoonaa euroa (2013: 558). Tilikaudelta maksettavat verot sisältävät yhtiön tuloveron lisäksi tuotantoverot, työllistämiseen liittyvät verot, omaisuuteen liittyvät verot ja yrityksen kuluksi kirjatut välilliset verot. Tuotantoverot sisältävät myös osakkuusyhtiöiltä ostettuun sähkön hintaan sisältyvät tuotantoverot ja omaisuuteen liittyvät verot. Kokonaisverokanta kuvaa tilikaudelta maksettavien verojen osuutta Fortumin tuloksesta ennen näitä veroja.

Muut verojalanjäljen tunnusluvut

Tilikaudelta maksettavien verojen suhde maakohtaisiin segmentin varoihin oli vuonna 2014 Suomessa 4,6% (2013: 4,0%), Ruotsissa 4,0% (2013: 4,0%) ja muissa maissa 2,8% (2013: 1,9%). Tunnusluku kuvastaa, kuinka paljon tilikaudelta maksettavat verot ovat suhteessa kyseisen maan varoihin. Tilikaudelta maksettavat verot suhteessa maakohtaisiin myyntivolyymeihin oli vuonna 2014 Suomessa 6,3 miljoonaa euroa per TWh (2013: 6,0), Ruotsissa 9,9 miljoonaa euroa per TWh (2013: 12,7) ja muissa maissa 1,4 miljoonaa euroa per TWh (2013: 1,4).

Pitkäaikaista sisäistä rahoitusta varten Fortumilla on rahoitusyhtiöitä Alankomaissa, Belgiassa, Luxemburgissa sekä Irlannissa. Fortumin rahoitusyhtiöiden tilikaudelta maksettavat verot olivat vuonna 2014 40 miljoonaa euroa (2013: 36) ja kokonaisverokanta 13,2% (2013: 12,4%). Tilikaudelta maksettavien verojen suhde pitkäaikaisten korollisten saatavien ja vieraan pääoman nettomäärään oli vuonna 2014 0,4% (2013: 0,3%), mikä kuvastaa tämänhetkistä matalaa korkotasoa.

Lisäksi Fortum kerää ja hallinnoi erilaisia veroja viranomaisten puolesta. Tällaisia veroja ovat mm. arvonlisävero, sähkön hinnassa asiakkailta perittävät valmisteverot, palkoista perittävät ennakonpidätykset ja lähdeverot. Fortumin tilikaudelta tilitettävät verot olivat 527 miljoonaa euroa (2013: 700).

Vuoden 2014 aikana Fortumilla on ollut käynnissä useita verotarkastuksia. Fortum on saanut veronoikaisupäätöksen Ruotsissa koskien vuosia 2009-2012, Belgiassa koskien vuosia 2008 -2011 ja Suomessa vuoteen 2007 kohdistuen. Fortum on valittanut saamistaan päätöksistä. Yhtiön tekemään analyysiin perustuen Fortum ei ole kirjannut varauksia tilinpäätökseensä veronoikaisupäätöksiin liittyen.

Katso myös liitetieto 29 Laskennalliset verot,

liitetieto 11 Materiaalit ja palvelut ja

Toimintakertomus: Kestävä kehitys.

Lisätietoa käynnissä olevista verovalituksista katso liitetieto 39 Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt.

15 Osakekohtainen tulos ja osinko

15.1 Osakekohtainen tulos

Laimentamaton osakekohtainen tulos

	2014	2013
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto, milj. euroa	3 154	1 204
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä, 1 000 kpl	888 367	888 367
Osakekohtainen tulos (euroa)	3,55	1,36

Vuoden 2014 lopussa konsernilla ei ollut yhtään optio-ohjelmaa, jolla on laimentava vaikutus.

15.2 Osakekohtainen osinko

Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottamaa osingonjakoa ei kirjata velaksi tilinpäätökseen ennen kuin yhtiön osakkeenomistajat ovat hyväksyneet sen yhtiökokouksessa.

Yhtiökokoukselle 31.3.2015 on ehdotettu osinkoa jaettavaksi vuodelta 2014 1,10 euroa osakkeelta sekä lisäosinkoa 0,20 euroa osakkeelta, yhteensä 1 155 miljoonaa euroa, mikä perustuu 3.2.2015 rekisteröityjen osakkeiden lukumäärään. Ehdotettua osinkoa ei ole kirjattu osinkovelaksi tässä tilinpäätöksessä.

Yhtiökokous päätti 8.4.2014 jakaa osinkoa tilikaudelta 2013 1,10 euroa osakkeelta, yhteensä 977 miljoonaa euroa. Osinko maksettiin 22.4.2014.

Yhtiökokous päätti 9.4.2013 jakaa osinkoa tilikaudelta 2012 1,00 euroa osakkeelta, yhteensä 888 miljoonaa euroa. Osinko maksettiin 19.4.2013.

16 Rahoitusvarat ja rahoitusvelat luokittain

Rahoitusvarat ja -velat on alla olevassa taulukossa jaettu IAS 39:n mukaisiin kategorioihin. Kategoriat on edelleen jaettu luokkiin, joiden perusteella rahoitusvarat ja -velat arvostetaan. Lisätietoja on liitetiedoissa, joihin taulukossa viitataan.

Rahoitusvarat luokittain 2014

		Lainat ja saamiset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
milj. euroa	Liite	Jaksotettu hankintameno	Suojauslaskenta, käyvän arvon suojaus	Ei sovelleta suojauslaskentaa	Käypä arvo kirjataan omaan pääomaan, rahavirran suojaus	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Rahoitusleasingit	Rahoitusvarat yhteensä
Rahoitusinstrumentit, pitkäaikaiset varat								
Muut pitkäaikaiset sijoitukset	21	38				30		68
Johdannaisinstrumentit	3							
Sähköjohdannaiset				49	1			50
Korko- ja valuuttajohdannaiset			191	206	144			541
Öljy- ja muut futuurit ja termiinit				3				3
Pitkäaikaiset korolliset saamiset	22	2 041					0	2 041
Rahoitusinstrumentit, lyhytaikaiset varat								
Johdannaisinstrumentit	3							
Sähköjohdannaiset				47	67			114
Korko- ja valuuttajohdannaiset				274	48			322
Öljy- ja muut futuurit ja termiinit			0	12	0			12
Myyntisaamiset	24	549						549
Muut lyhytaikaiset korolliset saamiset	24	4					0	4
Likvidit varat	25	2 766						2 766
Yhteensä		**5 398**	**191**	**591**	**260**	**30**	**0**	**6 470**

Rahoitusvarat luokittain 2013

milj. euroa	Liite	Lainat ja saamiset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
		Jaksotettu hankintameno	Suojauslaskenta, käyvän arvon suojaus	Ei sovelleta suojauslaskentaa	Käypä arvo kirjataan omaan pääomaan, rahavirran suojaus	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Rahoitusleasingit	Rahoitusvarat yhteensä
Rahoitusinstrumentit, pitkäaikaiset varat								
Muut pitkäaikaiset sijoitukset	21	46				31		77
Johdannaisinstrumentit	3							
Sähköjohdannaiset				43	42			85
Korko- ja valuuttajohdannaiset			70	186	23			279
Öljy- ja muut futuurit ja termiinit				3				3
Pitkäaikaiset korolliset saamiset	22	2 596					2	2 598
Rahoitusinstrumentit, lyhytaikaiset varat								
Johdannaisinstrumentit	3							
Sähköjohdannaiset				88	104			192
Korko- ja valuuttajohdannaiset				80	5			85
Öljy- ja muut futuurit ja termiinit				29				29
Myyntisaamiset	24	618						618
Muut lyhytaikaiset korolliset saamiset	24	6						6
Likvidit varat	25	1 265						1 265
Yhteensä		**4 531**	**70**	**429**	**174**	**31**	**2**	**5 237**

Rahoitusvelat luokittain 2014

milj. euroa	Liite	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat: Suojaus-laskenta, käyvän arvon suojaus	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat: Ei sovelleta suojaus-laskentaa	Käypä arvo kirjataan omaan pääomaan, rahavirran suojaus	Muut rahoitusvelat: Jaksotettu hankintameno	Muut rahoitusvelat: Käypä arvo	Rahoitus-leasingit	Rahoitus-velat yhteensä
Rahoitusinstrumentit, pitkäaikaiset velat								
Korolliset velat	28				4 427	1 454 [1)]	0	5 881
Johdannais-instrumentit	3							
Sähköjohdannaiset			45	7				52
Korko- ja valuutta-johdannaiset			96	96				192
Öljy- ja muut futuurit ja termiinit			3					3
Rahoitusinstrumentit, lyhytaikaiset velat								
Korolliset velat	28				1 103		0	1 103
Johdannais-instrumentit	3							
Sähköjohdannaiset			27	1				28
Korko- ja valuutta-johdannaiset			22	22				44
Öljy- ja muut futuurit ja termiinit			4	0				4
Ostovelat	34				298			298
Muut velat	34				69			69
Yhteensä		**0**	**197**	**126**	**5 897**	**1 454**	**0**	**7 675**

1) Osuus joukkovelkakirjalainasta johon sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa.

Rahoitusvelat luokittain 2013

milj. euroa	Liite	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat: Suojaus-laskenta, käyvän arvon suojaus	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat: Ei sovelleta suojaus-laskentaa	Käypä arvo kirjataan omaan pääomaan, rahavirran suojaus	Muut rahoitusvelat: Jaksotettu hankintameno	Muut rahoitusvelat: Käypä arvo	Rahoitus-leasingit	Rahoitus-velat yhteensä
Rahoitusinstrumentit, pitkäaikaiset velat								
Korolliset velat	28				5 637	1 299 [1]		6 936
Johdannais-instrumentit	3							
Sähköjohdannaiset			30	7				37
Korko- ja valuutta-johdannaiset		22	71	49				142
Öljy- ja muut futuurit ja termiinit			2					2
Rahoitusinstrumentit, lyhytaikaiset velat								
Korolliset velat [2]	28				2 103			2 103
Johdannais-instrumentit	3							
Sähköjohdannaiset			31					31
Korko- ja valuutta-johdannaiset			48	5				53
Öljy- ja muut futuurit ja termiinit			10	1				11
Ostovelat	34				386			386
Muut velat	34				132			132
Yhteensä		**22**	**192**	**62**	**8 258**	**1 299**	**0**	**9 833**

1) Osuus joukkovelkakirjalainasta johon sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa.

2) Tasearvot vuoden 2013 lopussa sisältävät 20 miljoonaa euroa korollisia velkoja, jotka on esitetty taseen Myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvissä veloissa. Näistä 4 miljoonaa euroa on lyhytaikaisissa veloissa.

17 Rahoitusvarat ja rahoitusvelat käypään arvoon

Rahoitusvarat

milj. euroa	Liite	Taso 1		Taso 2		Taso 3		Netotus [2]		Yhteensä	
		2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Rahoitusinstrumentit, pitkäaikaiset varat											
Myytävissa olevat rahoitusvarat [1]	21	1	1			29	30			30	31
Johdannaisinstrumentit	3										
Sähköjohdannaiset											
Sovelletaan suojauslaskentaa				6	54			-5	-12	1	42
Ei sovelleta suojauslaskentaa				66	71			-17	-28	49	43
Korko- ja valuutta-johdannaiset											
Sovelletaan suojauslaskentaa				335	94					335	94
Ei sovelleta suojauslaskentaa				206	186					206	186
Öljy- ja muut futuurit ja termiinit											
Ei sovelleta suojauslaskentaa		1	3	6				-3		3	3
Rahoitusinstrumentit, lyhytaikaiset varat											
Johdannaisinstrumentit	3										
Sähköjohdannaiset											
Sovelletaan suojauslaskentaa				79	127			-11	-23	67	104
Ei sovelleta suojauslaskentaa			2	153	250			-106	-164	47	88
Korko- ja valuutta-johdannaiset											
Sovelletaan suojauslaskentaa				48	5					48	5
Ei sovelleta suojauslaskentaa				274	80					274	80
Öljy- ja muut futuurit ja termiinit											
Sovelletaan suojauslaskentaa			1						-1	0	0
Ei sovelleta suojauslaskentaa		30	59	9				-26	-32	12	29
Yhteensä		**32**	**66**	**1 182**	**867**	**29**	**30**	**-168**	**-260**	**1 073**	**706**

Rahoitusvelat

milj. euroa	Liite	Taso 1 2014	Taso 1 2013	Taso 2 2014	Taso 2 2013	Taso 3 2014	Taso 3 2013	Netotus 2) 2014	Netotus 2) 2013	Yhteensä 2014	Yhteensä 2013
Rahoitusinstrumentit, pitkäaikaiset velat											
Myytävissa olevat rahoitusvelat	28			1 454	1 299 3)					1 454	1 299
Johdannaisinstrumentit	3										
Sähköjohdannaiset											
Sovelletaan suojauslaskentaa				11	19			-5	-12	7	7
Ei sovelleta suojauslaskentaa				62	58			-17	-28	45	30
Korko- ja valuuttajohdannaiset											
Sovelletaan suojauslaskentaa				96	72					96	72
Ei sovelleta suojauslaskentaa				96	71					96	71
Öljy- ja muut futuurit ja termiinit											
Ei sovelleta suojauslaskentaa		5	2	2				-3		3	2
Rahoitusinstrumentit, lyhytaikaiset velat											
Johdannaisinstrumentit	3										
Sähköjohdannaiset											
Sovelletaan suojauslaskentaa				12	23			-11	-23	1	0
Ei sovelleta suojauslaskentaa			3	134	192			-106	-164	27	31
Korko- ja valuuttajohdannaiset											
Sovelletaan suojauslaskentaa				22	5					22	5
Ei sovelleta suojauslaskentaa				22	48					22	48
Öljy- ja muut futuurit ja termiinit											
Sovelletaan suojauslaskentaa			2						-1	0	1
Ei sovelleta suojauslaskentaa		29	41	2				-26	-32	4	10
Yhteensä		**34**	**48**	**1 913**	**1 787**	**0**	**0**	**-168**	**-260**	**1 778**	**1 575**

1) Myytävissä olevat rahoitusvarat, jotka ovat muita kuin osakkuus- ja yhteisyritysosakkeita, koostuvat pääosin listaamattomien yhtiöiden osakkeista, arvoltaan 30 miljoonaa euroa (2013: 30), joiden käypää arvoa ei pystytä määrittelemään luotettavasti. Nämä sijoitukset on arvostettu hankintamenoonsa vähennettynä mahdollisilla arvonalentumistappioilla.

Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyvien noteerattujen yritysten osakkeiden käypä arvo oli 1 miljoonaa euroa (2013: 1). Fortumin omaan pääomaan kirjattujen kertyneiden käypien arvojen muutokset olivat -3 miljoonaa euroa (2013: -3).

2) Kun sähkö-, öljy ja muiden hyödykepörssien kanssa tehdyillä standardijohdannaissopimuksilla on samanaikainen toimitus, saamiset ja velat netotetaan.

3) Osuus joukkovelkakirjalainasta johon sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa.

Korko- ja valuuttajohdannaisten netto käypä arvo on 626 miljoonaa euroa, varat 863 miljoona euroa ja velat 237 miljoonaa euroa. Fortumilla on käteisvakuuksia perustuen Credit Support Annex sopimuksiin, joita Fortumilla on joidenkin vastapuolten kanssa. Vuoden 2014 lopussa Fortum oli saanut 286 miljoona euroa näista Credit Support Annex sopimuksista. Saatu raha on kirjattu lyhytaikaisiin velkoihin.

18 Aineettomat hyödykkeet

milj. euroa	Liikearvo		Muut aineettomat hyödykkeet		Yhteensä	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Hankintameno 1.1.	**275**	**309**	**368**	**424**	**644**	**733**
Kurssierot ja muut oikaisut	-101	-34	-12	-1	-113	-35
Investoinnit	0	0	22	46	22	46
Päästöoikeuksien muutokset	0	0	-1	7	-1	7
Vähennykset	0	0	-1	-20	-1	-20
Vähennykset tytäryritysten myyntien kautta	-4	0	-24	-3	-28	-3
Uudelleenryhmittelyt	0	0	27	5	27	5
Siirretty myytävänä oleviin omaisuuseriin	0	0	0	-89	0	-89
Hankintameno 31.12.	**170**	**275**	**379**	**368**	**549**	**644**
Kertyneet poistot 1.1.	**0**	0	**260**	**306**	**260**	**306**
Kurssierot ja muut oikaisut	0	0	-11	-1	-11	-1
Vähennykset	0	0	-2	-20	-2	-20
Vähennykset tytäryritysten myyntien kautta	0	0	-5	0	-5	0
Uudelleenryhmittelyt	0	0	5	3	5	3
Tilikauden poisto	0	0	25	26	25	26
Siirretty myytävänä oleviin omaisuuseriin	0	0	0	-54	0	-54
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	**0**	**0**	**273**	**260**	**273**	**260**
Tasearvo 31.12.	**170**	**275**	**106**	**109**	**276**	**384**

Liikearvo sisältyy Russia-segmenttiin ja liittyy OAO Fortumin hankintaan. Liikearvo on testattu arvonalentumisen varalta vertaamalla OAO Fortumin liiketoiminnan nettovarojen kerrytettävissä olevia rahamääriä (sisältäen liikearvon) kyseisten erien kirjanpitoarvoihin. Kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritetty käyttöarvon perusteella diskontattuja rahavirtoja käyttäen.

Katso tietoja liikearvon arvonalentumistestauksesta liitteestä 19

Aineettomien hyödykkeiden merkittävimmät erät ovat tietokoneohjelmat, ohjelmalisenssit sekä ostetut ja vastikkeetta saadut päästöoikeudet, jotka kirjataan taseeseen aineettomiksi hyödykkeiksi alkuperäiseen hankintamenoon tai sitä alempaan käypään arvoon.

19 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

milj. euroa	Maa- ja vesialueet sekä tunnelit	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakko-maksut ja keskeneräiset hankinnat	Yh-teensä
Hankintameno 1.1.2014	**2 974**	**3 424**	**11 120**	**144**	**1 161**	**18 824**
Kurssierot ja muut oikaisut	-164	-426	-1 176	-4	-274	-2 043
Investoinnit	2	22	28	0	700	752
Ydinvoiman käytöstäpoistamiskulut	0	0	-3	0	0	-3
Vähennykset	-1	-5	-259	0	-1	-266
Vähennykset tytäryritysten myyntien kautta	-1	-88	-443	-1	-16	-549
Uudelleenryhmittelyt	0	182	461	-4	-666	-27
Hankintameno 31.12.2014	**2 810**	**3 110**	**9 728**	**136**	**904**	**16 687**
Kertyneet poistot 1.1.2014	**0**	**1 321**	**4 542**	**111**	**0**	**5 974**
Kurssierot ja muut oikaisut	0	-67	-330	-3	0	-400
Vähennykset	0	-1	-258	0	0	-259
Vähennykset tytäryritysten myyntien kautta	0	-31	-287	-1	0	-319
Tilikauden poistot	0	111	387	3	0	502
Uudelleenryhmittelyt	0	-5	-1	0	0	-5
Kertyneet poistot 31.12.2014	**0**	**1 328**	**4 054**	**111**	**0**	**5 492**
Tasearvo 31.12.2014	**2 810**	**1 782**	**5 674**	**25**	**904**	**11 195**

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden muutos oli negatiivinen, vaikka käyttöomaisuusinvestoinnit olivat poistoja suuremmat vuoden aikana. Vähennys johtui pääasiassa tytäryritysten myynneistä sekä muuntoeroista. Kasvu aiheutui pääasiassa OAO Fortumissa käynnissä olevasta investointiohjelmasta.

Katso liitetieto 9 Myytävänä olevat omaisuuserät.

Lisätietoja käynnissä oleviin investointeihin liittyvistä luottoriskeistä on esitetty liitetiedossa 3.7 Luottoriskit.

Aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä on pantattu kiinteistökiinnityksin 274 miljoonan euron arvosta (2013: 240).

Katso liitetieto 35 Pantatut varat.

milj. euroa	Maa- ja vesialueet sekä tunnelit	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakko-maksut ja keskeneräiset hankinnat	Yh-teensä
Hankintameno 1.1.2013	**3 069**	**3 080**	**12 414**	**137**	**2 284**	**20 985**
Kurssierot ja muut oikaisut	-93	-146	-466	5	-139	-839
Lisäykset tytäryritysten hankintojen kautta	0	1	9	0	0	10
Investoinnit	1	74	269	2	613	959
Ydinvoiman käytöstäpoistamiskulut	0	0	45	0	0	45
Vähennykset	-1	-133	-136	-1	-1	-272
Uudelleenryhmittelyt	1	579	960	1	-1 546	-5
Siirrot myytävänä oleviin omaisuuseriin	-3	-30	-1 977	-1	-50	-2 061
Hankintameno 31.12.2013	**2 974**	**3 424**	**11 120**	**144**	**1 161**	**18 824**
Kertyneet poistot 1.1.2013	**0**	**1 343**	**5 300**	**107**	**0**	**6 750**
Kurssierot ja muut oikaisut	0	-40	-151	1	0	-190
Lisäykset tytäryritysten hankintojen kautta	0	0	0	0	0	0
Vähennykset	0	-100	-97	-1	0	-198
Tilikauden poistot	0	112	478	4	0	594
Uudelleenryhmittelyt	0	28	-32	1	0	-3
Siirrot myytävänä oleviin omaisuuseriin	0	-22	-957	-1	0	-980
Kertyneet poistot 31.12.2013	**0**	**1 321**	**4 542**	**111**	**-**	**5 974**
Tasearvo 31.12.2013	**2 974**	**2 103**	**6 579**	**33**	**1 161**	**12 849**

19.1 Aktivoidut vieraan pääoman kulut

milj. euroa	Rakennukset ja rakennelmat		Koneet ja kalusto		Ennakko-maksut ja keskeneräiset hankinnat		Yhteensä	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
1.1.	**40**	**17**	**162**	**73**	**57**	**143**	**259**	**233**
Kurssierot ja muut oikaisut	-14	-2	-56	-11	-21	-11	-91	-24
Lisäykset / vähennykset	-6	0	12	0	37	60	43	60
Uudelleen ryhmittelyt	9	27	21	108	-31	-136	-1	-1
Poistot	5	-1	-14	-6	0	0	-9	-7
Siirrot myytävänä oleviin omaisuuseriin	0	0	0	-1	0	0	0	-1
31.12.	**35**	**40**	**125**	**162**	**42**	**57**	**202**	**259**

Vuonna 2014 aktivoitiin taseeseen vieraan pääoman kuluja 47 miljoonaa euroa (2013: 60), jotka liittyivät OAO Fortumin investointiohjelmaan Venäjällä. Käytetty korkokanta vaihteli välillä 3,3-16,6% (2013: 2,8-8,7 %).

19.2 Investoinnit [1)]

milj. euroa	Suomi		Ruotsi		Viro		Puola		Norja		Muut maat		Yhteensä	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Power and Technology														
Vesivoima	16	17	87	91									103	108
Ydinvoima	80	60											80	60
Fossiilinen energia/ Sähköntuotanto		2											0	2
Uusiutuva energia/ Sähköntuotanto	7	4	1	3							3		11	7
Muut	3	2											3	2
Power and Technology yhteensä	**106**	**85**	**88**	**94**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**3**	**0**	**197**	**179**
Heat, Electricity Sales and Solutions														
Fossiilinen energia/ Lämmöntuotanto	3	7					5	2				1	8	10
Fossiilinen energia/ Sähköntuotanto							1	2					1	2
Uusiutuva lämpöenergia, jakautuen	24	17									13	39	37	56
jäte											3	14	3	14
biopolttoaineet	6	17									0	25	6	42
muut	18										10		28	0
Kaukolämpö	13	14			8	16	8	6	0	4	2	4	31	44
Muut	4	8		2	1		1				3		9	10
Heat, Electricity Sales and Solutions yhteensä	**44**	**46**	**0**	**2**	**9**	**16**	**15**	**10**	**0**	**4**	**18**	**44**	**86**	**123**
Distribution	**11**	**128**	**133**	**121**	**0**	**0**	**0**	**0**	**3**	**9**	**0**	**0**	**147**	**255**
Muut	**2**	**10**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**	**3**	**3**	**12**
Yhteensä, ilman Russia-segmenttiä	**163**	**269**	**221**	**217**	**9**	**16**	**15**	**10**	**3**	**13**	**22**	**47**	**433**	**570**
Russia														
Fossiilinen energia/ Sähköntuotanto													305	387
Fossiilinen energia/ Lämmöntuotanto													35	48
Muut													0	0
Russia yhteensä													**340**	**435**
Yhteensä, sisältäen Russia-segmentin													**774**	**1 005**

1) Sisältää investoinnit sekä aineellisiin että aineettomiin hyödykkeisiin.

Fortum luokittelee investoinnit neljään investointikategoriaan. Kunnossapitoinvestoinnit aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin olivat 181 miljoonaa euroa (2013: 200) vuonna 2014. Lainsäädännön edellyttämät investoinnit olivat 149 miljoonaa euroa (2013: 174). Tuottavuutta lisäävät investoinnit olivat 134 miljoonaa euroa (2013: 176) ja kasvua lisäävät investoinnit olivat 309 miljoonaa euroa (2013: 453).

19.2.1 Power and Technology

Fortum investoi Suomessa 80 miljoonaa euroa (2013: 60) Loviisan ydinvoimalaitokseen. Lisäksi Fortum investoi 103 miljoonaa euroa (2013: 108) vesivoimatuotantoon pääasiassa kunnossapito- ja tuottavuutta parantavia investointeja. Näistä suurimmat yksittäiset kohteet olivat: Höljes ja Skedvi

kunnossapitoinvestoinnit Ruotsissa, joihin Fortum sijoitti noin 30 miljoonaa euroa (2013: 24) sekä Imatran kunnossapitoinvestointi 8 miljoonaa euroa (2013: 4). Investoinnit hiilidioksipäästöttömään tuotantoon olivat 194 miljoonaa euroa (2013: 175).

19.2.2 Heat, Electricity Sales and Solutions

Investoinnit Heat, Electricity Sales and Solutions -segmentin kasvuprojekteihin vuoden aikana olivat yhteensä 34 miljoonaa euroa (2013: 89). Ylläpito- ja lainsäädännön edellyttämät investoinnit olivat yhteensä 53 miljoonaa euroa (2013: 34). Nämä viimeksi mainitut investoinnit koostuvat lähinnä investoinneista kaukolämpöverkostoon ja -laitoksiin sekä olemassa olevien CHP-voimalaitosten kunnossapitoon ja lainsäädännöllisten vaatimusten mukaisiin investointeihin. Suurimmat hankkeet vuonna 2014 koostuivat investoinnista uuteen lämpöpumppuun sekä bio-pelletti lämpökattilaan Espoossa. Investoinnit hiilidioksipäästöttömään tuotantoon olivat 37 miljoonaa euroa (2013: 56).

19.2.3 Distribution

Fortum investoi 147 miljoonaa euroa (2013: 255) sähkönsiirron luotettavuuteen, ylläpitoon ja uusinvestointeihin sähkönsiirtoliiketoiminnassaan Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Alhaisempi investointitaso on seurausta Fortumin Suomen sähkönsiirtoliiketoimintansa myynnistä Suomi Power Networks Oy:lle maaliskuussa 2014 ja Norjan sähkönsiirtoliiketoimintansa myynnistä energiayhtiö Hafslundille toukokuussa 2014.

19.2.4 Russia

OAO Fortumilla on käynnissä mittava investointiohjelma, jolla pyritään kasvattamaan sähköntuotantokapasiteettia 2 300 megawatilla. Vuoden 2014 aikana ohjelman mukaisista investoinneista toteutui noin 235 miljoonaa euroa (2013: 249). Investointiohjelmasta arvioidaan tammikuusta 2015 lähtien olevan jäljellä noin 0,2 miljardia euroa. Kaksi viimeistä yksikköä otetaan käyttöön vuoden 2015 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana. Nyaganin 3-yksikkö otettiin kaupalliseen käyttöön vuoden 2014 lopussa. Fortumin mittava investointiohjelma Venäjällä käsittää kaiken kaikkiaan kahdeksan uutta yksikköä.

19.3. Arvonalentumistestaus vuonna 2014

Alla on esitetty arvonalentumistestauksessa käytetyt keskeiset oletukset sekä perusteet kunkin oletuksen arvon määritykselle. Oletukset ovat perustuvat sisäisiin ja ulkoisiin tietoihin ja ne ovat, soveltuvin osin, yhteneviä havainnoitavissa olevan markkinatiedon kanssa. Johto määrittää oletukset osana konsernin budjettiprosessia.

Keskeiset oletukset	Perusteet oletusten arvon määritykselle
Sähkömarkkinoiden kehitys	Markkinoiden analysointi ja tulevaisuuden ennustaminen
Markkinamekanismi ja niitä koskeva sääntely	Nykyinen mekanismi ja ennusteet (esimerkiksi CSA kapasiteettimaksut)
Voimalaitosten käyttöaste	Toteutunut käyttöaste, tekninen arviointi ja ennustettu markkinakehitys
Arvioidut kunnossapitoinvestoinnit	Toteutunut käyttöaste, tekninen arviointi ja suunnitellut kunnossapitotyöt
Investointiohjelmien valmistusaikataulut	Projektiennusteet
Diskonttokorko	Pääosin markkinainformaatio

Testauksessa käytetyt kassavirrat perustuvat viimeisimpään budjettiin ja ne on määritetty paikallisessa valuutassa. Kassavirtaennusteiden ajanjakso on suhteutettu testattavien omaisuuserien taloudelliseen vaikutusaikaan. Kasvuennuste jota käytetään ekstapoloimaan budjetteihin perustuvat ennakoidut rahavirrat omaisuuserien taloudellisen pitoajan loppuun on linjassa inflaatioennusteiden kanssa. Venäjällä vuoden 2007 jälkeen investointivelvoitesopimusten perusteella rakennetulle tuotantokapasiteetille maksetaan takuuhintaa 10 vuoden ajan.

Diskonttokorko määritetään ottaen huomioon sen maan riskiprofiili, josta rahavirrat muodostuvat. Diskonttokoron komponenteissa tai niiden määrittämisessä käytetyissä menetelmissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Venäjällä käytetty diskonttokorko ennen veroja oli 10,8 % (2013: 10,5%).

OAO Fortumin liiketoiminnat nettovarat, sisältäen hankinnasta aiheutuvat käyvän arvon kohdistukset sekä liikearvon, testataan vuosittain mahdollista arvonalennusta varten. Tilinpäätöspäivänä 31.12.2014 kerrytettävissä olevien rahamäärien todettiin ylittävän omaisuuserien kirjanpitoarvot ja siten tarvetta arvonalentumisen kirjaukselle ei ollut. Tammikuussa 2015 tehtiin uudelleentarkastelu käyttäen 12,3 % diskonttokorkoa johtuen Venäjän korkotason merkittävästä noususta joulukuun 2014 lopussa. Tarkastelu vahvisti aiemman testauksen tuloksen.

Konserni on tehnyt herkkyysanalyysin arvonalentumistestausten pohjalla olevien keskeisten oletusten muutosten vaikutuksista testauksen tuloksiin. Analysoitaessa on otettu huomioon myös yhden oletuksen muutoksen mahdollinen vaikutus muihin muuttujiin. Liikevoittoennusteiden ja diskonttokoron muutoksilla on huomattava vaikutus testaustuloksiin. Testaustulokset ovat herkimpiä muutoksille liikevoittoennusteissa ja diskonttokoroissa.

Johdon mukaan kohtuullinen muutos diskonttokorossa tai tuottotasossa ei aiheuttaisi sitä, että Venäjän rahavirtaa tuottavien yksiköiden kirjanpitoarvot ylittäisivät kerrytettävissä olevat rahamäärät. Jos arvioitu liikevoitto ennen poistoja 31.12.2014 olisi ollut 10 % pienempi kuin johdon arvio tai kassavirtojen laskennassa käytetty diskonttokorko ennen veroja olisi ollut 10 % korkeampi, konserniyhtiöillä ei olisi ollut tarvetta kirjata arvonalentumista aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä tai liikearvosta.

20 Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin

20.1 Merkittävimmät osakkuus- ja yhteisyritykset

	OKG AB	Forsmarks Kraftgrupp AB	Kemijoki Oy	Hafslund ASA	TGC-1	TVO	Fortum Värme
Sijoituksen luonne	Energia-tuotanto-yhtiö	Energia-tuotanto-yhtiö	Energia-tuotanto-yhtiö	Omistus energia-yhtiössä (listattu)	Omistus energia-yhtiössä (listattu)	Energia-tuotanto-yhtiö	Omistus energia-yhtiössä
Luokittelu	Osakkuus-yritys	Osakkuus-yritys	Osakkuus-yritys	Osakkuus-yritys	Osakkuus-yritys	Yhteis-yritys	Yhteis-yritys
Segmentti	Power and Technology	Power and Technology	Power and Technology	Muut	Russia	Power and Technology	Heat, Electricity Sales and Solutions
Kotipaikka	Ruotsi	Ruotsi	Suomi	Norja	Venäjä	Suomi	Ruotsi
Osallistumis-osuus, % [1]	46	26	59	34	29	26	50
Äänimäärä, %	46	26	18	33	29	26	50

1) Kemijoki Oy:ssä ja TVO:lla on erilaisia osakesarjoja. Osakesarjoille kohdistuva oman pääoman määrä vaikuttaa Fortumin osallistumisosuuteen yhtiöissä. Vuonna 2013 osallistumisosuus Kemijoki Oy:ssä oli 59% ja TVO:ssa 26%.

Osakeomistukset energiatuotantoyhtiöissä

Voimalaitoksia rakennetaan usein yhdessä muiden energiantuottajien kanssa. Yhteisissä järjestelyissä jokainen omistaja on oikeutettu osuuteen tuotetusta sähköstä joko omistamiensa osakkeiden tai muun sopimuksen mukaisesti ja toisaalta jokainen omistaja vastaa yhtäläisellä osuudellaan kustannuksista. Tuotantoyhtiöt eivät tee taloudellista tulosta, sillä omistajat ostavat sähkötuotannon hinnalla joka vastaa tuotannon kustannuksia mukaan lukien korkokulut ja tuotannolliset verot. Koska yhtiöt eivät paikallisten kirjanpitoperiaatteiden mukaisesti tuota taloudellista tulosta, konsernin kirjaama tulosvaikutus yhtiöistä koostuu pääasiassa IFRS oikaisuista (esimerkiksi ydinvoimaan liittyvien varojen ja velkojen kirjanpito) ja poistojen kirjaamisesta alkuperäisistä kauppahinnan kohdistuksista konsernin taseella.

Fortumilla on merkittäviä osakeomistuksia sellaisissa energiatuotantoyhtiöissä (pääasiassa ydinvoima ja vesivoima), jotka konsolidoidaan pääomaosuusmenetelmää käyttäen konserniin joko osakkuusyrityksenä (OKG AB, Forsmarks Kraftgrupp AB ja Kemijoki Oy) tai joissakin tapauksissa yhteisyrityksenä (Teollisuuden Voima Oyj (TVO).

Ruotsissa osuudet ydinvoimalaitoksissa ovat 45,5 % OKG AB:n osakkeista ja 25,5 % Forsmarks Kraftsgrupp AB:n osakkeista. Fortumin tytäryhtiöiden määräysvallattomien omistajien osuus huomioiden omistusosuudet ovat 43,4 % OKG AB:ssä ja 22,2 % Forsmarks Kraftsgrupp AB:ssä. Nämä osuudet vastaavat sitä osaa sähköntuotannosta, jonka Fortum voi myydä markkinoilla. Vähemmistön osuus ostetusta sähköstä laskutetaan vähemmistöosakkailta näiden omistusosuuksien suhteessa ja käsitellään läpikulkueränä. Sekä OKG AB ja Forsmarks Kraftgrupp AB käsitellään osakkuusyhtiönä, koska Fortumilla on edustus yhtiöiden hallituksessa ja se osallistuu näin yhtiöiden päätöksentekoon.

Suomessa Fortumilla on omistusosuus ydinvoimaa tuottavassa TVO:ssa. Yhtiöllä on kolme osakesarjaa, jotka oikeuttavat osakkeenomistajat TVO:n eri voimalaitoksilla tuotettuun sähköön.

A-sarjan osakkeet oikeuttavat Olkiluoto 1 ja 2 voimalaitosten ydinvoimalla tuottamaan sähköön. Fortum omistaa 26,6 % näistä osakkeista. B-sarjan osakkeet oikeuttavat rakenteilla olevan uuden ydinvoimalaitoksen, Olkiluoto 3:n, tulevaisuudessa tuottamaan sähköön. B-sarjan osakkeista Fortum omistaa 25 %. C-sarjan osakkeet oikeuttavat TVO:n osuuteen Meri-Porin lauhdevoimalan tuottamasta sähköstä. Meri-Porin voimalaitos käsitellään yhteisenä toimintona, jonka varoista Fortum kirjaa osuutenaan 54,55 % ja TVO 45,45 %.

Katso myös kohta Yhteiset toiminnot, liitetiedosta 19 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Merkittävin vesivoimaomistus on 63,8 %:n vesivoimaosakkeiden ja 15,4%:n rahaosakkeiden omistus Kemijoki Oy:ssä. Vesivoimaosakkeet oikeuttavat omistusosuuden mukaiseen tuottoon yhtiön vesivoimatuotannosta. Fortumilla on edustus yhtiön hallituksessa ja se osallistuu yhtiön toimintaperiaatteiden luomiseen, joten Kemijoki Oy yhdistellään konsernitilinpäätökseen osakkuusyrityksenä.

Muut pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltävät osakeomistukset

Ruotsissa Fortumilla on 50,1 %:n omistusosuus Tukholman kaupungin kanssa yhdessä omistetun AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad:ssa (Fortum Värme). Fortum Värme on kaukolämpöyhtiö, jonka sähkön- ja lämmön yhteistuotantolaitokset tuottavat sähköä ja lämpöä Tukholman alueelle. Yhtiö luokitellaan yhteisyritykseksi, koska osakassopimuksen perusteella määräysvalta on jaettu.

Fortum omistaa osakkeita listatuissa yhtiöissä kuten Hafslund ASA:ssa ja Territorial Generating Company 1:ssä (TGC-1). Nämä yhtiöt käsitellään osakkuusyrityksinä perustuen Fortumin hallituspaikkoihin. Osuus osakkuusyritystuloksesta näissä yrityksissä perustuu edellisen vuosineljänneksen tietoihin, sillä uudempia tietoja ei yleensä ole saatavilla.

Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin taseessa

milj. euroa	2014	2013
Merkittävimmät osakkuusyritykset	1 074	1 263
Merkittävimmät yhteisyritykset	730	721
Muut osakkuusyritykset	42	226
Muut yhteisyritykset	182	132
Tasearvo 31.12.	**2 027**	**2 341**

Muutokset osuuksissa tilikauden aikana

milj. euroa	Yhteis-yritykset 2014	Osakkuusyritykset 2014	Yhteis-yritykset 2013	Osakkuusyritykset 2013
Hankintameno				
Hankintameno 1.1.	518	1 130	529	1 270
Kurssierot ja muut oikaisut	-11	-166	-7	-88
Hankinnat	36	26	0	0
Uudelleenryhmittelyt	5	-9	0	-6
Vähennykset	-3	-143	-4	-45
Hankintameno 31.12.	**546**	**838**	**518**	**1 130**
Osakkuus- ja yhteisyritysomistuksiin liittyvät oman pääoman oikaisut				
Oikaisut 1.1.	334	359	270	305
Kurssierot ja muut oikaisut	-23	-71	-17	-15
Osuus osakkuusyritysten tilikauden voitosta	76	72	92	86
Uudelleenryhmittelyt	12	-7	0	6
Vähennykset	0	-36	0	-16
Saadut osingot	-27	-30	-24	-49
Osakkuusyritysten muut laajan tuloksen erät	-6	-10	13	42
Oikaisut 31.12.	**366**	**277**	**334**	**359**
Tasearvo 31.12.	**912**	**1 115**	**853**	**1 489**

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta

milj. euroa	2014	2013
Merkittävimmät osakkuusyritykset		
OKG AB	5	13
Forsmarks Kraftgrupp AB	-9	-4
Kemijoki Oy	-5	-8
Hafslund ASA	36	31
TGC-1	35	46
Merkittävimmät osakkuusyritykset yhteensä	**61**	**78**
Merkittävimmät yhteisyritykset		
Fortum Värme	67	73
TVO	-4	12
Merkittävimmät yhteisyritykset yhteensä	**64**	**84**
Muut osakkuusyritykset	11	8
Muut yhteisyritykset	12	7
Yhteensä	**149**	**178**

Kirjaamaton osuus osakkuusyritysten ja yhteisyritysten tappioista (sekä päättyneeltä että aiemmilta tilikausilta) on nolla.

Osuus Teollisuuden Voima Oyj:n, Forsmark Kraftgrupp AB:n ja OKG AB:n tuloksesta sisältää 2 miljoonaa euroa (2013: 17) johtuen ydinvoimaan liittyvien varojen ja velkojen kirjauksista.

20.2 Investoinnit osakkuusyrityksiin ja yhteisyrityksiin

Vuoden 2014 aikana Fortum on hankkinut lisää osakkeita osakkuusyrityksestään Territorial Generating Company 1:stä.

Heinäkuussa 2014, Fortum osti 33,66 prosentin AS Eesti Gaasista sekä vastaavan osuuden kaasujakeluyhtiö AS Võrguteenus Valduksesta. Hankitut osakkeet kasvattavat Fortumin omistusosuutta molemmissa yhtiöissä noin 51 prosenttiin. Fortum jatkaa virolaisen kaasuliiketoiminnan omistusosuutensa raportointia pääomaosuusmenettelyn mukaisesti.

Vuoden 2013 aikana ei ollut merkittäviä investointeja osakkuusyrityksiin tai yhteisyrityksiin.

Katso myös liitetieto 8 Yrityshankinnat ja -myynnit

20.3 Osakkuusyritysten ja yhteisyritysten myynnit

Marraskuussa 2014 Fortumin Heat, Electricity Sales and Solutions -segmentti myi 31 %:n omistuksensa suomalaisessa maakaasuyhtiö Gasum Oy:ssä.

Vuoden 2014 ensimmäisen neljänneksen aikana Power and Technology -segmentti myi Fortumin 30 %:n osuuden osakkuusyritys Karlshamn Kraft AB:stä.

Kesäkuussa 2013 Fortum myi 47,9 %:n osuutensa ruotsalaisesta Härjeåns Kraft-energiayhtiöstä. Kauppa saatiin päätökseen heinäkuussa.

Heinäkuussa 2013 Fortum saattoi päätökseen 33 %:n osuutensa myynnin norjalaisesta Infatek ASA:sta.

Katso myös liitetieto 8 Yrityshankinnat ja -myynnit

Yhteenveto merkittävimpien osakkuusyritysten taloudellisesta informaatiosta 2014

milj. euroa	OKG AB	Forsmarks Kraftgrupp AB	Kemijoki Oy	Hafslund ASA	TGC-1
Tase	31.12.2013	31.12.2013	31.12.2013	30.9.2014	30.9.2014
Pitkäaikaiset varat	2 200	2 094	449	2 426	1 814
Lyhytaikaiset varat	462	488	9	406	259
Pitkäaikainen vieras pääoma	2 552	2 348	279	1 452	481
Lyhytaikainen vieras pääoma	97	197	90	532	205
Oma pääoma	13	37	88	849	1 388
Määräysvallattomat omistajat				2	118
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	13	37	88	847	1 270
Laaja tuloslaskelma	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2013	1.10.2013-30.9.2014	1.10.2013-30.9.2014
Liikevaihto	568	727	57	1 481	1 357
Jatkuvien toimintojen tulos	1	1	-7	120	126
Muut laajan tuloksen erät				-23	
Laaja tulos yhteensä	1	1	-7	96	126
Määräysvallattomat omistajat					8
Emoyhtiön omistajille kuuluva tulos	1	1	-7	96	118
Täsmäytys kirjanpitoarvoon Fortum-konsernissa					
Konsernin osuus osakkuusyrityksen omasta pääomasta	8	10	57	298	489
Muutos osuuksissa osakkuusyhtiön tuloksesta ja muista laajan tuloksen eristä			-5	33	35
Saadut osingot				-20	-4
Hankinnat					52
Muuntoerot ja muut oikaisut	-2			-23	-198
Konsernin osuus osakkuusyrityksen omasta pääomasta 31.12.	**6**	**9**	**52**	**289**	**374**
Hankintojen käypään arvoon arvostaminen ja erilaiset laatimisperiaatteet	145	79	158	11	-48
Kirjanpitoarvo 31.12.	**151**	**88**	**210**	**299**	**326**
Listattujen yhtiöiden markkina-arvo [1)]				373	71

1) TGC-1:n osakkeiden markkina-arvoon vaikuttaa yhtiön osakkeiden alhainen likviditeetti Venäjän pörsseissä. Vuoden 2014 aikana TGC-1:n vaihdettujen osakkeiden lukumäärä verrattuna yhtiön osakemäärään oli noin 9 % (2013: 10 %).

Yhteenveto merkittävimpien osakkuusyritysten taloudellisesta informaatiosta 2013

milj. euroa	OKG AB	Forsmarks Kraftgrupp AB	Kemijoki Oy	Hafslund ASA	TGC-1
Tase	31.12.2012	31.12.2012	31.12.2012	30.9.2013	30.9.2013
Pitkäaikaiset varat	2 191	2 061	453	2 482	2 878
Lyhytaikaiset varat	429	512	9	388	366
Pitkäaikainen vieras pääoma	2 480	2 284	237	1 447	732
Lyhytaikainen vieras pääoma	121	251	129	545	427
Oma pääoma	18	38	96	877	2 085
Määräysvallattomat omistajat				2	179
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	18	38	96	875	1 906
Laaja tuloslaskelma	1.1.2012 - 31.12.2012	1.1.2012 - 31.12.2012	1.1.2012 - 31.12.2012	1.10.2012 - 30.9.2013	1.10.2012 - 30.9.2013
Liikevaihto	594	753	56	1 634	1 641
Jatkuvien toimintojen tulos	6		-8	95	167
Muut laajan tuloksen erät				-2	0
Laaja tulos yhteensä	6		-8	92	167
Määräysvallattomat omistajat					8
Emoyhtiön omistajille kuuluva tulos	6		-8	92	159
Täsmäytys kirjanpitoarvoon Fortum-konsernissa					
Konsernin osuus osakkuusyrityksen omasta pääomasta	6	10	63	305	510
Muutos osuuksissa osakkuusyhtiön tuloksesta ja muista laajan tuloksen eristä	3		-6	52	46
Saadut osingot	-3			-21	-3
Muuntoerot ja muut oikaisut	2			-38	-64
Konsernin osuus osakkuusyrityksen omasta pääomasta 31.12.	**8**	**10**	**57**	**298**	**489**
Hankintojen käypään arvoon arvostaminen ja erilaiset laatimisperiaatteet	176	68	158	24	-26
Kirjanpitoarvo 31.12.	**184**	**78**	**215**	**323**	**463**
Listattujen yhtiöiden markkina-arvo				369	145

Yhteenveto merkittävimpien yhteisyritysten taloudellisesta informaatiosta 2014 ja 2013

milj. euroa	2014 TVO	2014 Fortum Värme	2013 TVO	2013 Fortum Värme
Tase	30.9.2014	31.12.2014	30.9.2013	31.12.2013
Pitkäaikaiset varat	6 567	2 552	6 218	2 490
Lyhytaikaiset varat	423	313	507	322
josta rahat ja pankkisaamiset	128	6	220	3
Pitkäaikainen vieras pääoma	4 994	1 362	4 870	1 266
josta korollinen pitkäaikinen vieras pääoma	4 078	995	3 982	906
Lyhytaikainen vieras pääoma	516	432	387	471
josta rahoitusvelat	351	298	180	301
Oma pääoma [1)]	1 480	1 071	1 468	1 074
Määräysvallattomat omistajat				1
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	1 480	1 071	1 468	1 073
Laaja tuloslaskelma	1.10.2013-30.9.2014	1.1. 2014-31.12.2014	1.10.2012-30.9.2013	1.1. 2013-31.12.2013
Liikevaihto	353	716	386	807
Poistot ja arvonalentumiset	-58	-128	-57	-124
Korkotuotot	23	1	36	1
Korkokulut	-67	-28	-64	-29
Tuloverot		-30		-33
Jatkuvien toimintojen tulos	4	126	36	136
Muut laajan tuloksen erät	12	-22	12	20
Laaja tulos yhteensä	16	104	48	157
Määräysvallattomille omistajille				1
Emoyhtiön omistajille	16	104	48	155
Täsmäytys kirjanpitoarvoon Fortum-konsernissa				
Konsernin osuus yhteisyrityksen omasta pääomasta	289	537	277	498
Muutos osuuksissa osakkuusyhtiön tuloksesta ja muista laajan tuloksen eristä	3	53	12	78
Saadut osingot		-22		-23
Muuntoerot ja muut oikaisut		-32		-16
Konsernin osuus yhteisyrityksen omasta pääomasta 31.12.	**292**	**535**	**289**	**537**
Hankintojen käypään arvoon arvostaminen ja erilaiset laatimisperiaatteet	-7	-91	-5	-101
Kirjanpitoarvo 31.12.	**285**	**445**	**284**	**436**

1) TVO:n oma pääoma sisältää etuoikeudeltaan huonompia lainoja yhteensä 339 miljoonan euroa (2013: 339). Fortum on antanut osan näistä lainoista omistusosuutensa suhteessa.

Katso myös liitetieto 39 Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt

Katso liitetieto 30 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat

20.4 Liiketoimet ja avoimet saldot

Liiketoimet osakkuusyritysten kanssa

milj. euroa	2014	2013
Myynnit osakkuusyrityksille	1	0
Korot osakkuusyritysten lainasaamisista	31	28
Ostot osakkuusyrityksiltä	483	539

Ostot osakkuusyrityksiltä sisältävät lähinnä ydin- ja vesivoimalla tuotetun sähkön ostot omakustannushintaan sisältäen korkokulut ja valmisteverot.

Avoimet saldot osakkuusyritysten kanssa

milj. euroa	2014	2013
Saamiset osakkuusyrityksiltä		
Pitkäaikaiset korolliset lainasaamiset	1 327	1 320
Myyntisaamiset	1	0
Muut saamiset	0	12
Velat osakkuusyrityksille		
Pitkäaikaiset velat	1	0
Ostovelat	1	10
Muut velat	0	0

Lisätietoja saamisista osakkuusyrityksiltä liitetiedossa 22 Pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset korolliset saamiset

Liiketapahtumat ja saldot yhteisyritysten kanssa

milj. euroa	2014	2013
Myynnit yhteisyrityksille	82	94
Korot osakkuusyritysten lainasaamisista	28	34
Ostot yhteisyrityksiltä	85	113

Ostot osakkuusyrityksiltä sisältävät lähinnä ydin- ja vesivoimalla tuotetun sähkön ostot omakustannushintaan sisältäen korkokulut ja valmisteverot.

Avoimet saldot yhteisyritysten kanssa

milj. euroa	2014	2013
Saamiset yhteisyrityksiltä		
Pitkäaikaiset korolliset lainasaamiset	714	1 267
Myyntisaamiset	17	27
Muut saamiset	15	20
Velat yhteisyrityksille		
Pitkäaikaiset velat	261	248
Ostovelat	5	6
Muut velat	4	3

Lisätietoja saamisista yhteisyrityksiltä liitetiedossa 22 Pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset korolliset saamiset

21 Muut pitkäaikaiset sijoitukset

milj. euroa	2014	2013
Myytävissä olevat rahoitusvarat	30	31
Muut	38	46
Yhteensä	**68**	**77**

Myytävissä olevat rahoitusvarat, jotka ovat muita kuin osakkuus- ja yhteisyritysosakkeita, koostuvat pääosin listaamattomien yhtiöiden osakkeista, arvoltaan 30 miljoonaa euroa (2013: 30), joiden käypää arvoa ei pystytä määrittelemään luotettavasti. Nämä sijoitukset on arvostettu hankintamenoonsa vähennettynä mahdollisilla arvonalentumistappioilla.

Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyvien noteerattujen yritysten osakkeiden käypä arvo oli 1 miljoonaa euroa (2013: 1). Fortumin omaan pääomaan kirjattujen kertyneiden käypien arvojen muutokset olivat -3 miljoonaa euroa (2013: -3).

22 Pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset korolliset saamiset

milj. euroa	2014	2013
Pitkäaikaiset lainasaamiset	2 041	2 595
Rahoitusleasingsaamiset	0	2
Pitkäaikaiset korolliset saamiset yhteensä	**2 041**	**2 598**
Muut lyhytaikaiset korolliset saamiset	4	6
Lyhytaikaiset korolliset saamiset yhteensä [1)]	**4**	**6**
Yhteensä	**2 045**	**2 603**

1) Sisältyy taseessa myyntisaamisiin ja muihin saamisiin, katso liitetieto 24.

Pitkäaikaisiin lainasaamisiin sisältyy saamisia osakkuus- ja yhteisomistusyrityksiltä 2 041 miljoonaa euroa (2013: 2 587), jotka ovat pääasiassa ruotsalaisilta ydinvoima-osakkuusyrityksiltä OKG AB:lta ja Forsmark Kraftgrupp AB:lta yhteensä 1 310 miljoonaa euroa (2013: 1 312) ja Fortum Värme samägt med Stockholms stad 553 miljoonaa euroa (2013: 1 135). Ydinvoimayhtiöitä rahoitetaan pääsääntöisesti osakaslainoilla osakkaiden omistusosuuksien suhteessa.

TVO:n rakentamaa Olkiluoto 3 -ydinvoimalaa rahoitetaan ulkoisilla lainoilla, osakeanneilla ja osakaslainoilla TVO:n osakkeenomistajien välisten osakassopimusten perusteella. Joulukuun 2014 lopussa Fortum oli myöntänyt 95 miljoonaa euroa osakaslainaa koskien Olkiluoto 3 -ydinvoimalan rakentamista, jolle Fortum on tämän lisäksi sitoutunut antamaan korkeintaan 100 miljoonaa euroa lisärahoitusta. TVO:lle on myös myönnetty osakaslainaa EUR 15 miljoonaa euroa rahoittamaan Olkiluoto 4:n suunnittelua. Tälle hankkeelle Fortum on sitoutunut antamaan 57 miljoonaa euroa lisärahoitusta.

Lisätietoja luottoriskien hallinnasta ja luottoriskeistä liitetiedossa 3.7 Luottoriskit.

Korolliset saamiset

milj. euroa	Efektiivinen korko, %	Tasearvo 2014	Uudelleenhinnoittelu Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Käypä arvo 2014	Tasearvo 2013	Käypä arvo 2013
Pitkäaikaiset lainasaamiset	2,4	2 044	1 857	3	184	2 216	2 600	2 702
Rahoitusleasingsaamiset	-	-	-	-	-	-	2	4
Pitkäaikaiset korolliset saamiset yhteensä [1]	**2,4**	**2 044**	**1 857**	**3**	**184**	**2 216**	**2 602**	**2 706**
Muut lyhytaikaiset korolliset saamiset	0,0	0	0	-	-	0	1	1
Korolliset saamiset yhteensä	**2,4**	**2 045**	**1 857**	**3**	**184**	**2 216**	**2 603**	**2 707**

1) Sisältää pitkäaikaisten saamisten lyhytaikaisen osuuden 3 miljoonaa euroa (2013: 5).

23 Vaihto-omaisuus

milj. euroa	2014	2013
Ydinpolttoaine	105	109
Hiili	77	66
Öljy	12	15
Biopolttoaineet	1	2
Muu vaihto-omaisuus	61	71
Yhteensä	**256**	**264**

Vaihto-omaisuuden arvonalentumisia ei ole kirjattu vuosina 2014 tai 2013.

24 Myyntisaamiset ja muut saamiset

milj.euroa	2014	2013
Myyntisaamiset	549	618
Tuloverosaamiset	132	98
Korkosaamiset	6	21
Siirtosaamiset	23	20
Muut saamiset	116	147
Muut lyhytaikaiset korolliset saamiset	4	6
Siirrot myytävissä oleviin omaisuuseriin	0	-42
Yhteensä	**830**	**869**

Johdon arvion mukaan myyntisaamisten ja muiden saamisten käypä arvo ei poikkea olennaisesti tasearvosta.

24.1 Myyntisaamiset

Myyntisaamisten ikäjakauma

milj.euroa	2014 Brutto	2014 Luotto-tappioksi kirjattu	2013 Brutto	2013 Luotto-tappioksi kirjattu
Erääntymättömät	504	2	577	2
1-90 päivää erääntyneet	44	4	37	2
91-180 päivää erääntyneet	6	3	10	2
Yli 181 päivää erääntyneet	50	46	75	75
Yhteensä	**604**	**55**	**699**	**80**

Vuonna 2014 myyntisaamisten alaskirjaukset olivat 11 miljoonaa euroa (2013: 24), joista 4 miljoonaa euroa (2013: 18) aiheutui myyntisaamisten alaskirjauksista OAO Fortum -yhtiöissä. Vuoden 2014 lopun myyntisaamisista 55 miljoonaa euroa (2013: 80) on kirjattu luottotappioiksi, joista 46 miljoonaa euroa (2013: 73) OAO Fortum –yhtiöissä.

Segmenttikohtaiset tiedot alaskirjauksista on esitetty liitetiedossa 5 Segmenttiraportointi.

Myyntisaamisten valuuttajakauma (Brutto)

milj.euroa	2014	2013
EUR	204	219
SEK	202	223
RUB	132	173
NOK	12	30
PLN	45	31
Muut	9	23
Yhteensä	**604**	**699**

Fortumilla ei ole riskikeskittymää myyntisaamisten osalta, koska asiakasmäärä on suuri ja myyntisaamiset ovat pääasiassa euroissa, Ruotsin kruunuissa ja Venäjän ruplissa.

Lisätietoja luottoriskien hallinnasta ja luottoriskeistä, katso

Vastapuoliriskit Hallituksen toimintakertomuksessa

ja liitetieto 3.7 Luottoriskit.

25 Likvidit varat

milj. euroa	2014	2013
Käteinen raha ja pankkitilit	1 880	1 089
Pankkitalletukset joiden maturiteetti alle 3kk	129	176
Rahat ja pankkisaamiset	**2 009**	**1 265**
Pankkitalletukset joiden maturiteetti yli 3kk	757	0
Yhteensä	**2 766**	**1 265**
Rahat ja pankkisaamiset, jotka siirretty myytävissä oleviin omaisuuseriin	0	-15
Yhteensä	**2 766**	**1 250**

Pankkitalletukset sisältävät OAO Fortumin pankkitalletuksia 131 miljoonaa euroa (2013: 101). Vuoden 2014 lopussa OAO Fortumin pankkitalletuksiin sisältyi euromääräisiä talletuksia 30 miljoonan euron arvosta ja Venäjän ruplamääräisiä talletuksia 101 miljoonan euron arvosta. OAO Fortumin talletukset tullaan käyttämään OAO Fortumin investointeihin. OAO Fortumin euromääräiset pankkitalletukset suojaavat euromääräisiä hankintoja.

Lisätietoja luottoriskien hallinnasta ja luottoriskeistä, katso

Vastapuoliriskit Hallituksen toimintakertomuksessa

ja liitetieto 3.7 Luottoriskit.

26 Osakepääoma

milj. euroa	2014		2013	
	Osakkeiden lukumäärä	Osake-pääoma	Osakkeiden lukumäärä	Osake-pääoma
Rekisteröidyt osakkeet 1.1.	888 367 045	3 046	888 367 045	3 046
Rekisteröidyt osakkeet 31.12.	888 367 045	3 046	888 367 045	3 046

Fortum Oyj:llä on yksi osakesarja. Vuoden 2014 lopussa osakkeita oli laskettu liikkeeseen kaikkiaan 888 367 045 kappaletta. Kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa. Kaikki osakkeet oikeuttavat samansuuruiseen osinkoon. Vuoden 2014 lopussa Fortum Oyj:n kokonaan maksettu ja kaupparekisteriin rekisteröity osakepääoma oli 3 046 185 953,00 euroa.

Fortum Oyj:n osake on listattu NASDAQ Helsinki Oy:ssä. Kaupankäyntitunnus on FUM1V. Fortum Oyj:n osakkeet kuuluvat Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään arvo-osuusjärjestelmään.

Liitteessä 12 Henkilöstökulut on toimitusjohtajan ja muiden konsernin johtoryhmän jäsenten osakeomistukset ja osuudet pitkän aikavälin osakekannustinohjelmassa.

Hallituksen toimintakertomuksessa on esitetty kuvaus osakkeista, osakepääomasta ja osakkeenomistajista.

26.1 Omat osakkeet

Vuoden 2014 lopussa Fortum Oyj ei omistanut omia osakkeita eikä hallituksella ole yhtiökokouksen valtuuttamaa päätöstä omien osakkeiden hankinnasta.

26.2 Muut vaihtovelkakirjalainat ja optiolainat

Fortum-konserni ei ole laskenut liikkeeseen vaihtovelkakirjalainoja eikä optiolainoja, jotka oikeuttaisivat velkakirjojen haltijaa merkitsemään Fortumin osakkeita. Hallituksella ei ole tällä hetkellä yhtiökokouksen myöntämiä käyttämättömiä valtuuksia vaihtovelkakirjojen tai optiolainojen liikkeeseen laskemiseksi, yhtiön osakepääoman korottamiseksi tai uusien osakkeiden liikkeeseen laskemiseksi.

27 Määräysvallattomien omistajien osuus

Merkittävimpien määräysvallattomien omistajien osuus

milj. euroa		2014	2013
OAO Fortum -konserni	Venäjä	29	59
AS Fortum Tartu -konserni	Viro	24	21
Muut		18	21
Yhteensä		**71**	**101**

28 Korolliset velat

milj. euroa	2014	2013
Joukkovelkakirjalainat	4 088	4 736
Lainat rahoituslaitoksilta	576	752
Muut pitkäaikaiset korolliset velat	1 216	1 464
Pitkäaikaiset korolliset velat yhteensä	**5 881**	**6 952**
Lyhytaikainen osuus joukkovelkakirjalainoista	660	1 103
Lyhytaikainen osuus lainoista rahoituslaitoksilta	146	102
Lyhytaikainen osuus muista pitkäaikaisista korollisista veloista	10	30
Yritystodistukset	0	718
Muut lyhytaikaiset korolliset velat	287	154
Lyhytaikaiset korolliset velat yhteensä	**1 103**	**2 106**
Korolliset velat yhteensä	**6 983**	**9 058**
Korolliset velat, jotka siirretty myytävissä oleviin omaisuuseriin	0	-20
Yhteensä	**6 983**	**9 038**

Korolliset velat [1)]

milj. euroa	Efektiivinen korko, %	Tasearvo 2014	Uudelleenhinnoittelu			Käypä arvo 2013	Tase-arvo 2013	Käypä arvo 2013
			Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta			
Joukkovelkakirjalainat	3,3	4 748	1 192	1 858	1 698	5 093	5 839	6 232
Lainat rahoituslaitoksilta	2,8	722	462	70	190	777	854	912
Muut pitkäaikaiset korolliset velat [2)]	1,3	1 226	1 226	-	-	1 296	1 494	1 515
Pitkäaikaiset korolliset velat yhteensä [3)]	**2,9**	**6 696**	**2 880**	**1 928**	**1 888**	**7 166**	**8 187**	**8 659**
Yritystodistukset	-	-	-	-	-	-	718	719
Muut lyhytaikaiset korolliset velat	0,0	287	287	-	-	287	154	154
Lyhytaikaiset korolliset velat yhteensä	**0,0**	**287**	**287**	**0**	**0**	**287**	**871**	**873**
Korolliset velat yhteensä [4)]	**2,8**	**6 983**	**3 167**	**1 928**	**1 888**	**7 453**	**9 058**	**9 532**

1) Tasearvot vuoden 2014 lopussa sisältävät 0 miljoonaa euroa (vuoden 2013 lopussa: 20) korollisia velkoja, jotka on esitetty taseen Myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvissä veloissa.

2) Sisältää lainat Valtion ydinjätehuoltorahastolta ja Teollisuuden Voima Oyj:ltä 1 040 miljoonaa euroa (2013: 995), lainat suomalaisilta eläkelaitoksilta 78 miljoonaa euroa (2013: 198), muut lainat 108 miljoonaa euroa (2013: 301).

3) Sisältää pitkäaikaisen lainan lyhytaikaisen osuuden.

4) Korollisten velkojen ja johdannaisten keskikorko 31.12.2014 oli 3,7 % (2013: 3,6 %).

Korolliset velat laskivat vuoden 2014 aikana 2 075 miljoonalla eurolla 6 983 miljoonaan euroon (2013: 9 058). Lyhytaikainen rahoitus laski 584 miljoonaa euroa, vuoden lopussa lyhytaikaisen velan määrä oli 287 miljoonaa euroa (2013: 871).

Maaliskuussa Fortum lisäsi takaisinlainaustaan Valtion ydinjätehuoltorahastosta ja Teollisuuden Voimalta 45 miljoonalla eurolla yhteensä 1 040 miljoonaan euroon. Ensimmäisen neljänneksen aikana Fortum maksoi takaisin erääntyvän 750 miljoonan joukkovelkakirjalainan. Toisen neljänneksen aikana Fortum maksoi takaisin kaksi joukkovelkakirjalainaa vasta-arvoltaan 350 miljoonaa euroa (SEK 2,600 miljoonaa ja NOK 500 miljoonaa) ja 95 miljoonaa euroa eläkelainoja. Kolmannen kvartaalin aikana OAO Fortum maksoi takasin Venäjän ruplamääräisen 2 miljardin velan (41 miljoonaa euroa). Fortum Värme Holding maksoi ennenaikaisesti takaisin 1,7 miljardin ruotsin kruunumääräisen velan (182 miljoonaa euroa) Fortum Oyjlle joka maksoi takasin saman määräisen velan Tukholman kaupungille. Molempien lainojen alkuperäinen eräpäivä oli joulukuussa 2015.

Lisätietoa katso

liitetieto 3 Rahoitusriskien hallinta,

liitetieto 35 Pantatut varat

ja liitetieto 38 Vastuut.

28.1 Joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskut

Laskettu liikkeeseen/erääntyy	Koron peruste	Korko, %	Efektiivinen korko, %	Valuutta	Nimellisarvo, milj.	Tasearvo, milj. euroa
Fortum Oyj 8 000 miljoonan euron EMTN ohjelma [1]						
2006/2016	Kiinteä	4,500	4,615	EUR	750	749
2009/2017	Kiinteä	6,125	6,240	NOK	500	55
2009/2019	Kiinteä	6,000	6,095	EUR	750	746
2010/2015	Vaihtuva	Stibor 3 kk+0,95		SEK	3 100	330
2010/2015	Kiinteä	3,125	3,235	SEK	3 100	330
2011/2021	Kiinteä	4,000	4,123	EUR	500	528
2012/2017	Vaihtuva	Stibor 3 kk+1,2		SEK	1 000	106
2012/2017	Kiinteä	3,250	3,260	SEK	1 750	186
2012/2022	Kiinteä	2,250	2,344	EUR	1 000	1 074
2013/2018	Kiinteä	2,750	2,855	SEK	1 150	122
2013/2018	Vaihtuva	Stibor 3M+1,0		SEK	3 000	319
2013/2023	Vaihtuva	Stibor 3M+1,13		SEK	1 000	106
2013/2043	Kiinteä	3,500	3,719	EUR	100	96
Yhteensä 31.12.2014						**4 748**

1) EMTN = Euro Medium Term Note

29 Laskennalliset verot

Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen muutos vuonna 2014

Laskennalliset verot taseessa, milj. euroa	1.1.2014	Muutos	31.12.2014
Laskennalliset verosaamiset	126	-28	98
Laskennalliset verovelat	-1 338	179	-1 159
Laskennalliset verot netto	**-1 212**	**151**	**-1 061**

milj. euroa	1.1.2014	Tulos-laskelmaan kirjatut erät	Muihin laajan tulok-sen eriin kirjatut erät	Kurssi-erot, erien väliset siirrot ja muut muutokset	Tytär-yritysten ostot/ myynnit ja myytä-vänä olevat omaisuuserät	31.12.2014
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	-1 264	-10		118	5	-1 150
Eläkevelvoitteet	7	1	22		-2	28
Varaukset	24	-23				1
Johdannaisinstrumentit	-46	-1	7			-40
Vahvistetut tappiot ja käyttämättömät hyvitykset	80	-7		-3		70
Muut erät	-13	44			-1	30
Laskennalliset verot netto	**-1 212**	**5**	**29**	**115**	**2**	**-1 061**

Laskennalliset verosaamiset ja verovelat on vähennetty toisistaan vain siinä tapauksessa, kun ne voidaan laillisesti toimeenpantavissa olevan oikeuden nojalla kuitata keskenään ja ne liittyvät saman veronsaajan perimiin tuloveroihin.

Laskennallinen verovelka, 8 miljoonaa euroa (2013: 7), on kirjattu virolaisista tytäryhtiöistä odotettavan voitonjaon vuoksi. Kotiuttamattomat voitot liittyen kyseisiin yhtiöihin olivat 31.12.2014 yhteensä 38 miljoonaa euroa (2013: 32).

Laskennallisen veron muutos liittyy pääasiassa kurssieroihin Venäjällä ja Ruotsissa, joiden vaikutus laskennallisiin veroihin oli 115 miljoonaa euroa.

Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen muutos vuonna 2013

Laskennalliset verot taseessa, milj. euroa	1.1.2013	Muutos	31.12.2013
Laskennalliset verosaamiset	169	-43	126
Laskennalliset verovelat	-1 561	223	-1 338
Laskennalliset verot netto	**-1 392**	**180**	**-1 212**

milj. euroa	1.1.2013	Tuloslaskelmaan kirjatut erät	Muihin laajan tulokseen eriin kirjatut erät	Kurssierot, erien väliset siirrot ja muut muutokset	Tytäryritysten ostot/myynnit ja myytävänä olevat omaisuuserät	31.12.2013
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	-1 505	55		45	141	-1 264
Eläkevelvoitteet	22	2	-17			7
Varaukset	42	-18				24
Johdannaisinstrumentit	-29	-9	-8			-46
Vahvistetut tappiot ja käyttämättömät hyvitykset	80					80
Muut erät	-2	-12				-13
Laskennalliset verot netto	**-1 392**	**18**	**-25**	**45**	**141**	**-1 212**

Yritysmyyntien ja -ostojen sekä myytävissä olevien pitkäaikaisten varojen aiheuttama laskennallisten verojen muutos vuonna 2013 liittyy pääasiassa Fortum Sähkönsiirto Oy:n ja Fortum Espoo Distribution Oy:n osakkeiden myyntiin vuonna 2014.

Lisätietoja liitteessä 9 Myytävänä olevat omaisuuserät.

Laskennallinen verosaaminen vahvistetuista tappioista on kirjattu siihen määrään saakka, kun on todennäköistä, että niitä voidaan käyttää tulevia verotettavia tuloja vastaan. Kirjatut laskennalliset verosaamiset liittyvät vahvistettuihin tappioihin, joilla ei ole varsinaista vanhentumisaikaa tai joilla on vanhentumisaika, kuten alla on määritelty.

Vahvistetut tappiot vuoden lopussa

milj. euroa	2014		2013	
	Vahvistetut tappiot	Laskennallinen verosaaminen	Vahvistetut tappiot	Laskennallinen verosaaminen
Vahvistetut tappiot, joilla ei ole vanhentumisaikaa	29	4	6	2
Vahvistetut tappiot, joilla on vanhentumisaika	260	66	320	78
Yhteensä	**289**	**70**	**327**	**80**

Taseeseen ei ole kirjattu 50 miljoonan euron (2013: 47) laskennallista verosaamista, koska verosaamisen realisoituminen ei ole todennäköistä. Kirjaamaton laskennallinen verosaaminen liittyy pääosin vahvistettuihin tappioihin, joiden käyttäminen tulevaisuudessa on epävarmaa.

30 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat

milj. euroa	2014	2013
Taseeseen sisältyvät erät		
Ydinvoimaan liittyvät varaukset	774	744
Osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta	774	744
Lainmukainen vastuu ja osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta		
Ydinjätehuoltovastuu Suomen ydinenergialain mukaan	1 084	1 059
Rahastotavoite	1 074	1 039
Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta	1 039	1 005

30.1 Ydinvoimaan liittyvät varaukset

Uudistetun ydinenergialain mukaisesti Fortum teki Työ- ja elinkeinoministeriölle esityksen Loviisan ydinvoimalaitoksen ydinjätehuoltovastuusta kesäkuun 2013 lopussa. Työ- ja elinkeinoministeriö päättää ydinenergialain mukaisesti lasketun vastuun määrän vuosittain joulukuussa. Vastuun määrä perustuu kolmen vuoden välein tehtävään tekniseen suunnitelmaan. Uutta teknistä suunnitelmaa vastaava kustannusarvio päivitettiin vuoden 2013 alkupuolella. Päivitetyn teknisen suunnitelman seurauksena laillisen vastuun määrä kasvoi, sillä käytetyn ydinpolttoaineen välivarastointiin ja loppusijoittamiseen liittyvien tulevien kustannusten odotetaan nousevan.

Työ- ja elinkeinoministeriön päätökseen perustuva ydinenergialain mukainen vastuu vuoden 2014 lopussa on 1 084 miljoonaa euroa (2013: 1 059). Ydinvoimavarauksen IAS 37:n mukaisesti laskettu tasearvo on kasvanut 30 miljoonalla eurolla edellisen vuoden lopun arvosta, ja se on yhteensä 774 miljoonaa euroa joulukuun 2014 lopussa. Lainmukaisen vastuun ja taseeseen kirjatun varauksen välinen ero johtuu pääsääntöisesti siitä, että lainmukaista vastuuta ei ole diskontattu nettonykyarvoon.

Katso liitetieto 19 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet.

Ydinvoimaan liittyvät varaukset

milj. euroa	2014	2013
1.1.	**744**	**678**
Varausten lisäykset	11	51
Käytetyt varaukset	-24	-20
Diskonttauksesta johtuvat muutokset	43	35
31.12.	**774**	**744**
Fortumin Valtion ydinjätehuoltorahasto-osuuden tasearvo	774	744

30.2 Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta

Suomen ydinenergialain mukaisesti Fortumilla on velvoite kattaa lainmukainen vastuunsa kokonaisuudessaan Valtion ydinjätehuoltorahaston kautta. Ehdotetun vastuun noususta johtuen Fortum on hakenut, perustuen ydinenergialakiin, ydinjätehuoltorahaston maksujen jaksotusta kolmelle vuodelle. Työ- ja elinkeinoministeriö hyväksyi esityksen joulukuussa 2013.

Ydinjätehuoltorahasto on IFRS-näkökulmasta ylirahoitettu 265 miljoonalla eurolla (2013: 261), koska Fortumin osuus Valtion ydinjätehuoltorahastosta 31.12.2014 oli 1 039 miljoonaa euroa (2013: 1 005) ja taseessa esitetty osuuden arvo oli 774 miljoonaa euroa (2013: 744).

Tilikauden liikevoittoon on kirjattu negatiivinen -3 miljoonan euron (2013: +23) suuruinen vaikutus. Kyseiset erät sisältyvät Power-segmentin vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin, joten ne eivät ole mukana vertailukelpoisessa liikevoitossa. Katso liitetieto 5 Segmenttiraportointi ja liitetieto 6 Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät. Niin kauan kuin ydinjätehuoltorahasto pysyy ylirahoitettuna IFRS:n näkökulmasta, kirjataan positiivinen vaikutus liikevoittoon aina, kun IAS 37:n mukainen diskontattu varaus kasvaa enemmän kuin nettomaksut ydinjätehuoltorahastoon. Negatiivinen kirjaus liikevoittoon kirjataan, kun nettomaksut ydinjätehuoltorahastoon ovat suuremmat kuin IAS 37 mukaisen diskontatun varauksen kasvu.

30.2.1 Rahastotavoite

Työ- ja elinkeinoministeriö päättää rahastotavoitteesta vuosittain joulukuussa, kun lainmukainen vastuu on päätetty. Rahastotavoitteen ja Fortumin Valtion ydinjätehuoltorahasto-osuuden välinen ero maksetaan vuosittain vuoden ensimmäisen neljänneksen aikana.

Rahastotavoite, joka vastaa uutta lainmukaista vastuuta ja ydinjätehuoltorahaston maksujen jaksottamisesta tehtyä päätöstä, on yhteensä 1 074 miljoonaa euroa (2013: 1 039). Suomen ydinenergialain mukaan annetuin kiinteistökiinnityksin ja muilla vakuuksilla katetaan myös odottamattomat tapahtumat.

Katso myös liitetieto 35 Pantatut varat

ja liitetieto 38 Vastuut.

30.3 Takaisinlainaus Valtion ydinjätehuoltorahastosta

Suomalaisilla Valtion ydinjätehuoltorahaston osapuolilla on mahdollisuus ottaa lainaa rahastolta. Fortum on käyttänyt oikeuttaan lainata rahastolta ja pantannut Kemijoki Oy:n osakkeita vakuudeksi. Lainat uusitaan vuosittain.

Katso myös liitetieto 28 Korolliset velat

ja liitetieto 35 Pantatut varat.

30.4 Osakkuusyritykset

Fortum on saanut vuoden lopulla ydinvoimaa tuottavien osakkuusyrityksiensä (Teollisuuden Voima Oyj, OKG AB ja Forsmarks Kraftgrupp AB) päivitetyt ydinjätehuollon kustannusennusteet. Niiden mukainen vaikutus osuuteen osakkuusyritysten tuloksesta vuonna 2014 oli positiivinen, +2 miljoonaa euroa, joka sisälsi -1 miljoonaa euroa ydinjätehuoltorahaston tasearvon pienentämistä. Vuonna 2013 vastaava vaikutus oli +17 miljoonaa euroa, joka puolestaan sisälsi -5 miljoonaa euroa ydinjätehuoltorahaston tasearvon pienentämistä. Suomen ydinjätehuoltorahasto on IFRS:n näkökulmasta ylirahoitettu, kun taas Ruotsin ydinjätehuoltorahaston on arvioitu olevan hieman alle varauksien määrän vuoden 2014 lopussa.

Fortum on lain edellyttämällä tavalla pantannut omaisuutta Suomen ja Ruotsin ydinjätehuoltorahastoille osakkuusyritystensä puolesta sen vakuudeksi, että voimalaitoksen käytöstäpoistamisesta ja käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoittamisesta syntyviä tulevia kustannuksia varten on riittävästi varoja.

Fortum käyttää oikeuttaan lainata varoja Valtion ydinjätehuoltorahastolta Teollisuuden Voima Oyj:n osakeomistuksensa mukaan.

Katso myös liitetieto 38 Vastuut.

31 Muut varaukset

milj. euroa	2014 Tuotantokapasiteettia koskevat ehdot	2014 Ympäristövaraukset	2014 Muut varaukset	2014 Yhteensä	2013 Tuotantokapasiteettia koskevat ehdot	2013 Ympäristövaraukset	2013 Muut varaukset	2013 Yhteensä
1.1.	**103**	**2**	**12**	**117**	**178**	**4**	**24**	**206**
Varausten lisäykset	0	0	22	22	0	1	9	9
Käytetyt varaukset	-14	0	-4	-18	-24	-2	-11	-37
Varausten purku	-4	0	-3	-7	-48	0	-10	-57
Diskonttauksen purkautuminen	6	0	0	6	12	0	0	12
Kurssierot	-35	0	-3	-39	-16	0	0	-16
31.12.	**56**	**2**	**24**	**82**	**103**	**2**	**12**	**117**
Josta lyhytaikaiset varaukset [1)]	56	0	10	66	20	0	3	23
Josta pitkäaikaiset varaukset	0	2	15	17	83	2	10	94

1) Sisältyy tase-erään ostovelat ja muu lyhytaikainen vieras pääoma, katso liite 34.

Fortumin Venäjällä käynnissä olevaan mittavaan investointiohjelmaan liittyy tulevaa tuotantokapasiteettia koskevia ehtoja. Ehtojen mukaan Fortumilta voidaan periä sakkomaksuja, mikäli investointiohjelman tuoman uuden tuotantokapasiteetin käyttöönotto merkittävästi lykkääntyy tai investointisopimuksen pääehdot eivät muulta osin täyty. Mahdollisia sakkoja varten tehdyn varauksen määrä arvioidaan uudelleen jokaisena tilinpäätöshetkenä. Uudelleenarviointi kattaa investointiohjelman mukaiset vielä keskeneräiset voimalaitokset ja näiden arvioidussa käyttöönottoajankohdassa sekä riskeissä tapahtuneet muutokset. Vuoden 2014 aikana varausta purettiin tulokseen 4 miljoonaa euroa liittyen Nyagan 2:n sakkojen pienenemiseen. Jäljellä oleva varaus oli 56 miljoonaa euroa vuoden 2014 lopussa (2013: 103). Maksetut sakkomaksut vuoden 2014 aikana olivat 14 miljoonaa euroa (2013: 24). Diskonttauksesta johtuva varauksen kasvu vuoden 2014 aikana oli 6 miljoonaa euroa (2013: 12), joka on kirjattu muihin rahoituseriin.

Ympäristövaraukset liittyvät pääosin pilaantuneiden maa-alueiden puhdistamiseen. Suurin osa varauksesta arvioidaan käytettäväksi seuraavan kymmenen vuoden kuluessa.

Muihin varauksiin sisältyy uudelleenjärjestelyvarauksia 1 miljoonaa euroa (2013: 2).

Muut varaukset sisältävät myös vakuutusmaksuvarauksia sekä verovaateisiin ja tappiollisiin sopimuksiin liittyviä varauksia. Varaukset arvioidaan käytettävän 2-5 vuoden kuluessa.

Tietoja ydinvoimalaitosten käytöstä poistamiseen ja käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoittamiseen liittyvistä varauksista, katso kohta 30.

32 Eläkevelvoitteet

Fortumin eläkejärjestelyt

Suomi

Suomessa merkittävin työeläkejärjestelmä on TyEL, jossa etuudet määräytyvät suoraan etuudensaajan ansioiden perusteella. Nämä eläkejärjestelyt on hoidettu eläkevakuutusyhtiöiden kautta ja ne käsitellään maksupohjaisina eläkejärjestelyinä. TyEL-järjestelmän etuudet ovat vanhuus-, työkyvyttömyys-, työttömyys ja perhe-eläke. Lisäksi osalla suomalaisista työntekijöistä on lisäeläketurva, joka oikeuttaa tietyn suuruiseen etuuteen eläkkeelle jäännin jälkeen. Nämä lisäeläketurvat on järjestetty yhtiön omassa eläkesäätiössä tai eläkevakuutusyhtiöiden kautta. Vakuutusyhtiöiden kautta järjestetyt lisäeläkkeet sisältävät vanhuuseläkkeen ja hautausavun ja Fortumin eläkesäätiössä järjestetyt lisäeläkkeet vanhuus-, varhennettu vanhuus-, työkyvyttömyys-, perhe-eläkkeet ja hautausavun.

Eläkesäätiö on suljettu säätiö, jota hallinnoi sekä työnantajien että työntekijöiden edustajista koostuva hallitus. Säätiö toimii Finanssivalvonnan (FIVA) sääntöjen mukaan. Eläkevelan tulee olla sääntöjen mukaan täysin katettu. Kansallinen etuuspohjaisiin järjestelyihin liittyvä velvoite lasketaan niin, että luvattu etuus on täysin katettu eläkkeelle siirtymiseen asti. Eläkkeelle siirtymisen jälkeen maksettavat etuudet tarkistetaan vuosittain TyEL-indeksin mukaan. Luvatut etuudet on määritetty säätiön säännöissä, joiden mukaan etuuden määrä lasketaan osuutena palkkasummasta. Osuus on useimmiten 66 % palkasta. Etuuden laskennassa käytettävä palkkasumma on viimeisten kymmenen vuoden keskimääräinen palkka, jota on tarkistettu yleisellä ansiotasoindeksillä.

Ruotsi

Ruotsissa konsernilla on useita etuus- ja maksupohjaisia eläkejärjestelyjä, kuten yleinen ITP-järjestelmä sekä PA-KL- ja PA-KFS -järjestelmät, joihin aiemmin kunnan omistamissa yhtiöissä palveluksessa olevat työntekijät ovat oikeutettuja. Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt ovat täysimääräisesti katettuja ja on rahoitettu osittain Fortumin eläkesäätiön ja osittain vakuutusmaksujen kautta. Eläkejärjestelyihin sisältyvät normaali ja täydentävä vanhuuseläke sekä perhe- ja työkyvyttömyyseläke. Merkittävin eläkejärjestely on tietyt ikäehdot täyttävien, pysyvässä työsuhteessa olevien toimihenkilöiden ITP-järjestelmä, johon myös määräaikaiset työntekijät ovat oikeutettuja tietyn odotusajan jälkeen. Saadakseen täyden eläkkeen työntekijällä on oltava ennakoitu eläkkeeseen oikeuttava työjakso, työn aloittamisesta eläkeikään saakka, vähintään 30 vuoden ajan.

Ruotsin eläkesäätiötä hallinnoi hallitus, joka koostuu sekä työnantajien että työntekijöiden edustajista. Säätiön toimintaa säätelee Ruotsin laki (no. 1967:531) ja se toimii Ruotsin arvopaperimarkkinaviranomaisen sekä lääninhallituksen sääntelyn ja valvonnan alaisena. Säätiön varat toimivat vakuutena etuuspohjaisille eläkevelvoitteille eikä säätiöllä ole varsinaisiin eläkemaksuihin liittyviä velvoitteita. Työnantajalla on oltava eläkevelvoitteelle vakuutus Ruotsin keskinäisen eläkevakuutusyhtiö PRI Pensionsgarantin kautta. Velan ei tarvitse säännösten mukaan olla täysin katettu säätiössä.

Useaa työnantajaa koskeva osuus ITP-eläkejärjestelystä, joka katetaan Alectaan suoritettavilla eläkemaksuilla (Fortumissa kollektiiviset perhe-eläkkeet), käsitellään maksupohjaisena järjestelynä, koska ei ole olemassa yhdenmukaista ja luotettavaa perustaa allokoida varat ja velvoitteet ITP-järjestelmään osallistuvien kesken. Syy tähän on se, että järjestelmän ehtojen perusteella ei ole mahdollista määrittää miten yli- tai alijäämä vaikuttaa tuleviin maksuihin.

Muiden maiden eläkejärjestelyt

Fortumin venäläisten ja puolalaisten yhtiöiden eläkkeet katetaan pääosin maksuilla valtiollisiin eläkejärjestelyihin. Nämä järjestelyt ovat maksupohjaisia järjestelyjä. Näiden lisäksi Fortum osallistuu työnantajakohtaisiin etuuspohjaisiin järjestelyihin, joista on erikseen sovittu työehtosopimuksissa. Nämä etuuspohjaiset järjestelyt ovat rahastoimattomia ja yhtiö suorittaa etuuksien maksut sitä mukaa, kun ne erääntyvät maksettaviksi. Näihin järjestelyihin liittyy eläkemaksujen lisäksi kertaluonteisia etuuksia, jotka maksetaan esimerkiksi työntekijän kuoleman- tai työkyvyttömyystapauksissa sekä huomionosoituksina merkkipäivinä tai ansioituneille työntekijöille tai entisille työntekijöille maksettavina huomionosoituksina.

Norjalaisilla yhtiöillä on eläkejärjestelyjä, jotka ovat yleisiä kuntatyönantajilla Norjassa. Nämä etuuspohjaiset eläkejärjestelyt sisältävät vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeen, mukaan lukien Norjan kansallisen eläkejärjestelmän (Folketrygden) mukaiset eläke-etuudet. Eläkevastuut ovat Norjan vakuutuslainsäädännön mukaisesti täysimääräisesti katettuja.

Muissa maissa eläkejärjestelyt perustuvat paikallisiin määräyksiin ja käytäntöihin, pääasiassa järjestelyt ovat maksuperusteisia eläkejärjestelyjä.

Merkittävimmät eläkejärjestelyihin liittyvät riskit - Ruotsi ja Suomi

Yleiset riskit

Ruotsi - Koska eläkesäätiö on eriytetty rahastoista, Fortumilla ei ole velvoitetta suorittaa lisämaksuja eläkesäätiöön, vaikka rahastolla ei olisikaan riittävästi varoja velvoitteidensa kattamiseksi. Jos rahaston varojen määrä laskee Ruotsin lainsäädännön edellyttämän tason alapuolelle, Fortumin vakuutusmaksut eläkeyhtiö PRI:hin kuitenkin kasvavat.
Suomi - Jos rahaston varojen tuotto ei riitä kattamaan eläkevelvoitteen kasvua ja etuuksien maksua tilikauden aikana, työnantajan tulee kattaa alijäämä lisämaksuilla, jollei rahaston oma pääoma ole riittävä.

Diskonttauskoron muutokset

Ruotsi - Eläkevelvoitteen laskennassa käytettävä diskonttauskorko perustuu Ruotsin vakuudellisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoon. Tuoton laskennassa käytetään joukkovelkakirjalainoja, jotka vastaavat parhaiten eläkevastuiden arvioitua kestoa. Joukkovelkakirjalainojen markkinatuottojen vaihtelu muodostaa riskin eläkevelvoitteiden määrän vaihtelulle. Jos markkinatuotot laskevat, eläkevelvoitteen määrä kasvaa.
Suomi - IFRS-standardien mukaisen etuuspohjaisen eläkevelvoitteen laskennassa käytettävä diskonttauskorko riippuu yritysten joukkovelkakirjalainojen korosta tilinpäätöspäivänä. Korkojen nousu kasvattaa eläkevelvoitteen määrää, mitä tasoittaa vastaavasti kiinteän tuoton sijoitusten arvon nousu.

Sijoitusriski ja volatiliteettiriski

Suomi - Eläkesäätiön hallitus hyväksyy vuosittain sijoitussuunnitelman, joka perustuu ulkopuolisten asiantuntijoiden suorittamaan taseanalyysiin. Säätiön varat sijoitetaan osakkeisiin ja osakerahastoihin, kiinteän tuoton instrumentteihin ja kiinteistöihin. Sijoitukset hajautetaan eri sijoitusluokkiin ja eri varainhoitajille Finanssivalvonnan sääntely huomioiden. Kiinteistösijoituksista merkittävimmän muodostaa Fortumin pääkonttori, joka on vuokrattu Fortum Oyj:lle.

Oletuksiin liittyvät riskit

Aktuaarilaskelmat edellyttävät oletusten tekemistä inflaatiosta, palkkatasosta sekä kuolleisuudesta. Jos toteumat poikkevat oletuksista, eläkevelvoitteesta voi muodostua arvioitua suurempi.

Velvoitteen nykyarvon muutokset

milj. euroa	Etuuspohjainen velvoite		Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo		Etuuspohjainen netto-omaisuuserä(-)/-velka(+)	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Tasearvo 1.1.	**466**	**550**	**-415**	**-430**	**51**	**119**
Tuloslaskelmaan kirjatut erät						
Työsuoritukseen perustuva meno	7	11	0	0	7	11
Aiempaan työsuoritukseen perustuva meno	1	0	0	0	1	0
Velvoitteen täyttämisestä johtuvat voitot tai tappiot	-7	-41	6	3	-1	-38
Nettokorko [1]	14	15	-13	-12	1	4
	15	**-14**	**-7**	**-8**	**8**	**-23**
Laajaan tuloslaskelmaan kirjatut erät						
Uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot(+)/tappiot(-)	115	-38	-15	-22	101	-60
Väestörakenne oletuksien muutoksista johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	0	0			0	0
Taloudellisten oletuksien muutoksista johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	120	-52			120	-52
Kokemusperäisistä tarkistuksista johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	-4	14			-4	14
Järjestelmään kuuluvien varojen tuotto (poislukien tuloslaskelmaan kirjattu nettokorko)			-15	-22	-15	-22
Kurssierot	-12	-12	9	8	-3	-4
	103	**-50**	**-6**	**-14**	**97**	**-63**
Muut						
Työnantajan suorittamat maksut järjestelyyn			-2	-6	-2	-6
Maksetut etuudet	-17	-19	13	14	-4	-6
Vähennykset liittyen tytäryhtiömyynteihin	-27		17		-10	
Vakuutusyhtiöön siirretyt varat Ruotsissa				29		29
Tasearvo 31.12.	**540**	**466**	**-400**	**-415**	**140**	**51**
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo					532	456
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo					-400	-415
Rahastoitu määrä					**133**	**41**
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo [2]					7	10
Nettomääräinen eläkevelvoite					**140**	**50**
Etuuspohjainen eläkevelvoite taseen pitkäaikaisissa veloissa					140	50
Etuuspohjainen eläkevelvoite taseen pitkäaikaisissa varoissa					0	0
Etuuspohjainen netto-omaisuuserä(-)/-velka(+) taseessa					**140**	**50**

1) Nettokorko on tuloslaskelmassa esitetty rahoituserissä, muut etuuspohjaisiin järjestelyihin liittyvät kulut sisältyvät henkilöstökuluhin (rivit etuuspohjaiset järjestelyt ja osa summasta rivillä etuuspohjaisten järjestelyiden vakuuttaminen liitetiedon 12 Henkilöstökulut henkilöstökulu erittelyssä).

2) Rahastoimattomat velvoitteet liittyvät Venäjän ja Puolan eläkejärjestelyihin.

Vuoden 2014 lopussa yhteensä 1 230 (2013: 1 498) Fortumin työntekijää kuului etuuspohjaisiin eläkejärjestelmiin, jotka tarjoavat eläke-etuuksia. Vuoden 2014 aikana eläkkeitä tai vastaavia etuuksia maksettiin yhteensä 2 929 (2013: 3 196) henkilölle.

Eläkejärjestelyihin liittyvien maksusuoritusten arvioidaan olevan 9 miljoonaa euroa vuonna 2015.

Järjestelyyn kuuluvien varojen jakautuminen

milj. euroa	2014	2013
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	129	169
Velkainstrumentit	133	115
Rahat ja pankkisaamiset	38	23
Kiinteistöt, joista konsernin omassa käytössä 67 miljoonaa euroa (2013: 74)	72	81
Fortum Oyj:n omat osakkeet	5	5
Muut varat	23	22
Yhteensä	**400**	**415**

Kun eläkejärjestely on rahoitettu vakuutusyhtiössä, järjestelyyn kuuluvien varojen jakauma ei ole ollut käytettävissä. Tällöin varat on sisällytetty erään 'Muut varat'.

Järjestelyyn kuuluvien varojen toteutunut tuotto Suomessa ja Ruotsissa oli 27 miljoonaa euroa (2013: 23).

Taseeseen kirjatut määrät maittain 2014

milj. euroa	Suomi	Ruotsi	Muut maat	Yhteensä
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	354	170	9	532
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-264	-130	-5	-400
Alijäämä(+)/Ylijäämä(-)	**90**	**39**	**3**	**133**
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo			7	7
Nettomääräinen omaisuuserä(-)/velka(+) taseessa	**90**	**39**	**11**	**140**
Etuuspohjainen eläkesaatava taseen varoissa	0	0	0	0
Etuuspohjainen eläkevelvoite	**90**	**39**	**11**	**140**

Taseeseen kirjatut määrät maittain 2013

milj. euroa	Suomi	Ruotsi	Muut maat	Yhteensä
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	281	136	38	456
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-262	-127	-25	-415
Alijäämä(+)/Ylijäämä(-)	**19**	**9**	**13**	**41**
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo			10	10
Nettomääräinen omaisuuserä(-)/velka(+) taseessa	**19**	**9**	**23**	**50**
Etuuspohjainen eläkesaatava taseen varoissa	0	0	0	0
Etuuspohjainen eläkevelvoite	**19**	**9**	**23**	**50**

Tärkeimmät vakuutusmatemaattiset oletukset

	2014				2013			
	Suomi	Ruotsi	Venäjä	Muut maat	Suomi	Ruotsi	Venäjä	Muut maat
Diskonttauskorko, %	1,30	2,50	9,00	3,00	3,02	3,90	7,50	4,11
Tuleva palkankorotus, %	2,20	3,00	7,50	3,25	2,20	3,00	7,50	3,72
Etuuksien korotukset, %	2,10	2,00	6,50	2,23	2,10	2,00	6,00	2,80
Inflaatio, %	2,00	2,00	6,50	1,75	2,00	2,00	6,00	1,89

Suomessa käytetty diskonttauskorkokanta perustuu eurooppalaisten yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen viitekorkoihin, jotka vastaavat parhaiten etuuspohjaisten eläkevastuiden arvioitua kestoa. Ruotsissa käytetty diskonttauskorkokanta perustuu ruotsalaisiin vakuudellisten joukkovelkakirjalainojen tuottoihin ja Norjassa norjalaisiin vakuudellisten joukkovelkakirjalainojen tuottoihin, jotka vastaavat parhaiten etuuspohjaisten

eläkevastuiden arvioitua kestoa. Ruotsalaisia ja norjalaisia vakuudellisia joukkovelkakirjalainoja pidetään korkealaatuisina niiden vakuutena olevan varallisuuden johdosta. Venäjällä on diskonttauskoron perustana käytetty näiden valtioiden pitkäaikaisten joukkovelkakirjojen viitekorkoja, jotka ovat yhdenmukaisia sekä käytetyn valuutan että etuuspohjaisten eläkevastuiden arvioidun keston kanssa.

Elinajanodotus on odotettu jäljellä oleva elinikä tietyssä iässä:

Pitkäikäisyys 65-vuotiaana	Suomi	Ruotsi
45 - mies	20,6	21,6
45 - nainen	26,4	24,1
65 - mies	19,0	19,6
65 - nainen	24,7	22,8

Diskonttauskorko, inflaatio-oletus ja tuleva palkankorotusoletus ovat tärkeimpiä etuuspohjaisten eläkevastuiden laskennassa käytettyjä oletuksia. Alla on esitetty puolen prosenttiyksikön oletuksen muutoksen vaikutus vuoden 2014 lopun etuuspohjaisen velvoitteen määrään, pitäen muut laskelmissa käytetyt muuttujat ennallaan.

Etuuspohjaisen velvoitteen herkkyys muutoksille keskeisissä oletuksissa

	Vaikutus eläkevelvoitteeseen lisäys+/vähennys -	
Oletuksen muutos	Suomi	Ruotsi
0,5 % lisäys diskonttauskorossa	-8%	-11%
0,5 % vähennys diskonttauskorossa	9%	12%
0,5 % lisäys etuuksien korotus oletuksessa	7%	10%
0,5 % vähennys etuuksien korotus oletuksessa	-6%	-9%
0,5 % lisäys palkankorotusoletuksessa	1%	3%
0,5 % vähennys palkankorotusoletuksessa	-1%	-3%

Käytetyt menetelmät herkkyysanalyysin laatimisessa ei muuttunut verrattuna edelliseen kauteen. Muutos kuolevuus oletukseen niin että elinikä nousee yhdellä vuodella lisäisi nettovelkaa Suomessa ja Ruotsissa yhteensä 21 miljoonaa euroa (16,6 %).

Diskonttaamattoman eläkevastuun maturiteettijakauma Suomessa ja Ruotsissa vuoden 2014 lopussa

milj. euroa	Tulevat maksut
Alle 1 vuoden sisällä erääntyvät	16
1-5 vuoden sisällä erääntyvät	71
5-10 vuoden sisällä erääntyvät	93
10-20 vuoden sisällä erääntyvät	180
20-30 vuoden sisällä erääntyvät	145
Yli 30 vuoden kuluttua erääntyvät	120

Eläkevelvoitteen painotettu keskimääräinen kesto Suomessa ja Ruotsissa oli vuoden 2014 lopussa 16,9 vuotta.

33 Muut pitkäaikaiset velat

milj. euroa	2014	2013
Liittymismaksut	110	417
Muut velat	44	38
Siirrot myytävissä oleviin omaisuuseriin	0	-306
Yhteensä	**154**	**148**

Palautettavat kaukolämpöverkon liittymismaksut Suomessa ovat yhteensä 110 miljoonaa euroa (2013: 111).

34 Ostovelat ja muu lyhytaikainen vieras pääoma

milj. euroa	2014	2013
Ostovelat	298	386
Siirtovelat		
Lomapalkkavelka ja muut henkilöstökulujaksotukset	71	73
Korkovelat	205	254
Muut siirtovelat	64	79
Muut velat		
ALV-velka	35	26
Verovelka	35	11
Energiaverot	12	31
Saadut ennakkomaksut	33	52
Lyhytaikaiset varaukset [1)]	66	23
Muut velat	69	132
Siirrot myytävänä oleviin omaisuuseriin	0	-73
Yhteensä	**888**	**994**

1) Katso myös liitetieto 31 Muut varaukset.

Johdon arvion mukaan ostovelkojen ja muiden velkojen käypä arvo ei poikkea olennaisesti tasearvosta.

35 Pantatut varat

milj. euroa	2014	2013
Omasta puolesta annetut		
Lainat		
Pantit	292	301
Kiinteistökiinnitykset	137	137
Muut sitoumukset		
Kiinteistökiinnitykset	137	103
Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta		
Pantit ja kiinteistökiinnitykset	0	3

35.1 Velkojen vakuudeksi pantatut varat

Suomalaisilla Valtion ydinjätehuoltorahaston osapuolilla on mahdollisuus ottaa lainaa Valtion ydinjätehuoltorahastosta. Fortumilla on tätä lainaa varten vakuutena Kemijoki Oy:n osakkeita. Pantattuina olevien osakkeiden arvo 31.12.2014 oli 269 miljoonaa euroa (2013: 269).

Pantit -erään kuuluvat myös pankkitalletukset 3 miljoonaa euroa (2013: 12), jotka on annettu Nasdaq Commodities ja kansainvälisten ICE- ja EEX-pörssien kanssa käytävän sähkökaupan ja hiilidioksidipäästöoikeuksilla käytävän kaupan vakuudeksi.

Virolainen Fortum Tartu (Fortumin omistusosuus 60 %) on antanut kiinteistökiinnityksiä arvoltaan 96 miljoonaa euroa (2013: 96) lainan vakuudeksi. Fortumin eläkesäätiön myöntämän lainan vakuudeksi on annettu 41 miljoonan euron (2013: 41) kiinteistökiinnitykset.

Lisätietoja näihin kiinnityksiin liittyvistä korollisista veloista on liitetiedossa 28 Korolliset velat.

35.2 Muiden sitoumusten vakuudeksi pantatut varat

Fortum on antanut Työ- ja elinkeinoministeriölle vakuudeksi suomalaisiin voimalaitoksiin liittyviä kiinteistökiinnityksiä, arvoltaan 137 miljoonaa euroa (2013: 103). Vakuudet on annettu turvaamaan kattamattomat lainmukaiset vastuut ja mahdolliset odottamattomat tapahtumat liittyen Loviisan ydinvoimalan käytöstäpoistoon ja ydinjätteen loppusijoituksesta aiheutuviin tuleviin kustannuksiin. Vakuuksien määrä tarkistetaan vuosittain kesäkuussa edellisen vuoden lopulla päätetyn laillisen vastuun ja rahastotavoitteen perusteella. Vuosittaisen päivityksen seurauksena kiinteistökiinnitysten määrä nousi 34 miljoonalla eurolla.

Katso myös liitetieto 30 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat

ja liitetieto 38 Vastuut.

36 Leasingsopimukset

36.1 Fortum vuokralleantajana

Muut vuokrasopimukset

Tuloslaskelmaan kirjatut vuokratulot olivat 1 miljoonaa euroa (2013: 1).

Muihin vuokrasopimuksiin perustuvien saamisten erääntymisajat

milj. euroa	2014	2013
Vuoden kuluessa	2	6
Vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	4	1
Yli viiden vuoden kuluttua	1	2
Yhteensä	**8**	**9**

Muilla vuokrasopimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet

milj. euroa	2014	2013
Hankintameno	4	4
Kertyneet poistot 1.1.	-1	-1
Tilikauden poistot	0	0
Tasearvo	**3**	**2**

Rahoitusleasingsopimukset

Fortumilla ei ole merkittäviä rahoitusleasingjärjestelyjä, joissa konserni toimii vuokralleantajana.

36.2 Fortum vuokralleottajana

Muut vuokrasopimukset

Fortum on tehnyt useita muita ei-purettavissa olevia vuokrasopimuksia toimistolaitteista ja autoista. Osaan näistä sopimuksista liittyy oikeus uusia sopimus. Muiden ei-purettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettaviksi tulevien vähimmäisvuokrien erääntymisajat on esitetty alla olevassa taulukossa. Vuokramaksut, jotka olivat 16 miljoonaa euroa (2013: 28), sisältyvät tuloslaskelman muihin kuluihin. Tuleviin vähimmäisvuokramaksuihin sisältyy pitkäaikaisten maanvuokrasopimusten vuokramaksuja.

Tulevien vähimmäisvuokramaksujen kokonaismäärä

milj. euroa	2014	2013
Vuoden kuluessa	24	27
Vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	43	47
Yli viiden vuoden kuluttua	76	108
Yhteensä	**142**	**181**

Rahoitusleasingsopimukset

Fortumilla ei ole merkittäviä rahoitusleasingjärjestelyjä, joissa konserni toimii vuokralleottajana.

37 Investointisitoumukset

milj. euroa	2014	2013
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	458	524
Aineettomat hyödykkeet	3	6
Yhteensä	**461**	**530**

Investointisitoumukset ovat investointeihin liittyviä sitoumuksia, joita ei ole kirjattu tilinpäätökseen. Investointisitoumukset ovat vähentyneet vuoden 2013 loppuun verrattuna. Sitoumukset ovat pienentyneet johtuen pääosin OAO Fortumin investointiohjelman etenemisestä ja Suomen ja Norjan Distribution liiketoiminnan myynnistä.

Lisätietoja näihin investointisitoumuksiin liittyen on liitteessä 19 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet.

38 Vastuut

milj. euroa	2014	2013
Omasta puolesta		
Muut vastuut	64	77
Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta		
Takaukset	459	514
Muut vastuut	125	125
Muiden puolesta		
Takaukset	0	3

38.1 Omasta puolesta annetut vastuut

Omasta puolesta annetut muut vastuut ovat 64 miljoonaa euroa joulukuun lopussa 2014 (2013: 77).

38.2 Vastuut osakkuusyritysten puolesta

Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta annetut takaukset ja muut vastuut koostuvat pääasiassa takauksista, jotka liittyvät Fortumin ydinvoimaliiketoimintaa harjoittaviin osakkuusyrityksiin Teollisuuden Voima Oyj (TVO), Forsmarks Kraftgrupp AB (FKA) ja OKG AB (OKG). Takaukset on annettu Fortumin omistusosuuksien suhteessa.

Lainsäädäntö edellyttää, että Suomessa ja Ruotsissa toimivien ydinvoimayhtiöiden on annettava vakuuksia Suomen ja Ruotsin ydinjätehuoltorahastoille, joilla taataan, että voimalaitosten käytöstäpoistoon ja käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoittamiseen on riittävät varat. Suomessa Fortum on antanut Valtion ydinjätehuoltorahastolle TVO:n puolesta omistusosuutensa mukaisen takauksen lainmukaisen vastuun kattamattoman osuuden ja odottamattomien tapahtumien vakuudeksi. Takauksien määrä tarkistetaan vuosittain kesäkuussa edellisvuoden joulukuussa päätetyn laillisen vastuun perusteella. Vuotuisen tarkistuksen seurauksena annettujen takuiden määrä oli 41 miljoonaa euroa (2013: 40).

Ruotsissa Fortum on antanut Ruotsin ydinjätehuoltorahastolle takaukset FKA:n ja OKG:n puolesta omistusosuuksiensa mukaisesti. Ruotsin valtio päätti joulukuussa 2011 takuiden määrästä vuosille 2012-2014, ja päätös astui voimaan syyskuussa 2012. Päätöksen seurauksena FKA:n ja OKG:n puolesta annettujen takausten yhteismäärä on vuoden 2014 lopussa 3 696 miljoonaa Ruotsin kruunua (393 miljoonaa euroa) (2013: 417 miljonaa euroa).

Fortum omistaa Suomessa olevasta Meri-Porin voimalaitoksesta 54,55 % ja TVO 45,45 %. Osakassopimuksen nojalla Fortumin on annettava vakuus TVO:lle mahdollisen voimalaitoksen arvonalentumisen varalta tai mahdollisen sopimusrikkomuksen varalta koskien TVO:lle kuuluvaa osuutta voimalaitoksesta. Vakuus on määrältään 125 miljoonaa euroa (2013: 125).

38.3 Muut vastuut

Fortum Oil and Gas Oy:n vuoden 2004 jakautumisen seurauksena Fortumin kokonaan omistamalla Fortum Heat and Gas Oy:llä on yhteinen vastuusitoumus Neste Oil Oyj:n kanssa. Vastuusitoumus perustuu osakeyhtiölain (734/1978) 14a luvun 6§:n säädökseen.

39 Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt

39.1 Tytäryritykset

Ruotsin energiamarkkinaviranomainen (EI), joka säätelee ja valvoo jakeluverkkotariffeja Ruotsissa on julkistanut päätöksen koskien sallittuja tulorajoja vuosille 2012-2015. EI perustaa päätöksensa siirtymäsäännökseen, jonka mukaan vie 18 vuotta saavuttaa uuden mallin mukainen sallittu tuottoraja. EI:n päätöksestä on valitettu hallinto-oikeuteen yli 80 jakeluverkkoyhtiön toimesta, jossa on mukana myös Fortum Distribution AB. Peruste Fortum Distribution AB:n valitukselle on, että uusi laskentamalli ei ole yhteensopiva voimassaolevan lainsäädännön kanssa ja että EI on käyttänyt virheellistä laskentatapaa laskiessaan pääoman keskimääräistä kustannusta (WACC). Joulukuussa 2013 oikeus antoi jakeluyhtiöiden kantaa puoltavan päätöksen kaikkia merkittäviä osa-alueita koskien. EI on valittanut päätöksestä seuraavaan oikeusasteeseen, eli kamarioikeuteen. Marraskuussa toinen oikeusaste, kamarioikeus, antoi ruotsin verkkoyhtiöitä puoltavan päätöksen. Joulukuussa 2014 EI valitti päätöksestä seuraavaan oikeusasteeseen, korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Jotta asia otetaan uudestaan harkintaan, korkeimman hallinto-oikeuden on annettava valituslupa. Päätös valitusluvasta tehdään kevään 2015 aikana.

Fortum on saanut Ruotsissa vuosittain vuosien 2009-2012 tuloverotuksia koskevia jälkiverotuspäätöksiä 2011-2013 joulukuussa sekä 2014 lokakuussa. Veroviranomaisten kannan mukaan Fortumin pitäisi maksaa lisää tuloveroa vuosilta 2009-2012 vuosina 2004-2005 ruotsalaisten tytäryhtiöiden välillä toteutettuun lainojen uudelleen kohdistamiseen sekä vuosilta 2010-2012 vuonna 2008 toteutuneen TGC 10:n (nykyään OAO Fortum) osakkeiden hankinnan rahoittamiseen liittyen. Veroviranomaisten vaateet perustuvat vuonna 2009 toteutettuun verolainsäädännön muutokseen. Fortumin näkemyksen mukaan vaatimukset ovat perusteettomia ja Fortum on valittanut veroviranomaisten päätöksistä. Kaikki tapaukset ovat vireillä hallinto-oikeudessa. Tammikuussa 2015 Ruotsin veroviranomaiset ilmoittivat hallinto-oikeudelle, että he luopuvat vuotta 2010 koskevista vaateistaan TGC 10:n rahoitukseen liittyen.

Lainopillisten arvioiden ja lausuntojen perusteella tilinpäätökseen ei ole tehty jälkiverotuspäätöksistä verovarauksia. Mikäli veroviranomaisten päätökset jäävät voimaan valitusprosessin jälkeen, vaikutus tilikauden voittoon olisi noin 425 miljoonaa Ruotsin kruunua (45 miljoonaa euroa) koskien vuotta 2009, 379 miljoonaa Ruotsin kruunua (40 miljoonaa euroa) koskien vuotta 2010, arviolta 511 miljoonaa Ruotsin kruunua (54 miljoonaa euroa) koskien vuotta 2011, ja 173 miljoonaa kruunua (18 miljoonaa euroa) koskien vuotta 2012.

Fortum on saanut vuosien 2008-2011 tuloveroja koskevat jälkiverotuspäätökset Belgiassa. Veroviranomaiset ovat eri mieltä Fortum EIF NV:n verokohtelusta. Fortumin mielestä veroviranomaisten tulkinta ei perustu paikalliseen lainsäädäntöön. Ensimmäisen asteen tuomioistuin Antwerpenissa hylkäsi Fortumin valituksen vuosilta 2008 ja 2009 kesäkuussa 2014. Fortumin näkemyksen mukaan päätös on perusteeton ja Fortum on valittanut asiassa valitustuomioistuimeen. Tilinpäätökseen ei lainopillisten arvioiden ja lausuntojen perusteella ole tehty jälkiverotuspäätöksistä verovarausta. Mikäli veroviranomaisen päätöksistä tehtyä valitusta ei hyväksytä ja jälkiverotuspäätös jää voimaan, vaikutus olisi vuoden 2008 osalta noin 36 miljoonaa euroa, vuoden 2009 osalta noin 27 miljoonaa euroa, vuoden 2010 osalta noin 15 miljoonaa euroa ja vuoden 2011 osalta noin 21 miljoonaa euroa. Kyseessä olevat verot on jo maksettu. Mikäli valitus hyväksytään Fortum tulee saamaan 7 %:n koron kyseessä oleville summille.

Fortum on saanut vuoden 2007 tuloveroa koskevan jälkiverotuspäätöksen joulukuussa 2013. Veroviranomaiset katsoivat siirtohintatarkastuksen perusteella, että Fortum Oyj tekee yksityiskohtaiset liiketoimintapäätökset kaikkien konserniyhtiöiden puolesta ja tästä syystä Fortumin belgialaiseen tytäryhtiöön Fortum Project Finance NV:hen tehtyä pääomasijoitusta ei pidetä verotuksessa pääomasijoituksena, vaan uudelleen luokitellaan tytäryhtiön käyttöön annetuiksi varoiksi. Veroviranomaisten mielestä Fortum Project Finance NV:n lainasaamisilleen saama korkotuotto tulisi verottaa Suomessa eikä Belgiassa. Fortum katsoi vaateet perusteettomiksi niin perusteiltaan kuin lain tulkinnan näkökulmasta. Fortum valitti päätöksestä.

Konserniverokeskuksen oikaisulautakunta hyväksyi Fortumin verovuotta 2007 koskevan oikaisuvaatimuksen 21.8.2014. Oikaisulautakunnan päätös noudattaa korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjapäätöksessään kesäkuussa 2014 omaksumaa linjaa, jonka mukaan siirtohinnoittelusäännösten nojalla ei voida muuttaa liiketoiminnan verotuksellista luonnetta toiseksi, vaan ainoastaan puuttua tavaran tai palvelun hinnoitteluun. Ennakkopäätöksestä huolimatta Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö on valittanut tästä päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen. Jos Veronsaajien oikeudenvalvontayksikön valitus menestyy oikeusasteissa, vaikutus tilikauden tulokseen olisi noin 136 miljoonaa euroa vuoden 2007 osalta. Tilinpäätökseen ei lainopillisten arvion ja sitä tukevan lausunnon perusteella ole tehty asiasta verovarausta.

Joulukuussa 2014 Fortum on saanut Konserniverokeskukselta verottamatta jättämispäätöksen koskien rahoitustoimintaa Suomen ja Belgian rahoitusyhtiössä vuosina 2008-2011. Päätös annettiin vuosina 2013-2014 suoritetun siirtohinnoittelutarkastuksen perusteella ja siinä tehty linjaus noudatti oikaisulautakunnan Fortumille antamaa päätöstä koskien vuotta 2007. Veronsaajien oikeudenvalvonnalla on oikeus valittaa päätöksestä.

Katso lisätietoa liitteestä 14 Tuloverot ja

29 Laskennalliset verot

Edellä mainittujen oikeusprosessien lisäksi jotkin konsernin yhtiöt ovat asianosaisina eräissä konsernin normaaliin liiketoimintaan ja verotukseen liittyvissä riita-asioissa. Johdon mukaan näillä asioilla ei kuitenkaan ole olennaista vaikutusta konsernin rahoitusasemaan.

39.2 Osakkuusyritykset

Suomessa Fortum on osakkaana maan viidennessä ydinvoimalaitosyksikössä, Olkiluoto 3:ssa (OL3), omistamiensa Teollisuuden Voima Oyj -osakkeiden (TVO) kautta. Fortumin 25 %:n omistusosuus vastaa noin 400 MW:n kapasiteettia. Olkiluoto 3-laitosyksikön rakennustyöt ovat pääosin valmiit ja pääkomponentit on asennettu paikoilleen. Reaktorilaitoksen suojarakennuksen paine- ja tiiveyskokeet on tehty. Automaation testaukset testikentällä Erlangenissa Saksassa jatkuivat suunnittelun ja luvituksen rinnalla. TVO sai laitostoimittajalta, AREVA-Siemens, syyskuussa 2014 lisätietoja OL3-projektin aikataulusta. Tietojen mukaan laitosyksikön säännöllinen sähköntuotanto alkaa loppuvuodesta 2018. Aikatauluarvion yksityiskohtainen tarkastelu on käynnissä.

Joulukuussa 2008 OL3 laitostoimittaja aloitti Kansainvälisen kauppakamarin sääntöjen mukaisen välimiesmenettelyn ja toimitti vaateen koskien OL3:n viivästymistä ja siitä aiheutuvia kustannuksia. Laitostoimittajan lokakuussa 2014 toimittama ja marraskuussa 2014 korjaama päivitetty rahamääräinen vaatimus on kokonaisuudessaan noin 3,4 miljardia euroa. Vaatimus kattaa rakentamisajan tapahtumat vuoden 2011 kesäkuun loppuun asti.

TVO jätti asiassa vuonna 2012 kanteen ja vastineen. TVO:n lokakuussa 2014 päivittämä rahamääräinen arvio yhtiön kustannuksista ja menetyksistä on noin 2,3 miljardia euroa vuoden 2018 loppupuolelle asti, joka on OL3-laitostoimittajan syyskuussa 2014 toimittaman aikataulun mukaan OL3:n säännöllisen sähköntuotannon ajankohta.

Laitostoimittajakonsortioon kuuluvat yhtiöt (AREVA GmbH, AREVA NP SAS ja Siemens AG) ovat laitostoimitussopimuksen mukaisesti yhteisvastuussa sopimusvelvoitteista.

Välimiesmenettely voi kestää useita vuosia, jona aikana vaateiden määrät voivat vielä muuttua.

40 Lähipiiritapahtumat

40.1 Suomen valtio ja valtionyhtiöt

Vuoden 2014 lopussa Suomen valtion omistusosuus yhtiön osakkeista oli 50,76 %. Eduskunta on valtuuttanut valtioneuvoston vähentämään valtion osakkeenomistusta Fortum Oyj:ssä enintään 50,1 %:iin yhtiön osakkeista ja äänivallasta.

Katso Hallituksen toimintakertomus ja siellä osio Fortumin osake ja osakkeenomistajat.

Kaikki liiketoimet Fortumin ja muiden suomalaisten valtionyhtiöiden välillä tapahtuvat markkinaehtoisesti. Tavanomaisessa liiketoiminnassaan osakkuusyritysten ja muiden lähipiiriin kuuluvien tahojen kanssa Fortum toimii kaupallisin perustein, jotka ovat samat kuin kolmansien osapuolten kanssa noudatettavat ehdot, poikkeuksena tietyt osakkuusyritykset, joita käsitellään jäljempänä tässä liitetiedossa.

Marraskuussa 2014 Fortum myi 31% omistusosuutensa Gasum Oy:n osakkeista Suomen valtiolle.

Katso lisätietoja kaupasta liitetiedossa 8 Yrityshankinnat ja -myynnit

40.2 Hallitus ja johtoryhmä

Fortumin johtoon kuuluvat avainhenkilöt ovat hallituksen ja johtoryhmän jäsenet. Fortumilla ei ole ollut merkittäviä liiketapahtumia hallituksen tai johtoryhmän jäsenten kanssa. Hallituksen jäsenille tai konsernin johtoryhmän jäsenille ei ollut myönnetty rahalainoja tilinpäätöspäivään mennessä. Johtoon kuuluville avainhenkilöille 2014 maksetut kokonaispalkkiot olivat (sisältäen eläke-etuudet ja sosiaalikustannukset) 9 miljoonaa euroa (2013: 8).

Hallituksen ja johtoryhmän jäsenten palkkiot on esitetty liitetiedossa 12 Henkilöstökulut.

40.3 Osakkuus- ja yhteisyritykset

Fortum omistaa osuuksia osakkuus- ja yhteisyrityksissä, jotka puolestaan omistavat vesivoima- ja ydinvoimalaitoksia. Osakassopimuksien nojalla jokaisella omistajalla on oikeus sähköön osakeomistuksensa suhteessa tai muiden sopimusten perusteella. Jokainen omistaja on vastuussa vastaavasta kustannusosuudesta tuotannon määrästä riippumatta. Nämä osakkuusyritykset eivät ole voittoa tuottavia, koska omistajat ostavat sähköä tuotantokustannuksiin perustuvalla hinnalla, joka sisältää myös korkokulut ja valmisteverot. Hinta on yleensä markkinahintaa alempi.

Tarkempaa tietoa osakkuus- ja yhteisyrityksiin liittyvistä tapahtumista ja tasearvoista on liitetiedossa 20 Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin.

40.4 Eläkesäätiö

Fortumin eläkesäätiöt Suomessa ja Ruotsissa ovat itsenäisiä juridisia yksiköitä ja hallinnoivat eläkevaroja, jotka liittyvät eläketurvaan Suomessa ja Ruotsissa. Suomen eläkesäätiön eläkevaroihin sisältyy Fortum Oyj:n osakkeita, jotka ovat 0,03 % (2013: 0,03 %) kaikista liikkeelle lasketuista osakkeista. Eläkesäätiöiden omistamia kiinteistöjä ja huoneistoja on vuokrattu Fortumille. Fortum ei ole maksanut kannatusmaksuja eläkesäätiöille vuosina 2014-2013. Fortumin eläkesäätiön myöntämän lainan vakuudeksi on annettu 41 miljoonan euron (2013: 41) kiinteistökiinnitykset.

41 Tilikauden jälkeiset tapahtumat

22.1.2015 Fortum ilmoitti, että Fortumin toimitusjohtaja Tapio Kuula jää 1.2.2015 työkyvyttömyyseläkkeelle. Kuula on toiminut Fortumin toimitusjohtajana vuodesta 2009. Fortumin hallitus on käynnistänyt seuraajan hakuprosessin käsittäen sekä sisäisiä että ulkoisia kandidaatteja. Talousjohtaja Timo Karttinen hoitaa myös väliaikaisesti toimitusjohtajan tehtäviä tänä aikana.

42 Tytäryritykset segmenteittäin 31.12.2014

● = Power and Technology

■ = Heat, Electricity Sales and Solutions

▲ = Distribution

□ = Russia

▼ = Muut

1) Vuoden aikana perustettu yritys

2) Emoyhtiön omistamat yritykset

Yrityksen nimi		Maa	Segmentti	Konsernin omistus, %
Findis Oy	2)	Suomi	▼	100,0
Fortum Asiakaspalvelu Oy	2)	Suomi	■	100,0
Fortum Assets Oy		Suomi	▼	100,0
Fortum C&H Oy		Suomi	▼	100,0
Fortum Growth Oy		Suomi	▼	100,0
Fortum Heat and Gas Oy	2)	Suomi	●■▼	100,0
Fortum Hyötytuotanto Oy		Suomi	●	100,0
Fortum Markets Oy	2)	Suomi	■	100,0
Fortum Norm Oy	2)	Suomi	▼	100,0
Fortum Nuclear Services Oy		Suomi	●	100,0
Fortum Power and Heat Oy	2)	Suomi	●■▼	100,0
Kiinteistö Oy Espoon Energiatalo		Suomi	▼	100,0
Koillis-Pohjan Energiantuotanto Oy		Suomi	●	100,0
KPPV-Sijoitus Oy		Suomi	▼	100,0
Lounais-Suomen Lämpö Oy		Suomi	▼	100,0
Oy Pauken Ab		Suomi	▼	100,0
Oy Tersil Ab		Suomi	▼	100,0
Oy Tertrade Ab		Suomi	▼	100,0
Varsinais-Suomen Sähkö Oy		Suomi	▼	100,0
FB Generation Services B.V.		Alankomaat	●	75,0
Fortum 1 B.V.	1)	Alankomaat	▼	100,0
Fortum 2 B.V.	1)	Alankomaat	▼	100,0
Fortum 3 B.V.	1)	Alankomaat	▼	
Fortum 4 B.V.	1)	Alankomaat	▼	100,0
Fortum Finance II B.V.		Alankomaat	▼	100,0

Fortum Holding B.V.	2)	Alankomaat	▼	100,0
Fortum Hydro B.V.	1)	Alankomaat	●	100,0
Fortum India B.V.		Alankomaat	▼	100,0
Fortum India Industry B.V.		Alankomaat	▼	100,0
Fortum Power Holding B.V.		Alankomaat	●	100,0
Fortum Russia B.V.		Alankomaat	□	100,0
Fortum Russia Holding B.V.		Alankomaat	□	100,0
Fortum SAR B.V.		Alankomaat	▼	100,0
Fortum Sun B.V.		Alankomaat	▼	100,0
Fortum Wave Power B.V.		Alankomaat	●	100,0
PolarSolar B.V.	1)	Alankomaat	■	100,0
RPH Investment B.V.	1)	Alankomaat	□	100,0
Fortum Project Finance N.V.	2)	Belgia	▼	100,0
Fortum Insurance Ltd		Guernsey	▼	100,0
Fortum Amrit Energy Private Limited		Intia	■	100,0
Fortum FinnSurya Energy Private Limited		Intia	■	100,0
Fortum India Private Limited		Intia	■	100,0
Fortum Tarapur Heat Private Limited		Intia	■	100,0
Fortum C&P Unlimited		Irlanti	▼	100,0
Fortum Finance Ireland Limited	2)	Irlanti	▼	100,0
Fortum Energy Ltd		Iso-Britannia	▼	100,0
Fortum O&M(UK) Limited		Iso-Britannia	●	100,0
IVO Energy Limited		Iso-Britannia	●	100,0
Fortum Jelgava, SIA		Latvia	■	100,0
Fortum Latvia SIA		Latvia	■	100,0
UAB Fortum Ekosiluma		Liettua	■	100,0
UAB Fortum Heat Lietuva		Liettua	■	100,0
UAB Fortum Kaunas	1)	Liettua	■	100,0
UAB Fortum Klaipeda		Liettua	■	95,0
UAB Joniskio energija		Liettua	■	66,0
UAB Svencioniu energija		Liettua	■	50,0
Fortum Baltic Investments SNC		Luxemburg	■	100,0
Fortum Investment SARL		Luxemburg	▼	100,0
Fortum L.A.M SNC.		Luxemburg	■	100,0
Fortum Luxembourg SARL		Luxemburg	▼	100,0
Fortum Sendi Prima Sdn Bhd		Malesia	●	100,0
Fortum Förvaltning AS		Norja	▼	100,0
Fortum Markets AS		Norja	■	100,0
Fortum Bytom SA		Puola	■	99,8
Fortum Power and Heat Polska Sp.z.o.o		Puola	● ■ ▼	100,0
Fortum Zabrze SA		Puola	■	99,2
Rejonowa Spółka Ciepłownicza Sp. z o.o.		Puola	■	99,8
Fortum France S.A.S		Ranska	●	100,0

Blybergs Kraftaktiebolag		Ruotsi	●	66,7
Brännälven Kraft AB		Ruotsi	●	67,0
Bullerforsens Kraft Aktiebolag		Ruotsi	●	88,0
Energikundservice Sverige AB		Ruotsi	▼	100,0
Fortum 1 AB		Ruotsi	□	100,0
Fortum AMCO AB		Ruotsi	▼	100,0
Fortum Dalälvens Kraft AB		Ruotsi	●	100,0
Fortum Distribution AB		Ruotsi	▲	100,0
Fortum Fastigheter AB		Ruotsi	▼	100,0
Fortum Generation AB		Ruotsi	●	100,0
Fortum Indalskraft AB		Ruotsi	●	100,0
Fortum Ljunga Kraft AB		Ruotsi	●	100,0
Fortum Ljusnans Kraft AB		Ruotsi	●	100,0
Fortum Markets AB		Ruotsi	■	100,0
Fortum Nordic AB	2)	Ruotsi	▼	100,0
Fortum Power and Heat AB		Ruotsi	●	100,0
Fortum Produktionsnät AB		Ruotsi	●	100,0
Fortum Sweden AB	2)	Ruotsi	▼	100,0
Fortum Vind Norr AB		Ruotsi	●	100,0
Fortum Älvkraft i Värmland AB		Ruotsi	●	100,0
Laforsen Produktionsnät Aktiebolag		Ruotsi	▲	80,0
Mellansvensk Kraftgrupp Aktiebolag		Ruotsi	●	86,9
Oreälvens Kraftaktiebolag		Ruotsi	●	65,0
Uddeholm Kraft Aktiebolag		Ruotsi	●	100,0
Värmlandskraft-OKG-delägarna Aktiebolag		Ruotsi	●	73,3
Fortum Service Deutschland GmbH		Saksa	●	100,0
Fortum Energi A/S		Tanska	■	100,0
Chelyabinsk Energoremont		Venäjä	□	98,2
LLC Fortum Energy OOO Fortum Energija		Venäjä	□	100,0
OAO Fortum		Venäjä	□	98,2
Tobolsk CHP Limited Liability Company		Venäjä	□	98,2
Urals Heat Network		Venäjä	□	98,2
AS Anne Soojus		Viro	■	60,0
AS Fortum Tartu		Viro	■	60,0
AS Tartu Joujaam		Viro	■	60,0
AS Tartu Keskkatlamaja		Viro	■	60,0
Fortum CFS Eesti OU		Viro	▼	100,0
Fortum Eesti AS		Viro	■	100,0

Emoyhtiön tilinpäätös

Tuloslaskelma

milj. euroa	Liite	2014	2013
Liikevaihto	2	76	84
Muut tuotot	3	1 959	7
Henkilöstökulut	4	-35	-33
Poistot ja arvonalentumiset	7	-9	-9
Muut kulut		-72	-60
Liikevoitto/-tappio		**1 919**	**-11**
Rahoitustuotot ja -kulut	5	-129	-16
Voitto rahoituserien jälkeen		**1 790**	**-27**
Konserniavustukset [1)]		565	608
Voitto ennen veroja		**2 355**	**581**
Tuloverot	6	-90	-104
Tilikauden voitto		**2 265**	**477**

1) Verotettavaa tuloa siirretty suomalaisista tytäryrityksistä emoyhtiöön.

Tase

milj. euroa	Liite	31.12.2014	31.12.2013
VASTAAVAA			
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet	7	18	15
Aineelliset hyödykkeet	7	4	13
Osuudet saman konsernin yrityksissä	7	16 057	16 215
Osuudet saman konsernin yrityksissä	7	6	0
Pitkäaikaiset saamiset saman konsernin yrityksiltä	7	1 368	2 382
Pitkäaikaiset saamiset osakkuusyrityksiltä	7	211	1
Muut osuudet ja pitkäaikaiset saamiset	7	2	5
Laskennallinen verosaaminen		2	4
Pitkäaikaiset varat yhteensä		**17 668**	**18 635**
Lyhytaikaiset varat			
Lyhytaikaiset saamiset saman konsernin yrityksiltä	8	586	630
Lyhytaikaiset saamiset osakkuusyrityksiltä	8	1	0
Muut lyhytaikaiset saamiset	8	170	11
Pankkitalletukset	9	505	0
Rahat ja pankkisaamiset	9	1 813	1 059
Likvidit varat		**2 318**	**1 059**
Lyhytaikaiset varat yhteensä		**3 075**	**1 700**
Vastaavaa yhteensä		**20 743**	**20 335**
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	10		
Osakepääoma		3 046	3 046
Ylikurssirahasto		2 822	2 822
Edellisten tilikausien voitto		3 174	3 674
Tilikauden voitto		2 265	477
Oma pääoma yhteensä		**11 307**	**10 019**
Eläke- ja muut pakolliset varaukset		0	0
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Ulkoiset korolliset velat	11	5 269	6 351
Korolliset velat saman konsernin yrityksille	11	2 648	1 470
Korolliset velat osakkuusyrityksille	11	261	247
Muu pitkäaikainen vieras pääoma		3	2
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		**8 181**	**8 070**
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Ulkoiset korolliset velat	11	1 083	2 025
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat saman konsernin yrityksille	12	31	25
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat osakkuusyrityksille	12	3	2
Ostovelat ja muu lyhytaikainen vieras pääoma	12	138	194
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		**1 255**	**2 246**
Vieras pääoma yhteensä		**9 436**	**10 316**
Oma pääoma ja vieras pääoma yhteensä		**20 743**	**20 335**

Rahoituslaskelma

milj. euroa	2014	2013
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden voitto	**2 265**	**477**
Oikaisuerät:		
Verot	90	104
Konserniavustukset	-565	-608
Rahoitustuotot ja -kulut	129	16
Poistot ja arvonalentumiset sekä pakollisten varausten muutos	9	9
Liikevoitto/-tappio ennen poistoja	**1 928**	**-2**
Muut tuotot ja kulut joihin ei liity maksua	-1 940	1
Saadut korot ja muut rahoituserät	45	60
Maksetut korot ja muut rahoituserät	-168	-229
Saadut osingot	0	210
Saadut konserniavustukset	609	574
Toteutuneet kurssierot	-283	-149
Maksetut verot	-127	-87
Liiketoiminnan rahavirta	**64**	**378**
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäykset(-)/vähennykset(+)	-6	-5
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäykset(+)/vähennykset(-)	-9	-40
Käyttöpääoman muutos	**-15**	**-45**
Liiketoiminnan nettorahavirta yhteensä	**49**	**333**
Investointien rahavirta		
Investoinnit käyttöomaisuuteen	-5	-9
Ostetut tytäryhtiöosakkeet sekä oman pääoman sijoitukset	0	-19
Ostetut osakkuusyhtiöosakkeet	-3	0
Pääoman palautukset tytäryhtiöistä	0	210
Ostetut muut osakkeet	-2	-2
Käyttöomaisuuden myynnit	0	0
Myydyt tytäryhtiöosakkeet	2 093	0
Korollisten lainasaamisten ja muiden pysyvien vastaavien muutos	793	-836
Investointien rahavirta	**2 876**	**-656**
Rahavirta ennen rahoitusta	**2 925**	**-323**
Rahoituksen rahavirta		
Pitkäaikaisten lainojen nostot	46	759
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-1 340	-526
Konsernitilivelkojen muutos	1 178	917
Lyhytaikaisten velkojen muutos	-573	406
Osingonjako yhtiön osakkeenomistajille	-977	-888
Rahoituksen rahavirta	**-1 666**	**668**
Laskelman mukainen likvidien varojen muutos, lisäys (+), vähennys (-)	**1 259**	**345**
Likvidit varat tilikauden alussa	**1 059**	**714**
Likvidit varat tilikauden lopussa	**2 318**	**1 059**

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

1 Laadintaperiaatteet

Fortum Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain säännösten ja muiden Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laadintaa koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti.

1.1 Liikevaihto

Liikevaihtoon luetaan myyntituotot ja myynnin kurssierot vähennettynä alennuksilla sekä myyntiin perustuvilla välillisillä veroilla kuten arvonlisäveroilla.

1.2 Muut tuotot

Muina tuottoina kirjataan omaisuuden myyntivoitot ja muut kuin varsinaiseen suoritemyyntiin liittyvät tuotot kuten vuokrat.

1.3 Ulkomaanrahan määräiset erät ja johdannaissopimukset

Ulkomaanrahan määräiset tapahtumat kirjataan tapahtumahetken kurssiin. Tilinpäätöshetkellä taseessa olevat ulkomaanrahan määräiset saatavat ja velat arvostetaan tilinpäätöspäivän kurssiin. Kurssierot kirjataan nettomääräisinä rahoitustuottoihin tai -kuluihin.

Fortum Oyj solmii johdannaissopimuksia pääasiassa kurssierojen ja korkotason hallitsemiseksi.

Tase-eriä ja muuta valuutta-asemaa suojaavat johdannaiset arvostetaan käyttämällä tilinpäätöspäivän kurssia, ja niistä aiheutuvat tuotot ja kulut kirjataan tuloslaskelmaan rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Termiinisopimusten kertyneet korot jaksotetaan tilikaudelle.

Optiopreemiot käsitellään ennakkomaksuina, kunnes optiot erääntyvät, ja muista kuin suojaustarkoituksessa tehdyistä optiosopimuksista aiheutuvat tappiot kirjataan tuloslaskelmaan kuluina.

Korkoriskin hallintaan käytettyjen johdannaisten korkotuotot tai -kulut jaksotetaan sopimusajalle, ja niillä oikaistaan suojattavien lainojen korkokuluja.

1.4 Tuloverot

Tuloslaskelmaan kirjatut tuloverot sisältävät sekä verot tilikaudelta että mahdolliset korjaukset edellisten tilikausien veroihin.

1.5 Tytäryhtiöosakkeet

Tytäryhtiöosakkeiden tasearvo muodostuu välittömästä hankintamenosta vähennettynä arvonalennuksilla. Jos pysyviin vastaaviin kuuluvan hyödykkeen tai sijoituksen kerryttämän arvioidun tulevan kassavirran oletetaan olevan pysyvästi pienempi kuin kirjanpitoarvo, erotus on kirjattava arvonalennuksena kuluksi. Jos arvonalennuksen perusteet eivät enää ole perusteltavissa tilinpäätöshetkellä, arvonalennus on peruutettava.

1.6 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja poistot

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden tasearvo muodostuu välittömästä hankintamenosta vähennettynä kertyneillä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja mahdollisilla arvonalennuksilla. Kuluvista aineellisista hyödykkeistä tehdään suunnitelman mukaiset poistot, jotka perustuvat hyödykkeiden odotettavissa olevaan taloudelliseen pitoaikaan.

Poistot perustuvat seuraaviin taloudellisiin pitoaikoihin:	
Rakennukset ja rakennelmat	15 – 40 vuotta
Koneet ja kalusto	3 – 15 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5 – 10 vuotta

1.7 Eläkekulut

Lakisääteiset eläkevelvoitteet katetaan pakollisella eläkevakuutuksella tai konsernin omassa eläkesäätiössä. Maksut konsernin eläkesäätiöön kirjataan tuloslaskelmaan sen määräisinä kuin aktuaarien laskelmat, jotka on tehty Suomen työntekijäin eläkelain mukaan osoittavat.

1.8 Osakepalkkiojärjestelmät

Fortumin johdon pitkäaikaiseen osakepalkkiojärjestelmään liittyvät kulut jaksotetaan oikeuden syntymisajanjakson aikana tuloslaskelmaan ja velaksi taseeseen.

1.9 Pakolliset varaukset

Vastaisuudessa toteutuvat menot ja ilmeiset menetykset, jotka eivät enää kerrytä vastaavaa tuloa ja joiden suorittamiseen Fortum Oyj on velvoitettu tai sitoutunut ja joiden rahallinen arvo voidaan kohtuullisesti arvioida, kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi ja taseen pakollisiin varauksiin.

2.0 Tilinpäätöstietojen esittäminen

Liitetiedoissa olevat tiedot on esitetty erikseen koskien Fortumin konserniyrityksiä ja konsernin osakkuusyrityksiä.

Vuoden 2014 alusta Fortum-konserni otti käyttöön uusia IFRS standardeja. Käyttöönotto muutti AB Fortum Värme samägt med Stockholm Stad yhtiön luokittelua konsernitilinpäätöksessä tytäryrityksestä yhteisyritykseksi. Emoyhtiön tilinpäätöksessä luokittelu on muutettu 1.1.2014 alkaen eikä vertailuvuoden tietoja ole muutettu.

2 Liikevaihto markkina-alueittain

milj. euroa	2014	2013
Suomi	52	65
Muut maat	24	19
Yhteensä	**76**	**84**

3 Muut tuotot

milj. euroa	2014	2013
Osakkeiden myyntivoitot	1 940	0
Vuokra- ja muut tuotot	19	7
Yhteensä	**1 959**	**7**

4 Henkilöstökulut

milj. euroa	2014	2013
Henkilöstökulut		
Palkat	28	26
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	5	5
Muut henkilösivukulut	1	1
Muut henkilöstökulut	1	1
Yhteensä	**35**	**33**

Tuhatta euroa	2014	2013
Palkat ja palkkiot toimitusjohtajalle		
Palkat ja luontoisedut [1)]	1 005	795
Tulospalkkiot [2)]	127	22
Osakepalkkiot	235	448
Eläkkeet (lakisääteiset)	188	137
Eläkkeet (vapaaehtoiset)	255	204
Sosiaalikulut	57	48
Yhteensä	**1 867**	**1 654**
Hallituksen jäsenten palkkiot	**477**	**455**

1) Summaan vaikuttaa sairasloma vuonna 2013

2) Tulospalkkiot perustuvat arvioituun summaan

Yllä mainitut palkkiot esitetään suoriteperusteisina. Maksetut palkat ja palkkiot toimitusjohtajalle vuonna 2014 olivat 1 592 tuhatta euroa (2013: 1 784).

Timo Karttinen, joka sai vastuulleen toimitusjohtajan tehtävät Tapio Kuulan sairasloman aikana joulukuussa 2014, ei vastaanottanut mitään palkkioita näistä tehtävistä vuonna 2014.

Vuonna 2013 Markus Rauramo sai 80 000 euron palkkion toimitusjohtajan sijaisena toimimisesta maaliskuusta marraskuuhun 2013.

Toimitusjohtaja Tapio Kuulan eläkeikä on 63 vuotta. Eläkevastuut on hoidettu vakuutusyhtiön kautta.

Hallituksen jäsenille ei makseta palkkaa Fortumista, eikä heillä ole mahdollisuutta osallistua Fortumin tulos- tai osakepalkkiojärjestelmiin. Fortum ei myöskään maksa hallituksen palkkioista eläkemaksuja eikä yhtiöllä ole heitä koskevaa vapaaehtoista eläkejärjestelmää.

Katso myös liitetieto 12 Henkilöstökulut ja

liitetieto 32 Eläkevelvoitteet konsernitilinpäätöksessä.

	2014	2013
Henkilöstö keskimäärin	301	326

5 Rahoitustuotot ja -kulut

milj. euroa	2014	2013
Osinkotuotot konserniyhtiöistä	0	210
Osinkotuotot osakkuusyhtiöstä ja muista yhtiöistä	0	0
Korko- ja rahoitustuotot konserniyhtiöistä	24	27
Korko- ja rahoitustuotot osakkuusyrityksiltä	9	-
Arvonalentumiset tytäryhtiöosakkeissa	0	-44
Korko- ja muut rahoitustuotot	10	13
Kurssierot	2	1
Korko- ja rahoituskulut konserniyhtiöille	-5	-8
Muut korko- ja rahoituskulut	-169	-215
Yhteensä	**-129**	**-16**
Korkotuotot ja -kulut yhteensä		
Korkotuotot	43	40
Korkokulut	-170	-219
Nettokorot	**-127**	**-179**

Arvonalentumiset tytäryhtiöosakkeissa liittyvät Fortum Heat and Gas Oy:n osakkeisiin ja yhtiöltä saatuihin osingonmaksuihin. Korko- ja rahoitustuotot yhteisyrityksiltä liittyvät tuottoihin AB Fortum Värme samägt med Stockholm Stad:lta.

6 Tuloverot

milj. euroa	2014	2013
Verot varsinaisesta liiketoiminnasta	-23	-45
Verot konserniavustuksista	113	149
Yhteensä	**90**	**104**
Tilikauden verot	81	103
Aikaisempien kausien verot	7	0
Laskennallisen verovelan muutos	2	1
Yhteensä	**90**	**104**

Katso lisätietoa liitetiedosta 13 Annetut vakuudet ja vastuut.

7 Pitkäaikaiset varat

Aineettomat hyödykkeet

milj. euroa	Aineettomat hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.2014	**49**
Lisäykset	9
Vähennykset	0
Hankintameno 31.12.2014	**58**
Kertyneet poistot 1.1.2014	**34**
Vähennykset	0
Tilikauden poisto	6
Kertyneet poistot 31.12.2014	**40**
Tasearvo 31.12.2014	**18**
Tasearvo 31.12.2013	**15**

Aineelliset hyödykkeet

milj. euroa	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2014	**1**	**32**	**10**	**43**
Lisäykset ja siirrot erien välillä	0	2	-9	-7
Vähennykset		-1		-1
Hankintameno 31.12.2014	**1**	**33**	**1**	**35**
Kertyneet poistot 1.1.2014	**1**	**29**	**-**	**30**
Vähennykset		-1		-1
Tilikauden poisto		2		2
Kertyneet poistot 31.12.2014	**1**	**30**	**-**	**31**
Tasearvo 31.12.2014	**0**	**3**	**1**	**4**
Tasearvo 31.12.2013	**0**	**3**	**10**	**13**

Sijoitukset

milj. euroa	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuus-yrityksissä	Saamiset saman konsernin yrityksiltä	Saamiset osakkuus-yrityksiltä	Osuudet ja saamiset muilta	Yhteensä
1.1.2014	**17 139**	**0**	**2 382**	**1**	**7**	**19 529**
Uudelleenryhmittely	-6	6	-378	381	-3	0
Lisäykset [1]	0	0	220	28	1	249
Vähennykset [2]	-152	0	-856	-199	0	-1 207
31.12.2014	**16 981**	**6**	**1 368**	**211**	**5**	**18 571**
Kertyneet arvonalennukset 1.1.2014 [3]	**-924**	**0**	**0**	**0**	**-2**	**-926**
Tilikauden arvonalennukset					-1	-1
Kertyneet arvonalennukset 31.12.2014	**-924**	**0**	**0**	**0**	**-3**	**-927**
Tasearvo 31.12.2014 [4]	**16 057**	**6**	**1 368**	**211**	**2**	**17 644**

1) Osuuksia koskevat lisäykset sisältävät osakkeiden hankintamenot sekä muut oman pääoman sijoitukset ja siirrot muista osakkeista ja osuuksista osuuksiin saman konsernin yrityksissä.

2) Osuuksia koskevat vähennykset sisältävät osakkeiden myynnin ja pääoman takaisinmaksun.

3) Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista saman konsernin yrityksissä liittyvät Fortum Heat and Gas Oy:n osakkeisiin ja saatuihin osingonmaksuihin.

4) Saamiset osakkuusyrityksiltä ovat pääosin AB Fortum Värme samägt med Stockholm Stad:lta, 199 miljoonaa euroa.

8 Lyhytaikaiset saamiset

milj. euroa	2014	2013
Lyhytaikaiset saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Myyntisaamiset	13	10
Muut lyhytaikaiset saamiset	564	609
Siirtosaamiset	9	11
Yhteensä	**586**	**630**
Lyhytaikaiset saamiset osakkuusyrityksiltä		
Myyntisaamiset	1	0
Siirtosaamiset	0	0
Yhteensä	**1**	**0**
Muut lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1	0
Muut lyhytaikaiset saamiset	2	1
Siirtosaamiset	167	10
Yhteensä	**170**	**11**

9 Likvidit varat

milj. euroa	2014	2013
Käteinen raha ja pankkitilit	1 813	1 059
Pankkitalletukset joiden maturiteetti yli 3 kuukautta	505	0
Likvidit varat	**2 318**	**1 059**

10 Oman pääoman muutos

milj. euroa	Osake-pääoma	Ylikurssi-rahasto	Kertyneet voittovarat	Yhteensä
Oma pääoma yhteensä 31.12.2013	**3 046**	**2 822**	**4 151**	**10 019**
Maksetut osingot			-977	-977
Tilikauden voitto			2 265	2 265
Oma pääoma yhteensä 31.12.2014	**3 046**	**2 822**	**5 439**	**11 307**
Oma pääoma yhteensä 31.12.2012	**3 046**	**2 822**	**4 562**	**10 430**
Maksetut osingot			-888	-888
Tilikauden voitto			477	477
Oma pääoma yhteensä 31.12.2013	**3 046**	**2 822**	**4 151**	**10 019**

milj. euroa	2014	2013
Jakokelpoiset varat 31.12	**5 439**	**4 151**

11 Korolliset velat

Ulkoiset korolliset velat

milj. euroa	2014	2013
Joukkovelkakirjalainat	3 974	4 725
Lainat rahoituslaitoksilta	514	681
Muut pitkäaikaiset korolliset velat	781	945
Pitkäaikaiset korolliset velat yhteensä	**5 269**	**6 351**
Joukkovelkakirjalainat, lyhytaikainen osuus	660	1 103
Lainat rahoituslaitoksilta, lyhytaikainen osuus	137	49
Yritystodistukset	0	718
Muut lyhytaikaiset korolliset velat	286	155
Lyhytaikaiset korolliset velat yhteensä	**1 083**	**2 025**
Ulkoiset korolliset velat yhteensä	**6 352**	**8 376**

Ulkoisten korollisten velkojen erääntymisajat

milj. euroa	2014
2015	1 083
2016	835
2017	511
2018	594
2019	809
2020 ja myöhemmin	2 520
Yhteensä	**6 352**

Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät ulkoiset korolliset velat

milj. euroa	2014	2013
Joukkovelkakirjalainat	1 690	2 440
Lainat rahoituslaitoksilta	49	118
Muut pitkäaikaiset velat	781	750
Yhteensä	**2 520**	**3 308**

Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät muut korolliset velat

milj. euroa	2014	2013
Korolliset velat saman konsernin yrityksille	9	9
Korolliset velat osakkuusyrityksille	261	248
Yhteensä	**270**	**257**

12 Ostovelat ja muut velat

milj. euroa	2014	2013
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat saman konsernin yrityksille		
Ostovelat	1	1
Muut velat	30	24
Siirtovelat	0	0
Yhteensä	**31**	**25**
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat osakkuusyrityksille		
Siirtovelat	3	2
Yhteensä	**3**	**2**
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat		
Ostovelat	8	9
Muut velat	6	8
Siirtovelat	124	177
Yhteensä	**138**	**194**

13 Annetut vakuudet ja vastuut

milj. euroa	2014	2013
Vastuut omasta puolesta		
Muut vastuut	2	3
Vastuut tytäryritysten puolesta		
Takaukset	131	348
Vastuut osakkuusyritysten puolesta		
Takaukset	418	417
Vastuut yhteensä	**551**	**768**

Vuokrasopimukset

milj. euroa	2014	2013
Vuokrasopimuksista maksettavat määrät		
Vuoden kuluessa maksettavat	4	4
Myöhemmin maksettavat	5	6
Vuokravastuut yhteensä	**9**	**10**

Johdannaissopimukset

milj. euroa	2014 Kohde-etuuden arvo	2014 Käypä arvo	2014 Tulouttamatta	2013 Kohde-etuuden arvo	2013 Käypä arvo	2013 Tulouttamatta
Korkotermiinit	0			56		
Koronvaihtosopimukset	5 721	155	160	6 658	105	100
Valuuttatermiinit [1)]	14 866	-77	-1	18 614	-39	5
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	1 473	233	28	928	36	-2

1) Sisältää myös suljetut termiinisopimukset.

Fortum Oyj sai Suomessa vuoden 2007 tuloveroa koskevan jälkiverotuspäätöksen siirtohinnoittelua koskevassa tarkastuksessa joulukuussa 2013. Fortum valitti päätöksestä. Elokuussa 2014 Konserniverokeskuksen oikaisulautakunta hyväksyi Fortumin oikaisuvaatimuksen. Veronsaajien oikeudenvalvonta (VOVA) on valittanut tästä päätöksestä hallinto-oikeuteen. Jos VOVA:n valitus menestyy, vaikutus tilikauden tulokseen olisi noin 136 miljoonaa euroa vuoden 2007 osalta. Oikeudellisten analyysien perusteella asiasta ei ole tehty varausta tilinpäätöksessä.

Katso liitetieto 39 Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt konsernitilinpäätöksessä.

14 Lähipiiritapahtumat

Katso liitetieto 40 Lähipiiritapahtumat konsernitilinpäätöksessä.

Ehdotus voittovarojen käytöksi

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat 31.12.2014 olivat 5 438 689 036,90 euroa sisältäen tilikauden voiton 2 264 863 648,81 euroa. Tilikauden päättymisen jälkeen yhtiön taloudellisessa asemassa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että Fortum Oyj jakaa vuodelta 2014 osinkona 1,10 euroa osaketta kohti. Lisäksi hallitus esittää myös jaettavaksi lisäosinkona 0,20 euroa osaketta kohti vuodelta 2014.

3.2.2015 rekisteriin merkittyjen osakkeiden lukumäärän perusteella kokonaisosinkona ehdotetaan jaettavaksi yhteensä 1 154 877 158,50 euroa. Hallitus esittää, että jäljellä oleva osuus voitosta jätetään omaan pääomaan.

Espoossa, 3. päivänä helmikuuta

Sari Baldauf

Kim Ignatius

Minoo Akhtarzand

Heinz-Werner Binzel

Ilona Ervasti-Vaintola

Christian Ramm-Schmidt

Petteri Taalas

Jyrki Talvitie

Timo Karttinen
President and CEO

Tilintarkastuskertomus

Fortum Oyj:n yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Fortum Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2014. Tilinpäätös sisältää konsernin tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, taseen, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot sekä emoyhtiön tuloslaskelman, taseen, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallituksen jäsenet tai

toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikkoneet osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet, mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Espoossa, 3. helmikuuta 2015

Deloitte & Touche Oy
KHT-yhteisö

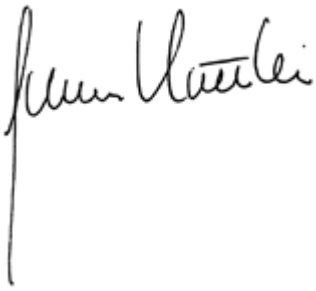

Jukka Vattulainen
KHT

Huom: Taloudellinen tieto neljännesvuosittain on tilintarkastamaton.

Keskeiset tiedot konsernin tuloslaskelmasta vuosineljänneksittäin

milj. euroa	I/ 2013	II/ 2013	III/ 2013	IV/ 2013	2013	I/ 2014	II/ 2014	III/ 2014	IV/ 2014	2014
Liikevaihto	**1 654**	**1 205**	**1 060**	**1 390**	**5 309**	**1 473**	**1 016**	**976**	**1 285**	**4 751**
Vertailukelpoinen käyttökate	**664**	**429**	**336**	**547**	**1 975**	**627**	**382**	**309**	**556**	**1 873**
Vertailukelpoinen liikevoitto	**524**	**289**	**167**	**423**	**1 403**	**477**	**255**	**183**	**436**	**1 351**
Liikevoitto	**477**	**429**	**96**	**507**	**1 508**	**2 333**	**295**	**149**	**650**	**3 428**
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	78	34	3	63	**178**	72	37	1	38	**149**
Nettorahoituskulut	-65	-75	-72	-77	**-289**	-64	-48	-56	-48	**-217**
Voitto ennen veroja	**490**	**388**	**27**	**493**	**1 398**	**2 341**	**284**	**95**	**639**	**3 360**
Tuloverot	-86	-74	3	-29	**-186**	-86	-37	-11	-64	**-199**
Kauden voitto	**404**	**314**	**30**	**465**	**1 212**	**2 255**	**247**	**84**	**575**	**3 161**
Kauden voitto; määräysvallattomille omistajille	-3	0	1	-6	**-8**	-4	0	1	-4	**-7**
Kauden voitto; emoyhtiön omistajille	**401**	**314**	**31**	**458**	**1 204**	**2 251**	**247**	**85**	**571**	**3 154**
Osakekohtainen tulos (euroa per osake), laimentamaton	**0,45**	**0,35**	**0,04**	**0,52**	**1,36**	**2,53**	**0,28**	**0,10**	**0,64**	**3,55**
Osakekohtainen tulos (euroa per osake), laimennettu	**0,45**	**0,35**	**0,04**	**0,52**	**1,36**	**2,53**	**0,28**	**0,10**	**0,64**	**3,55**

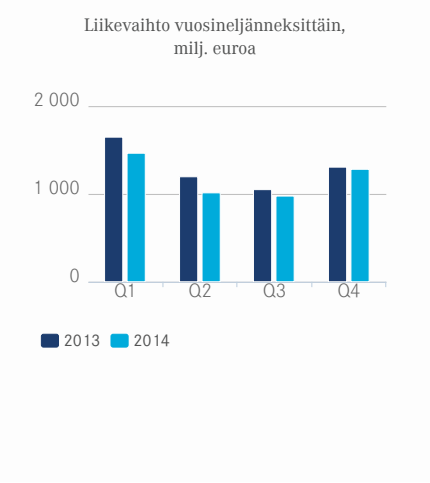

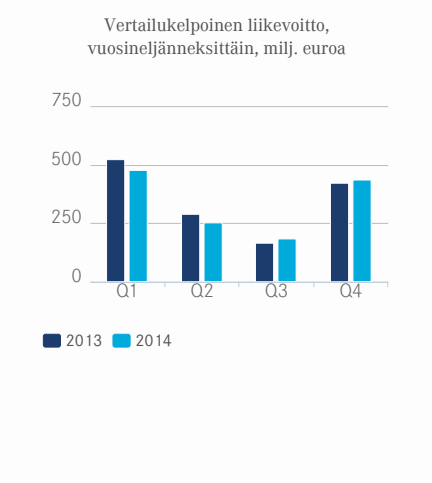

Liikevaihto segmenteittäin vuosineljänneksittäin

Milj. euroa	I/ 2013	II/ 2013	III/ 2013	IV/ 2013	2013	I/ 2014	II/ 2014	III/ 2014	IV/ 2014	2014
Power and Technology	665	548	496	543	**2 252**	586	487	495	588	**2 156**
Heat, Electricity Sales and Solutions	531	308	255	422	**1 516**	446	269	224	393	**1 332**
Russia	344	251	210	314	**1 119**	333	234	207	281	**1 055**
Distribution	339	227	217	280	**1 064**	300	148	130	173	**751**
Muut	15	14	14	20	**63**	14	14	14	15	**58**
Nord Pool netotus [1)]	-171	-95	-90	-122	**-478**	-133	-101	-67	-121	**-422**
Eliminoinnit	-70	-49	-42	-67	**-228**	-72	-35	-26	-45	**-179**
Yhteensä	**1 654**	**1 205**	**1 060**	**1 390**	**5 309**	**1 473**	**1 016**	**976**	**1 285**	**4 751**

1) Tuntiperusteiset myynnit ja ostot Nord Pool Spot -sähköpörssissä netotetaan konsernitasolla ja esitetään joko tuottona tai kuluna sen mukaan, onko Fortum tiettynä hetkenä nettomyyjä vai netto-ostaja.

Vertailukelpoinen liikevoitto segmenteittäin vuosineljänneksittäin

Milj. euroa	I/ 2013	II/ 2013	III/ 2013	IV/ 2013	2013	I/ 2014	II/ 2014	III/ 2014	IV/ 2014	2014
Power and Technology	303	210	139	207	**859**	251	183	167	276	**877**
Heat, Electricity Sales and Solutions	57	13	-3	42	**109**	48	11	-4	49	**104**
Russia	41	20	-15	110	**156**	73	28	1	59	**161**
Distribution	137	60	59	76	**332**	119	45	36	67	**266**
Muut	-14	-14	-14	-12	**-54**	-14	-13	-16	-14	**-57**
Vertailukelpoinen liikevoitto	**524**	**289**	**167**	**423**	**1 403**	**477**	**255**	**183**	**436**	**1 351**
Kertaluonteiset erät	4	0	39	17	**61**	1 851	73	8	238	**2 171**
Muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-51	140	-110	66	**45**	5	-32	-42	-24	**-94**
Liikevoitto	**477**	**429**	**96**	**507**	**1 508**	**2 333**	**295**	**149**	**650**	**3 428**

Sähkö- ja lämpöliiketoiminnan tulos on yleensä paras vuoden ensimmäisellä ja viimeisellä vuosineljänneksellä.

Taloudellista tietoa vuosineljänneksittäin vuosilta 2005-2014 on saatavilla Excel muodossa internetissä www.fortum.fi/sijoittaja/taloudellista-tietoa.

Fortum Oyj:n tilinpäätös 2014 sisältää tilintarkastetun emoyhtiön tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen. Lisäksi tilinpäätökseen on liitetty hallituksen toimintakertomus. Hallituksen toimintakertomuksesta erillisenä annettava selvitys yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästä, sekä palkka- ja palkkioselvitys, julkistetaan samanaikaisesti tilinpäätöksen kanssa. Fortumin vuosikertomus, sisältäen kestävän kehityksen raportoinnin, julkaistaan vuosikertomus 2014 internet-sivustolla viikolla 10. Lisäksi erillinen GRI-osio julkaistaan samalla internet-sivustolla maaliskuun 2015 lopussa.

Yhtiökokous

Fortum Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään tiistaina huhtikuun 31. maaliskuuta 2015 kello 14.00 alkaen Finlandiatalossa osoitteessa Mannerheimintie 13 e, 00100 Helsinki. Kokouksen ilmoittautuneiden vastaanottaminen aloitetaan kello 13.00.

Osinkojen maksaminen

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että Fortum Oyj jakaa osinkoa vuodelta 2014 1,10 euroa osakkeelta ja lisäosinkoa 0,20 euroa osakkeelta, eli kokonaisosinkona ehdotetaan 3.2.2015 rekisteriin merkittyjen osakkeiden lukumäärän perusteella yhteensä 1 155 miljoonaa euroa. Mahdolliseen osingonjakoon liittyvät päivämäärät ovat:

- osingon irtoamispäivä 1.4.2015,
- osingon täsmäytyspäivä 2.4.2015 ja
- osingon maksupäivä 14.4.2015.

Tulostiedotus vuonna 2015

Fortum julkaisee kolme osavuosikatsausta vuonna 2015: tammi-maaliskuun osavuosikatsaus 29.4.2015, tammi-kesäkuun osavuosikatsaus 17.7.2015 ja tammi-syyskuun osavuosikatsaus 22.10.2015.

Osavuosikatsaukset julkaistaan noin klo.9.00 Suomen aikaa suomeksi sekä englanniksi ja ne ovat luettavissa Fortumin verkkosivuilta osoitteessa http://www.fortum.com/sijoittajat

Fortumin johto järjestää säännöllisesti analyytikoille ja tiedotusvälineille tiedotustilaisuuksia, joita voi seurata yrityksen kotisivuilla www.fortum.com. Lisäksi johto antaa kahdenkeskisiä haastatteluja ja ryhmähaastatteluja. Fortum noudattaa 30 päivän hiljaista jaksoa ennen tulosten julkistamista.

Fortumin toiminta pääomamarkkinoilla vuonna 2014

Fortumin sijoittajasuhdetoiminta kattaa osake- ja korkomarkkinat ja sen tavoitteena on varmistaa yhtiön osakkeiden täysi ja käypä arvotus, pääsy rahoituslähteisiin sekä joukkovelkakirjojen vakaa hinnoittelu. Pääasiassa Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa olevia sijoittajia ja analyytikkoja tavataan säännöllisesti.

Vuonna 2014 Fortum järjesti noin 250 yksityis- ja ryhmätapaamista ammattimaisten osakesijoittajien kanssa sekä ylläpiti jatkuvaa yhteyttä investointipankkien ja arvopaperivälitysliikkeiden osakeanalyytikkoihin. Vuoden aikana sijoittajasuhdetoiminnon edustajat ja ylin johto pitivät noin 20 esitelmää sijoittajakonferensseissa, joita järjestettiin Skandinaviassa ja Isossa-Britaniassa.

Tulostiedotus vuonna 2014

2015

Tilinpäätöstiedotteen julkistaminen, 4.2.

Tilinpäätös 2014, 19.2.

Varsinainen yhtiökokous, 31.3.

Osavuosikatsaus tammi-maaliskuulta, 29.4.

Osavuosikatsaus tammi-kesäkuulta, 17.7.

Osavuosikatsaus tammi- syyskuulta, 22.10.

Perustietoa Fortumin osakkeista

Listattu: Nasdaq Helsinki

Kaupankäyntitunnus: FUM1V

Osakkeiden lukumäärä, 4.2.2015: 888 367 045

Toimiala: Yhteiskuntapalvelut

Oikeudellinen tiedote

Oikeudellinen tiedote

Käyttöehdot

Fortum Oyj:n ja sen tytäryhtiöiden (jäljempänä yhdessä ”FORTUM”) www-sivuston (jäljempänä ”SIVUSTO”) käyttö edellyttää näiden käyttöehtojen noudattamista. SIVUSTON käyttö ei ole sallittua, mikäli ette hyväksy näitä käyttöehtoja.

Aineettomat oikeudet

SIVUSTON sisältämä aineisto, kuten teksti, grafiikka, nimet, kuvat, kuviot, piirrokset, logot, ikonikuviot sekä äänitteet ja ohjelmistot ovat FORTUMIN, sen osakkuus- ja yhteisyritysten, lisenssinantajien tai yhteistyökumppaneiden omaisuutta. Kaikki oikeudet SIVUSTON sisältämään aineistoon pidätetään, näissä käyttöehdoissa mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta. Aineiston kopioiminen, siirtäminen, muuttaminen, tallentaminen, julkaiseminen ja jakelu on kielletty ilman FORTUMIN etukäteistä kirjallista suostumusta.

SIVUSTON katselu tietokoneella tai vastaavalla laitteella ja tulostaminen henkilökohtaista, ei-kaupallista käyttöä varten on sallittua. Julkiseksi tarkoitettujen asiakirjojen käyttö julkisessa tiedonvälityksessä on sallittua, mutta tällöin on aina mainittava tiedon lähde.

Vastuuvapauslauseke

SIVUSTON sisältämä aineisto luovutetaan käytettäväksi sellaisena kuin se on, eikä FORTUM vastaa sen virheettömyydestä, täydellisyydestä tai luotettavuudesta. Aineistoa ei miltään osin voida pitää FORTUMIA sitovana tarjouksena tai sitoumuksena. FORTUM varaa oikeuden milloin tahansa muuttaa aineistoa ja SIVUSTON käyttöehtoja, saatavuutta taikka muita sen ominaisuuksia. FORTUM ei myöskääntakaa, että SIVUSTO on käytettävissä virheettömästi tai keskeytyksettä.

FORTUM EI VASTAA MISTÄÄN VÄLITTÖMÄSTÄ TAI VÄLILLISESTÄ KULUSTA, MENETYKSESTÄ TAI VAHINGOSTA, MUKAAN LUKIEN MUUN OHESSA LIIKEVAIHDON, TULON TAI VOITON MENETYS, TOIMINNAN KESKEYTYMINEN TAI TIEDON MENETYS, JOKA AIHEUTUU SIVUSTON TAI SEN SISÄLTÄMÄN AINEISTON KÄYTÖSTÄ TAI KÄYTÖN KESKEYTYMISESTÄ. FORTUM EI MYÖSKÄÄN VASTAA TIETOJÄRJESTELMÄ- TAI TIETOLIIKENNEHÄIRIÖIDEN TAI -VIRHEIDEN TAI HAITTAOHJELMIEN MAHDOLLISESTI AIHEUTTAMISTA MENETYKSISTÄ TAI VAHINGOISTA.

Tämän SIVUSTON osat ”Tämä on Fortum”, ”Liiketoiminta”, ”Yhteiskunta” ja ”GRI” alasivuineen ovat tilintarkastamattomia. Kyseisillä sivuilla olevat kestävän kehityksen raportointia koskevat tiedot on riippumattomasti varmennettu (rajoitettu varmuus) varmennuslausunnossa esitettyjen rajausten ja standardien mukaisesti. Varmennuslausunto julkaistaan maaliskuun lopussa. Sisällössä esitetyt viittaukset tulevaisuuteen perustuvat Fortumin arvioihin helmikuun 2015 alussa. Näiden arvioiden toteutuminen on riippuvainen monista tekijöistä, joista osaan Fortum ei voi vaikuttaa, ja siten tulevaisuuden tapahtumat voivat poiketa tässä esitetyistä arvioista. Fortum julkistaatulevaisuudennäkymänsä ja niiden toteutumiseen liittyvät riskit erikseen lain ja sääntelyn edellyttämällä tavalla toimintakertomuksessaan nimenomaisessa tätä koskevassa kohdassa. Fortum Oyj:n virallinen tilinpäätös 2014, hallituksen toimintakertomus 2014 ja niihin liittyvä tilintarkastuskertomus ovat saatavilla tällä SIVUSTOLLA.

Käyttäjän antamat tiedot

SIVUSTON käyttäjä on yksin vastuussa SIVUSTON kautta antamiensa tietojen virheettömyydestä, perille saapumisesta ja siitä, että käyttäjällä on rajoitukseton oikeus antaa kyseiset tiedot. SIVUSTON käyttäjän on myös kohtuullisin keinoin varmistuttava siitä, että lähetetty aineisto ei sisällä haittaohjelmia. FORTUMILLA on maksuton ja rajoitukseton oikeus käsitellä, kopioida, julkistaa ja jaella käyttäjän SIVUSTON kautta antamaa tietoa joko sellaisenaan tai liitettynä muuhun aineistoon, ja näin käyttää sitä mihin tahansa kaupallisiin tai ei-kaupallisiin tarkoituksiin Suomen lain pakottavien säännösten asettamissa rajoissa.

Henkilötiedot

FORTUM noudattaa voimassa olevaa henkilötietolainsäädäntöä. Henkilörekistereihin tallennettuja tietoja käytetään vain rekisteriselosteista ilmeneviin tarkoituksiin. FORTUMIN rekisteriselosteet ovat saatavilla fortum.fi-sivuilla. Jokaisella on oikeus tarkistaa itseään koskevat henkilötiedot henkilötietolain mukaisesti.

Sovellettava laki

Näihin käyttöehtoihin sovelletaan Suomen lakia.

Kysymykset ja huomautukset

Näitä käyttöehtoja koskevat kysymykset ja huomautukset pyydetään ystävällisesti lähettämään FORTUMIN Lakiasiat-yksikköön osoitteella PL 1, 00048 FORTUM, Suomi, Puh. 010 4511